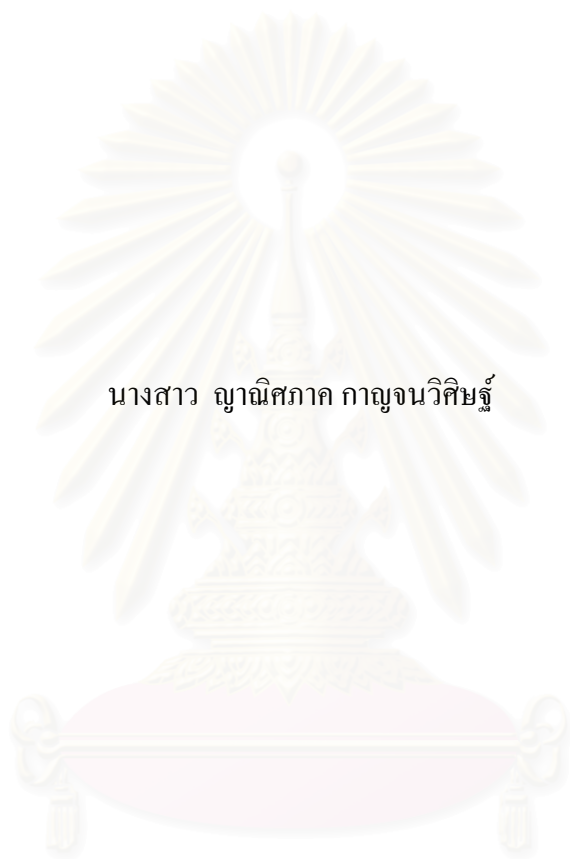

กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรมรายการนายกฯที่ถกมึนคุยกับประชาชน

นางสาว ญานิศภาค กาญจนวิศิษฐ์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6196-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE PROCESS OF MEANING CONSTRUCTION AND THE ROLES OF DISCOURSE IN
“PREMIER THAKSIN TALKS WITH THE PEOPLE PROGRAM”

Miss Yanisphak Kanjanawisit

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6196-1

ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์ : กระบวนการสร้างความหมาย และ บทบาทวาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน. (THE PROCESS OF MEANING CONSTRUCTION AND THE ROLES OF DISCOURSE IN PREMIER THAKSIN TALKS WITH THE PEOPLE PROGRAM) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ, 217 หน้า. ISBN 974-17-6196-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อค้นหาความหมายของวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน 2. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรม และ 3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของปฏิบัติการทางวาทกรรมในรายการดังกล่าว โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของวาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน รวมทั้งใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ผลิตรายการโดยนำแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรม, สัญญาวิทยา, การสร้างความชอบธรรมทางการเมือง, การโน้มน้าวใจ, แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ และ แนวคิดเรื่องอุดมการณ์มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1). ความหมายจากรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชนมี 5 ประเภท คือการให้ข้อมูลอธิบายการสร้างความพัฒนาต่อประเทศ การชี้แจงแก้ต่าง การเล่าปัญหา การอบรมแนะนำ และ การวิพากษ์ฝ่ายตรงข้าม อยู่ภายใต้การกำกับมาตรฐานความหมายของวาทกรรม 3 ชุด ได้แก่ วาทกรรมชุดธุรกิจการเมือง, วาทกรรมชุดพหุชน และวาทกรรมชุดนักข้อมูลข่าวสาร โดยพบว่าการให้ความหมายที่เกิดขึ้นได้ส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์เชิงบวกของนายกษัตริย์คุยกับประชาชนรวมทั้งส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างวาทกรรมต่อประชาชนและฝ่ายตรงข้ามผู้ถูกอ้างอิงเพื่อนำไปสู่การสร้างความชอบธรรมต่ออำนาจการปกครอง

2). กระบวนการสร้างวาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชนแสดงถึง การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง ปฏิบัติการทางวาทกรรม และ ปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม โดยปฏิบัติการทางวาทกรรมประกอบด้วย **กระบวนการผลิต** ได้แก่ 1. ผู้นำเสนอตัวบท ที่ใช้ตัวนายกษัตริย์ด้วยตนเอง 2. การคัดเลือกประเด็นโดยมีที่มาจาก เกณฑ์ด้านเนื้อหา เกณฑ์จากตัวบุคคล และเกณฑ์ด้านบริบท 3. รูปแบบการสื่อสาร ที่เลือกใช้วิธีการนำเสนอแบบสวดเล่าคนเดียว 4. กลุ่มเป้าหมาย ที่มุ่งเน้นการเข้าถึงประชาชนจำนวนมากคือเป็นกลุ่มประชาชนประชาชนระดับกลางไปจนถึงระดับรากหญ้า ประชาชนในภูมิภาค

กระบวนการบริโภค ได้แก่ 1. การแพร่กระจายของวาทกรรม โดยเลือกใช้ช่องทางวิทยุในช่วงเวลาที่เหมาะสมเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และ ลักษณะการนำเสนอที่ไม่ทางการ, มีการอ้างหลักฐาน และแบ่งนำเสนอเป็นประเด็นสั้นๆ 2. ระบบความคิดของผู้รับสารในสังคมไทยที่สนใจผู้มีอำนาจพูดและชอบการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่าในกระบวนการสร้างวาทกรรมมีลักษณะสอดคล้องกับวาทกรรมในกระแส ได้แก่ วาทกรรมในระบบสังคม Globalization วาทกรรมในระบบเศรษฐกิจการเมือง ยุคIMF และ กระบวนการสร้างวาทกรรมมีลักษณะสอดคล้องกับวาทกรรมของระบบสังคมไทย ได้แก่ วาทกรรมผู้นำในระบบวัฒนธรรมไทย และวาทกรรมผู้นำในระบบกฎหมาย

3). จากการศึกษาพบว่าปฏิบัติการทางวาทกรรมในรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชนได้แสดงบทบาทหน้าที่เชิงวาทกรรม 3 ประการ คือ 1. บทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ ภาพลักษณ์ อันนำมาซึ่งการยอมรับไว้วางใจเชื่อถือจากประชาชนผู้ฟัง 2. บทบาทในการโน้มน้าวใจสร้างแบบความสัมพันธ์เพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมือง 3. บทบาทในการสร้างอุดมการณ์ ซึ่งที่ปรากฏได้แก่ อุดมการณ์ทุนนิยม อุดมการณ์ปฏิรูปการบริหารจัดการ อุดมการณ์ประชานิยม และ อุดมการณ์การบริหารประเทศแบบนักธุรกิจรุ่นใหม่ให้เกิดขึ้นและเป็นที่ยอมรับเห็นด้วย คล้อยตาม กับแนวความคิดการกระทำของรัฐบาล

ภาควิชา	การสื่อสารมวลชน	ลายมือชื่อ.....
สาขาวิชา	การสื่อสารมวลชน	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2547	

4585078628 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: DISCOURSE / THAKSIN // RADIO PROGRAM /

YANISPHAK KANJANAWISIT: THE PROCESS OF MEANING CONSTRUCTION AND THE ROLE OF DISCOURSE IN PREMIER THAKSIN TALKS WITH THE PEOPLE PROGRAM. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR KANJANA KAEWTHEP ,Ph.D 217 pp. ISBN 974-17-6196 -1

The objectives of this research were as follow; 1.) to find the discourses meaning of Premier Thaksin talks with the people program 2.) to study processes of discourse construction and 3.) to analyze the roles of that discourses in Thai social. This research used qualitative research methodology to analyze content of this program, including in - depth interview of program's producers. The Analytical framework was base on discourse meaning and discourse role analysis concept.

Results of the research consist of

1.) Meaning of this program was constructed by 5 types of discourses (Speech Act) that are the problem narration, the duty exoneration, the nation development explaining, the citizen instruction and the opposite disputation, there are three types of meaning toward the politic righteousness power in the program: Political business discourse, guardian discourse and information man discourse. Furthermore, the construction of meaning effect to the construction of identities and also effect on relationship of discourse constructor, audience and refered person.

2.) Process of the construction of discourse of this program showed up relationship between discourse practices which consist of **Text Production**; 1) Text presenter was the Prime minister Thaksin himself 2) The selection of issues depend on media content, desirable of authorities and social current situation 3) The program form presented by lived one person narrator 4) target group that emphasize to access amount of the people referred as country people in the provincial part. And **Text Consumption**; 1) Discourse Distribution on radio channel 2) Thai audience's cognitive system that tend to interest in the authorities speech and prefer informal way of presentation. Furthermore, research also found that under process of constructing discourse' there has been the characteristic that concided with mainstream discourses that are the discourse in social, eco-politic, Thai cultural and law system which support thinking and Ideology of the program construction.

3) The roles of discourse toward Thai social of this program are three functions: 1) An Identity function which bring to the public trust 2) A Relational function which construct politic righteousness power and 3) An Ideational function, which are the Capitalism Ideology, popularism Ideology, administrative reformation Ideology and new business generation Ideology which that distribute to the audience for the consensus.

Department.....Mass Communication.....

Student's signature.....

Field of study.....Mass Communication.....

Advisor's signature.....

Academic year.....2004.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอยกมอบคุณความดีทั้งหลายทั้งปวงแก่หลายบุคคลผู้อยู่เบื้องหลังที่ผู้วิจัยระลึกถึงเสมอไม่รู้ลืม กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาคการสื่อสารมวลชนที่มีส่วนในการประสิทธิ์ประสาทให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ ขอบพระคุณ รศ.ดร. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ผู้จุดประกายความคิดในการทำหัวข้อวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ขึ้น และ ขอบพระคุณ อาจารย์หลายๆท่านที่ผู้วิจัยเข้าพบขอคำแนะนำสนับสนุนในช่วงแรกของการทำวิจัย

เหนือสิ่งอื่นใดกราบขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร. กาญจนา แก้วเทพ ผู้สามารถทำความเข้าใจของผู้วิจัยให้เป็นความจริง โดยให้ความช่วยเหลือตั้งแต่แรกโดยกรุณารับเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้วิจัยทั้งที่งานล้นมือและได้ชี้แนะรูปแบบ แนวทางการทำการวิจัย เปลี่ยนเรื่องยากให้สามารถทำได้จริง และช่วยปรับแก้ข้อผิดพลาดครั้งแล้วครั้งเล่ากว่าที่จะสำเร็จได้เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในที่สุด ขอบพระคุณ รศ. สุธี พลพงษ์ ประธานกรรมการ และ อ. เมธา เสรีธนาวงศ์ กรรมการวิทยานิพนธ์ สำหรับความใจดีของทั้ง 2 ท่านที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ปรับปรุงงานวิจัยชิ้นนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณผู้ให้การช่วยเหลือด้านข้อมูล พี่ๆประจำสำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรีนี ที่ ดวงฤดี, พี่ อภิญญา, พี่สุจินตนา โดยเฉพาะ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ท่านผู้อำนวยการสำนักโฆษก คุณวิสุทธิ นีรัตติวงศ์สกร ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาถ่ายทอดเล่าเรื่องราวการทำงานเชิงลึกที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย ขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูล ฝ่ายกรมประชาสัมพันธ์ คุณวโรกาส มังกรพิศม์ และ คุณ ประพันธ์ หิรัญพฤกษ์ สำหรับการให้ข้อมูลด้วยบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง ตลอดจนเรียนฝากคำขอบคุณไปยัง พลฯ ท่าน นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ผู้สร้างปรากฏการณ์การสื่อสารครั้งสำคัญเป็นแหล่งที่มาให้ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการศึกษา

ขอบคุณเพื่อน MC12 สำหรับกำลังใจและความทรงจำดีๆในการร่วมเดินทางครั้งสำคัญครั้งนี้ โดยเฉพาะกีฬาที่คอยมาเหนื่อยด้วยการเก็บข้อมูลเสมอ ขอบคุณเพื่อนป.ตรีที่น่ารักที่คอยช่วยนัดเที่ยวคลายเครียดเป็นระยะๆ ขอบคุณเพื่อนซุ่มๆที่รู้จักที่มีกันและกันเสมอมา

ท้ายสุดกราบขอบพระคุณ แม่ กับ ป๊า สำหรับพระคุณอันยิ่งใหญ่ที่ได้ให้โอกาสให้ผู้วิจัยมีวันนี้ ขอคุณน้องคอส-วิล อีกกำลังใจสำคัญ ขอขอบคุณนาย ลุงอ้อ ป๊าปู น้าริย์ น้าภา ในการสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ของผู้วิจัยด้วยความปรารถนาดี ขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวอันเป็นที่รักทุกคนที่เอ่ยชื่อไม่หมดในที่นี้อย่างไร ผู้วิจัยยังคงระลึกถึงพระคุณอยู่เสมอ.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเรื่องวาทกรรม.....	13
แนวคิดสัญวิทยาวิทยา และการสร้างความหมาย.....	21
แนวคิดเรื่องการสร้างภาพชมธรรมทางการเมือง.....	23
แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจและการชวนเชื่อ.....	25
แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์.....	27
แนวคิดอุดมการณ์ และการใช้สื่อของนักการเมือง.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา(ประชากร).....	33
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
แหล่งข้อมูล.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การนำเสนอข้อมูล.....	42
บทที่ 4 รายงานายกยทักษณคญกบประชาชน.....	43
1. ความเป็นมา.....	43
2. การดำเนินการประสานงาน.....	49
2.1 ขึ้นก่อนการผลิต.....	49
2.2 ขึ้นการผลิต.....	52
3. การเพิ่มช่องทางของรายการ.....	54
4. รูปแบบการนำเสนอ.....	59
4.1 รูปแบบการนำเสนอรายการในสื่อวิทยุกระจายเสียง.....	59
4.2 รูปแบบการนำเสนอรายการในสื่อวิทยุโทรทัศน์.....	62
4.3 รูปแบบการนำเสนอรายการในสื่อกระจายเสียงอินเทอร์เน็ต.....	64
5. การแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้รับสารรายการ.....	69
6. ลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในรายการ.....	71

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 วิเคราะห์ความหมายรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน.....	77
วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สังคม.....	77
ชุดความหมายหลักของวาทกรรม.....	81
การวิเคราะห์ความหมายตามประเภทวาทกรรม.....	83
1. การให้ข้อมูลอธิบาย.....	83
2. การชี้แจงแก้ต่าง.....	89
3. การเล่าปัญหา.....	95
4. การอบรมแนะนำ.....	101
5. การวิวาทะโต้แย้ง.....	107
วาทกรรมสร้างอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ใดสู่สังคม.....	114
1. อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้น.....	116
2. ความสัมพันธ์ที่ถูกสร้างขึ้น.....	118
บทที่ 6 วิเคราะห์กระบวนการสร้างรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน.....	121
(การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม)	
วิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท	122
1. ผู้นำเสนอตัวบท.....	123
2. การคัดเลือกประเด็น.....	126
3. รูปแบบการสื่อสาร.....	132
4. กลุ่มเป้าหมาย.....	137
วิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท	140
1. การแพร่กระจาย.....	140
2. ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทการสร้างวาทกรรม.....	147

สารบัญ

	หน้า
(การวิเคราะห์ปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม)	
1. วาทกรรมในระบบสังคม.....	153
2. วาทกรรมในระบบเศรษฐกิจการเมือง.....	155
3. วาทกรรมในระบบวัฒนธรรม.....	158
4. วาทกรรมในระบบกฎหมาย.....	164
บทที่ 7 บทบาทวาทกรรมรายการนายกฯที่กษัตริย์คุยกับประชาชน.....	167
บทบาทหน้าที่เชิงอัตลักษณ์.....	168
บทบาทหน้าที่เชิงความสัมพันธ์.....	171
บทบาทหน้าที่เชิงอุดมการณ์.....	173
บทที่ 8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	179
ความหมายวาทกรรมรายการนายกฯที่กษัตริย์คุยกับประชาชน.....	180
กระบวนการสร้างวาทกรรมรายการนายกฯที่กษัตริย์คุยกับประชาชน.....	185
บทบาทวาทกรรมรายการนายกฯที่กษัตริย์คุยกับประชาชน.....	189
อภิปรายผล.....	192
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	200
ข้อเสนอแนะ.....	201
รายการอ้างอิง.....	202
ภาคผนวก.....	205
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	217

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตาราง 1	: แสดงการสรุปลักษณะเนื้อหาของรายการ.....	75
ตาราง 2	: แสดงการสรุปการให้ความหมายของรายการ.....	77
ตาราง 3	: แสดงการนำเสนอความหมายแต่ละประเภทวาทกรรม..... ภายใต้การกำกับของความหมาย 3 ชุดวาทกรรมหลัก	111
ตาราง 4	: แสดงการสรุปอัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ที่พบจากวาทกรรมทั้ง 5 ชุด.....	114

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 1 : แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรม.....	19
ภาพที่ 2 : ผังแสดงลักษณะการประสานงานของสำนักโฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี.....	51
ภาพที่ 3 : ตัวอย่างรูปแบบรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนทางโทรทัศน์.....	62
ภาพที่ 4 : ตัวอย่างรูปแบบรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนทางอินเทอร์เน็ต.....	65
ภาพที่ 5 : แสดงสัดส่วนประเภทวาทกรรมที่ปรากฏใน 2 ปีแรกของการจัดรายการ.....	80
ภาพที่ 6 : แสดงบทบาทที่ 1 ของวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน.....	170
ภาพที่ 7 : แสดงบทบาทที่ 2 ของวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน.....	173
ภาพที่ 8 : แสดงบทบาทที่ 3 ของวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน.....	178
ภาพที่ 9 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและกระบวนการสร้างวาทกรรม.....	191
รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทหนึ่งอันสำคัญของสื่อมวลชนคือการเป็นสื่อกลางสร้างความหมายส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร กฎระเบียบระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้ปกครองโดยดำเนินการอย่างสอดคล้องกับระบบปรัชญาของสังคมนั้นๆ ทั้งนี้เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นแหล่งสารที่มีอิทธิพลต่อ ความรู้ ความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนเสมือนเป็นศูนย์กลางในการควบคุมสังคม ฉะนั้นผู้ใดควบคุมสื่อมวลชนได้ ก็ย่อมเป็นข้อได้เปรียบในการประชาสัมพันธ์ชักนำแนวคิด หรือสร้างความหมายต่อคนในสังคมส่วนรวมได้ ดังนั้นการสื่อสารกับการเมืองจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด(เสถียร เขยประทับ, 2540) และจากความสัมพันธ์ทางการเมืองที่มีต่อการสื่อสารดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสำคัญในการที่จะทำการศึกษาระบบการสร้างความหมายในการใช้สื่อมวลชนเพื่อประโยชน์ทางการเมืองในการสื่อสารต่อประชาชนทั่วประเทศ เนื่องจากมีคำถามที่น่าสนใจทั้งเรื่องของการใช้สื่อมวลชนที่มีคุณลักษณะอภิสิทธิ์ในการส่งสารสู่สาธารณะ, ความน่าสนใจในส่วนของอำนาจในเชิงภาษาของสื่อ ตลอดจนมีความน่าสนใจในเรื่องของความสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้นตามมา ระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสารในการทำการสื่อสารภายใต้บริบทสังคมนั้น

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวทางการศึกษา แบบวาทกรรม¹ ที่เป็นแนวคิด เกี่ยวกับการวิเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดภาษาผ่านสื่อเชิงวิพากษ์มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหาคำตอบที่น่าสนใจข้างต้น โดยจะกล่าวถึงแนวทางการใช้การศึกษาแบบวาทกรรมในการนำมาศึกษารายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนครั้งนี้ได้ดังนี้

Teun A. Van Dijk (1997:1) ให้นิยามการวิเคราะห์วาทกรรมว่าเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาการสื่อสารปฏิกิริยาโต้ตอบสังคม และวัฒนธรรมหมายความว่า การวิเคราะห์วาทกรรมจำเป็นต้องศึกษาการใช้ภาษาในการสื่อสาร (Text) ซึ่งในภาษานั้นๆ ล้วนแล้วแต่มีบริบทต่างๆ (Context) เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามถึงแม้การวิเคราะห์

¹วาทกรรม คือ ระบบ กระบวนการผลิต ความหมาย เอกลักษณะ ความรู้ อำนาจ ตัวตน ให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับในสังคม ตลอดจนการพยายามที่จะเก็บกด ปิดบังวาทกรรมของคู่ตรงข้าม (Foucault ,M,1980)

วาทกรรมจะเกี่ยวข้องกับภาษา แต่ไม่ได้หมายความว่าวิเคราะห์ไปที่ภาษาแต่เพียงอย่างเดียว ดังที่ มิเชล ฟูโกท์ (1984:39) นักคิดเรื่องวาทกรรมคนสำคัญแสดงทัศนะไว้ว่า วาทกรรมเป็นมากกว่าเรื่องของภาษา คำพูดหรือการตีความ แต่มีภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม (Discursive Practice) ซึ่งรวมเอาจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า และสถาบันต่างๆในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นด้วย ฉะนั้น “วาทกรรมจึงสร้างสรรพสิ่งต่างๆขึ้นมาภายใต้กฎเกณฑ์ ที่ชัดเจนชุดหนึ่ง และกฎเกณฑ์นี้จะเป็นตัวกำหนด การดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลงหรือการเลือนหายไปของสรรพสิ่ง” ดังนั้น หัวใจของการวิเคราะห์วาทกรรมสำหรับฟูโกท์ ก็คือการพิจารณาค้นหาว่าด้วยวิธีการหรือกระบวนการใดที่สิ่งต่างๆในสังคมถูกทำให้กลายเป็นวัตถุเพื่อการศึกษา เพื่อการพูดถึงของวาทกรรม (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร,2543)

การศึกษาวาทกรรมที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเปิดเผยฐานะความเป็นวาทกรรมในการใช้ช่องทางสื่อมวลชนของรัฐ เผยให้เห็นถึงระบบของอำนาจในการผลิตสร้าง ปิดกั้น และการดำรงอยู่ของความหมายของสรรพสิ่งต่างๆ จากการประกอบสร้างความหมายของ รายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชน แนวทางการศึกษาวิเคราะห์แบบวาทกรรมนั้นมีความหมาย แตกต่างจากคำว่า วาทะ คือไม่ใช่เพียงการศึกษาแค่คำพูดในการสื่อสาร แต่จะเป็นการวิเคราะห์กระบวนการทำการสื่อสาร แบบครบวงจร ทั้ง 3 มิติการสื่อสารของปฏิบัติการวาทกรรมในการกระทำการแพร่กระจายสร้างความหมายของรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชน ศึกษาปฏิบัติการวาทกรรมทั้งในส่วนของกระบวนการผลิตและ บริโคมตัวบทภายใต้บริบทเหตุการณ์การสื่อสารในสังคมไทย โดยมีเครื่องมือในการนำการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบตามทฤษฎีการวิเคราะห์วาทกรรม สื่อเชิงวิพากษ์ของ Norman Fairclough ในการสถาปนาวาทกรรมให้ได้รับการยอมรับ และกดทับวาทกรรมคู่ตรงข้ามของรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชน

โดยสรุปการศึกษาการสร้างสร้างความหมายของรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชน ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาคอบคลุมใน 3 มิติของวาทกรรม กล่าวคือ (อรวรรณ ปิลาณโณวาท ,2546)

มิติที่ 1 คือมิติทางด้านตัวบท ค้นหาความหมายของวาทกรรม (Discourse) ที่ปรากฏอยู่ในรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชน หมายถึงการสังเคราะห์ภาษาของตัวบท

และ ศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการในมิติที่ 2 และ3 กล่าวคือ

มิติที่ 2 เป็นภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม ได้แก่ กระบวนการสร้างตัวบท ศึกษากระบวนการในการผลิตตัวบท วิเคราะห์กระบวนการเกิดและถ่ายทอดว่าใคร นำเสนอรูปแบบใด และสัมพันธ์กับเป้าหมายอย่างไร ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์กระบวนการบริโภคตัวบท ดีความตัวบท เช่นวาทกรรมชนิดไหนมีอิทธิพลในการผลิต ดีความ และวาทกรรมเหล่านี้มีการผลิตซ้ำ แจกจ่าย และบริโภคอย่างไร วิเคราะห์ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทการสร้างวาทกรรมโดยผู้วิจัยสามารถที่จะเข้าถึงโดยศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และ การทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้รับสาร

มิติที่ 3 คือ ปฏิบัติการภาคสังคม วัฒนธรรม โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์ดูบริบททางสังคม วัฒนธรรม การเมืองในสังคมไทย ที่ปรากฏแวดล้อมการเกิดตัวบทเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมาย และกระบวนการสร้างของวาทกรรมอย่างชัดเจนมากขึ้น

ดังนั้นในการใช้การวิเคราะห์แนววาทกรรม จะนำมาซึ่งการเกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่รายการนายกษ ทักษิณคู่กับประชาชนของรายการในการเป็นสื่อกลางระหว่างการสื่อสารมวลชนที่มีศักยภาพกับการเมืองต่อประชาชนคนไทยทั้งประเทศภายใต้บริบทวัฒนธรรมไทยนำมาซึ่งประโยชน์ในการเกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหรือ เตือนใจผู้รับสารให้ตระหนักรู้ในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ปรากฏการณ์การสื่อสารทางการเมืองหนึ่งที่เกิดขึ้นล่าสุดในสังคมไทย(ปีพ.ศ.2544)คือการที่ พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนที่ 23 ได้ดำเนินการจัดรายการวิทยุรายการสดขึ้นเป็นประจำทุกสัปดาห์ มีชื่อว่า “รายการนายกษ ทักษิณคู่กับประชาชน” ซึ่งเป็นการเลือกใช้ช่องทางสื่อมวลชนวิทยุมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารสร้างความหมายกับประชาชนอันจะเป็นการนำมาสู่การเกิดบรรยากาศการเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) ตลอดจนสามารถสร้างความชอบธรรม² ในการปกครองให้เกิดขึ้นต่อรัฐบาลชุดนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะนำการเกิดขึ้นของ

² ความชอบธรรม คือ การยอมรับในการได้มาซึ่งอำนาจ การ ดำรงอยู่ในอำนาจในการปกครอง การยอมรับในความสามารถในการแก้ปัญหา และประสิทธิภาพในการดำเนินการพัฒนาบริหารประเทศที่มีความโปร่งใส ตลอดจนการยอมรับในอุดมการณ์ การตัดสินใจในการกระทำต่าง ๆ ของผู้มีอำนาจในขณะนั้น (ลิขิต ธีรเวคิน, 2538)

รายการครั้งนี้ในสังคมไทยมาทำการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการสร้างความหมายว่ามี การสร้างความหมายอะไรที่เกิดขึ้นจากรายการต่อประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ มีกระบวนการดำเนินการสร้างความหมายอย่างไร ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์ผลโยงโยยที่สัมพันธ์ต่อ ผู้รับสารในบริบทสังคมไทย

สำหรับในส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงที่มาและการเกิดขึ้นรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน เพื่อเสนอให้ทราบความเป็นมาคร่าวๆ ของรายการ ดังนี้

สืบเนื่องตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2544 ที่ พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร³ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยมีบทบาททางการเมืองเป็นผู้นำสูงสุดของฝ่ายบริหารประเทศได้ประกาศนโยบาย “คิดใหม่ทำใหม่” ที่สะท้อนความโดดเด่นในการปฏิบัติการนโยบายเชิงรุกมีการเน้นการปรับเปลี่ยนเปิดกว้างสนับสนุน เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารโทรคมนาคมประกอบกับการที่มีโอกาสทางการเมืองที่มีความเหมาะสม กล่าวคือพรรคไทยรักไทยมีสถานะการนำทางการเมืองที่เด่นชัดจากการที่พรรคไทยรักไทยได้รับเสียงข้างมากอย่างท่วมท้นในการขึ้นเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล จึงเป็นการสะดวกที่จะประกาศดำเนินการปฏิรูปการปกครองหลังจากที่ประเทศไทยไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนระบบราชการมาเป็นเวลายาวนานถึง 110 ปี โดยให้ความสำคัญจัดการปฏิรูปการปกครองเป็นระเบียบวาระแห่งชาติ โดยประกาศการดำเนินการปฏิรูปการปกครองที่จะยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และจะคำนึงผลประโยชน์ ความผาสุกของประชาชน และประเทศชาติเป็นหลัก โดยประกาศว่า ลักษณะเป็นแบบ Accountability คือ การดำเนินการอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ (วีรพล จ้อยทองมูล ,2545) ซึ่งการประกาศการดำเนินการปฏิรูปการปกครองนี้ กล่าวได้ว่า เป็นที่มาของแนวคิดในการเริ่มใช้ช่องทางสื่อของรัฐทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทำการจัดรายการสดพูดคุยกับประชาชนชาวไทยทุกวันเสาร์มีชื่อว่ารายการ “นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน” ขึ้น ซึ่งนับว่ารายการวิทยุของรัฐรายการนี้ได้รับความสนใจจากประชาชน และเป็นทีที่กล่าวถึงโดดเด่นกว่าที่ผ่านมาเป็นอย่างมาก

³ พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้นำทางการเมืองที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก จาก Sam Houston State University สหรัฐอเมริกา สาขา Criminal Justice และเป็นผู้ก่อตั้งพรรคไทยรักไทย และดำรงตำแหน่ง หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ได้ถูกจับตามองว่าเป็นยอดนักธุรกิจที่หันเข้ามาสู่การทำงานด้านการเมือง และมีแนวคิด การวางยุทธศาสตร์การบริหารประเทศเชิงรุกอย่างชัดเจน (รุจน์ มัณจิรา,2538)

การเกิดขึ้นของรายการครั้งนี้อาจเนื่องมาจากรัฐเล็งเห็นคุณสมบัติอันมีศักยภาพในการใช้ช่องทางสื่อมวลชนหรือการใช้ช่องทางวิทยุเครื่องมือแห่งอำนาจที่มีอยู่แล้วของรัฐนำมาใช้เพื่อหวังให้เกิดประโยชน์ในแนวทางใดแนวทางหนึ่งโดยสื่อสารผ่านภาษาพูดในการจัดรายการพูดคุยกับประชาชนเป็นประจำทุกสัปดาห์การใช้สื่อมวลชนของผู้นำต่างๆเพื่อประโยชน์ทางการเมืองในลักษณะเช่นนี้เคยมีตัวอย่างที่เกิดขึ้นและประสบความสำเร็จมาแล้วเป็นอย่างมากในอดีต ตัวอย่างเช่น **โจเซฟ เกิบเบลล์** รัฐมนตรีกระทรวงโฆษณาชวนเชื่อของ ฮิตเลอร์ แห่ง เยอรมัน ช่วง ค.ศ. 1930 เกิบเบลล์ เป็นมือขวาที่มีความสามารถในการอยู่เบื้องหลังสร้างอำนาจ และบารมีให้ฮิตเลอร์ให้ได้รับการตอบรับจากมหาชนโดยสร้างภาพพจน์ของฮิตเลอร์ให้เป็นที่น่าสนใจของคนทั่วไปเป็นที่ทราบกันดีว่าเกิบเบลล์ใช้สื่อมาช่วยในการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองทั้งใช้สื่อใบปลิว หนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงนับว่าเป็นนักการเมืองคนสำคัญในประวัติศาสตร์ที่มีการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนอย่างฉลาดแหลมคม ไร้ใจมิคิลปะ เกิบเบลล์สามารถสร้างความหมายอะไรต่อสังคมก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นภาพพจน์, การโยนความผิด, การหาคะแนนนิยม ,การสร้างวีรบุรุษตลอดจน การปฏิบัติวัฒนธรรมนำมาซึ่งความรุ่งเรืองและชัยชนะทางการเมือง(บุญมาก พรหมพิวย ,ผู้แปล 2517)

แม้กระทั่งในอดีตประเทศไทย สมัย **จอมพล ป. พิบูลสงคราม** ก็ได้เล็งเห็นความสำคัญของการควบคุมและใช้ประโยชน์จากสื่อ เนื่องจากมีการจัดตั้งกรมโฆษณาการ (กรมประชาสัมพันธ์ ปัจจุบัน) ที่มีลักษณะถอดแบบจากกระทรวงโฆษณาชวนเชื่อของนาซี และในปี พ.ศ. 2484- 2486 รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามได้มีการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงจัดรายการปลุกใจ รายการสนทนา ระหว่าง นายมั่นกับนายคงของกรมโฆษณาการ ออกอากาศเป็นประจำทุกวันใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะควบคุมประเทศชาติและประชาชนให้ปฏิบัติตามนโยบายแนวคิดที่รัฐบาลจอมพล ป. ได้วางแผนไว้(ศศิ เศตะจันทร์ ,2537) รายการนี้เป็นรายการที่ทรงอิทธิพลที่ประชาชนทุกคนต้องฟัง เพราะเป็นกระบอกเสียงโดยตรงของทำเนียบสามัคคีชัย (ทำเนียบรัฐบาลปัจจุบัน) การดำเนินการดังนั้นก็กล่าวได้ว่าการใช้ประโยชน์สื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงเริ่มเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยอย่างมากในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามนั่นเอง

อีกหนึ่งตัวอย่างปัจจุบันที่เด่นชัดในการใช้สื่อด้านการเมืองที่เกิดน่าร้องเป็นแบบอย่างก่อนหน้ารายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนเป็นเวลา 1 ปี คือการใช้สื่อของประธานาธิบดี **George W. Bush** ประธานาธิบดีคนที่ 43 ของสหรัฐอเมริกาที่มีการจัดรายการสดออกมาพูดคุยกับประชาชนผ่านสื่อซึ่งมีลักษณะเดียวกันที่มีการนำสื่อมาใช้ประโยชน์ทางการเมือง โดยออก

อากาศสดกระจายเสียงด้วยตัวเองในสื่อวิทยุเริ่มตั้งแต่ปีค.ศ.2000 (พ.ศ. 2543) คือรายการ Radio Address ออกอากาศทุกวันเสาร์ และมีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต และ website ต่างๆ เช่น [www. Whitehouse.gov /news/ radio](http://www.Whitehouse.gov/news/radio), www.usinfo.state.gov ในการพูดคุยในรายการ Radio Address แต่ละสัปดาห์มีการเลือกประเด็นในการนำเสนอสัปดาห์ละ 1 ประเด็น ที่มีความหลากหลาย ยกตัวอย่างเช่น เรื่องสุขอนามัยประชาชนอเมริกัน, เรื่องยุโรป และ ตะวันออกกลาง, กองกำลังสหรัฐ, สงครามก่อการร้าย, อาชีพและแผนพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา, เรื่องการดูแลผลประโยชน์บุคคลว่างงาน, เรื่องการจัดการดูแลป่าและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะการพูดคุยที่มีการหยิบเลือกประเด็นที่หลากหลายที่รัฐบาลต้องการเน้นเลือกมาเป็นพิเศษในแต่ละสัปดาห์มีตั้งแต่ เรื่องสังคม ,สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจภายในประเทศตลอดจนเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

การจัดรายการ Radio Address นี้ อยู่ใน การดูแลของ ทีม Office of the Press Secretary ซึ่งเป็นลักษณะกระบวนการการนำสื่อมาใช้สร้างคามหมายเพื่อช่วยเชื่อมประสานให้เกิดการยอมรับและความเข้าใจตรงกันระหว่างที่รัฐบาลกับมวลชนคล้ายกับ รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนประเทศไทย

สำหรับรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนนั้น ออกอากาศเป็นประจำทุกวันเสาร์เวลา ประมาณ 08.00 – 09.00 น. เริ่มออกอากาศครั้งแรกวันที่ 28 เมษายน 2544 ดำเนินมาจนปัจจุบัน โดยมีได้ขาด แม้ว่าบางสัปดาห์ที่นายกรัฐมนตรีติดภาระหน้าที่ไม่สามารถจะมาจัดรายการสดได้ก็ จะทำการบันทึกเทปล่วงหน้าไว้หรือรายงานสดทางโทรศัพท์สะท้อนให้เห็นได้ว่านายกฯ ทักซิณ ให้ความสำคัญกับการจัดรายการพูดคุยกับประชาชนเป็นอย่างมาก โดยรายการนี้ถ่ายทอดกระจายเสียงทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเริ่มจาก Fm 92.5 MHz และ Am 891 KHz, 819 KHz จนกระทั่งปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มช่องทางมากขึ้นทั้งทางคลื่นวิทยุ ที่เป็นการออกอากาศสด ในสถานีเครื่องมประชาสัมพันธ์ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และตำรวจ รวม 144 สถานี และออกอากาศสดทางวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ (โดยจะมีการเพิ่มภาพเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับประเด็นนั้นๆที่นายกฯ พูดในรายการมานำเสนอ ตลอดจนมีการแปลภาษามือให้ประชาชนได้รับชมอย่างชัดเจนทั่วถึงด้วย) นอกจากนี้ยังใช้ช่องทางการเผยแพร่รายการ Global Network ทั่วโลกสำหรับผู้ชมที่อยู่ในต่างแดน 5 ทวีปทั่วโลกที่จะสามารถรับชมได้, และสื่อช่องทาง อินเทอร์เน็ต (โดยมีทั้งสามารถเข้าไปรับฟังรายการสดและการบันทึกไว้เพื่อสำหรับประชาชนเข้ามารับชมภายหลัง) ทางเว็บไซต์ของสำนักนายก คือ www.thaigov.go.th , เว็บไซต์ของรายการโดยตรง www.thainews.com และ เว็บไซต์ของกรมประชาสัมพันธ์ คือ www.prd.go.th นอกจากนี้

ทุกๆ 6 เดือน สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จะรวบรวมเนื้อหาคำกล่าวของนายกฯ ทักซิณจากทางรายการมาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อเผยแพร่แก่ผู้สนใจให้สามารถเข้าไปติดต่อขอรับได้ที่สำนักนายกโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

ประเด็นในการนำเสนอแต่ละสัปดาห์มีหลากหลายเรื่องโดยมากเน้นที่ภารกิจที่ผ่านมาของ นายกรัฐมนตรีในสัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นหลัก และเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นโดยเฉลี่ย ประมาณ 8 - 12 ประเด็นต่อสัปดาห์ โดยเรื่องทีพบในการนำมาพูดในรายการแต่ละสัปดาห์มีหลากหลายทั้ง เรื่องเศรษฐกิจ, เรื่องสังคม, เรื่องการต่างประเทศ, เรื่องโครงการต่างๆ, เรื่องเกี่ยวกับข้าราชการ, การปรับความเข้าใจที่แจ่มแจ้งในเรื่องราวต่างๆที่อาจเกิดความสับสนระหว่างรัฐกับประชาชนในสัปดาห์นั้นๆ ไปจนถึงเรื่องประเด็นส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี

สำหรับวัตถุประสงค์การจัดรายการครั้งนี้ นายกรัฐมนตรีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ประกาศวัตถุประสงค์อย่างเป็นทางการว่า **“เพื่อที่จะเล่าให้พี่น้องประชาชนได้รับรู้รับทราบ ความเคลื่อนไหว การดำเนินงานของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความคิดเห็นพ้องต้องกันในการ แก้ไขปัญหาต่างๆของบ้านเมือง และการแสดงความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปในประเทศ ที่เป็นวัตถุประสงค์สำคัญของระบอบประชาธิปไตย”** (พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร, รายการนายกฯทักซิณคุยกับประชาชน, 28 เมษายน 2544)

อย่างไรก็ตามรายการนี้ ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาเป็นรายการที่มีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียวไม่ได้มีการเปิดสายให้ประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือตั้งข้อซักถามโดยตรงแต่อย่างใดเนื่องจากให้เหตุผลว่ามีข้อจำกัดทางด้านเวลาและความไม่สะดวก แต่เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการตามที่ได้ประกาศไว้ ทางรายการจึงประกาศเพิ่มช่องทางการสื่อสารสำหรับประชาชนโดยประชาชนทั่วไปจะสามารถส่งจดหมายหรือโทรศัพท์มาแสดงความคิดเห็นฝากข้อคำถาม ที่หมายเลข 1111 หรือ 02- 2826553 โดยทางรายการจะนำคำถามทั้งหมดจะส่งให้ นายกฯ ทักษิณเพื่อนำข้อมูล คำถามบางส่วนไปตอบในรายการ

ที่น่าสนใจคือ การทำการสื่อสารนี้เป็นการใช้เวทีสื่อวิทยุให้เป็นประโยชน์ในการพูด/เล่า ฝ่ายเดียวเป็นการใช้การสื่อสารต่อประชาชนโดยตรงซึ่งน่าจะเป็นการสะดวกในการควบคุมสาร (Message) และการสร้างความหมายไปยังประชาชนได้อย่างที่ต้องการ ฉะนั้นเห็นได้ว่าฝ่ายผู้ส่งสารหรือผู้มีอำนาจ มีโอกาสเตรียมการโดยมีกระบวนการดำเนินงานประสานงานหน่วยงานต่างๆของรัฐบาลอย่างเป็นระบบ กำกับดูแลโดยสำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์

ในการสร้างความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางเอาไว้ผ่านสื่อมวลชน

จะเห็นได้ว่ารายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนเป็นปรากฏการณ์ทางสื่อมวลชนที่น่าสนใจของประเทศไทยที่นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรดำเนินรายการในสถานภาพและบทบาทของการเป็นนายกรัฐมนตรี คือหัวหน้ารัฐบาล ผู้นำฝ่ายบริหารของประเทศ โดยได้รับสิทธิ์อันชอบธรรมตามกระบวนการระบอบประชาธิปไตยในการใช้อำนาจทำการบริหารประเทศ การสื่อสารของรายการครั้งนี้ที่เกิดขึ้นอยู่ในลักษณะที่ประธานฝ่ายบริหารลงมาทำการสื่อสารกับประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย บอกเล่ารายละเอียดความคืบหน้าในการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐบาลและพูดคุยในเรื่องราวต่างๆ ในสัปดาห์ที่ผ่านมาด้วยตนเองซึ่งนับว่ากลไกการสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นเป็นกลไกการสื่อสารทางการเมืองเพื่อนำไปสู่เป้าหมายแห่งรัฐ โดยอาศัยการสร้างคามยอมรับขึ้นในกลุ่มประชาชนผู้รับสารที่รองรับกลไกการสื่อสารซึ่งเป็นพลังอำนาจทางการเมือง อย่างไรก็ตามไม่จำเป็นที่กลไกของการสื่อสารจะได้รับผลตอบแทนกลับที่สัมฤทธิ์ผลเสมอไปกับผู้รับสารหรือประชาชนโดยทั่วไป

ในส่วนของผู้รับสารนั้น จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเบื้องต้นด้วยตัวเองจากการสังเกต ศึกษาข้อมูลจากกระทู้ความคิดเห็นอินเทอร์เน็ตของผู้รับสารประชาชนทั่วไป ได้แก่ www.lemononline.com, www.sanook.com, www.pantip.com) และพูดคุยซักถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการ แม่ค้า และคนอาชีพรับจ้างบางส่วนที่เปิดรับฟังรายการ จากการสำรวจเบื้องต้นพบคำตอบที่หลากหลายพบทั้งทัศนคติที่ยอมรับ ชื่นชอบ เฉยๆ และต่อต้าน บ้างนิยมยกย่อง บ้างมองว่าเป็นเพียงการใช้การสื่อสารมวลชนเครื่องมือของรัฐเพื่อสร้างอำนาจอย่างชอบธรรมในการหาผลประโยชน์สร้างฐานเสียงแก่ตนเองและพรรคไทยรักไทย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตได้ว่าประชาชนทั่วไปรับรู้รับทราบว่ามีการจัดรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนขึ้น และกลุ่มอาชีพรับจ้าง กลุ่มแรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มคนขับแท็กซี่ มักมีการเปิดรับฟังเป็นประจำ และมักพบว่ามีความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวกต่อตัวนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ตลอดจนมีความเห็นคล้อยตามกับแนวคิด อุดมการณ์ การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ของรัฐบาลที่นายกรัฐมนตรีเสนอผ่านทางรายการ อย่างไรก็ตามกล่าวได้ว่ายิ่งกระแสสังคมหลักเทคนิยมให้กับรัฐบาลอย่างสูง ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการตั้งคำถามเชิงตรวจสอบเพื่อไม่ให้เกิดเป็นการสร้างความเป็นจริงหรืออุปถัมภ์ตติสารณะหยุดแคบอยู่ที่กลุ่มหรือตัวบุคคลเดียว

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารายการนี้โดยใช้กรอบการมองแบบเชิงวิพากษ์ Critical Approach ที่เน้นคำถามส่วนของอำนาจที่ถูกฟอกขาวแล้วในการจัดการควบคุมสื่อมวลชนผ่านทางวาทกรรมซึ่งในการศึกษาการสร้างความหมายและบทบาทวาทกรรมในรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนมีความสำคัญ คือการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการสื่อสารและการเมืองที่เกิดขึ้น โดยจะชี้ให้เห็นว่าการใช้สื่อมวลชนสามารถนำมาซึ่งการสร้าง ความหมาย อำนาจ ตัวตน ความนิยม ตลอดจนสร้างความจริงทางสังคมให้เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ การศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการ สร้างความหมายที่ทำให้เรารู้จักใช้เหตุผลไตร่ตรองและสร้างวิจารณ์ญาณต่อกิจกรรมการสื่อสาร ใดที่เกิดในสังคมได้ อันนำมาซึ่งการเกิดความรู้เท่าทัน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของสื่อที่ประชาชนไทย บริโภคกันอยู่ในสังคมทุกวันนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาความหมายของวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน
2. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน
3. เพื่อวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและบทบาทของปฏิบัติการทางวาทกรรมในรายการนายกฯ ทักษิณ คุยกับประชาชน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษากระบวนการสร้างของวาทกรรม ตลอดจนวิเคราะห์ ความหมายและบทบาทของวาทกรรมของรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนโดยจะจำกัด ขอบเขตศึกษารูปแบบลักษณะการปรากฏของรายการทั้งใน 3 ช่องทางสื่อ ได้แก่ ทางสถานีวิทยุ แห่งประเทศไทย, โทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และช่องทางอินเทอร์เน็ต

ในส่วนของการรวบรวมตัวบทผู้วิจัยจะทำการรวบรวมเนื้อหาด้วยบทรายการวิทยุจาก สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยตั้งแต่วันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2544 – วันเสาร์ที่ 26 เมษายน 2546 (ระยะเวลา 2 ปีแรกของการจัดรายการ) ซึ่งผู้วิจัยจะนำประเด็นรวมทั้งหมดมาทำ การจัดประเภทวาทกรรม

โดยวาทกรรมทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานนำมาทำการจัดแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. วาทกรรมที่มีลักษณะของการให้ข้อมูล อธิบายการดำเนินการสร้างและสร้างพัฒนาให้กับประเทศชาติในด้านต่างๆ
2. วาทกรรมที่มีลักษณะชี้แจง แก่ต่าง หรือมีลักษณะที่บ่งภาพลักษณ์ของตัวนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐบาล
3. วาทกรรมที่มีลักษณะของการเล่าปัญหาและนำเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข ตลอดจน ดำเนินการสั่งการ
4. วาทกรรมที่มีลักษณะของการอบรมสั่งสอน ตักเตือน หรือปลุกฝังค่านิยมต่อประชาชนในสังคมไทย
5. วาทกรรมที่มีลักษณะวิวาทะกับฝ่ายตรงข้าม เช่นฝ่ายค้าน นักวิจารณ์ นักวิชาการ

จากนั้นผู้วิจัยจะทำการทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโดยใช้เกณฑ์การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีการจับสลาก ประเภทวาทกรรมละ 5 เรื่องเพื่อนำมาวิเคราะห์ศึกษาความหมาย และบทบาทในการกระทำของวาทกรรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **วาทกรรม Discourse** หมายถึง การแสดงออกของความคิด อุดมการณ์ผ่านการใช้ภาษาในการสื่อสารซึ่งภาษาในที่นี้หมายรวมถึง ภาษาพูด ภาษาเขียน และ พฤติกรรมการแสดงออกต่างที่มีความสัมพันธ์กับบริบทแวดล้อมในการสื่อสารและสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างความหมายโดยงานวิจัยชิ้นนี้จะมุ่งวิเคราะห์การสร้างวาทกรรมของนายกฯทักษิณในการถ่ายทอดผ่านภาษาพูดทางรายการวิทยุ รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนในการทำหน้าที่บางอย่างของวาทกรรมผ่านสื่อมวลชนไทย
2. **กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายงานนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน** หมายถึง ระบบหรือขั้นตอนในการสร้างความหมายของรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนผ่านสื่อมวลชนที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทและบริบท (อันได้แก่ วาทกรรมในระบบสังคม , วัฒนธรรม, เศรษฐกิจ – การเมือง และกฎหมาย) ทั้งนี้โดยพิจารณาจากปฏิบัติการทางวาทกรรม ฉะนั้น การวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมจะประกอบไปด้วย

1. การวิเคราะห์ตัวบท ความหมายของเนื้อหาที่ปรากฏ
 2. การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม การผลิต การแพร่กระจาย และการบริโภค
 3. การวิเคราะห์ปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม บริบท
3. **ปฏิบัติการทางวาทกรรม** หมายถึง กระบวนการผลิตของผู้ผลิตสาร (ได้แก่ การวิเคราะห์ผู้นำเสนอตัวบท, การเลือกประเด็นนำเสนอ, รูปแบบการสื่อสาร ,กลุ่มเป้าหมาย) และการบริโภคตัวบทของผู้รับสาร (ได้แก่ การแพร่กระจาย และระบบความคิดของผู้รับสาร)
4. **ความหมายของวาทกรรมในรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน** หมายถึง แนวคิด ความเชื่อ คตินิยม อุดมการณ์ อัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องค้นหาจากวาทกรรมที่สะท้อนจากตัวบทผ่านการเลือกประเด็นมานำเสนอลักษณะการใช้ภาษาในการสื่อสารของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนผู้สังคมไทย
5. **บทบาทของปฏิบัติการทางวาทกรรม** หมายถึง การกระทำการบางอย่างของวาทกรรมในรายการ นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนต่อประชาชนในสังคมไทยโดยรวม ทั้งนี้จะเป็นบทบาทที่สะท้อนจากหน้าที่หลักของวาทกรรม อันได้แก่
- 5.1 **บทบาทการสร้างอัตลักษณ์ หรือ ภาพลักษณ์** หมายถึง การสร้างภาพที่เกิดขึ้นในใจที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์วาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนที่สัมพันธ์กับการรับรู้และตีความของผู้รับสาร
 - 5.2 **บทบาทการสร้างแบบความสัมพันธ์ทางสังคม หรือ การโน้มน้าวใจ การสร้างความชอบธรรม** หมายถึง การพยายามหาเหตุผลผลักดันหรือการสร้างความยอมรับในการได้มาซึ่งอำนาจ การดำรงอยู่ในอำนาจในการปกครอง เช่นการยอมรับในความสามารถในการแก้ปัญหา และประสิทธิภาพ ความโปร่งใส อุดมการณ์ และการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ
 - 5.3 **บทบาทในเชิงสร้างระบบความรู้ ความหมาย หรือ อุดมการณ์** หมายถึง การสร้างความคิดความเชื่อหรือผลผลิตที่เกิดขึ้นภายในจิตใจทั้งในลักษณะเด่นชัด และแฝงเร้นอยู่ในระบบการกระทำ การดำเนินชีวิต ซึ่งมีผลต่อการมองการวิจารณ์ ซึ่งการใช้ภาษาก็จะสะท้อนมาจากความเชื่อหรือผลผลิตภายในจิตใจดังกล่าว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนทางด้านการเมืองโดยทำให้ทราบความสัมพันธ์ของการสื่อสารกับการเมืองให้เห็นว่าสื่อสามารถสร้างความหมาย ความจริง และอำนาจทางสังคมได้ ตลอดจนเกิดความเข้าใจในกระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน
2. เพื่อยกระดับการสร้างวิจารณ์คุณภาพผู้รับสารในสังคม ต่อกิจกรรมการสื่อสารใดๆซึ่งนำมาสู่ความรู้เท่าทันสื่อที่เราบริโภคกันอยู่ในสังคมทุกวันนี้โดยทำให้เข้าใจกระบวนการสร้างความหมายซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์
3. เพื่อเป็นข้อมูลแก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการโต้แย้งแสดงเหตุผลในรายการประเภทนี้ต่อไป จากการทำให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนที่ผ่านมา นำมาซึ่งการนำไปใช้ประเมินปรับปรุงในการเกิดการสื่อสารของหน่วยงานรัฐ (รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ) เพื่อให้เกิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต
4. เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจเพื่อใช้เป็นแนวทางวิเคราะห์วาทกรรมในเนื้อหาประเภทอื่นของสื่อมวลชนที่เกิดจะขึ้นต่อไปในสังคม

บทที่ 2

แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างความหมายและบทบาทวาทกรรมในรายการ นายกษัตริย์คุยกับประชาชนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์โดยนำเอาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

กลุ่มที่ 1 ประกอบการวิเคราะห์การสร้างความหมายวาทกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม (Discourse)
2. แนวคิดเรื่องสัญลักษณ์วิทยา และการสร้างความหมาย

กลุ่มที่ 2 ประกอบการวิเคราะห์บทบาทวาทกรรม

3. แนวคิดเรื่องการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง
4. แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจชวนเชื่อ
5. แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์
6. แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ และการใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม (Discourse)

นักวิชาการได้ให้ความหมายของวาทกรรมที่แปลมาจากคำว่า Discourse ไว้มากมายหลายระดับและหลายมุมมองเนื่องจากวาทกรรมเป็นแนวคิดที่ใช้ประกอบการศึกษาในหลายสาขา สำหรับความหมายของวาทกรรมในสาขาวิชานิเทศศาสตร์แล้ว วาทกรรมคือเหตุการณ์การสื่อสาร (Communicative Event) ซึ่งหมายถึงการใช้ภาพเพื่อสื่อสารให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อ อารมณ์ ซึ่งเหตุการณ์การสื่อสารดังกล่าวนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ทางสังคมที่สลับซับซ้อน

Micheal Foucault นักคิดชาวฝรั่งเศส มีแนวคิดที่สำคัญเรื่อง “อำนาจ” และ “ความรู้” รวมทั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างที่ทำงานอยู่ภายใต้สิ่งที่เรียกว่า การก่อรูปวาทกรรม (Discursive Formation) 푸โก้ท์บอกว่าหน้าที่ของอำนาจ คือการสร้างความจริง (Truth production) สิ่งที่คนมีอำนาจพูด คือภาษาวาทกรรม วาทกรรมจึงใช้เป็นวิธีการในการดำรงรักษา อำนาจสถาบันต่าง ๆ โดยนำเสนอานิยามของตัวเองก็ดักกันการให้นิยามของคนอื่นวาทกรรมเป็นงานสร้างความรู้ ซึ่งเป็นอาวุธของอำนาจ คนเราสามารถควบคุมตัวเองและผู้อื่น ๆ ได้ด้วยการสร้างความรู้ขึ้นมา 푸โก้ท์ มองอำนาจว่าเป็นเวทีของกลยุทธ์ โดยสนใจส่วนของการทำงานและการกระทำและผลที่เกิดขึ้น (Stuart Hall , 2001)

วาทกรรมของผู้มีอำนาจที่กำหนดความหมายต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและควรศึกษาอย่างยิ่งเพราะหากศึกษาวาทกรรมตามแนวคิดของฟูโก้ท์จะต้องเข้าใจว่าภาคปฏิบัติการของวาทกรรมเฉพาะด้านที่สำคัญ ๆ ในสังคมจะเป็นสิ่งที่สถาปนาผู้พูดให้มีอำนาจหรือความชอบธรรมในการพูดถึงเรื่องนั้น ๆ สื่อมวลชนจึงมีอำนาจหรือความชอบธรรมในการพูดถึงความเป็นจริงหรือเท็จ แต่อยู่ที่กฎเกณฑ์ชุดหนึ่งที่เป็นตัวกำกับให้การพูดนั้น ๆ เป็นไปได้มากกว่าเป็นเรื่องของข้อเท็จจริง

ในการวิเคราะห์วาทกรรมของฟูโก้ท์ ก็คือ การพยายามศึกษาและสืบค้นกระบวนการ ขั้นตอน การลำดับเหตุการณ์ และรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ในการสร้างอัตลักษณ์ และ ความหมายให้กับสิ่งที่ห่อหุ้มเราอยู่ในรูปของวาทกรรม และภาคปฏิบัติการของวาทกรรมว่าด้วยเรื่องนั้นๆว่ามีความเป็นมาอย่างไรมีการต่อสู้ชิงขังการนำ (Hegemony) ในการกำหนดกฎเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องนั้นๆอย่างไรบ้าง มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคล สถานที่ เหตุการณ์อะไรบ้างผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการสร้าง รวมไปถึง การเก็บกดหรือปิดกั้นสิ่งเหล่านี้ของวาทกรรมมีลักษณะอย่างไรดังนั้นจะเห็นได้ว่าในตัวของวาทกรรมมีอำนาจอยู่ด้วย

หัวใจของการวิเคราะห์วาทกรรมอยู่ที่การพิจารณาค้นหาว่าด้วยวิธีการหรือกระบวนการที่สิ่งต่างๆในสังคมถูกทำให้กลายเป็นวัตถุเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการพูดถึงของวาทกรรม ซึ่งก็คือภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรมนั่นเอง ภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรมที่ฟูโก้ท์ให้ความสนใจนั้นไม่ใช่เป็นภาคปฏิบัติการของวาทกรรมโดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน แต่เป็นภาคปฏิบัติของวาทกรรมเฉพาะด้านที่สำคัญในสังคม นั่นก็คือวาทกรรมของบรรดาผู้เชี่ยวชาญในแขนงวิชาต่างๆภาคปฏิบัติการของวาทกรรมจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของสิ่งที่พูดสิ่งที่ศึกษาว่าจะพูดอย่างไร พูดเรื่องอะไร ใครเป็นผู้พูด จึงจะได้รับความหมายที่สื่อสารกันรู้เรื่องและเป็นที่ยอมรับในสังคม นอกจากนี้ภาคปฏิบัติการของวาทกรรมยังได้สถาปนาผู้พูดให้มีอำนาจหรือความชอบธรรมในการพูดเรื่องนั้นๆอีกด้วย

เช่นแพทย์มีอำนาจ หรือความชอบธรรมในการตรวจร่างกายและวินิจฉัยโรคของผู้ป่วย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้พูดจะสามารถพูดอะไรก็ได้ตามอิสระตามที่ใจปรารถนา ทั้งนี้ ผู้พูดจะต้องพูดภายใต้กฎเกณฑ์ของวาทกรรมว่าด้วยเรื่องนั้นๆ สำหรับการวิเคราะห์วาทกรรม มนุษย์ในฐานะผู้พูดจึงทำหน้าที่เป็นเพียงร่างทรง หรือผู้ที่ปฏิบัติตาม ตอกย้ำ ผลิดซ้ำ กฎเกณฑ์ของสิ่งที่พูดมากกว่าการคิดค้นหรือสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ดังนั้น วาทกรรมจึงเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ว่าใครจะเป็นผู้พูด พูดอะไรพูดเมื่อใดและพูดอย่างไรซึ่งประโยคและคำพูดเดียวกัน หากพูดโดยบุคคลที่มีฐานะทางสังคมแตกต่างกัน ต่างโอกาส ต่างสถานที่ ความหมายก็จะไม่เหมือนกันประเด็นของการวิเคราะห์วาทกรรมไม่ได้อยู่ที่ว่าคำพูดนั้นๆ เป็นจริงหรือเป็นเท็จ สรุปแล้วก็คือวาทกรรมไม่ใช่เป็นเพียงผลลัพธ์ที่เกิดจากการต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบของการครอบงำแต่วาทกรรมในตัวของมันเองนั้นคือการต่อสู้และครอบงำ

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร์ (2543:18) ได้อธิบายว่าวาทกรรมคือ ระบบที่ทำให้การพูดการเขียนในสังคมหนึ่งๆ เป็นไปได้ เพราะวาทกรรมจะเป็นตัวกำหนด กฎเกณฑ์เงื่อนไข และกลไกต่างๆ ในการพูดการเขียน และกระบวนการนี้ทำหน้าที่สร้างเอกลักษณ์ ความหมายให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง หรือตัวตนของเราเองดังนั้นเพื่อที่จะเข้าใจวาทกรรมซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านภาษานั้น จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีส่วนในการก่อรูปวาทกรรมนั้นด้วย

ในทำนองเดียวกัน ธเนศ วงศ์ยานนาวา (2538:1) ได้อธิบายความหมายของวาทกรรมเอาไว้ว่า ภายใต้ระเบียบวิธีการจัดการที่เกี่ยวกับความจริงนี้ มีกลไกที่จะทำให้สามารถแยกแยะได้ว่า ประโยคความรู้ใดถูก ประโยคความรู้ใดผิด ลักษณะของกฎเกณฑ์ทางภาษาที่ผลิตประโยคความรู้ชุดหนึ่งที่จัดกลุ่มผิดกลุ่มถูกไว้นั้นเรียกว่า Discourse ซึ่งคุณลักษณะที่มีเอกภาพของ Discourse ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความหมายหรือความตั้งใจของผู้ใช้ภาษาแต่ประการใด แต่ขึ้นอยู่กับระบบตรรกะภาษาใน Discourse นั้นเอง อย่างไรก็ตามไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของ Discourse แต่เพียงอย่างเดียว ภาคปฏิบัติการของ Discourse ยังต้องมีความสัมพันธ์กับ สถานภาพ และบทบาทของผู้นำเสนอความจริงด้วยว่าผู้นำเสนอความจริงผู้นั้นมีสถานภาพในสังคมเป็นอย่างไร

อรวรรณ ปิลันธน์โอฟาท (2546:34) ได้สรุปประมวลแนวคิดของนักคิดวาทกรรม 3 ท่าน (มิเชลล์ ฟูโกท์, นอร์แมน แฟลคู และ เดิน แวน เดิค) ไว้ในผลการศึกษาว่า

การศึกษาวาทกรรมของ ฟูโกท์ เป็นการพิจารณาหากรอบการวิเคราะห์วาทกรรมที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อุดมการณ์ความเป็นใหญ่มีการกดทับปิดบังซ่อนเร้นทำให้บางสิ่งกลายเป็นสิ่งพูดไม่ได้ แพคคู เสนอเพิ่มเติมว่าวาทกรรมเป็นทั้งการถูกประกอบสร้างและการประกอบสร้าง คือ ผลิตสถาปนาตัวตน อัตลักษณ์ ประชาน และถูกสังคมผลิตวาทกรรมในขณะเดียวกัน ซึ่ง เติน แวน เดิค ช่วยตอกย้ำว่า วาทกรรมเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมทั้งบทและบริบทล้วนมีความสัมพันธ์กันซึ่งจากรอบแนวคิดของทั้ง 3 นักคิดประมวลเป็นหลักในการเป็นกรอบวิเคราะห์กรณีศึกษาวาทกรรมได้ตัวแปรดังนี้ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, อุดมการณ์, ภาวะเป็นใหญ่, อัตลักษณ์, บริบท, สหบท (ความสัมพันธ์ของใจความที่มีมาก่อนหน้านี้ หรือกำลังเกิดขึ้นอยู่ของวาทกรรมในยุคปัจจุบันที่เรากำลังพิจารณาอยู่), ตัวบท, ภาคปฏิบัติการวาทกรรม (การสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เน้นการผลิตตัวบท การแจกจ่าย และการบริโภค), ภาคปฏิบัติการเชิงสังคม (บริบท การเมือง เศรษฐกิจ สังคม) และสิ่งที่เป็นแก่นหลักของงานวิจัยในการทำการศึกษาวาทกรรม จาก ฟูโกท์ แพคคู และ แวน เดิค คือ การที่จะบอกว่าวาทกรรมไม่ใช่เรื่องของการสื่อสารธรรมดา แต่จะรวมองค์ประกอบอื่นๆเข้ามาด้วยนั่นคือ อำนาจที่ผู้สื่อสารมีในยุคหนึ่งๆ จะกำหนดว่าสิ่งใด พูดได้ หรือพูดไม่ได้ ซึ่งส่งผลให้สาระ หรือเนื้อหาของ การสื่อสารถูกปิดบัง ซ่อนเร้น ทับซ้อน นอกจากนี้อำนาจที่มีในยุคหนึ่งๆยังกำหนดด้วยว่าสิ่งใดเป็นความจริง ภายใต้อำนาจได้บริบท การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ตัวบทมีการผลิตซ้ำ แจกจ่าย และ บริโภคอย่างไร ความสัมพันธ์เชิงอำนาจมีการปรับโครงสร้างใหม่หรือไม่ มีการทำทลายจากคนขายขบถ สถาบัน หรือองค์กร หรือไม่ ผู้มีอำนาจได้รักษาภาวะความเป็นใหญ่อย่างไร โดยผ่านวาทกรรมต่างๆกลยุทธ ระดับ มหภาค และจุลภาคเป็นอย่างไร เหล่านี้เป็นคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรมที่ทำให้การศึกษาวาทกรรมต่างจากศาสตร์อื่นๆที่มีความละม้ายคล้ายคลึงกันอย่างวาทศาสตร์ หรือ ภาษาศาสตร์

อรรถพรณ ปิลาพันธ์โอวาท (2546:37) กล่าวถึงกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมกับการเมืองไว้ว่า วาทกรรมกับการเมืองอาจมีได้หลากหลาย วาทกรรมการเมืองในกรอบที่มุ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อำนาจ ความเป็นใหญ่ เจตนาผู้ส่งสาร และปฏิกิริยาของผู้รับสาร คือวาทกรรมที่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและการต่อต้านของบุคคลที่ได้ชื่อว่าจะเกี่ยวข้องกับการเมือง วาทกรรมการเมืองนี้ มองดูหน้าที่เชิงกลยุทธ์ เราจำเป็นต้องใช้กรอบวิเคราะห์ของระดับของภาษาดังต่อไปนี้ 1. การข่มขู่ 2. การต่อต้าน 3. การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูล 4. การทำให้ชอบธรรม และไม่ชอบธรรม และในการวิเคราะห์หน้าที่เชิงกลยุทธ์ จำเป็นต้องใช้กรอบวิเคราะห์ระดับภาษาต่อไปนี้

1. ภาษาใช้งาน หรือ ปฏิบัติงานเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

2. ความหมาย เพื่อดูความหมาย และโครงสร้างของคำ
3. วากยสัมพันธ์ การจัดเรียงเรียงภายในประโยค ในการวิเคราะห์ภาษาใช้งาน

เมื่อดูการวิเคราะห์ภายในซึ่งได้แก่กลยุทธ์ 4 อย่าง และระดับของภาษา 3 ระดับก็พบว่า ได้กรอบวิเคราะห์วาทกรรมการเมืองซึ่งมีองค์ประกอบที่จะนำมาพิจารณาได้แก่ สถานการณ์, ชนิดของวาทกรรม, กิจกรรมที่เป็นการสื่อสารและความหมายทางสังคม ซึ่งเราจะดูที่ ปฏิสัมพันธ์ และความหมายที่มีอยู่ในการสื่อสารนั้น, จุดยืนและบทบาทของคู่สื่อสาร, ความหมายระดับมหภาค, โครงสร้างของตัวบท, ความหมายระดับจุลภาค ซึ่งก็คือ การพิจารณาโครงสร้างของประโยคข้อความ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อความ นัยยะ สมมติฐาน ที่รองรับ ความคลุมเครือ ระดับการพรรณนา, ลีลาการใช้คำ ความสัมพันธ์ระหว่าง ประโยค ข้อความ และการใช้วาทศิลป์

ในการศึกษาวิจัยขั้นนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่อง การวิเคราะห์วาทกรรมแนวทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis หรือ CDA) เป็นหลักในการวิเคราะห์ตามแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมสื่อที่มีแก่นหลักเพื่ออธิบายว่า วาทกรรมเป็นผลผลิตของสังคม เช่นเดียวกับที่สังคมเป็นผลผลิตของวาทกรรม

โดยวิธีการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมสื่อกระทำผ่านหลัก 3 Dimensions Model ซึ่งเป็นการแบ่งกรอบการวิเคราะห์ออกเป็นระบบซึ่งมาจากพื้นฐานแนวคิดที่ว่า text หรือตัวบทไม่สามารถจะถูกทำความเข้าใจได้โดยตัวมันเอง การทำความเข้าใจจำเป็นต้องเชื่อมสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการเกิดขึ้นของวาทกรรมด้วย (Norman Fairclough, 2003)

การวิเคราะห์วาทกรรมประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. วิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร
2. วิเคราะห์แบบแผนการใช้ภาษา

โดยมีหลักการดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร (Analysis of Communication Events) เป็นการวิเคราะห์ศึกษาคุณสมบัติของวาทกรรม ซึ่งสภาพการณ์ในการสื่อสารจะประกอบด้วย

1.1 ตัวบท (Text) ในที่นี้คือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

วิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการ คือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารทั้งภาษาพูดภาษาเขียน และรูปแบบของวาทกรรมที่ต่างเรียงร้อยเข้าด้วยกัน เพราะรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมมีผลให้

ความหมายเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ตลอดจนวิเคราะห์การสร้างภาพ Visual Image ของภาษา ในการวิเคราะห์ส่วนนี้จะเน้นหลักการทางภาษาศาสตร์มาประยุกต์วิเคราะห์ (เช่น คำศัพท์ ไวยากรณ์ ความหมาย การเชื่อมโยงความ) ของลักษณะวาทกรรมที่ปรากฏจากตัวบทดังกล่าว สามารถวิเคราะห์สิ่งที่อยู่ในตัวบทได้โดยมีประเด็นหลักที่สำคัญคือ

วาทกรรม นำเสนออะไรสู่สภาพสังคม และเกิดผลอย่างไร

การนำเสนอในที่นี้ คือ การนำเสนอเกี่ยวกับความคิด ระบบความรู้ ความเชื่อที่ให้กับสังคมซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสภาพความเป็นจริงของสังคมในขณะนั้น และยังวิเคราะห์ด้วยว่าการนำเสนอ ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลอย่างไรต่อสังคม และเหตุผลใดถึงได้เลือกนำเสนอประเด็นดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อจะได้เข้าใจตัวบทได้มากยิ่งขึ้นเนื่องจากตัวบทและบริบทต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันสิ่งที่ตัวบทนำเสนอย่อมมีผลกระทบต่อบริบทด้วย

วาทกรรม สร้างลักษณะเฉพาะหรือ อัตลักษณ์อะไรให้สังคม

เพื่อศึกษาว่าตัวบทหรือตัวภาษาสามารถสร้างลักษณะเฉพาะอะไรผ่านสื่อ เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวบทที่มีต่อบริบททางสังคม เช่น สถานภาพและบทบาท

เนื้อหาวาทกรรมแสดงถึงความสัมพันธ์อะไร

โดยพิจารณาความสัมพันธ์ ระหว่างผู้สร้างและผู้รับวาทกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อและสถาบันสังคม ความสัมพันธ์ที่แฝงในตัวเนื้อหาสามารถบอกได้ว่าวาทกรรมนั้นมีอิทธิพล บทบาทอย่างไรต่อสังคม ถ้าหากเนื้อหาของวาทกรรมแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดโอกาสที่ผู้รับสารจะเกิดปฏิสัมพันธ์ กับตัวบทและมีผลมายังผู้ส่งสารก็เกิดได้ง่ายขึ้น

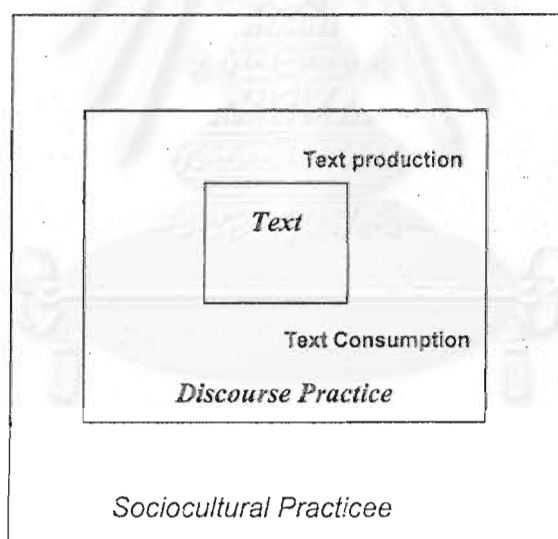
1.2 การปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice)

เป็นอีกมิติหนึ่งของเหตุการณ์สื่อสารที่สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งในแง่ของกระบวนการผลิต (Text Production) ว่าผู้สร้างวาทกรรมทำให้อวาทกรรมนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร นำเอาบริบททางสังคม ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม มาสร้างเป็นวาทกรรมได้อย่างไร และมีการถ่ายทอดออกมาอย่างไร อีกทั้งยังให้ความสนใจกับการวิเคราะห์การบริโภคตัวบท (Text Consumption) ว่าผู้รับได้รับตัวบทอย่างไรมีการบริโภคและตีความตัวบทอย่างไร รวมทั้งวิเคราะห์ช่องทางสื่อสาร ซึ่งจะเห็นได้จากในสื่อมวลชนประเภทต่างๆโดยสามารถวิเคราะห์ได้จาก

1. สถานการณ์ในการสื่อสารมีผลต่อแบบแผนการใช้ภาษาอย่างไร
2. ผลที่เกิดจากแบบแผนการใช้ภาษาช่วยในการสร้างขอบเขต ความสัมพันธ์ และโครงสร้างอย่างไร

1.3 ปฏิบัติการด้านสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice)

คือบริบทที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดวาทกรรมโดยวิเคราะห์ถึงบริบทที่ส่งผลให้เกิดวาทกรรมในรายการ โดยสามารถพิจารณาได้ทั้งด้าน สังคม วัฒนธรรม การเมือง และ เศรษฐกิจ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรมแบบ 3 Dimensions Model ของ Norman Fairclough ตามแผนภาพต่อไปนี้

ตามกรอบแนวคิด ปฏิบัติการวาทกรรมเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างตัวบทกับปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม กล่าวคือตัวบทและสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยตัวบทอาจถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมโดยผ่านทางปฏิบัติการวาทกรรม ในขณะที่ตัวบทเองก็อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

2. วิเคราะห์แบบแผนการใช้ภาษา (Analysis of the Order of Discourse)

เป็นการวิเคราะห์วาทกรรม เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของวาทกรรมในขณะที่การวิเคราะห์สถานการณ์ในการสื่อสาร (Analysis of Communication Events) เป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของวาทกรรม การวิเคราะห์แบบแผนการใช้ภาษานี้เป็นการวิเคราะห์ลักษณะและประเภทของวาทกรรมว่าอยู่ในลักษณะใดรูปแบบใดโดยแยกออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความสัมพันธ์แบบตัวเลือก (Choice Relation)

วิเคราะห์ Text production ส่วนของการผลิตตัวบทว่าเหตุใดสื่อถึงนำเสนอรูปแบบการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าว เพราะสื่อแต่ประเภทต่างก็มีลักษณะต่างๆกัน เช่น การเสนอข่าว สารคดี ละคร เกมโชว์ ต่างก็มีลักษณะการใช้ภาษาที่ต่างกันนำเสนอที่ไม่เหมือนกันจึงต้องพิจารณาในประเด็นนี้ เพราะจะทำให้เข้าใจวาทกรรมมากยิ่งขึ้น

2. ความสัมพันธ์แบบโยงใย (Chain Relation)

วิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสารว่า Text consumption ในส่วนของการบริโภคมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อย่างไร เกิดผลกระทบอย่างไร หรือวาทกรรมที่สร้างขึ้นมีความต่อเนื่อง โยงใยซึ่งกันและกันในลักษณะใด เป็นการหาความสัมพันธ์ที่เกิดในวาทกรรม เช่น สภาพการณ์ในสังคมมีผลก่อให้เกิดเหตุการณ์ในการสื่อสาร

จะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์วาทกรรมเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบระหว่าง ตัวบท บริบท และกระบวนการสร้างตัวบท ซึ่งผู้ที่เข้าใจบริบทดังกล่าวจำเป็นต้องมีภูมิหลังหรือมีประสบการณ์ร่วมหรือมีความรู้ในบริบทนั้น ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งพบว่าบริบทดังกล่าว นำมาจากสภาพสังคมวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้นๆ

Norman Fairclough (2003:109) ได้กล่าวสรุปว่าท้ายสุดจากการวิเคราะห์แบบวาทกรรม จะพบว่า วาทกรรมมีหน้าที่หลัก 3 ประการ (Three Functions of Discourse) ได้แก่

1. An Identity Function หน้าที่ในการสร้างอัตลักษณ์ ตัวตน ภาพลักษณ์ให้ปรากฏต่อสังคม
2. A Relational Function หน้าที่สร้างแบบความสัมพันธ์ทางสังคม
3. An Ideational Function หน้าที่สร้างระบบความรู้ ความหมายให้เกิดขึ้นและเป็นที่ยอมรับในบริบทสังคมนั้นๆ

การนำแนวคิดเรื่องวาทกรรม และการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ มาใช้ในการศึกษากระบวนการสร้างความหมายและบทบาทวาทกรรม ในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนครั้ง

นี้ ก็เพื่อเป็นแนวทางในการตอบคำถามนำวิจัยทั้งหมดว่ารายการนายกฯ ทักซิณคฺยกับประชาชน มีการสร้างความหมายไว้ว่าอย่างไร มีกระบวนการในการสร้างวาทกรรมของรายการนี้ต่อสังคมไทยอย่างไร สัมพันธ์กับบริบทอย่างไร ตลอดจนสามารถที่จะประเมินบทบาทวาทกรรมต่อสังคมไทย โดยจะนำเอาทฤษฎีมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ผ่านตัวบท ทำความเข้าใจบริบทสภาพแวดล้อม และปฏิบัติการทางวาทกรรม จะนำมาซึ่งการเกิดความเข้าใจความหมาย เผยให้เห็นโยงใย ความคิดอันซับซ้อน ตลอดจนเห็นการปะทะ ต่อสู้ แ่งชิงการสร้างความหมาย ความจริง อุดลักษณะ และการเก็บกดปิดกั้นความหมายบางอย่างภายใต้วาทกรรมของรายการนายกฯ ทักซิณคฺยกับประชาชนชุดใหม่นี้ต่อสังคมไทย

2. แนวคิดเรื่อง สัญญะวิทยา และการสร้างความหมาย

Roland Barthes (1972:71) ได้ให้แนวทางในการวิเคราะห์ความหมาย ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารว่ามี 2 ระดับคือ

ระดับแรก (First order) การตีความหมายโดยตรงหรือความหมายโดยนัยตรง (Denotation) เป็นระดับที่เกี่ยวข้องโยงลักษณะของความเป็นจริงตามธรรมชาติ ซึ่งได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย (Signifier) กับตัวหมายถึง (Signified) ภายในสัญญะหนึ่ง ๆ ที่ถูกต้องหรือหมายความไปถึงวัตถุหรือความจริงภายนอกตามสถานที่เห็นอย่างหนึ่ง อาจเรียกได้ว่าเป็นการตีความหมายสามัญสำนึกและความหมายที่ปรากฏเด่นชัดของสัญญะ (sign)

ระดับที่ 2 (Second Order) ในกระบวนการขั้นนี้สัญญะจะมีความหมายเชิงวัฒนธรรม ซึ่งไม่ได้เกิดจากตัวสัญญาเอง แต่มาจากวิธีการที่สังคมใช้ให้คำตัวหมายและตัวหมายถึงตามความคิดของ Roland Barthes นักโครงสร้างนิยมของฝรั่งเศสกล่าวว่า สัญญะในขั้นนี้จะทำหน้าที่ 2 ประการ คือ การถ่ายทอดความหมายโดยนัย คือ Connotation และการถ่ายทอดความหมายในลักษณะมายาคติ คือ Myth

การถ่ายทอดความหมายโดยนัย (Connotation) สัญญะมีปฏิสัมพันธ์กับ อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม และวัฒนธรรมของผู้รับสารและนำความรู้ของคนเข้าไปมีส่วนร่วมก็จะทำให้เกิดการตีความขึ้นในอีกระดับ การที่จะเข้าใจความหมายได้ ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องอยู่ในสังคมเดียวกันมาจนกลายเป็นตำนานเป็นเรื่องราวที่อธิบายที่อธิบายได้ด้วยวัฒนธรรมหรือความเข้าใจบางอย่างเกี่ยวกับความเป็นจริงหรือธรรมชาติ

Roland Bathes ใช้คำนี้แสดงให้เห็นถึง การที่สมาชิกของสังคมมีความเข้าใจต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต่อประสบการณ์ทางสังคมบางอย่าง การทำความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ในสังคมใช้ใน เนื้อหา (Text) ดังนั้นจะต้องเอาระบบของความที่มีสัญลักษณ์ในสังคมมาใช้ในการตีความ คือถ้าเรา ไม่เคยมีภาพขอบมายาคตินี้มาก่อนการตีความจะแตกต่างกัน

ถ้าความหมายโดยนัย (Connotation) เป็นความหมายระดับชั้นสองของความหมาย (Signifier) มายาคติ (Myths) ก็เป็นความหมายระดับชั้นสองของตัวหมายถึง (Signified) ในการ พุดแสดงความโดยนัยหรือวาทกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ร่วมทำการสื่อสารผู้วิจัยใช้หลักสัญลักษณ์วิทยา และการสร้างความหมายเป็นกรอบวิเคราะห์เพื่อทราบว่าคุณทำการสื่อสารมีการตีความหมาย รับรู้ มีความเชื่อและทัศนคติอย่างไร

นอกจากนี้ Fiske and Hartley (1978:131) ให้ความเห็นว่าการสร้างความหมายใน สื่อมวลชนสืบเนื่องมาจากการต้องผ่านกรอบความคิดระดับต่างๆ ดังนี้

1. กรอบการทำงานด้านข่าวสารข้อมูล (News value, news quality)

กรอบการทำงานด้านข่าวสาร คือ ตัวกรอบขั้นแรกที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสรรเหตุการณ์ที่จะมา เป็นข่าว เช่น คุณค่าทางข่าว หรือความถูกต้อง เทียงธรรม เป็นต้น ซึ่ง สาทิศ เขียวขุ่ม (2539) ได้กล่าวถึงแนวทางในการวินิจฉัยคุณค่าข่าวไว้ว่า จากคุณลักษณะที่สำคัญของข่าวที่จะ รายงานคือ ความน่าสนใจ มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ผลกระทบดังกล่าวจะมีผลในวงกว้าง และมีความสำคัญ ทำให้ประชาชนสนใจใคร่รู้ อยากติดตาม ทั้งสองประการนี้ ผู้ ส่งสารต้องพิจารณาให้ทัศนะของผู้รับสาร คือข่าวสารนั้นต้องน่าสนใจสำหรับผู้รับสาร มีความสำคัญต่อผู้รับสาร และต้องเป็นข้อเท็จจริง ที่มีความสด ทันสมัย สำหรับ ผู้รับสาร

2. กรอบความคิดส่วนบุคคล (Individual ideology)

นอกจากการตัดสินใจคัดเลือกเหตุการณ์ที่จะมาเป็นข่าว โดยการพิจารณาถึงคุณค่า ทางข่าวในขั้น แรกแล้ว สิ่งที่เป็นตัวกรองขั้นที่ 2 ในการเสนอข่าว สารของผู้สื่อสาร คือกรอบความคิดส่วนบุคคล อันได้แก่ ทัศนคติ จุดยืน ตลอดจนจรรยาบรรณของ ผู้สื่อสาร รวมถึงอุดมการณ์วิชาชีพของแต่ละ บุคคล ซึ่งอุดมการณ์พื้นฐานของปัจเจกบุคคลที่เข้ามีส่วนสำคัญต่อการทำหน้าที่รายงานข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีบทบาทสูงต่อกระบวนการเลือกสรร (selective) เพราะถือเป็นหน่วยย่อย สุดของการทำงานข่าวที่มีลักษณะการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยผู้ร่วมงานหลายฝ่าย อย่างไรก็ตามบทบาทของกรอบความคิดระดับบุคคลจึงมิใช่กรอบความคิดอิสระโดยสิ้นเชิงหากเป็นกรอบ ความคิดรวบยอดจากหลากหลายบุคคลในองค์กรสื่ออื่นๆ

3. กรอบนโยบาย ของสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Organization and institution involved)

กรอบ นโยบายของสถาบันที่เกี่ยวข้อง เป็นตัวกรองที่ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของสื่อสาร

ได้แก่ นโยบายทางธุรกิจ หน่วยงานรัฐบาล เทคโนโลยี แนวทางและนโยบายองค์กรสื่อกรอบนโยบายของสถาบันที่เกี่ยวข้องนี้อาจดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน หรือสวนทางกับกรอบความคิดส่วนบุคคลหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้ากรอบความคิดทั้งสองระดับนี้มีทิศทางไม่ตรงกันก็มีแนวโน้มว่ากรอบความคิดส่วนบุคคลจะต้องปรับทิศทางให้สอดคล้องกับกรอบนโยบายของสถาบันที่เกี่ยวข้องเสมอ

4. กรอบความคิดทางสังคม วัฒนธรรม บรรทัดฐานและค่านิยม (Social , culture , norms, values) กรอบความคิดทางสังคม วัฒนธรรม บรรทัดฐานและค่านิยมจะมีส่วนสำคัญต่อการกลั่นกรอง และสร้างความหมายในสื่อมวลชน การพิจารณาว่าข่าวบางข่าวอาจเหมาะสมกับวัฒนธรรมหนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะสมที่จะนำเสนอในอีกวัฒนธรรมหนึ่งเช่นนี้เป็นต้น และยังรวมถึงการพิจารณาเลือกสรรเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับค่านิยมหรือบรรทัดฐานของสังคมมานำเสนอ และสร้างความหมายว่ามีความสำคัญต่อสาธารณชนมากกว่า กรอบความคิดทางสังคม วัฒนธรรม บรรทัดค่านิยม จึงทำหน้าที่ตั้งแต่การรับรู้ การตีความ การเลือกสรรและการสร้างภาพความเป็นจริงทางสังคม หรือการสร้างความหมายให้กับเนื้อหา โดยอาศัยวิธีการถ่ายทอดและเทคนิคการเล่าเรื่องในรูปแบบต่างๆ

ผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดเรื่องสัญญาวิทยา และการสร้างความหมาย มาเป็นแนวคิดพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์ตีความ ในการวิเคราะห์กระบวนการตีความวาทกรรมในรายการ ทั้งนี้ เนื่องจากวาทกรรมมีการใช้ภาษาเป็นตัวถ่ายทอด ฉะนั้นผู้วิจัยจึงจะต้องทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์และความหมายที่ถ่ายทอดจากผู้ผลิต ซึ่งมีหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้น นอกจากนี้ยังใช้แนวคิดเรื่องของการสร้างความหมายผ่านสื่อมวลชน เพื่อให้เห็นกรอบแนวทางการเลือกใช้สัญลักษณ์ นำเสนอความหมายของผู้ผลิตหรือทีมผู้ผลิตสารของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน เพื่อให้เห็นภาพปัจจัยในการกำหนดการตีความวาทกรรมของผู้รับสารภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมและอำนาจ

3. แนวคิดการสร้างภาพความชอบธรรมทางการเมือง

ลิซิท ซีร์เวดิน (2538:16) กล่าวว่าความชอบธรรมทางการเมืองนับได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญอย่างหนึ่งของการมีอำนาจ และการอยู่ใต้อำนาจของรัฐบาลส่วนใหญ่ ในแง่ของการมีสิทธิที่จะปกครอง และบริหารประเทศ โดยฝ่ายที่ถูกปกครองต้องมีการยอมรับในการมีสิทธิดังกล่าวนั้น การสร้างความชอบธรรมจึงเป็นการสร้างความเชื่อที่ว่า สถาบัน ระเบียบปฏิบัติ การกระทำ

ตลอดจนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายต่างๆ และรวมถึงตัวผู้นำของรัฐบาลนั้นมีลักษณะของความถูกต้องรวมทั้งมีความเหมาะสมที่สมควรได้รับการยอมรับจากคนในสังคม ทั้งนี้ไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีลักษณะอย่างไร

ความชอบธรรมในการปกครองนั้นเป็นเรื่องของความเชื่อ หรือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้มาซึ่งอำนาจ การมีอำนาจและการใช้อำนาจในการปกครอง ซึ่งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ในการปกครองของฝ่ายปกครอง และขึ้นอยู่กับ การยอมรับ หรือการเชื่อฟังในข้ออ้างของฝ่ายถูกปกครอง การก่อให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้ นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับความอยู่รอดของรัฐบาล รัฐบาลทุกสังคมย่อมต้องการให้มีคนเชื่อถือ เชื่อว่าการนำการปกครองของตนมีความชอบธรรมให้ฐานะของตนได้รับการยอมรับก่อให้เกิดผลดีจากการที่พลเมืองสนับสนุนรัฐบาล เกิดเป็นการปกครองที่มีความเห็นพ้องต้องกัน และระบบการเมืองในทุกๆระบบ ในการปกครองแต่ละระบบจะมีหลักแห่งความชอบธรรมในการปกครองต่างกันไป การสร้างความชอบธรรมทางการเมืองจะปรากฏโดดเด่นมากในช่วงเริ่มแรกของการเข้าบริหารประเทศของรัฐบาล และยังคงดำเนินต่อไปจนกระทั่งรัฐบาลนั้นหมดอำนาจสำหรับฐานที่มาตลอดจน การสร้างความชอบธรรมทางการเมืองแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1

ส่วนที่เกี่ยวกับความชอบธรรมของอำนาจ โดยเน้นที่การเข้าสู่อำนาจว่าสอดคล้องกับกฎ กติกา หรือไม่อย่างไร กฎกติกาดังกล่าวอาจจะเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ตามตัวบท กฎหมาย หรือโดยประเพณีการปกครองซึ่งเป็นประเพณี ปฏิบัติสากลนียม เช่น การเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้องมีความบริสุทธิ์และโปร่งใส ผ่านการเลือกตั้งอย่างถูกต้อง การจัดตั้งรัฐบาลก็ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อประเพณี

ส่วนที่ 2

ได้แก่ ความชอบธรรมของประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ถึงแม้การเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจจะมีความชอบธรรมตามตัวบทกฎหมาย หรือ ตามประเพณี แต่ถ้ารัฐบาลนั้นไม่สามารถบริหารงานได้ตามที่ประชาชนคาดหวังก็จะเสียความชอบธรรมในแง่การบริหารงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความชอบธรรมทางการเมืองจะต้องผสมผสานระหว่างความชอบธรรมตามกฎหมาย และความสำเร็จในการบริหารงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ปัญหาวิกฤติ

การใช้แนวคิดเรื่องการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำมา วิเคราะห์พิจารณาบทบาทของการสร้างความหมายของรายการ กล่าวคือ นับแต่เริ่มการดำรงตำแหน่งของรัฐบาลนี้ในปี 2544 รัฐบาลพยายามที่จะสร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อให้ประชาชนยอมรับในอำนาจและมีความนิยมต่อการบริหารประเทศของ รัฐบาล และการสร้างวาทกรรมผ่านทางรายการนายกฯที่กษัตริย์คุยกับประชาชน นั่นก็เป็นเครื่องมือ ส่วนหนึ่งในการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลในการขึ้นมาอยู่ในอำนาจและ รักษาอำนาจนั้น ไว้ โดยรัฐบาลนำเสนอให้เห็นถึง การดำเนินการแก้ปัญหา การนำเสนอนโยบายแนวคิดใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนยอมรับและคล้อยตามวาทกรรมที่เกิดขึ้น

4. แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจชวนเชื่อ

สุรพงศ์ โสธนะเสถียร (2541:4) กล่าวว่า การชวนเชื่อเกิดขึ้นมาคู่กับอำนาจทางการเมือง และการศาสนา ทั้งนี้เพราะการเมือง และการศาสนาเป็นเรื่องของความเชื่อของบุคคลหรือ กลุ่มบุคคลที่พยายามหาเหตุผลรองรับความชอบธรรมในเรื่องความเชื่อรวมทั้งการปลุกฝังศรัทธาให้ ผู้อื่นเชื่อตาม การชวนเชื่อและการโน้มน้าวใจประชาชนผู้รับสารให้คล้อยตามแนวทางของ ผู้ปกครองจึงหมายถึงความเคลื่อนไหวหรือกิจกรรมของรัฐบาลที่ต้องการผลักดัน (Reinforcement) ให้ประชาชนยอมรับแนวทางความเชื่อ (Doctrines) ตลอดจนตัวผู้ปกครอง หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการชวนเชื่อเป็นการสร้างระบบความเชื่อ และพฤติกรรมให้กับประชาชนตาม วัตถุประสงค์ของรัฐ

ในแง่ของการสื่อสารรัฐบาลอาจใช้การชวนเชื่อเป็นเครื่องมือในการส่งสารไปยัง สาธารณชน เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างทั้งทางตรง และทางอ้อม แต่เดิมนั้น การชวนเชื่อมักถูกมอง ว่าเป็นเรื่องของการใช้เล่ห์เหลี่ยมทางวาทศิลป์ซึ่งแสดงออกด้วยภาษาของความรู้สึกมากกว่า เป็นไปตามหลักการที่แท้จริง อย่างไรก็ตามปัจจุบันการใช้เทคนิคในการชวนเชื่อได้ถูกพัฒนาไปใช้ ในการสื่อสารมวลชนโดยการปรับเปลี่ยนแนวทางให้ดูเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นเครื่องมือ ให้กับรัฐบาลในระบบอบการปกครองต่างๆ เช่น

1. การชวนเชื่อมีลักษณะของการสื่อสารทางความคิดในลักษณะอื่นๆไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ นโยบาย การโฆษณา

2. แม้ว่าความจริงจะได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งหลักการชวนเชื่อปัจจุบันก็มีได้ ปฏิเสธประเด็นดังกล่าว แต่ในทางปฏิบัติการชวนเชื่อมักนำเสนอความจริงเพียงครั้งเดียว คือ การนำเสนอความเป็นจริงที่เป็นประโยชน์เพียงด้านเดียวในขณะที่ไม่นำเสนอด้านที่เป็นโทษแก่ตนเอง พฤติกรรมเช่นนี้ไม่ใช่เป็นการหลอกลวงหรือกล่าวเท็จแต่อย่างใด

3. ประสิทธิภาพของการสื่อสาร (Effectiveness) คือการสร้างเอกภาพในความผูกพันภักดี (loyalty) หาใช้การนำเสนอความจริงของสารสนเทศ แม้ว่า ความจริงจะเป็นเรื่องสำคัญ สำหรับการชวนเชื่อยุคใหม่ แต่ความจริงเพียงครั้งเดียวที่ถูกนำเสนอก็เพื่อสนองต่อประสิทธิผลนั่นเอง

4. แม้ว่าการชวนเชื่อจะอาศัยทฤษฎีเข้มงวดเพื่อหวังผลลึกๆ ในการครอบงำ (Hegemony) ความคิดเห็นประชาชน แต่การชวนเชื่อปัจจุบันก็ไม่นิยมปิดแหล่งข่าวหรือการเสนอข่าวที่คลุมเครือแต่กลับอ้างอิงแหล่งข่าวที่เปิดเผยและน่าเชื่อถือ ทั้งนี้เพราะที่ผ่านมามีการปกปิดและการสร้างความคลุมเครือของแหล่งข่าวทำให้ประสบการณ์ล้มเหลวในการชวนเชื่ออย่างง่ายกว่าการเปิดเผยแหล่งข่าว ความรู้อ้างอิงแม้ว่าในหลายๆ ครั้งของการชวนเชื่อจะเป็นแหล่งข่าวที่ปรุงแต่งแล้วก็ตาม

5. เทคนิคในการชวนเชื่อที่มีประสิทธิภาพต้องเข้าใจถึงหลักการวางเงื่อนไขสิ่งเร้า เมื่อการชวนเชื่อเปรียบเสมือนสิ่งเร้า การวางเงื่อนไขของการชวนเชื่อจึงจะต้องคำนึงถึงจังหวะที่เหมาะสมตลอดจนสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับสถานการณ์

6. สัมฤทธิ์ผลของการชวนเชื่อไม่ได้อยู่ที่การชวนเชื่อของผู้ส่งสารเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความรู้จักตัวผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือภูมิหลังของผู้รับสาร

7. ภาษาที่ใช้ในการชวนเชื่อ การใช้ภาษาที่เน้นอารมณ์อาจไม่ประสบความสำเร็จสำหรับการชวนเชื่อในปัจจุบันทั้งยังเป็นการลดศรัทธาในหมู่ผู้รับสาร การเลือกถ้อยคำที่เหมาะสมกลมกลืนจะโน้มน้าวใจผู้รับสารได้อย่างเป็นธรรมชาติมากกว่า ภาษาในการชวนเชื่อเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง (Instrumental) มากกว่าที่จะเป็นเป้าหมายที่ประสบผลสำเร็จในตัวเองอย่างที่เป็นมาในอดีต ภาษาที่ใช้ในการชวนเชื่อมักแสดงถึงอำนาจหน้าที่ อำนาจกำลัง อิทธิพล หรือการโน้มน้าวใจสามารถครอบงำประชาชนได้โดยไม่ต้องใช้อารมณ์ในการกระตุ้นชวนเชื่อแต่อย่างใดโดยเฉพาะการอาศัยเทคนิคการขยายความคิดแบบอ่อนแทนที่แบบกระด้าง การชวนเชื่อแบบกระด้างคือการชวนเชื่อที่กระทำอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายในขณะที่การชวนเชื่อแบบอ่อนอาจมีการปรับกลยุทธ์เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความยอมรับโดยไม่รู้ตัว (Ellul, 1965)

โดยสรุปการชวนเชื่อเป็นการสื่อสารที่ถูกใช้ในการจูงใจตลอดจนครอบงำผู้รับสารซึ่งหมายถึงประชาชน ให้มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ไม่ขัดแย้งกับรัฐบาลในฐานะผู้ส่งสารทั้งนี้เพื่อหวังผลในการประชาสัมพันธ์ทางการเมืองในด้านการยอมรับรัฐบาลต่อความชอบธรรมในการ

ปกครองอย่างไรก็ตาม การครอบงำไม่ใช่สิ่งซึ่งถาวร เกิดขึ้นได้ต้องมีการสร้างมันขึ้นมาเมื่อชนชั้น
รองๆ ไม่แข็งแรงแหรือไม่มีการจัดระเบียบ และนำเสนอ Counter- hegemonic force เพียงพอก็จะ
ทำให้เกิดการครอบงำขึ้นเป็นเครื่องมือในการบังคับการอยู่ได้อำนาจต่อไป

วิธีการในการครอบงำ ตามแนวความคิดของแกรมมี่ เป็นการดูดกลืนที่น้อยแต่ต่อเนื่อง เป็น
กระบวนการที่ทำให้มวลชนรวมตัวเข้าด้วยกันโดยใช้ระบบดูซึมทำให้ ผลประโยชน์มีความเป็น
กลางในลักษณะที่ไม่ให้ผู้ใดปกครองต่อต้าน ถึงแม้จะมีความเป็นเอกฉันท์ ยินยอมพร้อมใจแต่ก็
เป็นไปอย่างเฉื่อยชาเป็นวิธีการสร้างการเห็นพ้องต้องกันโดยตรงจากการยอมรับรองผลประโยชน์ที่
แท้จริงของชนชั้นส่วนใหญ่ (อ้างถึงใน Mouffe, 1979)

ผู้วิจัยสามารถนำแนวคิด การโน้มน้าวใจ ชวนเชื่อ มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ศึกษา
ลักษณะ วิธีการในการใช้ภาษาใน text และใช้อธิบายการสื่อความหมายในรายการผ่านวาทกรรม
รายการ นายกษัตริย์คุยกับประชาชน เป็นการโน้มน้าวชวนเชื่ออย่างไร ทำให้เข้าใจว่าภาษา
ปฏิบัติการทางวาทกรรมมีการประกอบสร้างในลักษณะใด ทำให้เห็นลักษณะการสร้างความหมาย
อำนาจวาทกรรมจากการใช้ภาษาโน้มน้าวชวนเชื่อ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างภาพลักษณ์ (Image)

การสร้างภาพลักษณ์ (Image) นักวิชาการตะวันตกได้บัญญัติขึ้นใช้ และได้มีการศึกษา
อย่างกว้างขวางมานานแล้ว สำหรับในประเทศไทยมีการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยเพื่อใช้แทน
ความหมาย Image ไว้หลายคำ เช่น ภาพลักษณ์ จินตภาพ และ ภาพพจน์ และได้มีการถูกใช้ใน
สังคมอย่างแพร่หลาย Daniel J. Boorstin (1973:101) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์ เป็นสิ่งที่เราสร้าง
ขึ้นมาเห็นได้ เชื่อถือได้ มองเห็นได้ชัดเจน ง่ายแก่การเข้าใจซึ่งลักษณะของภาพลักษณ์นี้อาจกล่าวได้
เป็น 6 ประการ

1. An image is synthetic ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยมีการวางแผนการสร้าง
สรรคขึ้นมาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเกิดรู้สึกความประทับใจ
2. An image is believable ภาพลักษณ์คือความน่าเชื่อถือ ภาพลักษณ์เป็นการสร้างภาพใน
ใจของคนเราที่เกี่ยวกับสถาบันหรือบุคคลให้มันคงเป็นที่ยอมรับ การสร้างภาพลักษณ์นั้น
จะไม่มีประโยชน์ถ้าไม่มีความน่าเชื่อถือของสถาบันหรือในตัวบุคคลนั้น

3. An image is passive ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่คงอยู่และถูกสมมุติขึ้นมาให้มีความเหมาะสมกับสภาพเหตุผล และความเป็นจริง ผู้ที่สร้างภาพลักษณ์ถูกคาดหวังว่าจะสามารถทำให้ได้ภาพลักษณ์นั้น และผู้รับก็คาดหวังว่าภาพลักษณ์นี้จะนำไปตามที่ได้รับนั้น
4. An image is vivid an concrete ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เห็นได้คงทน
5. An image is simplified ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่าย
6. An image is ambiguous ภาพลักษณ์มีความคลุมเครือ ความคลุมเครือนั้นล่องลอยอยู่ระหว่างจินตนาการ และ ความรู้สึก และอยู่ระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริง

ภาพลักษณ์ในความหมายของ Daniel J. Boorstin จึงสรุปได้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยมีการวางแผนการ เป็นความประทับใจ เป็นความน่าเชื่อถือ เป็นความจริงที่เห็นได้ชัดเจน และคงทนเข้าใจได้ง่ายๆ แต่ขณะเดียวกันก็มีคุณสมบัติคลุมเครือไม่กระจ่างชัด

Kenneth E. Boulding (1964:67) ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ไว้ว่าเป็นความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะความรู้ นั้นเป็นความรู้สึกที่เราสร้างขึ้นเอง (Subjective Knowledge) ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง คุณค่าที่เราเป็นผู้ให้รวมกันอยู่ Kenneth E. Boulding เสนอว่า บุคคลแต่ละบุคคล จะเก็บเอาความรู้เชิงอัตวิสัย (Subjective Knowledge) จากการรวบรวมของสิ่งต่างๆ ที่เราเชื่อว่าเป็นความจริงโดยเรามักจะเก็บเฉพาะภาพบางส่วน หรือลักษณะกว้างๆ ของสิ่งเหล่านั้น ซึ่งมีความไม่แน่นอนชัดเจนอยู่ เราจึงมักต้องตีความหรือให้ความหมายแก่สิ่งนั้นๆ ด้วยตัวเอง ความรู้เชิงอัตวิสัยนี้ จะประกอบกันเข้าเป็นภาพลักษณ์ของเราที่มีต่อสิ่งต่างๆ และ พฤติกรรมของเราจะขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ที่เรามีอยู่ในสมองด้วย

ภาพลักษณ์จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการของความคิดในใจ ภาพลักษณ์เป็นการแทนความหมายเชิงอัตวิสัยที่เรารับรู้มา เป็นความรู้สึกเชิงตีความหมาย หรือ ภาพประทับใจ ภาพปรากฏความคล้ายคลึง หรือเป็นการแทนความหมายของการรับรู้อย่างเลือกสรร ตีความ และให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆ นี้คือ กระบวนการก่อเกิดจินตภาพซึ่งมักจะมีผลสำคัญยิ่งต่อการรับรู้ในสิ่งที่ไม่มีความหมายแน่นอนชัดเจนในตัวของมันเอง

แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์นี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ ลักษณะการใช้ภาษาสร้างความหมาย ตลอดจนการนำไปสู่การการวิเคราะห์บทบาทของวาทกรรมในรายการนายกฯ ทักษิณคู่กับประชาชน เนื่องจาก แนวคิดนี้ได้บอกถึงลักษณะของภาพลักษณ์ซึ่งสัมพันธ์กับแนวทางในการประกอบสร้างความหมายในวาทกรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติประการหนึ่ง

ของผู้สื่อสาร เพื่อที่จะทำให้ผู้รับสารวาทกรรมมีความประทับใจมีทัศนคติที่ดีนำมาซึ่งการสื่อสารที่บรรลุวัตถุประสงค์ แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ช่วยให้เห็นภาพ และปฏิบัติการทางวาทกรรมที่มีความโยงโย่ซับซ้อนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ และ การใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง

กาญจนา แก้วเทพ (2541:65) กล่าวว่า อุดมการณ์มีความสำคัญในการครอบงำ การพิจารณาถึงหน้าที่จะทำให้เราเข้าใจมากขึ้นซึ่งหน้าที่โดยทั่วไปของอุดมการณ์มีดังนี้

1. สร้างความชอบธรรมให้แก่สังคม หรือกลุ่มที่ยึดถืออุดมการณ์ หน้าที่นี้มองเห็นได้ง่าย การสร้างความชอบธรรมทำได้ด้วยการอ้างอิงว่า สังคมกลุ่มนั้นยังอยู่กับหลักการ คุณค่าต่างๆที่ยอมรับกัน
2. ตอกย้ำเรื่องหลัก เรื่องกฎของสังคมหรือ กฎของกลุ่มเพื่อไม่ให้เกิดข้อกังขา ตั้งคำถามโต้แย้งได้มากนัก เช่นหลักเรื่องการพัฒนา เสรีภาพ ความเป็นธรรม ความมั่นคงของชาติ
3. เป็นวาทกรรม ที่มีระบบระเบียบ มีการตอกย้ำหลักการบางอย่าง แน่นอน เด็ดขาดตายตัว มีผลต่อการชี้้นำความคิด ความรู้สึกและ การประพฤติตัวของคน ในบางครั้งจะมีแบบจำลองเอาไว้ตอบคำถามทั้งหลาย
4. เป็นวาทกรรม ที่มีลักษณะทางศีลธรรมใช้หลัก "ควร" เป็นเครื่องชี้ว่า เราควรจะทำอะไร และไม่ควรจะทำอะไร
5. ลักษณะวิวาทะ (Polemic) กับฝ่ายตรงข้าม
6. เป็นตัวให้คำอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตามการถ่ายทอดอุดมการณ์ผ่านสื่อจะต้องอาศัยวิธีการที่ได้รับความยินยอมพร้อมใจจากประชาชน ดังนั้นเพื่อสร้างสภาวะการครองอำนาจของชนชั้นครอบงำให้อยู่ต่อไปจึงต้องปรับจุดยืนของชนชั้นครอบงำให้ประนีประนอมผลประโยชน์เรื่องรองๆเพื่อรักษาพันธมิตร สรุปก็คือ กลไกอุดมการณ์ในสถาบันสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือที่ชนชั้นครอบงำใช้เพื่อแสดงให้ประชาชนเห็นว่าตนกำลังทำหน้าที่แทนส่วนรวมเพื่อเรียกร้องการยอมรับสนับสนุนจากประชาชนอันเป็นประโยชน์ในการรักษาอำนาจตนเอง

ในทางเดียวกัน ดร.ณิ นีร์ญรักษ์ (2530:45) ได้สรุปเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการใช้สื่อสารมวลชนของนักการเมืองเอาไว้ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนแผนงาน พรรคการเมืองและหน่วยงานราชการต่างต้องพึ่งสื่อมวลชนให้เผยแพร่ข่าวสารที่เป็นภาพพจน์ให้กับพรรค และองค์การ ดังนั้นฝ่ายประชาสัมพันธ์ของพรรคและองค์การจึงต้องประสานกับสื่อมวลชนโดยส่งข่าวสารและรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้สื่อมวลชนนำไปเผยแพร่

2. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย สื่อมวลชนมีบทบาท และความสำคัญต่อนักการเมือง เพราะสามารถเสนอข่าวที่เกี่ยวกับบุคคล ชื่อเสียง หน้าที่การงาน ผลงานดีเด่นต่างๆ ออกมาสู่สังคม ซึ่งจะทำให้นักการเมืองเป็นที่รู้จักและกว้างขวางในสังคม การมีชื่อและข่าวเรื่องราวปรากฏในสื่อออกมามีชื่อเสียง บ่อยๆ ยิ่งทำให้เป็นผลดีในด้านการประชาสัมพันธ์ และเป็นที่รู้จักของประชาชน

3. เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร นักการเมือง และ พรรคการเมืองต้องพึ่งพาสื่อมวลชนในด้านเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงานประจำ กิจกรรมพิเศษ นโยบาย แผนงานต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ และสร้างความเข้าใจต่อประชาชน

4. เพื่อทดสอบความคิดเห็นของมวลชน การให้ข่าวแบบปล่อยข่าวของนักการเมือง หรือ พรรคการเมืองก็เพื่อหยังเสียง และความคิดเห็นของมวลชนว่า มีความคิดเห็นอย่างไรกับเรื่องต่างๆ เหล่านั้น ทำให้นักการเมืองสามารถปรับตัวเอง และแผนงานได้ทันก่อนที่จะเกิดความผิดพลาด

5. เพื่อเป้าหมายของระบอบประชาธิปไตย ความจำเป็นที่จะต้องแพร่การทำงานของพรรค เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ และเข้าใจความเป็นมาในแต่ละเรื่อง ทำให้นักการเมืองต้องอาศัยสื่อมวลชนทำหน้าที่เสนอข่าวให้ประชาชนทราบ ซึ่งถือเป็นสิทธิที่ประชาชนจะได้รับทราบตามระบอบประชาธิปไตย

สำหรับแนวคิดเรื่องอุดมการณ์ ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการประกอบวิเคราะห์ บทบาทการสร้างความหมายของวาทกรรม ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นลักษณะและหน้าที่ของอุดมการณ์ที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้ได้มาซึ่งอำนาจ ในการแย่งชิงเพื่อครองความเป็นใหญ่ กล่าวคือ พรรคไทยรักไทย เป็นพรรคการเมืองหน้าใหม่มีการใช้อุดมการณ์ของพรรคเป็นเครื่องมือให้ได้มาซึ่งความชอบธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ทางอุดมการณ์ ด้วยกลยุทธ์ทางวาทกรรมที่มีความคิด คำนึงม อุดมการณ์บางอย่าง ปนหรือแฝงมาในการถ่ายทอดผ่านทางสื่อสารมวลชน และ ผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การใช้สื่อมวลชนของนักการเมืองมาร่วมพิจารณาจุดประสงค์ บทบาทของการแพร่กระจายวาท

กรรมรายการนายก ฯ ทักซิณคฺยกับประชาชน ซึ่งเป็นการใช้สื่อเพื่อผลทางการเมือง โดยการเลือกใช้สื่อวิทยุซึ่งเป็นสื่อมวลชนซึ่งมีพลานุภาพอย่างมากในการเข้าถึงสังคมไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิณณ์นภัส แสงมา (2545) ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในการตอบปัญหาทางเพศของสื่อมวลชนไทย" วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยภาคการสื่อสารมวลชน

โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาว่า เพื่อค้นหาความหมายกระบวนการสร้างวาทกรรม และวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหา และรูปแบบวาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในสื่อมวลชนไทยแต่ละประเภท โดยแนวคิดหลักที่ใช้ คือ แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรม ทฤษฎีการศึกษาสื่อมวลชนแนวสตรีนิยม และแนวคิดเรื่องเพศวิถี แนวคิดคุณลักษณะสื่อแต่ละประเภท มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความหมายเรื่องเสรีภาพทางเพศในสื่อมวลชนไทยใน 2 ประเด็นคือการเป็นฝ่ายเริ่มต้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และการล่าสอนทางเพศ แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ ลักษณะอนุรักษณ์ ลักษณะปฏิรูป และลักษณะก้าวหน้า ซึ่งการสร้างความหมายดังกล่าว จะส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ และ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิง และ ผู้ชายในสังคมด้วย กระบวนการสร้างวาทกรรมเรื่องเสรีภาพ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปฏิบัติการทางวาทกรรม กับปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม

วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในสื่อมวลชนไทยที่ปรากฏในแต่ละสื่อจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือยังคงมีเนื้อหาเชิงอนุรักษ์มากกว่าลักษณะก้าวหน้า แต่จะมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกันในแต่ละสื่อ อันเนื่องมาจากคุณลักษณะของสื่อที่มีความแตกต่างกัน

รัตนาวดี สำราญสุข (2545) ศึกษาเรื่อง"วาทกรรมวิเคราะห์รายการนายกทักษิณ
คุยกับประชาชน และรายการชวนออนไลน์" วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควชาวิทยา และสื่อสารการแสดง

โดยผู้วิจัยมุ่งจะศึกษา ปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมของผู้นำทั้ง 2 ฝ่าย ความหมายที่
ปรากฏในรายการในระยะเวลา 4 เดือน และศึกษาประเด็นในการโต้แย้งพิสูจน์ แสดงหลักฐาน
โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และศึกษาวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์
เจาะลึกประกอบ(ฝ่ายรายการชวนออนไลน์) ผลการศึกษาพบว่า วาทกรรมทั้ง 2 รายการมีเรื่อง
ของสถานภาพบทบาท สิทธิ อำนาจ อุดมการณ์ การครองความเป็นใหญ่ และการแย่งชิงพื้นที่ทาง
การเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง รูปแบบวาทะที่ปรากฏในรายการ นายกทักษิณคุยกับประชาชนจะเป็นว
าทะที่เกี่ยวกับนโยบาย และวาทะเกี่ยวกับ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ขณะที่รายการชวนออนไลน์
จะมีรูปแบบเกี่ยวกับข้อเท็จจริง มากที่สุด และประเด็นที่พบในรายการในการโต้แย้งกันระหว่าง 2
รายการในระยะเวลาที่ทำการศึกษามี 5 ประเด็น คือ 1. การปฏิรูปราชการ 2. การโยกย้ายนาย
ทหารระดับสูง 3. กฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจ 11ฉบับ 4. ปัญหาการก่อการร้ายภาคใต้ และ5. กรณี
ทุจริตจัดซื้อปฎี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรม "รายการนายกษัตริษณคุษกับประชาชน" ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)โดยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และวิเคราะห์ว่าการสร้างวาทกรรมที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร ก่อให้เกิดความเข้าใจ ทราบจุดมุ่งหมาย และความหมายที่เกิดจากการเผยแพร่วาทกรรม ตลอดจนบทบาทผลต่อสังคม ผู้วิจัยได้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลเอกสารเทปบันทึกรายการเอกสารส่วนงานที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และการพูดคุยกับผู้มีส่วนร่วมในการผลิตรายการรวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความเพื่อหาข้อสรุปจากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ดังมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร

ศึกษาการสร้างความหมายจากรายการวิทยุรายการนายกษัตริษณคุษกับประชาชนโดยศึกษาเนื้อหาข้อมูลจาก เทปบันทึกรายการ และ หนังสือถอดคำพูดรายการ ชื่อ "หนังสือรายการนายกษัตริษณคุษกับประชาชน" มาประกอบการวิเคราะห์โดยผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลใน 2 ปีแรกของการจัดรายการทางวิทยุ ตั้งแต่ 28 เมษายน 2544 – 26 เมษายน 2546 ซึ่งจากการสำรวจเบื้องต้นรวมจำนวนประชากร (ประเด็นย่อยทั้งหมดที่นำเสนอในรายการตลอด 2 ปีแรก) มีจำนวนประมาณ 864 ประเด็น

จากนั้นผู้วิจัยนำประชากร(จำนวนประเด็นที่รายการนายกษัตริษณคุษกับประชาชนนำเสนอมาทั้งหมดใน 2 ปีแรก) มาทำการจัดแยกประเภทประชากรตามลักษณะของวาทกรรม ออกเป็น 5 ประเภทเพื่อนำไปใช้ประกอบการเลือกกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การจัดประเภทประชากรตามลักษณะของวาทกรรมผู้วิจัยพบว่ามีวาทกรรม 5 ประเภทดังนี้

1. วาทกรรมที่มีลักษณะของการให้ข้อมูลอธิบายการสร้างพัฒนาให้กับประเทศ (จำนวนที่ปรากฏประมาณ 43.03% จากประเด็นทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรกของการจัดรายการ)
2. วาทกรรมที่มีลักษณะที่แข็งแรง แยกต่าง หรือ มีลักษณะที่บ่งภาพลักษณะของตัวนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐบาล (จำนวนที่ปรากฏประมาณ 20.34% จากประเด็นทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรกของการจัดรายการ)
3. วาทกรรมที่มีลักษณะของการเล่าปัญหาและ นำเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข (จำนวนที่ปรากฏประมาณ 20.02% จากประเด็นทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรกของการจัดรายการ)
4. วาทกรรมที่มีลักษณะของการอบรม แนะนำ หรือ ปลุกฝังค่านิยมต่อประชาชนใน สังคมไทย (จำนวนที่ปรากฏประมาณ 11.56% จากประเด็นทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรกของการจัดรายการ)
5. วาทกรรมที่มีลักษณะวิวาทะกับฝ่ายตรงข้าม เช่นฝ่ายค้าน นักวิจารณ์ (จำนวนที่ปรากฏประมาณ 2.34% จากประเด็นทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรกของการจัดรายการ)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างหลังจากแยกประเภทประชากรโดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างประเภทละ 5 ประเด็น วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้เกณฑ์เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก โดยผู้วิจัยเขียนหมายเลขกำกับแต่ละประเด็นตามประเภทวาทกรรม แล้วจับสลากหยิบประเด็นที่นำเสนอในรายการในแต่ละประเภทวาทกรรมขึ้นมาทีละประเด็นจนครบจำนวนที่ต้องการ (รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวบททั้งหมดที่ได้เป็น 25 ประเด็น)จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์ ความหมาย และบทบาทของวาทกรรมจากประเด็นที่ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

สำหรับประเด็นที่ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประเด็นดังต่อไปนี้

1. วาทกรรมที่มีลักษณะของการให้ข้อมูล อธิบายการดำเนินการสร้างความพัฒนาให้กับ ประเทศชาติในด้านต่าง ๆ

1.ประเด็น การค้ากับต่างประเทศ

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2544

2.ประเด็น 1 ตุลาคมที่จะถึงเป็นวันที่พี่น้องชาวไทยได้รับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 29 กันยายน 2544

3.ประเด็น การเจรจาเรื่องการค้าเป็นผลสำเร็จ

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 1 มิถุนายน 2545

4.ประเด็น รัฐบาลเดินทางโครงการท่อก๊าซ ไทย – มาเลเซีย

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 13 กรกฎาคม 2545

5.ประเด็น ทายอัยใช้หนี้ ไอ เอ็ม เอฟ หมดภายใน 6 เดือน

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 28 ธันวาคม 2545

2. วาทกรรมที่มีลักษณะชี้แจง แก่ต่างหรือ วาทกรรมที่มีลักษณะปกป้องภาพลักษณ์ของตัว นายกรัฐมนตรี หรือ คณะรัฐบาล

1.ประเด็น ยืนยันรัฐบาลไม่ได้เข้าไปแทรกแซงการทำงานของสื่อ

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม 2544

2.ประเด็น รัฐบาลใช้งบประมาณปี 45 อย่างประหยัด คุ่มค่า โปร่งใส

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 8 กันยายน 2544

3.ประเด็น ผู้แทนพิเศษUNเยือนประเทศไทยไม่เกี่ยวกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 8 มีนาคม 2546

4.ประเด็น รัฐบาลดำเนินการเด็ดขาดกับผู้ทุจริต คอร์รัปชัน

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 9 พฤศจิกายน 2545

5.ประเด็น การปรับปรุงการบริหารจะมีอย่างต่อเนื่อง และ ต้องทำงานมีประสิทธิภาพ

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2544

3. วาทกรรมที่มีลักษณะของการเล่าปัญหา และ นำเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข ตลอดจน การดำเนินการสั่งการ

1.ประเด็น แก้ไขปัญหาความยากจนเป็นภารกิจแรก

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2544

2.ประเด็น เร่งแก้ปัญหาหาคาข้าว

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 22 กันยายน 2544

3.ประเด็น ตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อแก้ปัญหาหาคายางพาราตกต่ำ

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 29 ธันวาคม 2544

4.ประเด็น ปฏิรูประบบข้าราชการใหม่เพื่อความคล่องตัว

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 16 กุมภาพันธ์ 2545

5.ประเด็น รัฐบาลจะดูแลปัญหาความไม่สงบภาคใต้

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 2 พฤศจิกายน 2545

4. วาทกรรมที่มีลักษณะอบรมแนะนำ ปลุกฝังค่านิยมของประชาชนในสังคมไทย

1.ประเด็น สุขภาพกาย จิตใจที่ดี เป็นพลังในการ เศรษฐกิจ สังคมให้กับประเทศ

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2545

2.ประเด็น เชิญชวนให้ใช้สินค้าไทยเพื่อช่วยพี่น้องชาวไทยด้วยกัน

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม 2544

3.ประเด็น พลังอันยิ่งใหญ่ที่สุดคือครอบครัว

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 13 เมษายน 2545

4.ประเด็น เด็กไทยจะต้องรู้ภาษาอังกฤษ และ อินเทอร์เน็ตมากขึ้น

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 31 สิงหาคม 2545

5.ประเด็น เชิญชวนชาวนครศรีธรรมราชออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 3 สิงหาคม 2545

5. วาทกรรมที่มีลักษณะวิพากษ์ฝ่ายตรงข้าม หรือกับกลุ่ม Counter Hegemonies เช่น ฝ่ายค้าน หรือ นักวิจารณ์ นักวิชาการ

1.ประเด็น วอนเพื่อนนักการเมืองให้สร้างสรรค์สังคมไทย

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 21 กรกฎาคม 2544

2.ประเด็น เชิญนักวิจารณ์ทั้งหลายมาร่วมเป็นนักคิดทางกลยุทธ์ให้กับรัฐบาล

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 30 มิถุนายน 2544

3.ประเด็น ขอร้องให้ทุกคนคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ประเทศชาติเข้มแข็ง

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 16 กุมภาพันธ์ 2545

4.ประเด็น รัฐบาลกล้าตัดสินใจไม่ยึดเยื้ออย่างที่ถูกทำนาย

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 8 กันยายน 2544

5.ประเด็น รัฐบาลพร้อมรับฟังคำฝายค้านวิจารณ์เรื่องใดเป็นประโยชน์จะนำมาปรับปรุง

ออกอากาศเมื่อ วันเสาร์ที่ 1 กันยายน 2544

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในประเด็นข้างต้นจะใช้เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Textual Analysis)

การวิเคราะห์ตัวบทของวาทกรรมในรายงานนายกทักษิณคุยกับประชาชนที่ปรากฏผ่านสื่อมวลชน เพื่อให้ทราบว่ามีการให้ความหมายไว้อย่างไรบ้าง และวิเคราะห์หน้าที่วาทกรรมโดยวิเคราะห์ และ ตีความข้อมูลประกอบจากเนื้อหาประเภทเอกสาร และ เทปบันทึกเสียง และใช้ข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติมประกอบการวิเคราะห์ จากสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ และ อินเทอร์เน็ต

3.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In- Depth Interview)

เป็นการสัมภาษณ์ทีมผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตรายการ ผู้ร่วมดำเนินการเปิด-ปิดรายการ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการในการสร้างวาทกรรมผ่านสื่อมวลชนไทยว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และเพื่อนำมาวิเคราะห์บริบทในการสร้างวาทกรรมว่ามีการนำเอาบริบทของผู้ผลิตสารมาสร้างเป็นวาทกรรมได้อย่างไร นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงอุดมการณ์ที่เกี่ยวข้องของผู้ผลิตสาร ในการสร้างวาทกรรมทางรายการนี้ด้วย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ซึ่งทำให้เกิด ความเข้าใจในวาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการ นายกทักษิณคุยกับประชาชน นั้นผู้วิจัยสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล 2 ประการ ประกอบด้วย ข้อมูลประเภทเอกสาร

และ ข้อมูลประเภทบุคคล

1 ข้อมูลประเภทเอกสาร

- 1.1 หนังสือถอดคำพูดจากรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน ชื่อ “หนังสือรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน” ที่ได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักโฆษก ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยรวบรวมข้อมูลหนังสือตั้งแต่ 28 เมษายน 2544 – 26 เมษายน 2546 เป็นจำนวน 4 เล่ม
- 1.2 หนังสือ บันทึกลง เอกสารอื่นๆ เอกสารทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร บทความ บทวิเคราะห์ ต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์และเพื่อความชัดเจนต่อการวิเคราะห์ในการดูบริบทแวดล้อมในการเกิดวาทกรรม
- 1.3 ข้อมูลเทปบันทึกเสียงในตอน/ประเด็นที่ทำการเลือกตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์ โดยเป็นข้อมูลที่รวบรวมจากทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย เพื่อนำเทปบันทึกเสียงรายการมาถอดเทปตรวจสอบความเที่ยงตรงกับหนังสือจากสำนักโฆษกเพื่อความถูกต้องชัดเจนในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ตลอดจนนำมาใช้ฟังประกอบการวิเคราะห์ในส่วนของ น้ำเสียง อารมณ์ในการสื่อสารสร้างวาทกรรมของรายการ

2. ข้อมูลประเภทบุคคล

แหล่งข้อมูลจากตัวบุคคลนี้จะเป็นการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการผลิตรายการ ลักษณะการทำงานของผู้ทำงานด้านการผลิตว่ามีนโยบาย การดำเนินการในการผลิตรายการอย่างไรโดยทำการสัมภาษณ์ใน 2 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ คือ

ด้านการเตรียมการสาร (ฝ่ายสำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี)

- 2.1 สัมภาษณ์ คุณ วิสุทธิ์นิรัตติวงศ์สร ผู้อำนวยการสำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี ผู้มีตำแหน่งหน้าที่สำคัญในการควบคุมดูแลการทำงานด้านสารของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน มีบทบาทในการพิจารณา ตรวจสอบ การคัดเลือก กลั่นกรองข้อมูล ประเด็นเนื้อหาที่นำไปใช้ในรายการขั้นสุดท้าย ก่อนนำเสนอตรงต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำไปใช้เป็นโครงร่างสคริปในการจัดรายการพูดคุยกับประชาชน อีกทั้งยังเป็นผู้ที่รับทราบ วัตถุประสงค์ ข้อมูลด้านนโยบายการวางรูปแบบรายการเป็นอย่างดี อันจะนำมาซึ่งการให้คำตอบที่มาใช้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการ

ด้านการประสานงานทางสื่อ (ฝ่ายกรมประชาสัมพันธ์)

2.2 สัมภาษณ์ คุณ ประพันธ์ หิริธัญพฤษ และ คุณ วโรภาส มังกรพิศม์ คู่พิธีกรเปิด - ปิดรายการ นายกษัตริษณ์คุยกับประชาชนทางวิทยุ เนื่องจากเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีส่วนร่วมด้านการผลิตรายการ ร่วมดำเนินการจัดรายการออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยตั้งแต่แรก ทำหน้าที่ในการเปิดนำรายการ และ สรุปปิดท้ายรายการ ก่อนและหลังการพูดคุยของนายกษัตริษณ์ทุกสัปดาห์ ซึ่งนับว่าเป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยใกล้ชิดในการผลิตรายการเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกด้านการผลิตรายการอย่างครบถ้วน โดยทำการสัมภาษณ์เพื่อสอบถามถึง ข้อมูลในส่วนของการจัดรายการ นโยบาย รูปแบบลักษณะการทำงาน ช่องทาง ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับสาร ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการจัดรายการเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปวิเคราะห์ส่วนของกระบวนการผลิตของวาทกรรม

ประเด็นคำถามหลักในการสัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการทั้ง 2 ฝ่าย มีดังนี้

1. ที่มา ความสำคัญในการจัดทำรายการ
2. วัตถุประสงค์ การวางนโยบายในการผลิตรายการ
3. ประเภท ลักษณะรูปแบบของรายการ
4. กลุ่มเป้าหมายของรายการ
5. ช่องทางในการสื่อสารของรายการ
6. ขั้นตอนการดำเนินงาน ประสานงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทีมงานผู้ผลิต
7. การกำหนดเนื้อหา การคัดเลือกประเด็นในการนำมาพูดคุยมีหลักการดำเนินการอย่างไร
8. คำถามเชิงลึกในส่วนของทัศนคติ ความคิดเห็น ของทีมงานผู้ผลิตรายการในการจัดรายการ ลักษณะ นี้ในสังคมไทย
9. การมีส่วนร่วมของผู้รับสาร
10. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำรายการ

2.3 สัมภาษณ์เก็บข้อมูลความคิดเห็นผู้รับสารรายการเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะทัศนคติ และความคิดเห็นจากการรับฟังรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชนของผู้ฟังในสังคม จากการสัมภาษณ์จำนวน 15 ท่าน และ จากการตั้งกระทู้ถามความคิดเห็นทางอินเทอร์เน็ตใน 3 เว็บไซต์ยอดนิยม ได้แก่ www.sanook.com, www.pantip.com, www.lemononline.com เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์วาทกรรมในส่วนของกระบวนการบริโภคด้วยบท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. การเก็บข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่เอกสารถอดบทสนทนา “หนังสือรายงานการนายภทักษิณคฺยกับประชาชน” รวบรวม 2 ปีแรก ตั้งแต่ 28 เมษายน 2544 – 26 เมษายน 2546 นำมาจัดประเภทแล้วทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีการจับสลากรวมได้เป็นตัวอย่าง 25 ประเด็นของ 5 ประเภทวาทกรรมในการนำไปวิเคราะห์, เอกสารที่เกี่ยวข้องของรายการ, รูปแบบรายการ บันทึก เอกสารประกอบ สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมารวบรวมสรุปเป็นประเด็นต่างๆโดยการทำบันทึกย่อ
2. การเก็บข้อมูลจากเทปบันทึกเสียง ซึ่งได้แก่ เทปบันทึกรายการภายใน 2 ปีแรกจากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย โดยเลือกรวบรวมเฉพาะตอนที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความเที่ยงตรงกับเอกสารถอดบทสนทนาที่มี ก่อนนำมาวิเคราะห์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากบุคคล ผู้วิจัยทำการจดบันทึกประกอบการวิเคราะห์ และใช้เทปบันทึกการสัมภาษณ์แล้วนำมาถอดความประกอบการวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่งเพื่อความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่เก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เป็นส่วนๆตามคำถามนำวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์ความหมายวาทะที่ปรากฏในรายงานการนายภทักษิณคฺยกับประชาชน

ที่ปรากฏในช่วง 28 เมษายน 2544 – 26 เมษายน 2546 โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยใช้วิธีการจับสลาก รวมทั้งสิ้น 25 ชิ้นวาทะจาก 5 ชุดวาทกรรม เพื่อนำมาวิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการว่ามีประเภทและ บทบาทอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์

วาทกรรม โดยจะยึดแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Norman Fairclough และใช้แนวคิด สัญญาวิทยา และการสร้างความหมาย เป็นหลักในการวิเคราะห์ และตีความในการศึกษาวิเคราะห์ความหมายของวาทกรรม

2. วิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมรายการนายกฯที่กษัตริย์คุยกับประชาชน

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสาร และข้อมูลบุคคลจากการสัมภาษณ์มาทำการศึกษาว่า บริบทของผู้ผลิตสารมีความสัมพันธ์ ต่อการสร้างความหมายในรายการ(ตัวบท) อย่างไร เช่น การวิเคราะห์วัฒนธรรม สังคม การเมือง นโยบายอุดมการณ์ ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบท และ บริบท ในกระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการ

นอกจากนี้ยังวิเคราะห์กระบวนการใช้ภาษาเพื่อสร้างความหมายในรายการ ว่ามีกระบวนการใช้ภาษาเพื่อสร้างความหมายอย่างไร ซึ่งกระบวนการใช้ภาษาเพื่อสร้างความหมายในที่นี้หมายถึง การทำการศึกษวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท(วิเคราะห์ผู้นำเสนอตัวบท, รูปแบบการสื่อสาร, การเลือกประเด็น, กลุ่มเป้าหมาย) และศึกษากระบวนการบริโศคตัวบทของวาทกรรมภายใต้บริบทสังคม (การแพร่กระจาย, ระบบความคิดของผู้รับสาร) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์จะทำให้เข้าใจบทบาทหน้าที่รายการที่แท้จริงที่แฝงในสังคมไทย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เน้นในประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบท และบริบทในการสร้างวาทกรรม โดยผู้วิจัยยึดแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมของ Norman Fairclough เป็นแนวทางในการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้

3. การประมวลวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของวาทกรรมที่ปรากฏในรายการ

เป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากส่วนที่ 1 และ ส่วนที่ 2 กล่าวคือ หลังจากการวิเคราะห์ความหมาย และ กระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาจัดผลการวิเคราะห์ ประมวลให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของรายการ ที่ปรากฏต่อสังคมว่ามีบทบาทอย่างไร ทั้งนี้ได้ใช้กระบวนการค้นในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และนำแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ แนวคิดการสร้างความปลอดภัยทางการเมือง แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ การโน้มน้าวใจชวนเชื่อ แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ และการใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง มาเป็นแนวทางในการร่วมประมวลวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของ บทบาทวาทกรรมรายการนายกฯที่กษัตริย์คุยกับประชาชน ต่อสังคมไทย

การนำเสนอข้อมูล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางข้างต้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ โดยยกเอาวาทกรรมในรายการ ทั้งนี้อยู่ในตัวบท และบริบท และที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกมาเป็นตัวอย่างประกอบให้เห็นจริงเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ความหมายที่ปรากฏในรายการ กระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการ และบทบาทของวาทกรรมที่มีผลต่อสังคม

ก่อนนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับรายการ เพื่อให้ทราบความเป็นมาของรายการ ทราบลักษณะของเนื้อหา และรูปแบบของข้อมูลที่นำมาศึกษาซึ่งจะเสนอในบทที่ 4 ภายใต้หัวข้อ “รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน”

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์หรือออกเป็น 3 บท เพื่อตอบคำถามวิจัยในแต่ละข้อ กล่าวคือ ในบทที่ 5 เป็นผลการวิเคราะห์ความหมายในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน เพื่อตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 1

ในบทที่ 6 เป็นผลการวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน เพื่อตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 2

ในบทที่ 7 เป็นการประมวลบทบาทการสร้างวาทกรรมรายการโดยภาพรวมเพื่อตอบคำถามนำวิจัยข้อสุดท้าย

ส่วนบทสุดท้ายคือ บทที่ 8 นั้นเป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการทำวิจัยครั้งนี้

บทที่ 4

รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน

ในบทแรกจะเป็นการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนเพื่อเป็นการแนะนำความเป็นมาการดำเนินการประสานงานของส่วนต่างๆรูปแบบที่ปรากฏในแต่ละช่องทางตลอดจนลักษณะเนื้อหาของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างให้เกิดความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับรายการในภาพรวมให้มากขึ้น ก่อนที่จะเข้าสู่การนำเสนอผลในการตอบคำถามนำวิจัย ทั้ง 3 ข้อในบทต่อไป

1. ความเป็นมา

การนำเสนอความเป็นมาจะเป็นการสรุปที่มาเส้นทางชีวิตโดยย่อของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร ตั้งแต่เริ่มแรกมาจนถึงการจัดรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนเพื่อเป็นการเพิ่มความเข้าใจให้ได้ทราบถึงเบื้องหลังที่มาที่ไปในการสร้างความหมายของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนอย่างชัดเจนมากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นายทักษิณ ชินวัตร เกิดเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2492 ที่อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ บิดาเป็นนักธุรกิจ และเป็นอดีตนายกสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรประจำจังหวัดเชียงใหม่ นายทักษิณเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ 26 สำเร็จการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2516 และได้ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโท และ เอกที่มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเคนตักกี ประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. 2522 หลังจากสำเร็จการศึกษา นายทักษิณ เริ่มกลับเข้ามารับราชการในประเทศไทยด้วยการรับตำแหน่งหัวหน้าแผนก 6 (แผนกแผนกกองวิจัย และวางแผน กรมตำรวจ) พร้อมกับเริ่มประกอบธุรกิจส่วนตัวที่ยังไม่ประสบความสำเร็จจนกระทั่งมาเริ่มลงตัวที่ธุรกิจการให้บริการเช่าคอมพิวเตอร์ในหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆจึงได้ตัดสินใจลาออกจากราชการมาประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจเต็มตัวในประมาณ ช่วงปี พ.ศ. 2530 เริ่มแรกของการดำเนินธุรกิจได้ประสบความสำเร็จกับหนี้สินขาดทุนนับร้อยล้าน ก่อนจะพลิกผันจากธุรกิจโทรศัพท์มือถือเซลลูลาร์ 900 ที่ให้ผลกำไรพุ่งทะยานสูงสุดในยุคเศรษฐกิจไทยที่กำลังโตแบบฟองสบู่ หลังจากนั้นการดำเนินธุรกิจของ นายทักษิณ

ทักษิณ ชินวัตรก็เติบโตแบบก้าวกระโดดไกลจนกลายเป็น “อภิมหาเศรษฐี” ทางธุรกิจการสื่อสาร ไทคอมนามคนแบบไร้คู่แข่งเมื่อได้รับสัมปทานโครงการดาวเทียม “ไทยคม”

จากนั้นได้ก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมืองตามคำเชิญของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรมด้วยการเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2537 ในปีถัดมา พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มอบตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรมให้ พ.ต.ท. ทักษิณดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลของ นาย บรรหาร ศิลปอาชา ต่อมา พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรมหลังจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ที่ครั้งนั้นได้สมาชิกสภาผู้แทนไปเพียงคนเดียว (คือ นาง สุดาวรัตน์ เกษราพันธ์) และหยุดพักทางการเมืองไประยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2541 จึงทำการเปิดตัวพรรคไทยรักไทย (คนชนข่าว, 2546:27)

สถานะของพรรคไทยรักไทยแรกก่อตั้งเป็นสถานะที่ดำรงอยู่ท่ามกลางการจับตามองการสับประมาทของฝ่ายตรงข้ามโดยสับประมาทบนพื้นฐานที่ว่าพรรคไทยรักไทยเป็นพรรคการเมืองเฉพาะกิจเพียงอาศัยเงินทุนหัวหน้าพรรคสร้างพรรคไม่นานจะต้องเกิดความขัดแย้งแตกแยกอีกทั้งด้วยภูมิหลังการเป็นนักธุรกิจยังเป็นประเด็นโจมตีเมื่อเข้าสู่ถนนสายการเมืองโดยเฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญหนึ่งเกิดขึ้นคือ การที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ต้องถูกคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช (คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการประพฤติมิชอบในวงราชการ) ว่าจงใจปกปิดบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินตั้งแต่เมื่อเดือน ธันวาคม 2543 ยิ่งทำให้เห็นว่าชะตากรรมทางการเมืองของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทยนั้นไม่น่าจะยืนยาว

1 อย่างไรก็ตามผลการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 กลับมีผลไปในทางตรงกันข้ามเมื่อ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 23 ของประเทศไทยจากการที่พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะอย่างชนิดถล่มทลายด้วยคะแนนเสียงอันท่วมท้น (เฉพาะคะแนนจากระบบบัญชีรายชื่อก็ได้รับคะแนนมากกว่า 11 ล้านคะแนน ขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ ที่ก่อตั้งมากว่า 50 ปีกลับได้เพียง 7 ล้านกว่าคะแนน) และนอกจากนี้วันที่ 3 สิงหาคม 2544 ผลการวินิจฉัยคดีของนายทักษิณจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีการลงมติว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหาด้วยคะแนน 8 ต่อ 7 ท่ามกลางการแสดงความยินดีของประชาชนชาวไทยนับเป็นความสดใสทางการเมืองที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นนับแต่นั้นเป็นต้นมา

¹ “บทวิเคราะห์”, มติชนสุดสัปดาห์ (14 – 20 กุมภาพันธ์ 2546 : หน้า 9)

ฐานะทางการเมืองของพรรคไทยรักไทยในการเป็นรัฐบาลที่เข้มแข็งเริ่มปรากฏอย่างชัดเจนต่อเนื่องในเวลาเพียง 1 ปี จากการที่พรรคมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากถึง 296 คน และยังมีพรรคแกนนำ ส.ส. พรรคการเมืองต่างๆ เข้ามารวมไว้ได้แก่ การรวม ส.ส. จากพรรคชาติไทย , พรรคชาติพัฒนา และพรรคความหวังใหม่ ทำให้ปัจจุบัน(พ.ศ. 2546)รัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร มีฐานเสียงในสภาผู้แทนราษฎรมากถึง 364 เสียง

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจากการแสดงบทบาทอื่นๆ ที่โดดเด่นอย่างการสร้างปรากฏการณ์ใหม่ๆ การนำเอาวิธีการในระบบธุรกิจมาใช้ทางการเมืองโดยการแสดงบทบาทด้านการจัดการบริหาร ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง อาทิ การจัดโยกย้ายนายทหารแบบใหม่ การผลักดันการปฏิรูประบบราชการ การแต่งตั้งโยกย้าย ข้าราชการระดับสูงหลายรายเพื่อสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล การปรับคณะรัฐมนตรีใหม่ เหล่านี้ล้วนเป็นลักษณะการแสดงบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่แปลกใหม่ แนวกึ่งนักธุรกิจที่เกิดขึ้นในประเทศ ที่สามารถส่งผลช่วยให้ฐานะของรัฐบาลหน้าใหม่ๆ อย่างรัฐบาลไทยรักไทยได้รับความนิยมนิยมมีความเข้มแข็งขึ้นเป็นที่ยอมรับจากประชาชนไทยอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดเหนือสิ่งอื่นใดในการสร้างการยอมรับจากประชาชนคือความสามารถอันเป็นคุณสมบัติพิเศษติดตัวมาจากประสบการณ์ ภูมิหลังความเป็นนักธุรกิจ นักบริหารของ นายกรัฐมนตรีท่านนี้ไม่ว่าจะเป็นการแสดงวิธีปฏิบัติในเชิงธุรกิจต่อเรื่องการเมืองต่างๆ ตลอดจนแสดงวิธีการคิดแบบนักธุรกิจ ที่มักมีการวางแผนงาน การวางแผนการตลาดการใช้สื่อประชาสัมพันธ์โดยนำเอามาประยุกต์ใช้ในกรอบบริบททางการเมืองอยู่เสมอ

การสร้างความสำเร็จที่สำคัญยังเกิดขึ้นจากการที่รัฐบาลชุดนี้มีภารกิจริเริ่มนโยบายโครงการ และมาตรการใหม่ๆ ตลอดเวลาทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม , การใช้แนวการบริหารเชิงรุกทั้งแน้นโยบายที่เรียกว่า ประชาชนนิยมต่อประชาชนที่มีการตัดสินใจดำเนินการบริหารอย่างรวดเร็วฉับไว (ซึ่งรัฐบาลชุดนี้มีข้อได้เปรียบที่สามารถจะกระทำได้นี้เนื่องจากมีสายป่านทางด้านเงินทุนที่เข้มแข็ง) อันนำมาซึ่งการสร้างผลสำเร็จให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนให้สามารถกระทำได้โดยไม่ยากนัก และถึงแม้ว่าจะมีกระแสความขัดแย้งต่อต้านจากฝ่ายตรงข้าม ฝ่ายค้าน นักวิจารณ์ นักวิชาการ เอ็นจีโอ รวมทั้งการปะทะกับสื่อก็ยังคงกล่าวได้ว่า พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร หรือนายกทักษิณยังคงที่จะได้รับคะแนนนิยมอย่างสูงจากประชาชน เนื่องจากรัฐบาลชุดนี้มีอาวุธในการต่อสู้ที่โดดเด่นคือกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะการมีรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชนที่กระทำโดยการที่นายกรัฐมนตรีลงมาจัดรายการ

วิทย์ทำการสื่อสารพูดคุยกับประชาชนด้วยตนเองในลีลาพูดคุยที่เป็นกันเอง ต่อประเด็นเนื้อหาที่หลากหลาย ทั้งนำเสนอให้ข้อมูลการทำงาน, ชี้แจงแก้ต่าง, เล่าปัญหา อบรมแนะนำ, ตลอดจนแสดงการวิวาทะโต้แย้งฝ่ายตรงข้าม เรียกได้ว่ารายการนี้มีการใช้ลักษณะดำเนินการสื่อความหมายที่ถือได้ว่าเป็นการวางการตลาดทางการเมืองที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นแบบฉบับจากการที่ได้รับความนิยมรับฟัง มีการแพร่กระจายที่เข้าถึงอีกทั้งมีการนำมาถ่ายทอดเป็นข่าวอย่างต่อเนื่องนำมาซึ่งการนำเสนอข้อมูล แนวคิดของรัฐบาลชุดนี้ให้กับประชาชนให้เข้าใจเป็นแนวทางที่ตรงกันกับที่รัฐบาลได้วางไว้

รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนเป็นรายการที่นายกรัฐมนตรีใช้สื่อมวลชนเพื่อเป็นช่องทางในการทำการสื่อสารกับประชาชนผู้ฟังเป็นประจำทุกสัปดาห์ ซึ่งการจัดรายการในลักษณะของการใช้แนวทางประชานิยม หรือรัฐนิยมเช่นนี้ไม่ได้มีในสังคมไทยมาเป็นเวลานานนับตั้งแต่เคยมีครั้งแรกในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่จัดรายการวิทยุชื่อ รายการนายมัน กับ นายคง² เมื่อปี พ.ศ.2484-2486 ซึ่งทั้ง 2 รายการมีความคล้ายคลึงกันในส่วนของการใช้อำนาจจัดการนำสื่อวิทยุในการควบคุมสารช่องทางสื่อรูปแบบอย่างเบ็ดเสร็จเพื่อมาใช้สื่อสารความหมายกับประชาชนผู้ฟัง อย่างไรก็ตามการจัดรายการวิทยุของนายกฯ ทักซิณครั้งนี้มีความแตกต่างในส่วนของหลักวิธีคิดของผู้นำตลอดจนลักษณะวิธีการดำเนินการ กล่าวคือรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีข้อแตกต่างที่มีความโดดเด่นเชิงประชาสัมพันธ์คุณค่าของรัฐบาลโดยผนวกเอาการทางการวางการตลาดแบบนักธุรกิจมาใช้นำเสนอเป็นลักษณะชวนเชื่อแบบอ่อนๆไม่ทำให้ประชาชนมองเห็นอำนาจควบคุมขณะที่รายการวิทยุของจอมพล ป. แสดงความชัดเจนให้ประชาชนเห็นเป้าหมายในการควบคุมปลูกฝังวัฒนธรรม วิธีคิด ค่านิยมให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกับรัฐอย่างตรงไปตรงมา

การจัดรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนในครั้งนี้มีที่มาเริ่มจากแนวคิดของนายกรัฐมนตรีเองที่ต้องการจะลดช่องว่าง ลดระยะห่างในการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชนจากเดิมที่ไม่มีมีการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชนโดยตรง มีเพียงการสื่อสารผ่านทางกรมประชาสัมพันธ์เท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่รัฐบาลชุดนี้มีการนำเสนอนโยบายปรัชญา “คิดใหม่ ทำใหม่” ยิ่ง

² รายการสนทนา นายมัน กับ นายคง ควบคุมโดย กรมโฆษณาการ ออกอากาศประมาณครึ่งชั่วโมง เป็นประจำทุกวัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ควบคุม ประเทศชาติ และ ปลูกฝังวัฒนธรรม ค่านิยม ให้ ประชาชนเป็นไปตามตามนโยบาย แนวคิดที่ รัฐบาลได้วางไว้ (อ่างแล้วใน ศศิ เสตะ จันทร, 2537)

ทำให้มีความต้องการที่จะมีการสื่อสารอธิบายปรับความเข้าใจตลอดจนรายงานการทำงานต่างๆ กับประชาชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ของคุณ วิสุทธิ์ นีรัตติวงศ์สกร ผู้อำนวยการสำนักโฆษก ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2547) ที่กล่าวว่า

“ แนวคิดเริ่มแรกมาจากตัวท่านนายกฯ ครับ อันนี้มาจากท่านโดยตรงแล้วก็ทีมงานของเรามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพราะว่าท่านนายกฯ ท่านนี้มียุทธศาสตร์ในการทำงานเราจะสังเกตเห็นได้ว่า ท่านคิดอะไรออกมาในรูปแบบใหม่ๆ เสมอ ดังนั้นจำได้ว่าช่วงที่ท่านขึ้นมาเป็นรัฐบาลใหม่ๆ ได้เพียง 3 เดือน จากกุมภาพันธ์ มาเมษายนก็เกิดความคิดตรงนี้ขึ้นมา ที่อยากให้ประชาชนได้รับรู้ว่าสิ่งที่รัฐบาลทำคืออะไร สิ่งที่กำลังคิดอยู่คืออะไร สิ่งที่ต้องการจะให้เป็นที่คืออะไร คือท่านมองว่ามันขาดการสื่อ ทุกวันนี้การสื่อระหว่างรัฐ กับประชาชน ผ่านสื่ออื่น ทีวี หนังสือพิมพ์ บางครั้งต้องยอมรับว่าไม่ครบถ้วนกระบวนความ ทำให้เกิดความเข้าใจผิด ตรงนี้ในการสื่อเป็นปัญหาระหว่างภาครัฐ กับ ประชาชน การทำรายการนี้ทำออกมาให้เห็นตรงกัน และนับเป็น ยุทธศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จ หลายรัฐบาลอาจมองข้ามตรงนี้ไป แต่ว่าท่านไม่มองข้าม ท่านหยิบมาเลยแค่ 3 เดือนเห็นว่าเป็นสิ่งที่เราจะเข้าถึงได้ ไม่ใช่ว่าจะฟังสื่อคนอื่น อย่างเดียว ท่านต้องเดินเข้าไปหาสื่อด้วย ทั้งเวลา และคลื่นของรัฐมีอยู่แล้ว ท่านใช้ได้อยู่แล้ว สื่อของรัฐมีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ส่วนของรัฐ ตรงนี้ เป็นสิทธิอันชอบธรรมในการใช้ช่องทางของรัฐนะครับ”

นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีได้ประกาศวัตถุประสงค์อย่างเป็นทางการ เมื่อการจัดรายการครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2544 ว่า

“เพื่อที่จะเล่าให้พี่น้องประชาชนได้รับรู้รับทราบ ความเคลื่อนไหว การดำเนินงานของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความคิดเห็นพ้องต้องกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง และการแสดงความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปในประเทศที่เป็นวัตถุประสงค์สำคัญของระบอบประชาธิปไตย” (อ้างแล้ว พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร, 2544)

กล่าวโดยสรุปจาก คำให้สัมภาษณ์ และ การประกาศวัตถุประสงค์ของนายกรัฐมนตรีในการจัดรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนข้างต้น แสดงให้เห็นจุดเด่นของรายการในการมุ่ง

ที่จะประชาสัมพันธ์ การทำงาน นโยบาย ของรัฐบาล ตลอดจน ปรับความเข้าใจกับประชาชน ให้มองไปในแนวทางเดียวกับที่รัฐบาลต้องการจะสื่อ และสามารถตั้งข้อสังเกตในการอธิบายปรากฏการณ์สื่อสารครั้งนี้ได้ ใน 2 แง่มุม คือ

ด้านแนวคิดในการดำเนินการจัดรายการครั้งนี้ นับเป็นการพลิกบทบาทของการใช้สื่อในระบบราชการครั้งสำคัญ คือการที่รัฐหันมาบริหารจัดการกับการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์กับรัฐอย่างมีบทบาทเด่นชัดมากขึ้นจากเดิมที่ไม่มีความโดดเด่นระหว่างรัฐกับการใช้สื่อเท่าใดนัก ไม่มีการเน้นเรื่องของการใช้กลยุทธ์ทางด้านสื่อมาใช้เพื่อควบคุมการสร้างความหมายในสังคมให้บรรลุผลของรัฐบาลชุดใดๆ แต่กลับมาปรากฏเด่นชัดในยุคสมัยนี้ ทั้งนี้สังเกตได้ว่าแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดแบบธุรกิจที่มาใช้กับทางราชการ เป็นแนวคิดที่สะท้อนออกมาจากความเป็นนักธุรกิจของตัวนายกรัฐมนตรี ผู้ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดจากธุรกิจทางการสื่อสาร การทำธุรกิจด้านสื่อมากมายจึงทำให้เป็นนายกฯที่รู้จักใช้ประโยชน์จากสื่อได้เป็นอย่างดี โดยได้มองเห็นความสำคัญจากการนำช่องทางที่มีอยู่ของรัฐมาใช้ประโยชน์ประกอบกับการที่นายกฯมีความสามารถทางการสื่อสาร ในการพูดจึงไม่มีอุปสรรคปัญหาในการที่นายกฯจะลงไปทำการสื่อสารพูดคุยกับประชาชนโดยตรงแบบไม่มีกำแพงกั้นในการดำเนินการถ่ายทอดสื่อความที่รัฐบาลต้องการจะบอก /สร้างหรือ ควบคุมต่อประชาชน

สำหรับด้านการดำเนินการเพื่อการควบคุมความหมายจะเห็นได้ว่าเป็นการใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการเดินเข้าไปหาสื่อจากสิทธิและอำนาจในการใช้ช่องทางที่มีอยู่ และมีการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่ชาญฉลาดในการสื่อสารโดยตรงต่อประชาชนผู้ฟังเป็นการกระชับวงจรรายการสื่อสารให้สั้นและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นโดยใช้วิธีการตัดตัวกลางออก รัฐไม่ต้องสื่อสารกับประชาชนผ่านตัวกลางแต่ใช้ตัวนายกรัฐมนตรีมาเป็นผู้ทำการพูดคุยบอกเล่ากับประชาชนผู้ฟัง(ผู้รับสาร) โดยตรงเพื่อให้สามารถลงมือควบคุมสารได้ด้วยตนเองและยิ่งเมื่อประกอบกับศักยภาพของการเลือกใช้ช่องทางสื่อวิทยุยิ่งทำให้การสื่อความหมายเข้าถึงประชาชนโดยเฉพาะประชาชนรากหญ้าในสังคมไทย เป็นไปตามเจตนาของรัฐ(ผู้สร้างวาทกรรม) ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล.

2. การดำเนินการประสานงาน

สำหรับในส่วนต่อไปจะเป็นการนำเสนอให้ทราบถึงการดำเนินการประสานงานกลไกของกระบวนการผลิตรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนที่ดำเนินงานโดยมีระบบราชการรองรับ โดยหลักการและนโยบาย ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่ร่วมรับผิดชอบหลัก 2 ส่วนของการผลิตรายการคือ **ข้าราชการผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของ สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี และ ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์** ทั้งนี้การประสานงานในการปฏิบัติจริงมีผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการผลิตรายการในทั้ง 2 ส่วนในการดำเนินการรวมทั้งสิ้นเพียง 10 คน โดยประมาณ ดังมีรายละเอียดการดำเนินการประสานงานดังนี้

2.1 ขั้นก่อนการผลิต (Pre - production Stage)

เป็นการดำเนินการด้านสาร ดูแลโดยสำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรีนั้นทำหน้าที่ดูแลรายการในส่วนของการรวบรวมข้อเท็จจริง หลักฐานที่จะมาใช้เป็นข้อมูลจัดเตรียมประเด็น การเลือกแง่มุมที่เหมาะสมต่อการนำเสนอเป็นการกลั่นกรองสารขั้นต้น แล้วจึงส่งตรงต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อเป็นโครงร่างในการนำมาจัดรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน

การทำงานของสำนักโฆษกในส่วนของการดูแลรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนเป็นการทำหน้าที่ดูแลตามระบบเตรียมการประชาสัมพันธ์ของระบบราชการเดิมโดยเพิ่มหน้าที่รับผิดชอบต่อบุคคลมากขึ้นและมีการปรับเปลี่ยนตัวบุคคลเพื่อให้มีความเหมาะสม กล่าวคือ ข้าราชการประจำฝ่ายข้อมูล และ ฝ่ายวิเคราะห์ข่าวของสำนักโฆษกต้องรับหน้าที่เพิ่มในส่วนของการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับนำเสนอของรายการ และมีการปรับเปลี่ยนตัวบุคคลคือ การปรับเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักโฆษกจาก ดร. อเนก เพิ่มองค์เสนีย์(ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา) และให้ คุณ วิสุทธิ์ นิรติวงศ์สกรมาทำหน้าที่ผู้อำนวยการแทนในการดูแลจัดการทำหน้าที่กึ่งเชิงรุกในตรวจสอบประเด็นในการนำเสนอของรายการ

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของสำนักโฆษก

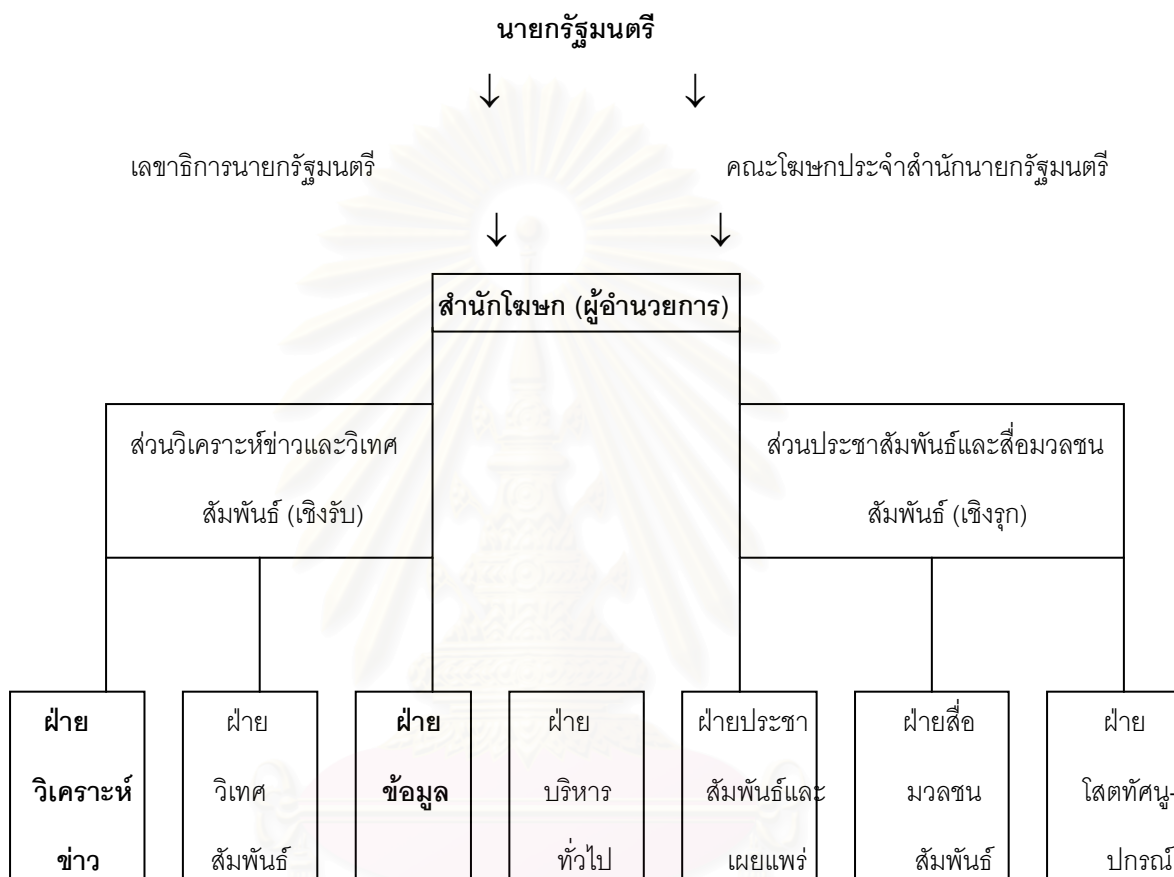
- ผู้รับผิดชอบส่วนการทำงานเชิงรับฝ่ายข้อมูล และ ฝ่ายวิเคราะห์ข่าวประจำสำนักโฆษก จำนวน 2 -3 ท่านมีหน้าที่ในการจัดเตรียมรวบรวมเนื้อหารายละเอียดของข้อมูล การทำงานในรอบสัปดาห์ของรัฐบาล , เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นตลอดจนรวบรวมการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อที่ผ่านมาในรอบสัปดาห์ของนายกรัฐมนตรี
- ผู้อำนวยการสำนักโฆษกสำนัก นายกรัฐมนตรี(ผู้ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน (2547) คุณ วิสุทธิ์ นิรัตติวงศ์สกร) ทำหน้าที่ตรวจสอบกลับกรอง ประเด็น และเนื้อหาที่ส่งให้นายกฯใช้เป็นฐานข้อมูลนำเสนอในรายการอีกครั้ง ซึ่งจากการให้สัมภาษณ์พบว่าโดยมากจากการดำเนินการจริงที่ผ่านมามีประเด็นข้อมูลกับทางสำนักโฆษกจัดเตรียมทำขึ้นในแต่ละสัปดาห์ ในส่วนของเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีตนั้นมักจะได้ใช้เป็นข้อมูลนำเสนอในรายการแทบทั้งสิ้นมีเพียงบางส่วนของนายกฯที่กักขังตัดออกเช่นประเด็นที่ไม่สำคัญ เช่น ผลการประชุม ครม.บางเรื่องที่ไม่มีผลได้ผลกระทบต่อประชาชนที่ไม่มีความน่าสนใจสำหรับประชาชน หรือมีบางส่วนที่พูดเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น เรื่องที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แนวคิดการ แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอต่อเรื่องต่างๆที่คิดขึ้นมาขณะที่ทำการจัดรายการ

วิธีการประสานงานของสำนักโฆษก

การประสานงานแต่ละสัปดาห์เริ่มจากวันอาทิตย์โดยทีมงานสำนักโฆษกทำการติดตาม เริ่มเก็บประเด็นข้อมูลการทำงานของรัฐบาลตลอดจนข้อมูลเหตุการณ์สำคัญๆอื่นที่เกิดขึ้น อาทิ ความคืบหน้าในการทำงานต่างๆของรัฐบาล, ผลการประชุม คณะรัฐมนตรีทุกวันอังคาร, การเสนอข่าวของรัฐบาลที่ออกไปตามสื่อต่างๆในรอบสัปดาห์เป็นต้น จากนั้นมีการนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมาประมวลปลายสัปดาห์ และกลั่นกรองประเด็นเพื่อส่งตรงต่อนายกฯทุกเย็นวันศุกร์ เพื่อให้นายกฯ เพิ่มเติมหรือตัดออกขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและนำไปใช้เป็นโครงร่างในการพูดคุย (โครงร่าง script) นำเสนอทางรายการด้วยตัวนายกฯเอง

เพื่อให้เข้าใจการประสานของสำนักโฆษกมากยิ่งขึ้นสามารถดูแผนภาพที่ 1 ประกอบดังนี้

แผนภาพที่ 1 ระบบงานของคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

* ที่มา : เอกสารวางแผนการทำงานประจำปี สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี ,2544

จากแผนภาพที่ 1 แสดงถึงระบบการประสานงานในการดำเนินการกลั่นกรองสาร และหน้าที่ในการทำงานของสำนักโฆษกโดยรวม ทั้งนี้ส่วนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงของการสร้างสารของรายการนายกฯ ทักซิณคฺยกับประชาชนมีประมาณ 3- 4 คน ได้แก่ ฝ่ายวิเคราะห์ข่าว และ ฝ่ายข้อมูลซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ประจำในการทำงานเชิงรับโดยทำการรวบรวม กลั่นกรอง คัดเลือกข้อมูลจัดทำประเด็นแล้วจึงส่งให้ ผู้อำนวยการที่มีหน้าที่ในการทำงานเชิงรุกตรวจสอบอีกครั้งโดยผู้อำนวยการจะมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบเนื้อหา ประเด็น แง่มุมที่เหมาะสมในการที่จะใช้นำ เสนอสู่ประชาชนผู้ฟังโดยมีเกณฑ์ในการควบคุมคือนโยบายของรัฐบาลที่ทางสำนักโฆษกนำมาเป็นหลักในการดำเนินงานเพื่อควบคุมแนวทางการทำงานในการเลือกพิจารณาประเด็นข้อมูล

ขั้นต้นก่อนแล้วจึงส่งตรงต่อ นายกรัฐมนตรีเพื่อใช้เป็นโครงร่างในการพูดคุยในรายการ จะเห็นได้ว่า กระบวนการประสานงานดังกล่าวเป็นลักษณะของอำนาจรักษาภาวะความเป็นใหญ่ในการกรองสารโดยการทำงานอย่างมีลำดับขั้นจากบนลงล่างของระบบราชการโดยมีนโยบายเป็นกรอบในการวางแผนการทำงานทำงานของสำนักโฆษกให้เป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อที่จะรองรับการนำเสนอความหมายของวาทกรรมสู่ผู้รับสาร หรือ ประชาชนให้ได้รับ ข้อมูลประเด็นเรื่องราวในการนำเสนอ เป็นแง่มุมความหมายในแนวทางที่ผู้สร้างวาทกรรม(รัฐบาล)ต้องการจะสื่อ

2.2 ขั้นการผลิต (Production Stage)

เป็นการดำเนินการด้านสื่อ ดูแลโดยการดำเนินการของกรมประชาสัมพันธ์

กรมประชาสัมพันธ์เป็นการดูแลประสานงานในด้านการผลิตรายการ การเตรียมการด้านกระจายเสียงโดยกระจายเสียงผ่านทางคลื่น FM 92.5 MHz ทุกวันเสาร์เวลา 8.00 น. – ปิดรายการ 9.00 น. โดยมีหน้าที่ควบคุมให้การดำเนินรายการในการนำเสนอสู่ประชาชนผู้ฟังเป็นไปอย่างราบรื่น

การทำงานของกรมประชาสัมพันธ์ในส่วนของดูแลรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนเห็นได้ชัดเจนในส่วนของอำนาจในการจัดการรวบรัดการทำงานแบบเบ็ดเสร็จโดยลักษณะการจัดรายการทำแบบกระชับ ขั้นตอนไม่มากยืดหยุ่นตามความต้องการขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการจะทำการสื่อสารของนายกฯเป็นสำคัญเช่นเห็นได้จาก การกำหนดวางรูปแบบรายการ หรือ การโทรเข้ามาพูดคุยเองของนายกฯในการจัดรายการแต่ละสัปดาห์ โดยมีรายละเอียดย่อยในการดำเนินการดังนี้

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของกรมประชาสัมพันธ์

ผู้ดูแลประสานงาน ฝ่ายรายการ นายกฯทักษิณคุยกับประชาชน ของ กรมประชาสัมพันธ์ ในทางปฏิบัติ ประกอบด้วย

- ช่างเทคนิค 1 ท่าน, ผู้ประสานงาน 1 ท่าน และ ผู้ควบคุม 1 ท่าน

- ผู้ดำเนินการควบคุมการเปิด และ ปิดรายการ 2 ท่านคือ คุณ ประพันธ์ หิรัญพฤกษ์ และ คุณ วโรภาส มังกรพิศม์ ซึ่งเป็นบุคลากรของกรมประชาสัมพันธ์ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานสูง ทั้งการจัดรายการวิทยุ และเป็นผู้ประกาศมาเป็นเวลานานสิบปีมีทักษะในการสื่อสารสูง สามารถพูดคุยกับประชาชนอย่างเป็นกันเองตลอดจนมีทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยถูกเลือกมาทำหน้าที่พิธีกรดูแลรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการขัดจังหวะในการกระทำของนายกในการทำการสื่อสาร ลักษณะบทบาทในการทำหน้าที่พิธีกรของรายการนี้จึงมีหน้าที่จำกัดเพียงในส่วนของการเปิดหัว ปิดท้ายรายการดูแลความถี่ไหลพูดแทรกถ้าการสื่อสารพูดคุยของนายกต่อประชาชนผู้ฟังขาดตอนเท่านั้น

วิธีการประสานงานของกรมประชาสัมพันธ์

ลักษณะการดำเนินการประสานงานในภาคปฏิบัติของรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชนนั้นมีเพียงการจัดรายการครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2544 เท่านั้นที่นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้เดินทางมาเพื่อบันทึกรายการสดที่กรมประชาสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวซึ่งเป็นการมาเพื่อเปิดตัวรายการอย่างเป็นทางการ และมีเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์รายการให้กับสื่อมวลชนได้ทำข่าวเพื่อเป็นการแนะนำรายการให้เป็นที่รู้จักต่อประชาชนทั่วประเทศ หลังจากนั้น - ปัจจุบัน ลักษณะในการดำเนินการจัดรายการนั้นจะเป็นการจัดรายการผ่านทางโทรศัพท์ โดยมีการดำเนินการประสานอย่างง่ายของทางกรมประชาสัมพันธ์

ลักษณะการประสานงานทำโดยผู้ประสานงานเริ่มเตรียมการในการจัดรายการทุกเช้าวันเสาร์ตั้งแต่เวลา 7.00 น. ในการเตรียมความพร้อมรถการเข้าสายของนายกฯ (โดยต่อสายเข้ามาเอง) เวลา 8.00 น. พิธีกร 2 ท่านจึงเริ่มเปิดรายการโดยเป็นการพูดคุยสดไม่มีสคริปแล้วจึงเรียนเชิญนายกทักษิณคุยกับประชาชน ฉะนั้นปัญหาและอุปสรรคสำคัญสำหรับการประสานงานของทางกรมประชาสัมพันธ์หลักๆที่ได้รับทราบจากการที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ 2 คู่พิธีกรก็คือ การที่คู่พิธีกรต้องเตรียมความพร้อมอยู่เสมอในการรอ (stand by) แทนที่สำหรับรองรับปัญหาเรื่องการสื่อสารขาดตอนหรือ ประสานจังหวะการโทรเข้าสายของนายกฯ ในระหว่างช่วงเวลากจัดรายการให้ดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ที่สุด เนื่องจากทางสื่อไม่มีอำนาจที่จะไปควบคุมหรือจัดการเตรียมการในส่วนของผู้ส่งสารล่วงหน้าได้เลย ทางรายการจึงจำเป็นต้องเลือกให้ผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็น

คู่มือที่ผู้ที่มีประสบการณ์มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดีเพื่อมาทำหน้าที่ควบคุมการสื่อสารให้ดำเนินไปอย่างลื่นไหลที่สุด

ลักษณะในการประสานงานสร้างความหมายของรายการสะท้อนถึงการใช้อำนาจในการจัดการกับกระบวนการสื่อสารเห็นได้จากตั้งแต่ความมีอำนาจในการเลือกหยิบใช้ช่องทางสื่อมาทำการสื่อสารได้โดยที่นายกฯไม่ต้องเดินทางมาจัดรายการที่สถานีวิทยุแต่สามารถกระทำได้อย่างง่ายดาย โดยใช้วิธีการยกหูโทรศัพท์โทรเข้ามาทำการสื่อสารจากที่ใดก็ได้เพื่อพูดคุยกับประชาชนทั้งประเทศ หรือกระทั่งลักษณะการมีอำนาจสิทธิพิเศษของผู้ส่งสาร(Sender) ในการจัดรายการวิทยุที่นายกฯสามารถกำหนดช่วงเวลาในการทำการสื่อสารเองได้ ทั้งการเริ่มโดยต่อสายเข้ามาเอง หรือกระทั่งสิ้นสุดจบการจัดรายการรายการตามความสะดวกหรือความพอใจ โดยมีพิธีกรผู้มีประสบการณ์ความสามารถ ของกรมประชาสัมพันธ์ทำหน้าที่เสริมความแทนที่รองรับ นับว่ากระบวนการขั้นตอนการผลิตดังกล่าวแสดงถึงลักษณะเด่นของอำนาจที่รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนมีความพิเศษต่างไปจากลักษณะการผลิตรายการธรรมดาทั่วไป ที่ปกติสื่อหรือช่องทางต้องเป็นฝ่ายกำหนดความพร้อมมิใช่ตัวผู้ส่งสาร

การประสานงานดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะกระบวนการดำเนินการของรายการมีจุดเด่นในเรื่องของอำนาจในการควบคุมการสร้างความหมายที่เบ็ดเสร็จในการใช้อำนาจมานำควบคุมในทุกมิติของการผลิตสื่อทั้งการเลือกช่วงเวลา ช่องทาง การวางรูปแบบของการใช้สื่อโดยมีเบื้องหลังในการวางการดำเนินการประสานงานอย่างเป็นระบบทั้งด้านสารและด้านสื่อจากหน่วยงานราชการ 2 ส่วนที่รองรับคือทาง สำนักโฆษก และกรมประชาสัมพันธ์นับเป็นกระบวนการจัดการกับการสร้างความหมายเพื่อที่จะนำเสนอเนื้อหาของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนผ่านทางสื่อมวลชนทางวิทยุไปในแนวทางที่รัฐบาลต้องการต่อประชาชนทั่วประเทศ

3 การเพิ่มช่องทางของรายการ

นอกจากนี้รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน มีการ เพิ่มช่องทางในการเผยแพร่อีกสามช่องทางคือ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์, ทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ของรายการ นายกฯทักษิณคุยกับประชาชน www.Thaisnews.com และช่องทางสื่อสิ่งพิมพ์

1. ช่องทางช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้ช่องทางในการถ่ายทอดทาง โทรทัศน์ ช่อง 11 อยู่ใน การดูแลรับผิดชอบของ ทางกรมประชาสัมพันธ์ซึ่ง คุณ ประพันธ์ หิริญพฤษได้เล่าถึงส่วนของการทำงานในการเพิ่ม ช่องทางนี้ไว้ว่า

“ทางช่อง 11 นี้เพิ่งมาเพิ่มเมื่อจัดมาปีกว่าๆ ได้ก็เป็นนโยบายจากทางผู้ใหญ่ท่าน อธิบดีสั่งมาว่าทางวิทยุมีแล้วก็ควรจะมีทางทีวีด้วยก็เลยทำกันขึ้นมา คือทำภาพ อินเทอร์เน็ต ช่อง 11 ต้องเตรียมการเองมีภาพข่าวอยู่แล้วก็สต็อคไว้ท่านนายกฯทำไร บ้างก็เรียงๆไว้พอท่านพูดเรื่องอะไรก็เอาในนั้นมาใส่แบบกะทันหันไม่มีการ เตรียมการ เพราะส่วนกรมประชาสัมพันธ์ไม่รู้เลยว่าประเด็นที่ท่านจะพูดวันนี้คือ อะไรแต่อย่างไรก็คงเป็นเรื่องในสัปดาห์ภาพก็ต้องมี หรือถ้าไม่มีก็จะวางภาพเมน ลงไปรอ แทรกได้ก็แทรกไม่มีก็ไม่เป็นไร”

จะเห็นได้ว่าการเพิ่มช่องทาง ทางช่อง 11 นั้นยังคงจะเป็นการเน้นนำเสนอสื่อด้านเสียง เป็นหลัก และเพิ่มการแทรก (Insert) ภาพ แทรกหัวข้อประเด็นลงไป ในจอโทรทัศน์ในเรื่องราวที่ นายกฯ ทักซิณพุดคุยกับประชาชน โดยลักษณะของการดำเนินการจะเป็นการทำงานสดขณะที่ ออกอากาศเนื่องจากทางช่อง 11 ไม่ทราบประเด็นที่จะมีการนำเสนอในแต่ละสัปดาห์ล่วงหน้า เพราะมีข้อจำกัดทั้งด้านอำนาจในการรับรู้ และความสะดวกในการดำเนินการขอรับทราบ ประเด็นล่วงหน้า สังเกตได้ว่าวิธีการดังกล่าว เป็นลักษณะขั้นตอนการทำงานที่แปลกไปจาก ธรรมชาติของการผลิตสื่อโทรทัศน์ปกติที่จะต้องใช้เวลาในการเตรียมการล่วงหน้า กล่าวได้ว่าการ เพิ่มช่องทางรายการทางโทรทัศน์ช่อง 11 นี้สะท้อนให้เห็นการควบคุมของอำนาจในการเลือกหยิบ ใช้สื่อโทรทัศน์มาเพียงเพื่อเพิ่มภาพให้เกิดความชัดเจนของการสร้างความหมาย ให้มีน้ำหนัก นำเชื่อถือมากขึ้น โดยการทำงานสดกระทันหันไม่สามารถเตรียมการล่วงหน้า

ลักษณะของการดำเนินการของทางช่อง 11 ข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสิทธิพิเศษจากอำนาจ ที่นายกฯ มีต่อการใช้สื่อถ่ายทอดสร้างความหมายต่อประชาชนในการนำเสนอได้ตามชอบ ที่ นายกฯ สามารถทำการเสนอประเด็น พุดคุยเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างเสรีโดยปราศจากการควบคุม เห็นจากที่ทางสื่อไม่มีอำนาจที่จะสามารถรับทราบข้อมูลล่วงหน้า หรือแม้กระทั่งจะนำมาเพื่อการ

เตรียมการก่อนล่วงหน้าได้เลย ฉะนั้น การเพิ่มช่องทาง ช่อง 11 มาเป็นอีกช่องทางในการแพร่กระจายจึงมีลักษณะหลักการดำเนินการของ ทางฝ่ายผลิต ช่อง 11 ที่วางไว้ คือเป็นเพียงการเตรียมการให้พร้อมเพื่อเป็นอีกช่องทางในการถ่ายทอดความหมายของรายการวิทยุ ที่ทำงานโดยสำหรับบางประเด็นที่ทางช่อง 11 มีภาพข่าว ก็จะทำกรจะดึงเทปบันทึกภาพที่จัดเตรียมไว้ และ ใส่ชื่อเรื่องและประเด็นที่เกี่ยวข้องทางด้านล่างของจอโทรทัศน์ แทรกลงไป เมื่อนายกฯพูดในประเด็นนั้นๆ เพื่อเป็นการช่วยต่อยอดความหมาย เพิ่มความน่าสนใจในการให้ทั้งภาพ และ เสียง นอกจากนี้การเพิ่มใช้ช่องทางดังกล่าวยังมีประโยชน์ในการด้านการรองรับผู้ที่จะติดตามรายการในอีกช่องทางสื่อ นอกจากนี้ทาง ช่อง 11 ยังมีการแปลภาษามือสำหรับผู้พิการให้สามารถติดตามรับชมรายการและสามารถขยายกลุ่มผู้รับสารได้อีกกลุ่มได้อีกด้วย

จะเห็นได้ว่าการขยายช่องทางสื่อโทรทัศน์เป็นอำนาจในการช่วยเพิ่มประโยชน์ต่อผู้ผลิตในด้านของการแสดงหลักฐาน(ภาพ)เพื่อเพิ่มความเชื่อถือในการพูดในเรื่องราวประเด็นต่างๆ ตลอดจนนำมาซึ่งประโยชน์ในการเพิ่มโอกาสที่จะเข้าถึงผู้ชมได้มากขึ้น เนื่องจากโทรทัศน์เป็นอีกสื่อที่แพร่หลายมากในครัวเรือนปัจจุบัน เป็นการจัดการของอำนาจเบ็ดเสร็จในการควบคุมใช้พื้นที่สื่อในอีกช่องทางของรายการนายกฯทุกชนิดคุยกับประชาชน

2. ช่องทางอินเทอร์เน็ต

ช่องทางอินเทอร์เน็ต อยู่ใน การดูแลรับผิดชอบของ ทางสำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี ดังที่ คุณ วิสุทธิ นีรัตติวงศ์สกร ได้เล่าถึงส่วนของการทำงานในการเพิ่มช่องทางนี้ไว้ว่า

“อินเทอร์เน็ตนี้เป็นหน้าที่ช่องทางเราจัดทำ เอาสิ่งที่ท่านนายกฯพูดมาลง เมื่อคนที่ฟังในวิทยุฟังแล้วอยากจะมาเก็บรายละเอียดเพราะฟังก็แค่ฟังผ่านๆทางเราจึงเปิดช่องทางนี้สำหรับผู้ที่สนใจอยากจะเก็บรายละเอียด ทางเราจึงเปิดช่องทางตรงนี้ให้นี้เป็นเหตุผลหลักที่เพิ่มครับ หลายคนอยากจับประเด็นแค่ฟังไม่สามารถจะเป็นบรรทัดฐานอะไรได้เขาก็มาดูจากเน็ต การพิมพ์รวมเล่มหนังสือเราก็ทำแต่อันนั้นต้องใช้เวลา อินเทอร์เน็ตนี้เป็นอีกช่องทางที่อัพเดทรวดเร็ว และ เข้าถึงคนอีกกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพเหมือนกัน”

สำหรับการใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสื่อสารของรายการนายกษัตริษณคุยกับประชาชน ซึ่งช่องทางนี้อยู่ในการดูแลโดยฝ่าย ประชาสัมพันธ์ และฝ่ายข้อมูลของทางสำนักโฆษกซึ่งไม่ได้มีการทำการเผยแพร่รายการในรูปแบบสดแต่จะเป็นการทยอยนำเสนอข้อมูลล่าสุดมาลงทุกสัปดาห์ของเทปรายการวิทยุที่บันทึกไว้ ตลอดจนมีการถอดคำพูดจากในรายการเป็นตัวหนังสือ เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านเพิ่มเติมข้อมูลได้จากการให้สัมภาษณ์จะสังเกตได้ว่าลักษณะการเพิ่มช่องทางนี้เป็นในการเพิ่มช่องทางเพื่อเป็นประโยชน์ในการแสดงหลักฐานเพื่อชี้และยืนยันให้เห็นถึงความชัดเจนน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่พูดคุยในรายการว่าไม่ใช่เป็นเพียงคำพูดลอยๆพูดแล้วผ่านไปของการจัดรายการวิทยุเท่านั้น ประโยชน์จากการเพิ่มช่องทางนี้ที่เห็นได้ชัดเจนนอกจากในเรื่องของการแสดงหลักฐาน เพิ่มความน่าเชื่อถือแล้วยังมีประโยชน์เรื่องของการหยิบใช้ช่องทางจากเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่มีประสิทธิภาพของรัฐมาใช้ในการรองรับผู้รับสารอีกกลุ่มที่นิยมการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้สามารถเปิดรับได้ง่ายมองเห็นหลักฐานอ้างอิงที่ปรากฏได้อย่างชัดเจน เพื่อที่ว่าวาทกรรมจะสามารถขยายไปสู่ผู้รับสารในกลุ่มที่หลากหลายมากขึ้น จากเดิมที่มีกลุ่มผู้รับสารของช่องทางวิทยุที่ครอบคลุมกลุ่มประชากรรากหญ้า คนทำงานระดับกลางไปจนถึงระดับล่าง ฉะนั้นการเพิ่มใช้ช่องทางสื่อทางอินเทอร์เน็ตจะช่วยขยายกลุ่มผู้ฟัง ผู้รับสารให้กว้างมากขึ้น หมายรวมไปถึงกลุ่มนักศึกษา คนรุ่นใหม่ ผู้มีความรู้ หรือครอบคลุมผู้รับสารในระดับที่สูงขึ้น เป็นการขยายช่องทางเพื่อพยายามจะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มเพื่อความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการสื่อสารแพร่กระจายอำนาจวาทกรรม

3. ช่องทางสื่อสิ่งพิมพ์

สำหรับช่องทางนี้จะทำในลักษณะของการทำหนังสือรวมเล่มถอดคำพูดที่มีชื่อว่า “หนังสือรายการนายกษัตริษณคุยกับประชาชน” โดยจะเป็นหนังสือที่มีการรวบรวมประเด็นเรื่องราวในการพูดคุยของนายกษัตริษณคุยทั้งหมดแต่ละสัปดาห์ และมีการถอดคำพูดจากการจัดรายการทางวิทยุของนายกษัตริษณคุยทุกคำพูดโดยมีการติดต่อภาษาและ คำพูดให้มีความสละสลวยบางส่วนแต่ยังคงเน้นหลักการถ่ายทอดลักษณะภาษา อารมณ์ตามแบบเดียวกับที่นายกษัตริษณคุยนำเสนอในรายการวิทยุ

การจัดทำกรรวมเล่มถอดคำพูดรายการมีการตีพิมพ์แต่ละครั้งจำนวนค่อนข้างจำกัด โดยตีพิมพ์แต่ละครั้งจำนวนไม่เกิน 5,000 เล่ม ซึ่งไม่มีการวางจำหน่าย จัดทำเพื่อเป็นเอกสารแจกฟรี

สำหรับบุคคล หรือ หน่วยงานองค์กร สถานศึกษาที่สนใจ ในส่วนของการดูแลจัดทำมีการจัดทำขึ้น โดยจาก 2 หน่วยงานคือ สำนักโฆษก และ กรมประชาสัมพันธ์ซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. หนังสือรายงานนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนที่จัดทำโดยสำนักโฆษกทำในขนาดพกพาได้ หน้าปกภาพสีสวยงามด้านในมีการแทรกภาพประกอบขาวดำสำหรับในบางประเด็นของการพูดคุย โดยจะทำการจัดพิมพ์เป็นประจำทุก 6 เดือน ปัจจุบัน (2547) มีการตีพิมพ์ออกมาแล้ว 5 เล่ม คือเล่มที่ 1 ถึง เล่มที่ 5 เพื่อแจกสำหรับผู้สนใจทั่วไปโดยสามารถเข้าไปเซ็นต์ชื่อขอรับได้ สำนักโฆษกโดยตรงเท่านั้น
2. หนังสือรายงานนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนที่จัดทำโดยกรมประชาสัมพันธ์ ทำรวมเล่มขนาดใหญ่ออกทุก 1 ปี จัดทำเป็นเล่มคล้ายตำราขนาดใหญ่ ไม่มีภาพประกอบเน้นตัวหนังสือล้วนๆ ปัจจุบัน (2547) ตีพิมพ์ออกมาแล้ว 3 เล่ม โดยไม่ได้ทำเพื่อแจกสำหรับประชาชนทั่วไป แต่จะให้เฉพาะกับหน่วยงาน องค์กร สถานศึกษาที่จะนำไปใช้ประโยชน์ โดยต้องทำหนังสือแจ้งวัตถุประสงค์ในการขอรับกับผู้อำนวยการสำนักข่าว ที่กรมประชาสัมพันธ์

สำหรับการจัดทำรวมเล่มเป็นหนังสือมีการให้เหตุผลไว้ว่า เพื่อที่จะเป็นหลักฐานสำหรับบุคคลที่สนใจต้องการข้อมูลหลักฐานสิ่งที่นายกฯพูดในรายการเพิ่มเติมและเพื่อที่จะเพิ่มความรู้ให้กับบุคคลทั่วไปที่สนใจต้องการจะศึกษารูปแบบการทำงานของรัฐบาลชุดนี้ สะท้อนให้เห็นนัยยะความหมายที่ว่า รายงานนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนมีลักษณะของการให้ประโยชน์ ให้ความรู้ การสื่อสารโดยช่องทางหนังสือเป็นตัวแทนสะท้อนถึงลักษณะทางด้านของการให้ความรู้ สาระ ที่ผู้รับสารจะสามารถได้รับจากทางรายการโดยนำเอาคำพูดในรายการไปมองในแง่ของการให้ประโยชน์ให้ความรู้เพื่อนำไปใช้ศึกษา นับเป็นลักษณะการสื่อสารอีกช่องทางหนึ่งในการแพร่กระจายวาทกรรมของรายการที่แสดงให้เห็นอีกลักษณะแง่มุมหนึ่งของการในแง่ของการมองวาทกรรมเป็นเรื่องของความรู้สาระประโยชน์ และ ช่องทางดังกล่าวยังช่วยเน้นสะท้อนให้เห็นภาพของรัฐบาลชุดนี้ว่าเป็นรัฐบาลที่มีผลงานที่น่าศึกษาเป็นผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และสังคม

4. รูปแบบการนำเสนอรายการ

รายการนายกษัตริษณคุษกับประชาชน ปรากฏใน 3 ช่องทางสื่อ มีรูปแบบดังนี้

4.1 รูปแบบการนำเสนอรายการในสื่อกระจายเสียงวิทยุ

รายการนายกษัตริษณคุษกับประชาชนชนกระจายเสียงทางวิทยุ มีลักษณะของการใช้กลยุทธิในการกระจายเสียงจากน้อยไปมากโดยเริ่มออกอากาศจากคลื่นแม่ข่าย สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ Fm 92.5 MHz และ Am 891 KHz, 819 KHz และ ออกอากาศทางสถานีวิทยุใน เครือกรมประชาสัมพันธ์ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และตำรวจ รวม 144 สถานีเครือข่ายครอบคลุมทั่วประเทศแล้วจึงเปิดโอกาสให้คลื่นวิทยุเอกชนสามารถเชื่อมสัญญาณได้ ปัจจุบันจึงมีการกระจายเสียงรายการทางวิทยุกว่า 200 สถานี

กล่าวได้ว่ารายการนายกษัตริษณคุษกับประชาชนเริ่มแรกดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งในการขยายช่องทาง และการขยายช่วงเวลา(เดิมเริ่มที่ 8.00 - 8.30 ปัจจุบันเพิ่มเวลาการออกอากาศเป็น เวลา 8.00 - 9.00 น) ลักษณะดังกล่าวคล้ายลักษณะการดำเนินการเชิงนักธุรกิจที่มีการทดลองสินค้าตัวอย่างก่อนในช่วงแรกเพื่อที่จะทดสอบผลตอบรับก่อน เมื่อได้รับการตอบรับจากประชาชนผู้ฟังเป็นอย่างดีจึงมีการขยายผล

รายการนี้ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความแพร่หลาย และ ความเป็นที่นิยมในการต้องการจะเปิดรับโดยค่อยเป็นค่อยไปแบบสมัครใจ และไม่รู้สึกรว่าเป็นรายการที่ถูกบังคับหรือถูกยึดเยียดให้รับฟังเป็นการทำรายการให้มีลักษณะต่างจากรายการประเภทถ่ายทอดสดที่บังคับถ่ายทอดทุกคลื่นเช่น รายการที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจบังคับถ่ายทอดทุกคลื่นที่ผู้รับสารจะเกิดความรู้สึกไม่ชอบไม่สนใจไม่ยอมรับชมรับฟัง

สำหรับรูปแบบที่รายการ นายกษัตริษณคุษกับประชาชนจึงเลือกที่จะให้นำเสนอต่อผู้ฟัง ลักษณะรายการพูดคุยมี่ลักษณะคล้ายรูปแบบรายการบันเทิงทางวิทยุทั่วไปที่มาพบกันเป็นประจำทุกสัปดาห์ด้วยความสมัครใจของผู้รับสารซึ่งจะนำมาซึ่งประสิทธิภพที่ได้ผลตอบรับอย่างดีมากกว่า ซึ่งเนื้อหาของรายการเน้นเล่าการรายงานการทำงานที่ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่อง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การต่างประเทศ และ อื่นๆที่มีความหลากหลายน่าสนใจ สำหรับพิธีกร

มีการวางรูปแบบรายการให้มีการใช้พิธีกรเข้ามาร่วมดำเนินรายการ แต่บทบาทพิธีกรจะจำกัดเพียงแค่ทำหน้าที่ในการเปิดหัว และปิดท้ายรายการพูดคุยกับประชาชนเท่านั้น โดยผู้ทำหน้าที่พิธีกรประจำรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนทางวิทยุ คือคุณ ประพันธ์ หิริญพฤกษ์ และ คุณ วโรกาส มังกรพิศม์

โดยขั้นตอนในการนำเสนอของรายการทางวิทยุมีลักษณะดังนี้

พิธีกร	นายกฯ ทักซิณ ดำเนินรายการ	พิธีกร
2 ท่านพูดคุยเปิดรายการ	คุยกับประชาชน	2 ท่านพูดปิดรายการ

สำหรับการดำเนินการเปิด และ ปิดรายการในส่วนของพิธีกรรายการจะเป็นการพูดคุยกันเองที่เน้นไปที่เหตุการณ์สำคัญๆ ในรอบสัปดาห์ที่คาดว่านายกฯ จะพูดในรายการเป็นกรอบการพูดโดยลักษณะการนำเสนอจะใช้การสื่อสารแบบง่ายๆ ที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกใกล้ชิดและเป็นกันเองเพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการที่ทางนายกรัฐมนตรีได้วางไว้ คือการพูดคุยแบบสบายๆ เป็นกันเองดัง คำให้สัมภาษณ์ ของคุณ วโรกาส มังกรพิศม์ที่กล่าวว่า

“พอ 8 โมงเช้าเราต้องมาเปิดรายการพูดคุยกันให้เข้ากับเรื่องราวและประเด็นในช่วงนั้นๆ เพราะทางเราไม่ได้มีสคริปต์ไม่รู้ล่วงหน้าว่าสัปดาห์นี้ท่านนายกฯ จะพูดเรื่องอะไรก็ต้องคาดการณ์กันว่าท่านคงจะพูดอะไรรอบสัปดาห์ทางเราก็ต้องคอยติดตามและตอนเริ่มรายการนี้ท่านนายกฯ ท่านจะโทรมาซึ่งตอนไหนไม่รู้ ถ้าท่านยังไม่โทรเข้ามาทางเรา 2 คนต้องคุยกับผู้ฟังคอยไปก่อนวันไหนเร็วคุยกันไม่นานนั้นคือท่านพร้อมแล้วแต่ส่วนใหญ่ 8 โมงท่านจะพร้อมท่านจะโทรมาแล้วท่านโทรมาเองนะคะทางเราไม่เคยมีเบอร์ท่านแล้วไปอีกที่ก็ตอนท่านพูดจบเราก็คุยกันปิดท้ายอีกที่ถ้าเวลาเหลือเราก็พูดสรุปพูดถึงสาระที่ท่านนายกฯ คุยไปแบบสบายๆ กันเองให้สมมุติที่สุดในการรับท่านเข้าและส่งท่านออกนี่แหละหน้าที่ของพิธีกรคือดำเนินรายการ ”

จะเห็นได้ว่าหน้าที่พิธีกรของรายการมีบทบาทเพียงการ เปิด - ปิดประเด็นและคอย (Stand by) แทนถ้าเกิดการสื่อสารขาดตอนเพื่อรองรับให้การสื่อสารของรายการดำเนินไปอย่างราบรื่นเท่านั้นไม่มีบทบาทในการเข้าไปแทรกกลางหรือเข้าไปถามตอบในรายการที่จะเป็นการขัดจังหวะการสื่อสารของนายกฯที่จะพูดกับประชาชนผู้ฟังซึ่งการสื่อสารแบบการสื่อสารทางเดียว (One - way Communication) จะสามารถควบคุมทิศทางในการสื่อความหมาย การไหลของสารในทางเดียวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

นอกจากนี้ยังมีลักษณะเด่นอีกประการของรูปแบบรายการนายกฯทักซิณคุยกับประชาชน คือ ลักษณะการที่นายกฯทำการเล่า พูดคุยเหมือนรายการประเภทรายการวิเคราะห์ข่าวทั่วไปแต่ในที่นี้มีความพิเศษต่างไปจากรายการวิเคราะห์ข่าวปกติตรงที่แหล่งข่าวเป็นผู้วิเคราะห์ข่าวเอง กล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบที่เลือกนำมาใช้แทนบทบาทรูปแบบรายการที่แท้จริงที่เป็นรายการประเภทปราศรัย โดยสาเหตุที่รายการนายกฯทักซิณคุยกับประชาชนไม่ใช้ความเป็นรายการประเภทปราศรัย แต่เลือกใช้รูปแบบรายการพูดคุยมานำเสนอแทนเนื่องจากการจะนำมาซึ่งประสิทธิผลการได้รับความสนใจจากผู้ฟังได้ดีกว่า นอกจากนี้การเลือกใช้วิธีทำการสื่อสารด้วยการพูดคุยแบบกันเองไม่เป็นทางการ และ การเลือกพูดคุยที่ไม่เป็นเพียงแต่การเล่าเรื่องการทำงานของรัฐบาลแต่ยังมีการพูดคุยถึงเรื่องราวในชีวิตประจำวันของประชาชนก็มีส่วนช่วยนำมาสู่การเกิดบรรยากาศการสื่อสารที่ดี การได้รับความสนใจตอบรับได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้การกระทำการสื่อสารรูปแบบอันจะนำมาซึ่งประสิทธิผลทั้งหมดที่กล่าวมาจะดำเนินไปได้จำเป็นต้องมีปัจจัยของความสามารถในการพูดคนเดียวของนายกฯทักซิณเป็นองค์ประกอบเนื่องจากต้องทำการพูดคุยฝ่ายเดียวในการนำเสนอประเด็นต่างๆในรายการประมาณ 40-50 นาทีให้ดำเนินไปอย่างน่าฟังให้ถ่ายทอดการเกิดความคล้อยตามเห็นด้วยของผู้ฟังรายการ ข้อต่อการสร้างความหมายของวาทกรรมจะเห็นได้ว่าวิธีการเลือกรูปแบบรายการเช่นนี้จะได้รับความสัมฤทธิ์ผลดีว่าการใช้ลักษณะออกมาปราศรัยตามปกติ อีกทั้งยังมีช่วงท้ายสุดรายการที่ส่งหน้าที่ให้พิธีกรพูดคุยสรุปช่วงท้ายรายการที่มีเวลาเหลือเป็นการสร้างบรรยากาศการสื่อสารให้ดูว่าประชาชนมีส่วนร่วมก่อนปิดรายการอีกครั้ง

4.2 รูปแบบการนำเสนอรายการในสื่อกระจายเสียงโทรทัศน์

รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนชนทางวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ออกอากาศสดในเวลาเดียวกันกับการกระจายเสียงทางวิทยุ 8.00 -9.00 น. สำหรับพิธีกรดำเนินการ เปิด – ปิดรายการมีการเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเป็นพิธีกรเดี่ยว ดำเนินรายการโดย คุณ รณ ฤทธิ์ บุญพรหม

โดยขั้นตอนนำเสนอของรายการทางโทรทัศน์มีรูปแบบดังนี้

พิธีกรเปิดรายการ	นายกฯทักษิณ ดำเนินรายการคุยกับประชาชน + ภาพเหตุการณ์ และ คำบรรยายประเด็น + แปลภาษามือ	พิธีกรปิดรายการ
------------------	---	-----------------

จากการนำเสนอเพิ่มเติมทางสื่อโทรทัศน์มีรูปแบบคือมีการเปลี่ยนใช้พิธีกรเปิด – ปิด รายการใหม่ โดยเป็นพิธีกรเดี่ยวทำหน้าที่จัดรายการสดโดย คุณ รณฤทธิ์ บุญพรหม และในส่วน ของเนื้อหานั้นมีรูปแบบโดยการนำเสนอเสียงทางรายการวิทยุมาแพร่กระจายทางช่องทางโทรทัศน์ นอกจากนี้เพิ่มภาพเหตุการณ์แทรกเข้าไปสำหรับบางประเด็นที่มีภาพและมีการแปลภาษามือ ตลอดการพูดคุยของนายกฯจากนั้นจึงส่งหน้าที่พิธีกรปิดรายการ

รูปแบบรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนที่ปรากฏทาง โทรทัศน์ ช่อง 11

1.

ภาพที่1 พิธีกรช่อง 11 คุณ รณฤทธิ์ บุญพรหม ทำหน้าที่ เปิด รายการ

2.

ภาพที่ 2 ภาพ (Stand by) เสนอค้นรอกการแทรกภาพประเด็นต่างๆ

3.

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการแทรก ประเด็น หัวข้อการพูดคุยแสดงลงด้านล่างของจอโทรทัศน์

4.

5.

6.

7.

ภาพที่ 4 – 7 แสดงตัวอย่างลักษณะการแทรกหัวข้อและภาพเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องในประเด็นพูดคุยของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน

8.

ภาพที่ 8 พิธีกรทำหน้าที่ดำเนินกรปิดรายการหลังนายกษทักษิณคุยกับประชาชน

จะเห็นได้ว่ารูปแบบรายการเน้นน้ำหนักไปที่ การเพิ่มภาพเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง และ การแปลภาษามือ แสดงว่ารูปแบบของรายการทางโทรทัศน์มุ่งเพื่อเพิ่มการถ่ายทอดภาพ และความหมาย เพื่อการต่อยอดไม่ใช่ลักษณะการเปิดพื้นที่สื่อสำหรับผู้รับสารให้คิดซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะที่ขัดต่อธรรมชาติการใช้สื่อโทรทัศน์ ที่หลักการผลิตรายการโทรทัศน์ โดยปกติต้องดำเนินการตามหลักการคือการสื่อโดยใช้ภาพเป็นหลักเพื่อลดจินตนาการ และใช้เสียงเป็นส่วนประกอบมาช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ในการทำการสื่อสารสื่อความหมาย ทั้งนี้กล่าวได้ว่า ลักษณะรูปแบบรายการนายกษทักษิณคุยกับประชาชนที่ปรากฏทางช่อง 11 ไม่ใช่รูปแบบของรายการโทรทัศน์เนื่องจากขาดคุณสมบัติของความเป็นสื่อโทรทัศน์ คือมีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับเสียงเป็นหลัก และมีการใช้ภาพเพียงเพื่อมาเพิ่มเป็นประโยชน์ในการแสดงหลักฐาน รายการนายกษทักษิณคุยกับประชาชนทางช่อง 11 จึงเป็นเสมือนเพียงรายการวิทยุที่มาใช้ช่องทางโทรทัศน์ในการเพิ่มผลในการเข้าถึงประชาชนที่แสดงถึงอำนาจในการจัดการช่องทางสื่อเพื่อรองรับการสร้าง ความหมายของวาทกรรม

4.3 รูปแบบการนำเสนอรายการในสื่อกระจายเสียงอินเทอร์เน็ต

สำหรับช่องทางอินเทอร์เน็ตนั้น แม้จะเป็นสื่อสามารถนำเสนอได้ ทั้งตัวอักษร ภาพ เสียง แต่ลักษณะที่ปรากฏของ www.Thaisnews.com จะเห็นได้ว่าช่องทางนี้เป็นการเน้นนำเสนอในรูปแบบของตัวอักษรเป็นหลักเพื่อประกอบ เสียงไม่ได้เน้นในเรื่องของการสื่อด้วยภาพ ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์มุ่งเพื่อเพิ่มประโยชน์เชิงหลักฐานในการให้รายละเอียดของข้อมูลที่นายกษได้พูดคุยกับประชาชนในแต่ละสัปดาห์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หน้าแรก หน้าสารบัญให้เลือกคลิกเข้าไปอ่าน หรือฟังเนื้อหารายการตั้งแต่ 2544 – ปัจจุบัน

ที่มา www.thaisnews.com

กดลว/เสียง

ประจำปี 2546

ธันวาคม

◆	วันที่ 27 ธันวาคม 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง
◆	วันที่ 20 ธันวาคม 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง
◆	วันที่ 13 ธันวาคม 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง
◆	วันที่ 6 ธันวาคม 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง

พฤศจิกายน

◆	วันที่ 29 พฤศจิกายน 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง
◆	วันที่ 22 พฤศจิกายน 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง
◆	วันที่ 15 พฤศจิกายน 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง
◆	วันที่ 8 พฤศจิกายน 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง
◆	วันที่ 1 พฤศจิกายน 2546		คลิกเพื่อรับฟังเสียง

ประมวลภาพ รายการครั้งแรก

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าที่ 2 เป็นการถอดคำพูดของนายกฯทักษิณในรายการเป็นตัวหนังสือในประเด็นต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนจบประจำสัปดาห์นั้นๆ

ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหา (ประจำวัน เสาร์ที่ 27 ธันวาคม 2546)

ที่มา www.thaisnews.com

คำกล่าวของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
ในรายการ "นายกฯ ทักษิณ คุยกับประชาชน"
ทางคลื่น F.M. 92.5 ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เวลา 08.00 น. วันเสาร์ที่ 27 ธันวาคม 2546

เหลืออีก 5 วันก็จะเป็นปี 2547 แล้วนะครับ ก็อยากจะให้พี่น้องซึ่งจะต้องเดินทางไปพักผ่อนในช่วงวันหยุด 4 วันติดต่อกัน วันที่ 1-4 มกราคม 2547 คือวันที่ 2 มกราคม 2547 ความจริงไม่ใช่วันหยุด แต่ว่าวันที่ 31 นี้ เป็นวันหยุด ครม.ก็เลยสลับวัน เพื่อให้พี่น้องได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง คือ วันที่ 31 ส่วนใหญ่แล้วเขาเรียกว่า เคา่นดาวน์ หรือนับถอยหลังข้ามปีใหม่กันอยู่ที่กรุงเทพ เพราะฉะนั้นวันที่ 1 ก็จะได้ไปเยี่ยมเยียนญาติผู้ใหญ่ ซึ่งตามประเพณี อย่างในประเทศพวกนี้ถือศาสนาคริสต์ ก็ให้ฤดูกาลช่วงคริสต์มาสเป็นวันหยุดหลายวัน เพื่อจะได้ไปเยี่ยมญาติพี่น้อง พ่อแม่ เพื่อนฝูง และได้พักผ่อนไปด้วยในตัว

เที่ยวปีใหม่ด้วยความไม่ประมาท

สำหรับพี่น้องคนไทยที่จะเดินทางไปต่างจังหวัด ก็ขอพึงใช้ความระมัดระวังนะครับ เพราะว่าอุบัติเหตุ ปีหนึ่งๆ ในช่วงวันหยุดยาวนี้ เกิดมาก บางครั้งบาดเจ็บที่เป็น 20,000 กว่าคน และเสียชีวิตที่ก็ 400-500 คน มันมากไป ก็อยากจะขอให้พี่น้องคนไทยทุกคนได้ใช้ความระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ทำหน้าที่ขับรถสาธารณะ ท่านต้องดูแลชีวิตคนอื่นหลายคน ก็ขอให้พี่ระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมา บางทีคนเมามักจะเถียงตัวเองกับใครทุกคนว่าไม่เมา คือสรุปแล้ว อย่าดื่มแอลกอฮอล์ แล้วไปขับรถ แม้กระทั่งแก้วเดียวก็ตาม บางทีมันไม่เมาครับ แต่มันง่วงง่าย เพราะฉะนั้นเรื่องเมา เรื่องง่วง อย่าขับรถครับ เป็นอันตรายทั้งตัวท่านเอง และคนที่นั่งไปกับท่าน และคนอื่นซึ่งไม่รู้อิโหนอิเหน่ที่ขับรถสวนขึ้นมา อย่างน้อยๆ ก็คิดถึงคนที่บ้านบ้างว่า ถ้าท่านเป็นอะไร ก็มีผลต่อคนที่บ้านเยอะ เพราะฉะนั้นก็ขอระมัดระวัง เรื่องเมา เรื่องง่วง เข็มขัดนิรภัยให้รัดเสีย และผู้ขับขีรถมอเตอร์ไซด์ก็ให้สวมหมวกกันน็อค เปิดไฟ แม้กระทั่งตอนกลางวันก็ให้เปิดไฟเถอะ เพื่อความปลอดภัยของท่านเอง ก็อยากจะขอฝากให้ระมัดระวัง และก็ฝากผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด วันนี้ความรับผิดชอบทั้งหลายในพื้นที่ที่เกิดขึ้นในทุกจังหวัด ถือว่าเป็นหน้าที่ของท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ผมไม่ได้คาดหวังว่าท่านจะต้องทำงานคนเดียวทุกอย่าง ท่านต้องกระจายงาน ท่านต้องวางแผน ท่านต้องติดตามงาน เพื่อที่จะให้คนอื่นทำงานกันได้ อย่างเต็มที่โดยที่ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในทุกๆ เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนี่ ลองดูซิว่า เรื่องความปลอดภัยบนท้องถนน ช่วยกันคนละไม้คนละมือครับ ถ้าสถิติลดลงก็จะเป็นสิ่งที่ประโชนขึ้นมา

นำเงินไปใช้ในทางอื่นที่เป็นประโยชน์ดีกว่าเล่นการพนัน

ปีใหม่นี้เช่นกันครับ ผู้ที่ตั้งใจจะไปเล่นการพนันตามบ่อนแถวชายแดน ไม่ว่าจะไปชายแดนเขมร ชายแดนพม่า แถวจังหวัดระนอง แถวอรัญประเทศ อะไรแถวนี้ คงไม่สะดวกแน่ ไปทำอย่างอื่นดีกว่า ไปเที่ยวพักผ่อน ซื้ของดีกว่า เงินที่จะเอาไปเล่นนี่ คือไปเล่นเสีย เล่นไม่ค่อยได้หรอก คนเล่นการพนันนี่ไม่ค่อยมีคนได้นะครับ ส่วนใหญ่เจ้าของบ่อนได้ แล้วก็ก็มีเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งตอนนี้ผมก็สืบสวนเริ่มรู้อะไรเป็นอะไรแล้ว ก็จะต้องมีการดำเนินการอะไรอีกหลายอย่าง ก็ขอให้ท่านที่ตั้งใจจะไปเล่นการพนันนั้น เอาเงินไปซื้อของให้ลูก ให้หลาน ให้พ่อให้แม่ดีกว่า ดีไม่ดีจะโดนยึดเงิน โดนอะไร ไม่คุ้มเลย พอแล้วครับ

หน้าประมวลภาพรายการครั้งแรก

หมายเหตุ: การนำเสนอของภาพใน เว็บไซต์มีเพียง การประมวลภาพการจัดรายการครั้งแรกไม่
ปรากฏการแสดงผลภาพที่เกี่ยวข้องในประเด็นการพูดคุย

ที่มา www.thaisnews.com

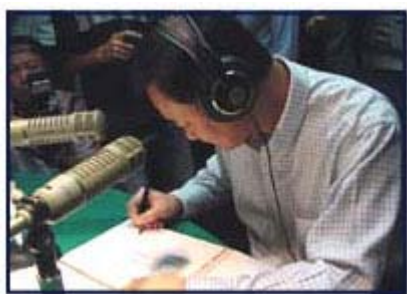
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
รายงานความคืบหน้าการปฏิบัติงานของรัฐบาลต่อประชาชนในรายการ
"นายกฯ ทักขินคุยกับประชาชน" ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
คลื่น F.M. 92.5 MHz วันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2544 เวลา 08.00 น.

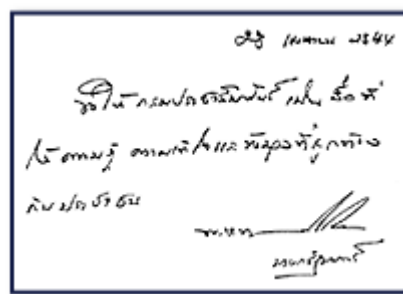
อธิบดีและรองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์พร้อมด้วยอำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
ให้การต้อนรับ

เตรียมพร้อมในห้องส่ง

ลงนามเป็นที่ระลึกแก่ กรมประชาสัมพันธ์

ถ่ายภาพพร้อมกับรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์

ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวภายหลังจบรายการคุยกับประชาชน

NATIONAL NEWS BUREAU

สถาบันวิทยบริการ

เมนูหลัก

ด้านบน

จากตัวอย่างลักษณะของรูปแบบที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ตสรุปได้ดังนี้

เรียงหัวข้อประเด็นตาม
วัน/ เดือน/ ปี

ประเด็นการพูดคุย
เนื้อหาที่ถอดเป็นตัวหนังสือ
และ รับฟังเสียงจากเทพ

สำหรับลักษณะรูปแบบการนำเสนอในสื่ออินเทอร์เน็ตที่เน้นให้รายละเอียดจากตัวหนังสือ และเสียงที่เห็นข้างต้น ยังคงเป็นการมุ่งเน้นเพื่อเป้าหมายในการขยายช่องทางสื่อความหมาย นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ เพียงแต่แปรรูปสื่อขยายช่องทางเพื่อรองรับผู้รับสาร ให้ครอบคลุมได้หลากหลายกลุ่มมากขึ้นโดยมาเพิ่มพื้นที่ในอีกช่องทางการสื่อสารหนึ่งที่ทันสมัยในการแพร่กระจายเนื้อหาваทกรรมของนายกฯทักษิณ

สังเกตได้ว่ารูปแบบของทางเว็บไซต์ก็ยังคงเป็นลักษณะตอกย้ำถ่ายทอดข้อมูลจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารเห็นได้จากการที่ยังคงที่ไม่มีที่ว่างในการเปิดช่องทาง ให้เสรีภาพผู้รับสารในการ แสดงความคิดเห็นกลับมาซึ่งรายการเหมือนเดิม แม้ว่าช่องทางอินเทอร์เน็ตนี้สามารถที่จะกระทำ ได้อย่างไม่ยุ่งยากไม่มีข้อจำกัดในการรับข้อมูลความคิดเห็นของผู้รับสารก็ตาม แต่ก็ยังคงไม่พบว่า จะมีการให้ความสำคัญที่จะทำส่วนของการรองรับความคิดเห็นผู้รับสารของช่องทางนี้ที่จะเปิด โอกาสให้ผู้รับสารแสดงความคิดเห็นตอบกลับมีส่วนร่วมกลับมาซึ่งรายการโดยตรงได้แต่อย่างไร

5.ลักษณะการแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของผู้รับสารของรายการ

สำหรับการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ของผู้รับสารรายการนายกฯทักษิณ คุยกับประชาชน ซึ่งเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ที่ได้อ้างไว้ในตอนแรกของการจัดรายการนั้น จากการ เก็บข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ผลิตของทางรายการ ทั้ง 2 ส่วน คือ ทางสำนักโฆษก และ กรม ประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยไม่พบการทำงานของรายการในส่วนที่รองรับผู้รับสารของรายการโดยตรง ต่อ ในส่วนของผู้รับสารที่ต้องการจะสื่อสารกับทางรายการทั้งทางวิทยุหรือ ทางเว็บไซต์ กล่าวคือทาง รายการไม่มีช่องทางที่จัดเตรียมไว้โดยเฉพาะสำหรับประชาชนที่จะแสดงความคิดเห็นกลับมาต่อ รายการนี้ได้โดยตรงแต่อย่างไร แต่หากมีประชาชนผู้ติดตามรายการติดต่อมา ทางรายการจะทำการส่งต่อไปที่หมายเลข 1111 ที่เป็นศูนย์กลางการร้องเรียนสอบถามข้อมูลกลางของทุกหน่วยงาน ราชการ หรือทางเว็บไซต์กลางระงับดอทคอม ที่มีไว้ร้องทุกข์ทั่วไปของรัฐบาลไม่ใช่ช่องทางสำหรับ รายการโดยตรง ทั้งนี้ทางผู้ผลิตรายการได้ให้เหตุผลสำหรับประเด็นดังกล่าวว่า เนื่องจากมีปัญหา ข้อจำกัดทางความไม่สะดวกในการรองรับผู้ติดต่อเข้ามา เนื่องจากมาประชาชนต้องการที่จะพูดคุย ร้องเรียนกับนายกฯมีเป็นจำนวนมาก ทางฝ่ายผลิตรายการจึงจำเป็นต้องส่งเรื่องของผู้รับสารไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ ทาง 1111 ซึ่งเป็นศูนย์กลางสอบถาม ร้องทุกข์ของรัฐบาล ซึ่งอ้างว่า ข้อมูลดังกล่าวจะมีการประมวลนำเสนอถึง นายกฯ เช่นกัน เห็นได้ว่าเป็นลักษณะของการให้

ช่องทางสื่อสารสำหรับส่วนของผู้รับสารที่ติดตามรายการเป็นเพียงการให้ช่องทางการสื่อสารในทางอ้อม (Indirect) เท่านั้น

กล่าวได้ว่าลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของรายการที่ให้ความสำคัญกับส่วนของกระบวนการผลิต การสร้างความหมาย โดยมองข้ามและไม่ได้ให้ความสำคัญในส่วนของผู้ฟังในการเปิดเป็นช่องทางในการเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างรัฐ กับประชาชนแต่อย่างใดมีเพียงช่องทางอ้อมที่ใช้อ้างให้ประชาชนเห็นถึงการมีส่วนร่วมเท่านั้น ซึ่งให้เห็นลักษณะพิเศษของรายการนี้ที่ต่างจากรายการวิทยุทั่วไปที่มักต้องการผู้รับสารให้ ความสำคัญกับผู้รับสารเป็นหลักเพื่อที่จะได้รับการมีส่วนร่วมมาทำให้รายการสมบูรณ์มากขึ้นแต่ ในที่นี้จะเห็นได้ว่าผู้รับสารหรือ feed back กลับไม่เป็นที่ต้องการไม่จำเป็นหรือไม่ได้รับความสำคัญสำหรับในส่วนของการวางแผนการผลิตของรายการนี้

ฉะนั้นกล่าวได้ว่าปรากฏการณ์การสื่อสารรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชนจึงเป็น ลักษณะค่อนข้างชัดเจนในรูปแบบของกระบวนการสร้างความหมาย ที่มีการดำเนินการ ประสานงาน เลือกรื้อหา กลั่นกรอง การนำเสนอการใช้สื่อ โดยมีการประสานงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งลักษณะการทำงานของรายการแท้จริงของรายการเป็นลักษณะเดียวกันกับการเตรียมการเพื่อ การปราศรัย หรือ การแถลงของรัฐมนตรีทั่วไปตามวาระโอกาสพิเศษ ที่มีการกลั่นกรองเลือกรื้อหา ไปในทางที่รัฐวางไว้ เพียงแต่รายการนายกทักษิณคุยกับประชาชนเลือกใช้แนวทางการนำเสนอ แบบใหม่ที่มีสีสันอิงแบบรายการบันเทิงทั่วไปที่มาพบพูดคุยทุกวันเสาร์ด้วยบรรยากาศเป็นกันเอง เพื่อสร้างให้เกิดความรู้สึกแบบเดียวกับรายการบันเทิงที่มีแฟนประจำ มีผู้ติดตามสนใจ

ปรากฏการณ์การสื่อสารครั้งนี้ นับเป็นลักษณะของ การใช้อำนาจในการจัดการควบคุม สื่อมวลชนใช้วิธีการสื่อสารอย่างชาญฉลาด ซึ่งสามารถเข้าไปศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการกระทำ การสร้างความหมายดังกล่าวนี้ได้โดยวิธีการศึกษาแบบวาทกรรม โดยยึดแนวทางตาม Norman Fairclough ที่มีการวางแผนการวิเคราะห์ทั้งกระบวนการในการจัดการกับการสร้างความหมาย ของรายการทั้ง ตัวบท กระบวนการผลิต กระบวนการบริโภค ตลอดจน บริบทที่แวดล้อม ซึ่งจะแบ่ง นำเสนอเป็นส่วนต่างในบทต่อไป

6. ลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในรายการ

สำหรับเนื้อหาที่ปรากฏในรายการนายกฯ ทักซิณคฺยกับประชาชนโดยสังเกตลักษณะตามประเภทของเนื้อหาพบลักษณะประเด็นการนำมาพูดคุยในเรื่องราวที่มีความหลากหลายได้แก่

1. เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ
2. เนื้อหาเกี่ยวกับสังคม
3. เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องต่างประเทศ
4. เนื้อหาเรื่องโครงการพิเศษต่างๆ
5. เนื้อหาเกี่ยวกับข้าราชการ
6. เนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวนายกฯ

ทั้งนี้ในการนำเนื้อหามาทำการศึกษา การสร้างความหมายแบบวาทกรรม รายการนายกฯ ทักซิณคฺยกับประชาชนผ่านสื่อสารมวลชนครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเพื่อค้นหาความหมาย และบทบาทของปฏิบัติการทางวาทกรรมที่เกิดขึ้น โดยเริ่มจากการที่ผู้วิจัยทำการนำเนื้อหาจากรายการทั้งหมดข้างต้นนำมาประมวล และทำการจัดประเภทจากลักษณะการกระทำของภาษาวาทกรรม(Speech Act) ได้เป็นประเภทต่างๆดังนี้

ประเภทที่ 1 วาทกรรมที่มีลักษณะของการให้ข้อมูล อธิบายการดำเนินการสร้างความพัฒนาให้กับประเทศชาติในด้านต่างๆ สำหรับประเภทวาทกรรมนี้เป็นการพูดคุยในรายการลักษณะที่ให้รายละเอียดของการทำงาน นำเสนอประสิทธิภาพ แสดงความเข้าใจ ตลอดจนการแสดงความรอบรู้ในการบริหารจัดการ

โดยมากลักษณะเช่นนี้มักพบในวาทกรรมที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ เช่นผลสำเร็จในการเยือนฮ่องกงยืนยันแนวทางในการดำเนินนโยบายของรัฐต่อผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง และ นักธุรกิจชั้นนำของโลก, ผลสำเร็จจากการเยือนจีน, ผลสำเร็จจากการขยายการลงทุนของบรูไน, รัฐบาลไทย กับ เวียดนาม ลงนามในสัญญาความร่วมมือซื้อขายสินค้าเกษตรร่วมกัน และพบในวาทกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ เช่น โครงการใหม่ๆ, มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้น, จัดตั้งกองทุนร่วมระหว่างนักลงทุนต่างประเทศกับรัฐบาลไทย และพบในวาทกรรมด้านสังคม เช่น เรื่องย้ายการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนไทยทั้งระยะสั้น และ ระยะยาว

ยกตัวอย่างลักษณะวาทกรรมที่แสดงออกมา เช่น

“สัปดาห์ที่แล้วประเทศไทยมีแขกต่างประเทศก็คือดร.มหาเธร์ โมฮัมหมัด นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย มาเยือนซึ่งผมพาไปเชียงใหม่แล้ว กลับมากรุงเทพฯ วันเสาร์มีการประชุมตกลงกันหรือกัน เรื่องแรกคือการยืนยันที่จะเดินหน้าโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานและโรงแยกก๊าซไทย-มาเลเซีย เรื่องนี้ต้องขอเรียนว่าเป็นประโยชน์เพราะว่าเป็นเรื่องที่จะเกิดการจ้างงานในจังหวัดสงขลา เกิดการลงทุนหลายหมื่นล้านร่วม 35,000-40,000 ล้านบาทที่นั่น ก็จะเป็นผลประโยชน์ต่อทางเศรษฐกิจ แล้วก็ขอเรียนพี่น้องประชาชนว่ารัฐบาลจะไม่ให้มีการตั้งอุตสาหกรรมต่อเนื่องคือ อุตสาหกรรมปิโตรเคมีจากโรงแยกก๊าซคือโรงแยกก๊าซจะแยกก๊าซอย่างเดียว เราเอาก๊าซไปใช้งาน เช่น ไปป้อนโรงงานอุตสาหกรรม เขาไปใช้ทำไฟฟ้าเรื่องอะไรก็ได้ แต่จะไม่ให้มีอุตสาหกรรมปิโตรเคมี อันนี้ยืนยันนะครับ แล้วจะดูเรื่องของสิ่งแวดล้อมเพราะว่าไม่ต้องการให้พื้นที่ที่อยู่ในบริเวณนั้นต้องเดือดร้อนต้องตายผ่อนส่งไม่ต้องการ แล้วมันใจว่าเรื่องพวกนี้ไม่เกิด เพราะฉะนั้น จะทำให้ดีที่สุดและเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อภาคใต้ ต้องเรียนว่าท่านที่คัดค้านอาจจะไม่เข้าใจ มองว่าสัญญาเสียเปรียบอะไรต่ออะไรผมได้ให้กฎหมายมาให้ทีมของผมเข้าไปดูกันหลายรอบแล้ว ไม่เสียเปรียบครับ”

ประเด็น เดินหน้าโครงการท่าอากาศยานไทย - มาเลเซีย : 13 กรกฎาคม 2545

ประเภทที่ 2 วาทกรรมที่มีลักษณะชี้แจง แก่ต่างหรือ วาทกรรมที่มีลักษณะบ่งภาพลักษณ์
ของตัวนายกรัฐมนตรี หรือ คณะรัฐบาล เป็นการเน้นนำเสนอภาพของการบริหารกิจการภายใน ภายนอกในความหมายแบบที่อยากนำเสนอให้ประชาชนรับรู้รับทราบ เพื่อตาม ตลอดจนปฏิเสธให้เหตุผลคำอธิบายต่อข้อกล่าวหาต่างๆที่เกิดขึ้น

พบวาทกรรมลักษณะดังกล่าวในประเด็นดังนี้ เช่น เรื่อง การทำงานของข้าราชการทุกคนของรัฐบาลชุดนี้เน้นโปร่งใส และ ความมีประสิทธิภาพ, การใช้งบประมาณประชุมต่างประเทศอย่างประหยัด, รัฐบาลยืนยันไม่แทรกแซงการดำเนินงานของสื่อ, นายกรัฐมนตรีรับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ, นายกรัฐมนตรีไม่มีที่ดินที่เกาะช้าง, กรณีข่าวซื้อโรงพยาบาล พญาไทไม่มีมูลความจริง

ยกตัวอย่างลักษณะวาทกรรมที่แสดงออกมา เช่น

“รัฐบาลไม่ได้เคยคิดที่จะไป แทรกแซง สื่อ รัฐบาลคิดว่าวันนี้พี่น้องประชาชนก็รู้ที่บ้านเมืองเป็นอย่างไร รู้ว่าโลกเป็นอย่างไร และรู้ว่าสื่อที่ดีเป็นอย่างไร เขารู้วิธีบริโภคสื่อ เพราะฉะนั้น ผมไม่คิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่รัฐบาล ได้เข้าไปแทรกแซงอะไร แต่ต้องเป็นบางคน คือคำวาทศาสตร์นั้นจะต้องมีจรรยาบรรณแนบไปด้วย แต่บางครั้งความประพฤติของคนบางคนไม่ดีเอง รัฐบาลไม่ได้ไปยุ่งอะไร อันนี้ผมต้องขอเรียนกัน โดยเฉพาะผมได้สั่งรัฐมนตรีตลอดเวลาว่า อย่าได้ไปแทรกแซงอย่าได้ไปยุ่งกับสื่อ แต่การที่ใครเสนอสื่อ สื่อเสนอข่าว ข่าวที่ผิดความเป็นจริงนั้น ต่อว่าต่อขานกันบ้างเป็นเรื่องธรรมดา แต่เราอย่าไปรังแก เขาแทรกแซงเขา นั่นคือสิ่งที่พูดตลอดเวลา จึงขอเรียนสื่อมวลชน พี่น้องประชาชนว่าถ้าท่านรู้จักผมดี ท่านจะรู้ว่าผมไม่เคยไปยุ่งอะไร”

ประเด็น ยืนยันรัฐบาลไม่ได้เข้าไปแทรกแซงการทำงานของสื่อ : 25 สิงหาคม 2544

ประเภทที่ 3 วาทกรรมที่มีลักษณะของการเล่าปัญหา และ นำเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนการดำเนินการสั่งการ เป็นลักษณะที่มีการนำเสนอลักษณะการเล่าเรื่องที่มีโครงสร้างการเล่าเรื่องเพื่อนำเสนอให้ประชาชนเห็นที่มาที่ไปของปัญหา และเล่านำเสนอให้ผู้ฟังเห็นบทบาทการจัดการแก้ไขของรัฐบาล

โดยมากวาทกรรมที่พบลักษณะเช่นนี้จะมักพบอยู่ในวาทกรรมด้าน เศรษฐกิจ เช่นประเด็นเรื่อง ต่อไปนี้ การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจมหภาค, ปัญหาการเกษตรตกต่ำ, ราคาน้ำมันแพง, ราคาข้าวตกต่ำ และพบในวาทกรรมที่เกี่ยวกับสังคม เช่น ทิศทางในการแก้ไขปัญหาของชาติอย่างเป็นระบบ, ปัญหาความยากจน, ปัญหายาเสพติด, ปัญหาสิ่งแวดล้อม, เรื่องการแก้ไขปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ และ ปริมณฑล, การดำเนินการอย่างเด็ดขาดกับปัญหา ซึ่ดีเถื่อน, ปัญหาแรงงานต่างด้าว และพบปรากฏในเรื่องการต่างประเทศ เช่น เรื่องภายใน 3 เดือนปัญหาไทย – พม่า จะกลับไปสู่จุดที่ดีที่สุด, การเดินทางเยือนประเทศเพื่อนบ้านเพื่อแก้ไขปัญหาเดิมให้หมดสิ้น

ยกตัวอย่างลักษณะวาทกรรมที่แสดงออกมา เช่น

“พี่น้องที่เคารพครับ รัฐบาลนี้ได้เข้ามาทำงานอย่างเป็นทางการ มีอำนาจสั่งการหลังจากที่ได้แถลงนโยบาย ในสภาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ถือว่าวันนี้เกือบสองเดือนยังไม่ถึงสองเดือนดี แต่รัฐบาลก็ได้มาดูปัญหาของประเทศทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมได้เชิญข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มาพูดคุยกัน ทุกกระทรวง ทบวง กรมได้มีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศวันนี้ ต้องขอเรียนพี่น้องตามตรงว่า ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข และวันนี้ที่ผมได้เคยกราบเรียนไปว่าประเทศเราถึงเวลาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติทางการบริหาร มิติในเรื่องของความคิดในการที่จะมองการพัฒนาประเทศใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการค้าการลงทุน เป็นสิ่งที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากหลายจุด ผมกำลังดูความรอบคอบ เพราะการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งถ้าไม่รอบคอบจะมีผลเสียหายต่อประเทศ เพราะฉะนั้นจะต้องใช้เวลากับสิ่งเหล่านี้ในเบื้องต้นมากหน่อย ผมได้เร่งทำงานที่เป็นภารกิจ หลักอันแรกคือการแก้ไขปัญหาความยากจน สิ่งที่ได้ทำกันอยู่คือเรื่องการพักหนี้เกษตรกรที่ทำไปแล้วเมื่อวันที่ 1 เมษายน เกี่ยวข้องกับพี่น้องประชาชนประมาณ 2 ล้าน 1 แสน 2 หมื่นครอบครัว ถือเป็นจำนวนมากพอสมควร และเรากำลังดูหลาย ๆ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินเกษตรกร ส่วนเรื่องกองทุนหมู่บ้านมีการออกระเบียบ กรรมการหมู่บ้านในระดับรัฐบาลแล้ว จะมีการจัดสัมมนาถึงวิธีปฏิบัติกันในวันที่ 6 พฤษภาคมนี้ เพราะวันนี้สิ่งที่สำคัญคือกำลังซื้อของประชาชนขาด อาชีพการจ้างงานต่าง ๆ มีปัญหาหมด ฉะนั้น การกระจายเงินสู่ประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็น แต่ว่าเงินเหล่านี้เป็นเงินที่หมู่บ้านต่าง ๆ จะจัดการกันเอง ไปบริหารกันเอง เป็นเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เป็นการกระจายอำนาจด้วยการจัดการเรื่องการเงินลงไปสู่ชุมชน”

ประเด็น แก้ไขปัญหาความยากจน : 28 เมษายน 2544

ประเภทที่ 4 วาทกรรมที่มีลักษณะอบรม แนะนำ ตลอดจน ปลุกฝังค่านิยม ต่อสังคมไทย เป็นลักษณะของการให้โอวาท ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องโดยที่ทำการอบรมแนะนำทั้งประชาชน ข้าราชการ ตลอดจนสื่อมวลชน เพื่อชี้ชวนให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน

พบลักษณะเช่นนี้แทรกอยู่ในวาทกรรมประเด็นต่างๆ เช่น เรื่อง ขอให้พี่น้องประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอบต, เชิญชวนประชาชนร่วมกันช่วยแจ้งเบาะแสการทุจริต, เชิญพี่น้องประชาชนร่วมมือร่วมใจต่อต้านยาเสพติด, ให้ใช้สินค้าไทยเพื่อช่วยเหลือพี่น้องคนไทยด้วยกัน, ให้ผู้เกี่ยวข้องสื่อโดยเฉพาะการโฆษณาระมัดระวังผลกระทบต่อสังคม, ให้สื่อระมัดระวังการเสนอข่าวที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และผลประโยชน์ของชาติ, ขอให้ทุกคนรำลึกถึงพระคุณแม่, เชิญพี่น้องประชาชนไปทำบุญในวันหยุด

ยกตัวอย่างลักษณะวาทกรรมที่แสดงออกมา เช่น

“เมื่อวันพฤหัสบดีผมได้ไปเปิดโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ที่อบต.บางกระดี่ จังหวัดปทุมธานีก็พบว่าประชาชนเริ่มได้ประโยชน์จากการที่เอาผลงานของชุมชนเข้าไปไว้ในอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะโครงการไทยตำบล ดอทคอม ผมเองได้ใช้เงินส่วนตัวทำมาตั้งแต่ตอนก่อตั้งพรรคไทยรักไทย ขณะนี้มีอยู่ 1,200 กว่าตำบลแล้วที่เข้าไปในไทยตำบล ดอทคอม ที่ปทุมธานี เขาเล่าให้ฟังครับว่า มีกลุ่มอาชีพสตรีทำขนมไทยที่อำเภอสามโคก เขาทำขนมสอดไส้ขาย ก่อนที่จะเข้าโครงการไทยตำบล ดอทคอม เขาใช้แป้งวันละ 4 กิโลกรัม ขายได้วันละ 600-700 บาท พอเข้าโครงการมีคนสั่งมาตอนนี้ผลิตวันละ 10 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นมา 2 เท่ากว่า ขายได้วันละ 1,500 บาท ก็ทำให้รายได้เขาดีขึ้น กลุ่มอาชีพสตรีจักสานผักตบชวาที่อำเภอลำลูกกา เมื่อก่อนขายได้เดือนละ 4,000-5,000 บาท ตอนนี้ขายได้เดือนละ 12,000-15,000 บาท กลุ่มอาชีพที่อำเภอ ลำลูกกา ก็เช่นกันขายผ้าไหมมัดย้อมบาติกลายทอง เมื่อก่อนขายได้เดือนละ 7,000-9,000 บาท ตอนนี้ขายได้เดือนละ 18,000-20,000 บาท เพราะการที่เราเอาสินค้าของเราเข้าไปไว้ในคอมพิวเตอร์ ทำให้พี่น้องประชาชนที่เข้าไปในอินเทอร์เน็ตมองเห็นว่า สินค้าที่อยู่ที่ไหน ผมก็ขอฝากพี่น้องคนไทยว่า วันขึ้นปีใหม่ช่วยกันใช้ของไทย เพื่อเป็นการช่วยเหลือเพื่อนร่วมชาติของเราให้มีอาชีพให้มีงานทำให้มีรายได้ โดยการซื้อของไทย ๆ ให้เป็นของขวัญปีใหม่กัน ถ้าท่านไม่รู้จะซื้อที่ไหนเข้าไปในเว็บไซต์ไทยตำบล ดอทคอม หรือคนไทย ดอทคอม ก็ได้ สองเว็บไซต์นี้เขาจะ link เชื่อมกันอยู่ ท่านก็จะเห็นสินค้าที่ผลิตโดยกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั่วประเทศอยู่ในนั้นและท่านก็เลือกเอาตามสิ่งที่ท่านชอบ โทรศัพท์ไปถามได้ เพื่อจะได้อุดหนุนพี่น้องคนไทยด้วยกัน ก็เป็นสิ่งที่ในหลายประเทศเขาประสบความสำเร็จมาก และปริมาณการใช้มากก็จะขายของได้มากขึ้นเรื่อย ๆ”

ประเด็น เชิญชวนให้ใช้สินค้าไทยเพื่อช่วยเหลือพี่น้องคนไทยด้วยกัน: 27 ตุลาคม 2544

ประเภทที่ 5. วาทกรรมที่มีลักษณะวิพากษ์ฝ่ายตรงข้าม หรือกับกลุ่ม Counter Hegemonies เช่น ฝ่ายค้าน หรือ นักวิจารณ์ นักวิชาการ ซึ่งวาทกรรมประเภทนี้มีความแตกต่างจากวาทกรรมประเภทการชี้แจงแก้ต่าง ตรงที่มีลักษณะชัดเจนกว่าในการแสดงความโต้แย้งต่อต้าน ตลอดจนจดต่อว่า ฝ่ายตรงข้ามโดยการหาเหตุผลมาสนับสนุนให้เห็นว่าฝ่ายตรงข้ามไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมไม่มีคุณค่า

โดยพบลักษณะของวาทกรรมดังกล่าวในประเด็นตัวอย่าง เช่น วอนนักการเมืองอย่าเล่นการเมือง แต่ให้หันมาสร้างสรรค์สังคมไทย, เชิญนักวิชาการร่วมใช้ความคิดมาเป็นประโยชน์ในแนวทางแนวคิดกลยุทธ์ให้กับรัฐบาล, รัฐบาลนี้เน้นการแก้ปัญหาบ้านเมืองมากกว่าจะเล่นการเมือง

ยกตัวอย่างลักษณะวาทกรรมที่แสดงออกมา เช่น

“บางคนวันนี้ออกมาพูดมากเหลือเกิน สื่อมวลชนตั้งคำถามน่าเกลียดมาก เพราะว่าไม่รู้แล้วไปตั้งคำถาม ซึ่งผมนั่งดูรายการบางรายการ ผมเห็นตั้งคำถามแล้ว ผมบอกโอ้โหตายแล้ว ถ้าตั้งคำถามแบบนี้ เราต้องสร้างสรรค์หน่อยสิครับ วันนี้อยากขอร้องให้ทุกคนสร้างสรรค์ว่า วันนี้เรามาช่วยกันทำงานให้บ้านเมืองเถอะ อย่าวิจารณ์โดยไม่มีข้อเสนอแนะอย่างนั้นมันวิจารณ์อย่างไรก็ได้ แนะนำมาสิครับว่าควรทำอย่างนั้นอย่างนี้ เรามาช่วยกันอย่างสร้างสรรค์ไม่ดีหรือ นี่ประเทศของเราไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง เพราะวันนี้สัญญาณทุกอย่างเริ่มดี ซึ่งบางคนอาจคิดไม่ดี วันนี้สัญญาณต่างๆดีขึ้นมากเลย ขออย่างเดียวว่าขอให้พี่น้องคนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีความสามารถสังคม จะพูดอะไรขอให้สร้างสรรค์หน่อย”

ประเด็น ขอให้ทุกคนคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อประเทศชาติเราเข้มแข็ง : 16 กุมภาพันธ์ 2545

จากการทำการแบ่งประเภทขั้นต้นตามลักษณะเนื้อหาทั้งหมดที่ปรากฏในรายการข้างต้น สามารถนำมาประมวลลักษณะเด่นการให้ความหมายในการนำเสนอให้ข้อมูลของแต่ละประเภทวาทกรรมในภาพรวม แล้วทำการสรุปและนำเสนอในรูปแบบตารางได้ดังนี้

ประเภทวาทกรรม	สิ่งที่วาทกรรมพูดถึง	สะท้อนถึงลักษณะเด่น
1. การอธิบายให้ข้อมูล	การต่างประเทศ, เศรษฐกิจ, สังคม	ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการประเทศ อันนำมาซึ่งผลประโยชน์และความพอใจของประชาชน
2. การชี้แจงแก้ต่าง	รัฐบาล, ตัวนายกฯ, ข้าราชการ	ปฏิเสธข้อกล่าวหาแสดงความความจริงใจโปร่งใสในการดำเนินการบริหารกิจการภายในประเทศ
3. การเล่าปัญหา	เศรษฐกิจ, สังคม, การต่างประเทศ	ชี้ให้เห็นข้อแตกต่างผลเสียของปัญหาเก่าและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นใหม่ต่อประเทศ
4. การอบรมแนะนำ	สอนประชาชน, ข้าราชการ, สื่อมวลชน	สร้างภาพลักษณ์ผู้นำตัวอย่าง สร้างเอกภาพในการเกิดความผูกพันภักดีภายในชาติ
5. การวิวาทะ	วิวาทะนักการเมือง, นักวิจารณ์, สื่อมวลชน	สร้างภาพด้านลบแก่ฝ่ายตรงข้ามเพื่อเรียกความเชื่อถือจากประชาชนกลับคืน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำประเภทของลักษณะของวาทกรรมทั้ง 5 ข้างต้น ไปเพื่อใช้เป็นเกณฑ์หลักในการวิเคราะห์ความหมายในส่วนของตัวบท (Text) ตามกรอบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมของ Norman Fairclough เพื่อที่จะได้เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความชัดเจนของการสร้างความหมายของวาทกรรมชุดนี้ในสังคมให้มากขึ้นว่ามีประเด็นความหมายใดบ้างที่พบในแต่ละประเภทเนื้อหาดังกล่าว และได้มีการสร้างความหมายอัตลักษณ์ ความสัมพันธ์อะไรบ้างต่อสังคมไทย โดยจะนำเสนอในส่วนของกรวิเคราะห์ความหมายในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

ความหมายวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน

สำหรับเนื้อหาส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงความหมายที่สะท้อนออกมาจากการจัดรายการ ซึ่งการวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยจะนำเสนอตามแนวคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ Critical Discourse Analysis ของ Norman Fairclough (1995) โดยจะทำการศึกษาจากมิติของสภาพการณ์ในการสื่อสาร (Communication Events) ในสื่อมวลชน อันได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text) การปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) และปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) และ ศึกษาจากแบบ (Order of Discourse) แผนการใช้ภาษาประกอบกันไปด้วย ซึ่งผลของการวิเคราะห์จะทำให้เราเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเชิงภาษา

วิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร (Analysis of Communicative Events) สำหรับการวิเคราะห์บทนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพการณ์ในการสื่อสารเฉพาะมิติด้านตัวบทก่อนโดยจะศึกษาถึงเนื้อหาสาระที่ตัวบทนั้นนำเสนอ อันสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความหมายจากการสื่อสารผ่านทางรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน และจะศึกษาด้านปฏิบัติทางวาทกรรม และมิติด้านปฏิบัติทางด้านสังคมวัฒนธรรมในบทต่อไป

การวิเคราะห์ตัวบท (Text)

ตามแนวคิด Fairclough ตัวบทมีหลายความหมาย ครอบคลุมทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน ในกรณีของโทรทัศน์จะรวมภาพ และ เสียงประกอบรวมว่าเป็นตัวบทด้วย เดิมการวิเคราะห์ตัวบทนั้นจะเป็นการวิเคราะห์ลักษณะของภาษาที่ใช้ในตัวบท ได้แก่ การวิเคราะห์คำศัพท์ และ สัญลักษณ์ที่ปรากฏ การวิเคราะห์ไวยากรณ์ของประโยค และหน่วยย่อยๆของภาษา รวมไปถึงระบบเสียง และระบบการเขียนด้วย ต่อมาการวิเคราะห์ตัวบทได้พัฒนาครอบคลุมไปถึง การวิเคราะห์โครงสร้างของตัวบท ตามแนวทางภาษาศาสตร์ ตลอดจนสาระที่ตัวบทนั้นนำเสนอ

จากตัวบทเนื้อหาในการสนทนาพูดคุยในรายการ นายกฯทักษิณคุยกับประชาชนผู้วิจัยจะศึกษาถึงเนื้อหาสาระที่ตัวบทนำเสนอใน 2 ประเด็น

1.วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สภาพสังคม

เป็นการวิเคราะห์การสนทนาผ่านทางรายการ ว่ามีการนำเสนอ เกี่ยวกับ ความคิด ความเชื่อ คตินิยม อุดมการณ์ ของผู้สร้างวาทกรรมต่อสังคมไทยว่าอย่างไร นอกจากนี้ยังเป็นการวิเคราะห์ระดับการมีอยู่ของประเด็นต่างๆว่า ทำไมบางประเด็นถึงถูกเลือกมานำเสนอ และบางประเด็นไม่ถูกเลือกมานำเสนอ เท่ากับชี้ให้เราเห็นว่า วาทกรรมคือการประกอบสร้างความจริง(The Construction of Reality) โดยการวิเคราะห์ในประเด็นนี้จะทำให้ทราบถึง ความหมายจากรายการ นายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชนที่ปรากฏในสังคมไทย

2.วาทกรรมสร้างอัตลักษณ์ และ ลักษณะของความสัมพันธ์อะไรต่อประชาชน

เป็นการวิเคราะห์ว่าวาทกรรมในรายการได้สร้างอัตลักษณ์ ระหว่างผู้สร้างวาทกรรมกับประชาชนขึ้นมาอย่างไร มีความชอบธรรมหรือไม่ในความสัมพันธ์ที่มีอยู่ สำหรับการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะให้ความสนใจกับ การวิเคราะห์ลักษณะทางภาษา ประเภทของประโยค (บอกเล่า คำสั่ง ฯลฯ) และ น้ำเสียงของนายกษัตริย์คุณในการจัดรายการพูดคุยกับประชาชนทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบถึง อัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ที่ถูกสร้างขึ้นระหว่างนายกษ (ผู้สร้างวาทกรรม) กับประชาชนผู้รับสาร (ผู้รับวาทกรรม)

จากการวิเคราะห์ความหมายรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชน สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สภาพสังคม (The Construction of Reality)
- 2.

ตาราง สรุป และ แสดงการให้ความหมายของรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชน

ประเภทวาทกรรม (เกณฑ์)	ประเด็นที่สะท้อนผ่านตัวบท
1.การให้ข้อมูลอธิบายการสร้างความพัฒนา ให้กับประเทศ	1.1 การพัฒนาโครงการที่เกิดขึ้น มีประสิทธิผลเป็นผลดีต่อประเทศชาติ 1.2 การพัฒนาเกิดขึ้นเนื่องจากศักยภาพในการบริหารของรัฐบาลชุดนี้ 1.3 ผู้คัดค้านควรปรับความเข้าใจใหม่ต่อการ ดำเนินการของรัฐบาล

ประเภทวาทกรรม (เกณฑ์)	ประเด็นที่สะท้อนผ่านตัวบท
2. การชี้แจง แก่ต่าง บ่งภาพลักษณ์ตัว นายกฯ และคณะรัฐบาล	2.1 นายกฯ ทักซิณเป็นผู้มีความโปร่งใสใน การ เป็นรัฐบาล 2.2 รัฐบาลชุดนี้ ทำงานอย่างฉลาด รอบคอบ และมีประสิทธิภาพ 2.3 รัฐบาลชุดนี้ไม่เป็นอย่างที่ผู้วิจารณ์กล่าว วหา
3. การเล่าปัญหาและนำเสนอแนวทางปรับ ปรุงแก้ไขปัญหา	3.1 ภาวะของประเทศไทยก่อนการเข้ามาทำ หน้าที่เต็มไปด้วยปัญหาและ ปัจจุบันเป็น ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง 3.2 นายกฯ ทักซิณคือผู้แก้ปัญหา มีคุณ สมบัติ ของผู้ที่จะสามารถแก้ปัญหาของ ประชาชน เป็นรัฐบาลที่มีความแตกต่าง จากที่ผ่านมา
4. การอบรม แนะนำตลอดจนปลูกฝังค่านิยม ต่อสังคมไทย	4.1 นายกฯ ทักซิณแนะนำประชาชนดูแล รักษาตนเองให้มีสุขภาพกาย – ใจที่ดี 4.2 นายกฯทักซิณชี้แนะค่านิยม และ การ ปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อผลประโยชน์โดย รวมของชาติ 4.3 นายกฯ ทักซิณปลูกฝังการคิดดี ทำดี และ ทำ หน้าที่พลเมืองที่ดี
5. การวิวาทะกับฝ่ายตรงข้าม	5.1 ผู้วิพากษ์วิจารณ์ คือ ผู้ไม่เข้าใจ ไม่รู้จักจริง และ ไม่สร้างสรรค์ 5.2 นายกฯทักซิณฯคือฝ่ายที่สร้างสรรค์เพื่อ ประโยชน์ของชาติ และสังคม

จากการจัดประเภทวาทกรรมของประเด็นทั้งหมดโดยภาพรวม ผู้วิจัยพบการปรากฏของแต่ละชุดวาทกรรมในการนำเสนอของรายการนายกฯที่กษัตริย์กับประชาชนตลอด 2 ปีแรกของการจัดรายการดังนี้

1. พบประเด็นที่มีลักษณะหลักนำเสนอข้อมูล และให้การอธิบายการสร้างพัฒนาให้กับประเทศ เป็นลักษณะที่มีมากที่สุดโดยปรากฏในรายการประมาณ 45 เปอร์เซ็นต์ของประเด็นพูดคุยทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรก

2. พบประเด็นที่มีลักษณะหลักของการชี้แจง แก่ต่าง บ่งภาพลักษณ์ตัวนายกฯ และคณะรัฐบาล มีการนำเสนอปรากฏในรายการประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ของประเด็นพูดคุยทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรก

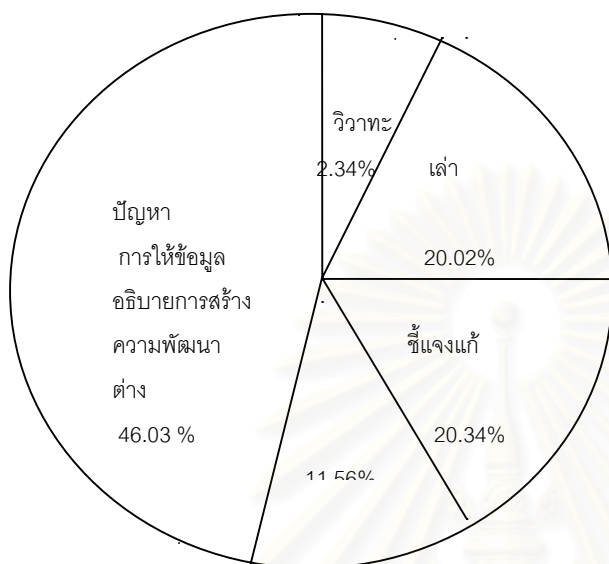
3. พบประเด็นที่มีลักษณะหลักในการเล่าปัญหานำเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุง มีการนำเสนอ ปรากฏในรายการประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ของประเด็นพูดคุยทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรก

4. พบประเด็นที่มีลักษณะหลักเป็นการกรอกรวม แนะนำ ตลอดจนปลูกฝังค่านิยม ต่อสังคมไทย มีการนำเสนอปรากฏในรายการประมาณ 11 เปอร์เซ็นต์ ของประเด็นพูดคุยทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรก

5. พบประเด็นที่มีลักษณะหลักไปในทางวิวาทะ โต้แย้งฝ่ายตรงข้าม มีการนำเสนอปรากฏในรายการเพียง 4 เปอร์เซ็นต์ ของประเด็นพูดคุยทั้งหมดในรอบ 2 ปีแรก

ข้อมูลข้างต้นสามารถนำเสนอให้เห็นถึงลักษณะการนำเสนอรายละเอียดสัดส่วนที่ปรากฏของประเภทวาทกรรมในการนำเสนอตลอด 2 ปีแรกได้ดังนี้

แผนภาพวงกลมที่ แสดงสัดส่วนประเภทวาทกรรมรายการนายกฯที่ทัศนคติกับประชาชนที่ปรากฏในรายการตลอด 2 ปีแรก

จากการปรากฏของชุดวาทกรรมในการกระทำการสร้างความหมายของราย นายกฯที่ทัศนคติกับประชาชนข้างต้น จะเห็นได้ว่า ประเภทวาทกรรมของการให้ข้อมูล แสดงการอธิบายการสร้างความพัฒนาเป็นประเภทวาทกรรมที่มีการปรากฏในรายการมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นของการทำการสื่อสารของรายการที่แสดงความชัดเจนในการเล่าตามมุมมองแบบนักธุรกิจ ที่ใช้ลักษณะในการทำการสื่อสารที่ทำการบอกเล่าพูดคุยอย่างกันเองไม่เป็นทางการกับประชาชนในการที่จะสื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ความมีชีวิตชีวาจากการแสดงผลงานไปสู่ประชาชนผู้ฟังอย่างเป็นธรรมชาติเข้ากับประชาชนให้มากที่สุด

ส่วนประเภทวาทกรรมที่มีการนำเสนอบ่อยอันดับรองลงมา คือประเภทวาทกรรมการเล่าปัญหา และการชี้แจง แก้ต่าง ซึ่งปรากฏในรายการในสัดส่วนที่พอๆกัน สำหรับวาทกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้มีจุดเด่นในการแสดงถึงลักษณะการให้ความหมายของรายการ ทางด้านภาพลักษณ์ความเป็นผู้แก้ปัญหา และความโปร่งใสในการทำงานบริหารประเทศ นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอวาทกรรมประเภทการอบรม แนะนำ ที่มีลักษณะเด่นของการวางภาพความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่าง ผู้สร้างวาทกรรมต่อประชาชน โดยจะพบว่ามักปรากฏตามวาระโอกาสวันพิเศษต่างๆ จึงเป็นประเภทวาทกรรมที่พบในสัดส่วนที่ไม่มากนักเมื่อเทียบกับวาทกรรม 3 ประเภทข้างต้น

ประเภทวาทกรรมที่มีการปรากฏในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนน้อยที่สุด คือ วาทกรรมประเภทวิวาทะ เนื่องจาก การดำเนินการจัดรายการนั้นมีการกำหนดคลื่นกรองประเด็นล่วงหน้า ประเภทวาทกรรมที่เน้นให้ปรากฏจึงเป็นการมุ่งนำเสนอต่อประชาชนผู้ฟังให้เห็นในเรื่องของผลการทำงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน จึงไม่พยายามที่จะนำเสนอลักษณะของการทะเลาะ ได้เถียงต่อฝ่ายตรงข้ามให้ประชาชนเห็น เป็นการเน้นให้ผู้ฟังเห็นว่านายกฯทำการพูดคุยกับประชาชนไม่ใช่การพูดคุยกับฝ่ายค้าน หรือกับผู้ที่อยู่ฝ่ายตรงข้าม กล่าวได้ว่า ลักษณะการเลือกประเภทในการนำเสนอประเด็นวิวาทะมาปรากฏน้อยของรายการดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงลักษณะการทำการสื่อสารของผู้สร้างวาทกรรมที่ไม่ชอบการทะเลาะ ได้เถียง เป็นการพยายามสร้างทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ต่างไปจากรูปแบบของนักการเมืองรุ่นเดิมนักการเมืองรุ่นเก่ามักมีภาพของความชอบทะเลาะได้เถียงกันไปมา นับว่าลักษณะการเลือกนำเสนอของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนเป็นการเปลี่ยนรหัสการพูดแบบการเมืองใหม่เป็นการนำเสนอ ข้อดีฝ่ายตนเอง และไม่พูดข้อดีฝ่ายตรงข้ามโดยเน้นพูดเรื่องของการทำงาน ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากบริบทการสร้างวาทกรรมคือ ช่วงเวลาที่สังคมประสบกับภาวะวิกฤตตกต่ำ (ระยะ 2 ปีแรกของการจัดรายการ) ประชาชนลดความเชื่อถือมีความเบื่อหน่ายการเมืองแบบเก่า ประชาชนต้องการผู้ที่เข้ามาพัฒนาแก้ปัญหา ก็นับเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ลักษณะการสื่อสารเป็นการเล่านำเสนอข้อมูลเป็นหลัก เพื่อนำมาสู่การสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดีในการพูดคุยระหว่างนายกฯทักษิณ และ ประชาชน (ผู้สร้างวาทกรรม และ ผู้รับสาร)

สำหรับความหมายที่ได้จากการวิเคราะห์การนำเสนอด้วยบทประเภทวาทกรรมที่นำเสนอในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนทั้ง 5 ประเภทสามารถสรุปได้ว่าการกระทำการสื่อสารของรายการดังกล่าวตลอด 2 ปีแรก ถูกกำกับภายใต้ความหมายวาทกรรม 3 ชุดหลัก ดังนี้

1. วาทกรรมชุดธุรกิจการเมือง

เป็นแนวคิดการนำเสนอที่สืบเนื่องมาจากคุณสมบัติของตัวผู้สร้างวาทกรรมจากประสบการณ์ความเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จก่อนการเข้ามาทำงานทางการเมือง ฉะนั้นการนำเสนอวาทกรรมจึงอยู่ภายใต้ฐานแนวคิดแบบนักธุรกิจที่มักอ้างอิงมาตรฐานในเรื่องของ ประสิทธิภาพ การวางแผนงานอย่างมีระบบ ความเบ็ดเสร็จฉับไวในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความชอบธรรมในอำนาจปกครอง โดยมักพบวาทกรรมชุดนักธุรกิจ หรือ ธุรกิจการเมือง

แทรกในวาทกรรมประเภทต่างๆในการนำเสนอของทางรายการ ได้แก่ การให้ข้อมูลอธิบายการสร้างความพัฒนา, การชี้แจงแก้ต่าง, การเล่าปัญหา ตลอดจนพบใน การอบรมแนะนำ

2. วาทกรรมชุดพ่อแม่เมือง(พ่อขุน-ลูกขุน)

สำหรับวาทกรรมชุดนี้แสดงถึงคตินิยมในความเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างสูง สืบเนื่องมาจากภูมิหลังของผู้สร้างวาทกรรมมีภาพลักษณ์เดิมของผู้ที่ร่ำรวย ประสบความสำเร็จในธุรกิจระดับมหาเศรษฐีของประเทศ จึงไม่มีความจำเป็นต้องมาเล่นการเมือง ฉะนั้นการนำเสนอเนื้อหาของวาทกรรมชุดพ่อแม่เมืองนี้จึงถูกนำมาใช้ โดยเป็นการเสนอในเรื่องของการเป็นผู้เข้ามาจัดการดูแล ช่วยเหลือ ะสงปัญหา ตลอดจนการแสดงความเป็นห่วงเป็นใย หวังดีต่อประชาชน การแสดงความเข้าใจ เป็นตัวแทน เป็นพวกเดียวกัน โดยจะเห็นการทำงานของวาทกรรมชุดนี้ปรากฏเด่นชัดใน ประเภทของการอบรมแนะนำ อีกทั้งพบแทรกอยู่ในการเล่าปัญหา และ การชี้แจงแก้ต่าง

3. วาทกรรมชุดนักข้อมูลข่าวสาร

สำหรับการทำงานของวาทกรรมชุดนี้เนื่องมาจากความเป็นผู้มีประวัติเชี่ยวชาญเรื่องของธุรกิจสื่อสาร ทำให้มีการใช้จุดเด่นในเรื่องของความเป็นผู้ที่มีความรอบรู้มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นสากลมาใช้ในการนำเสนอ หรือประกอบแทรกอยู่ในตลอดการพูดคุยจัดรายการโดยลักษณะเช่นนี้ มักพบแทรกอยู่ในการพูดคุยทุกประเภท ได้แก่ การให้ข้อมูลอธิบายการสร้างความพัฒนา, การเล่าปัญหา, การอบรมแนะนำ, การชี้แจงแก้ต่างและการวิวาทะ

ในส่วนต่อไปเป็นข้อมูลในส่วนของรายละเอียดการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎาร นายกษ ทักษิณ คุยกับประชาชนที่ได้ศึกษา วิเคราะห์ในส่วนของการกระทำการของวาทกรรมในการสร้างแนวคิด ความเชื่อ คตินิยม อุดมการณ์ อัตลักษณ์ และ ความสัมพันธ์ที่สะท้อนผ่านการใช้พูดคุยกับประชาชนในประเด็นต่างๆโดยแบ่งการวิเคราะห์เรียงตามหมวดหมู่ประเภทวาทกรรมที่จัดไว้ในประเภทต่างๆ ดังนี้

1. การให้ข้อมูล อธิบายการสร้างพัฒนาให้กับประเทศ

ประเภทดังกล่าวเป็นลักษณะการนำเสนอที่พบมากที่สุดในการจัดรายการ 2 ปีแรก ในการเน้นย้ำถึงการดำเนินการที่เป็นการทำงานของรัฐบาล และ รายงานให้ทราบผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประเทศจากการทำงานของรัฐบาลชุดนี้ ซึ่งจากการคัดเลือกตัวบท กลุ่มตัวอย่างวาทกรรมของรายการนายกษ ทักษิณคุยกับประชาชนที่อยู่ในลักษณะวาทกรรมการให้ข้อมูล อธิบายการสร้างพัฒนาให้กับประเทศมาวิเคราะห์ ซึ่งประเด็นที่ผู้วิจัยพบในการนำเสนอ การให้ข้อมูลอธิบายการสร้างพัฒนาให้กับประเทศมีดังนี้

1.1 การพัฒนาโครงการที่เกิดขึ้น มีประสิทธิผล เป็นผลดีต่อประเทศชาติ

จากประเด็นกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาวาทกรรมพบว่า วาทกรรมได้สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความหมายเชิงคุณค่า จากการให้ข้อมูล การอธิบายการสร้างการพัฒนาประเทศของรัฐบาลชุดนี้ ผู้สร้างวาทกรรมได้นำเสนอภาพความสำเร็จของงาน ประสิทธิภาพ การก่อเกิดผลดีต่อประโยชน์ของประเทศ โดยอ้าง ความสำเร็จ ความยอมรับจากประชาชน อ้างตัวเลขหลักฐานประกอบเพิ่มความน่าเชื่อถือ เป็นลักษณะที่สอดคล้องกับภาพความเป็นรัฐบาลที่สื่อสารด้วยข้อมูลไม่ใช่พูดจากความคิดเห็นแบบนักการเมืองเดิมๆ ดังจะเห็นจากตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น พี่น้องจะได้รับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า : 29 กันยายน 2544

“ผมดีใจครับที่โครงการนี้ประสบผลสำเร็จ ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ กระทรวงสาธารณสุข ทุกท่านที่กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการปฏิรูปการรักษา สุขภาพพลานามัยของประชาชน อย่างสิ้นเชิง และขอยืนยันว่าเป็นประเทศเดียวในโลกที่ทำได้อย่างนี้ครับ ที่ต่างประเทศยังทำไม่ได้ขนาดนี้ วันนี้เราทำทั่วประเทศแล้ว ในวันที่ 1 ตุลาคม ผมขอ

แสดงความยินดีกับพี่น้องประชาชนคนไทยทุกท่าน แล้วจากการทดลองนำร่อง 21 จังหวัด พบว่าประชาชนได้รับบริการที่ดีมากครับ ไม่มีปัญหา แล้วงบประมาณที่คาดว่าจะใช้ ใช้น้อยกว่าที่จัดสรรเยอะครับ บางที่ใช้น้อยกว่า 40%ผมชื่นใจครับที่แต่ละคนทุ่มเทมากครับ” (เน้นโดยผู้วิจัย)

ลักษณะภาษาของ ตัวอย่างข้างต้นในการเล่าถึง โครงการผลงานของรัฐบาล ในการชี้ให้ผู้ฟังเห็นถึงผลสำเร็จจากการทำงาน จากที่กล่าวว่า “โครงการนี้ประสบผลสำเร็จ ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ กระทรวงสาธารณสุข ทุกท่านที่กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการปฏิรูปการรักษา” แสดงให้เห็นถึงลักษณะการรายงานผลการทำงานที่มีการชี้ให้เห็นที่มาของความประสบความสำเร็จว่าส่วนหนึ่งจากคนอื่น ๆ เพื่อแสดงว่า ผู้สร้างวาทกรรมไม่ได้ผูกขาดความสำเร็จแต่เพียงคนเดียว แต่แบ่งความดีความชอบให้กับข้าราชการส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาครั้งนี้ที่ทุกคนกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง สังเกตได้ว่าการให้ความหมายการพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงที่ทุกคนทำได้ดีถ้าหันมาร่วมมือร่วมใจกันกับรัฐบาล ให้ความหมายลักษณะที่ดึงข้าราชการมาเป็นพวก เป็นมุมมองลักษณะของนักธุรกิจที่มักทำงานด้วยความเป็นทีมไม่ใช่จากตัวผู้นำคนเดียว และยังการรายงานผลงานแบบแทรกการเรียกร้องความร่วมมือร่วมใจ ความเห็นชอบของประชาชน อีกทั้งยังพบลักษณะการพูดที่แสดงให้เห็นความสำเร็จโดยอ้างความสามารถระดับโลก ดังที่กล่าวว่า “เป็นประเทศเดียวในโลกที่ทำได้อย่างนี้นะครับ ที่ต่างประเทศยังทำไม่ได้ขนาดนี้” นับเป็นการพูดแบบประชานิยมที่เรียกคะแนนความนิยม ศรัทธา ความคล้อยตามจากผู้ฟังจากการแทรกอยู่ในการเล่า รายงานผลงานรัฐบาลประเด็นดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็น เติมน้ำโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย : 13 กรกฎาคม 2545

“เรื่องนี้ต้องขอเรียนว่าเป็นประโยชน์เพราะว่าเป็นเรื่องที่จะเกิดการจ้างงานในจังหวัดสงขลา เกิดการลงทุนหลายหมื่นล้านร่วม 35,000-40,000 ล้านบาทที่นั่น ก็จะเป็นผลประโยชน์ต่อทางเศรษฐกิจ ผมขอเรียน” (เน้นโดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการให้ข้อมูลต่อการอธิบายการสร้างพัฒนาประเทศของรัฐบาลที่แสดงผลสำเร็จโดยใช้ ตัวเลขเข้ามาช่วยยืนยันเพิ่มความน่าเชื่อถือต่อกัยให้เห็นประสิทธิผลการทำงานสร้างประโยชน์ต่อชาติ ชี้ให้เห็นว่าเป็นผลงานที่สำเร็จในยุคของรัฐบาลชุดนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาจากวาทกรรม การให้ข้อมูลอธิบายการพัฒนาประเทศของตัวอย่างทั้งหมดข้างต้น จะเห็นว่ามีความสอดคล้องกับการให้คุณค่าของรัฐบาลชุดนี้ต่อประเด็นต่างๆที่รัฐบาลได้ดำเนินการต่อประเทศชาติ แสดงให้ผู้ฟังเห็นถึงคุณค่าของการจัดการพัฒนาประเทศของรัฐบาลว่าได้รับการยกย่อง และอ้างเหตุอ้างผลเปรียบเทียบ ช่วยเสริมคุณค่านี้ให้สมจริงน่าเชื่อถือจากการเล่า อธิบายให้ข้อมูล แบบสร้างประชานิยม เรียกเสียงสนับสนุน ชื่นชมจากประชาชน

จะเห็นได้ว่าบทสรุปของการอธิบายการพัฒนาประเทศชาติประเด็นต่างๆ อยู่บนพื้นฐานของการนำเสนอ “ความสำเร็จ” และ ผลประโยชน์อันจะเกิดต่อประเทศชาติ สังเกตได้ว่าเป็นการเลือกนำเสนอความหมายในแง่ดี ไม่พบลักษณะการสร้างความหมายที่พูดถึงอุปสรรคหรือ “ปัญหา” ทำให้เชื่อว่าการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาต่างๆ ของรัฐบาลชุดนี้ เป็นสิ่งที่สังคมควรเห็นว่า ฟังกระทำ และควรให้การสนับสนุน เพื่อสร้างผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ และสังคม นับเป็นอำนาจในการพูดนำเสนอภาพความชอบธรรมให้ประชาชนรับรู้ประสิทธิภาพในการบริหาร ในการขึ้นมาทำหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชน หรือ ตัวแทนประชาชนในการดูแล บริหาร ประเทศชาติ

1.2 การพัฒนาเกิดขึ้นเนื่องจากศักยภาพในการบริหารของรัฐบาลชุดนี้

จากประเด็นต่างๆในการให้ข้อมูลอธิบาย การสร้างพัฒนา พบว่า ลักษณะการให้ข้อมูลเป็นการเล่าแบบที่ ผู้สร้างวาทกรรมเป็นส่วนหนึ่งของข่าว หรือ การเล่าข้อมูลความคืบหน้าที่กล่าวถึง ผู้สร้างวาทกรรมนำเสนอข้อมูล อธิบายการพัฒนาในฐานะผู้มีอำนาจสั่งการในการบริหาร และตอกย้ำความสำคัญของการบริหาร ควบคุมดูแลจัดการ สร้างความเปลี่ยนแปลง การพัฒนาให้เกิดขึ้นด้วยตนเองโดยตรง จึงมีนัยยะความหมายในการนำเสนอ การใช้ความสามารถ ศักยภาพในการบริหารประเทศออกมาในวาทะอย่างเต็มที่ จากวาทกรรมกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาสะท้อนให้เห็นถึง ภาพการชี้ให้ประชาชนเห็นถึง ภาพของศักยภาพการจัดการพัฒนาของรัฐบาลชุดนี้ ว่ามีความสามารถความรู้ ความเป็นสากลในการจัดการพัฒนาอย่างสมเหตุสมผลมีระบบแทนที่จะเน้นพูดเรื่องของความจริงใจทำเพื่อประชาชนแบบวาทกรรมนักการเมืองรุ่นเก่าๆ ยกตัวอย่างดังเช่น

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น การค้ากับต่างประเทศ : 22 เมษายน 2544

“เดือนมิถุนายนนี้ ผมจะไปสหรัฐอเมริกา เพื่อพูดคุยกับ ประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช จะเรียนท่านว่า เรื่องต่างประเทศ เป็นเรื่องสำคัญพอกๆกับ เรื่องในประเทศ ซึ่งผม

พยายามทำหน้าที่ตรงนี้แทนพี่น้องประชาชน เพื่อให้เราได้อยู่บนเวทีโลกที่ไม่เสียเปรียบ..ผมเชื่อว่าผมจะทำหน้าที่ตรงนี้ได้เต็มที่” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากลักษณะการเล่าในประเด็นดังกล่าวที่ว่า “ผมจะไปสหรัฐอเมริกา เพื่อพูดคุยกับ ประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช จะเรียนท่านว่า เรื่องต่างประเทศ เป็นเรื่องสำคัญพอๆกับ เรื่องในประเทศ” แสดงลักษณะการให้ข้อมูลที่เน้นย้ำให้ผู้ฟังเห็นบทบาท ความสามารถในการดำเนิน การติดต่อกับนานาชาติ แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ทัดเทียมกับสากล ทั้งนี้ก็ไม่ลืมที่จะ อ้างอิงอยู่บนผลประโยชน์ของประชาชน ดังที่กล่าวว่า “ทำหน้าที่ตรงนี้แทนพี่น้องประชาชน เพื่อให้เราได้อยู่บนเวทีโลกที่ไม่เสียเปรียบ “

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็น ทอยชำระหนี้ ไอ เอ็ม เอฟ ใน 6 เดือน : 28 ธันวาคม 2545

“ประเทศไหนที่เป็นหนี้ IMF อยู่ในโปรแกรม IMF ประเทศนั้นจะถูกลองว่ายังเป็นประเทศที่มีปัญหา มีสถานภาพทางการเงินที่ไม่เข้มแข็ง เพราะยังอยู่ในโปรแกรมของ IMF อยู่ในหนี้ของ IMF คินเขา ตีกว่าเพื่อให้ประเทศไทยได้มีศักดิ์ศรีว่ายืนบนลำแข้งของเราเองได้แล้ว ผมมั่นใจภายใต้การนำของผม เรายืนบน ลำแข้งตัวเองได้ ยืนอย่างมีศักดิ์ศรี อย่างมีความเท่าเทียมกันในเวทีโลกไม่ใช่ต้องไปง้อขอใคร ต้องคุยกันแบบหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ด้วยกัน ไม่ใช่คุยในส่วนของในฐานะเป็นผู้ด้อย และจะได้เจรจาอะไรได้ง่ายขึ้น การใช้นี้ครั้งนี้เป็นประโยชน์ วันนี้การค้าของเราเป็นบวก เบ็ดเสร็จแล้วบวกแล้วยังมีดุลเป็นบวกจะมีเงินเพิ่ม มีแต่เพิ่มไม่มีลด มีแต่หนี้ลดเงินสำรองเพิ่มก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บไว้แล้ว” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างสังเกตได้ว่าลักษณะการให้ข้อมูลข้างต้น ผู้สร้างวาทกรรมพูดแบบบุคคลที่รู้ และ คอยติดตามปัญหาบ้านเมืองอยู่เสมอ และ แสดงความรู้ใจ รู้อุปนิสัยผู้ฟังคนไทย โดยจะเห็น ได้ว่ามีการอ้างอิงพูดในเรื่องของศักดิ์ศรี ตอนที่ว่า “เพื่อให้ประเทศไทยได้มีศักดิ์ศรีว่ายืนบนลำแข้งของเราเองได้แล้ว ผมมั่นใจภายใต้การนำของผม เรายืนบน ลำแข้งตัวเองได้ ยืนอย่างมีศักดิ์ศรี อย่างมีความเท่าเทียมกันในเวทีโลกไม่ใช่ต้องไปง้อขอใคร” ลักษณะดังกล่าวเป็นการแสดงสไตล์ รูปแบบการพูดคุยที่รู้ใจ และ เข้าคอกับคนฟังทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกพวกเดียวกัน เชื่อใจ และคล้อยตามกับผู้สร้างวาทกรรม

จากการวิเคราะห์ จะเห็นความหมายที่สะท้อน ศักยภาพในการบริหารของรัฐบาลชุดนี้ ปรากฏอยู่ใน การเล่า อธิบายการให้ข้อมูลการสร้างการพัฒนาให้กับประเทศชาติ โดยผู้สร้างวาทกรรมพูดต่อกันให้เห็นศักยภาพ ความสำคัญของผลดี ความสำเร็จ ซึ่งนำมาซึ่ง ความเชื่อถือ ไว้วางใจในการบริหารประเทศ สะท้อนภาพลักษณ์ ของผู้นำที่มีความรอบรู้ มีความสามารถจากรูปแบบการบริหารสมัยใหม่ จากการ อธิบายอ้างอิงความเป็นสากล การยอมรับจากภายนอกประเทศ ที่สร้างความพัฒนาไปสู่ประเทศในประเด็นต่างๆ โดยมีการอธิบายขั้นตอน ความคิด การตัดสินใจ ในการดำเนินการอธิบายหลักการความรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้ประชาชนเกิดความเห็นด้วย คล้อยตาม

นอกจากนี้ในส่วนนี้ผู้วิจัยพบลักษณะภาษาการใช้ลักษณะเล่าแบบรู้ใจผู้ฟัง โดยการที่ผู้สร้างวาทกรรมเล่าอย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรมอุปนิสัยความนิยมของผู้ฟังคนไทย ที่นำมาซึ่งความรู้สึกความเป็นพวกเดียวกัน เป็นการใช้อำนาจของภาษามาช่วยสร้างความหมาย ช่วยเสริมให้เกิดภาพคนพูดที่เข้าใจประชาชน และ ทำให้เกิดการยอมรับในตัวผู้สร้างวาทกรรมมากยิ่งขึ้น กล่าวได้ว่าจากการวิเคราะห์ในส่วนนี้สามารถชี้ให้เห็นถึงลักษณะการนำเสนอวาทกรรมของผู้สร้างวาทกรรมที่เป็นผู้นำฝ่ายบริหารที่ เลื่อนนำเสนอ ใช้วิธีการเล่าเรื่องราวสู่ประชาชน ให้เห็นชอบกับผลงาน ลักษณะการบริหารจัดการที่ดำเนินไป โดยเป็นการสร้างความหมายในเชิงที่เก็บกวาดวาทกรรมอื่นๆที่จะนำมาซึ่งผลกระทบ หรือกระแสนิยมที่มีต่อรัฐบาลในเชิงลบ เช่น ไม่พบลักษณะการกล่าวถึงผลประโยชน์ทับซ้อน ความผิดพลาดในการทำงาน

1.3 ผู้คัดค้านควรปรับความเข้าใจใหม่ต่อการ ดำเนินการของรัฐบาล

จากการวิเคราะห์เนื้อหา การให้ข้อมูลนำเสนอการอธิบาย พัฒนาประเทศ พบประเด็นที่มีลักษณะตอบกลับต่อการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นโครงการต่างๆ โดยสังเกตได้ว่า มีการให้ความหมายผู้แสดงความคิดเห็น 2 ฝ่าย คือ ประชาชนส่วนใหญ่ เป็นฝ่ายที่เห็นด้วยพอใจกับ รัฐบาล แสดงถึงว่า ผู้สร้างวาทกรรมอยู่ข้างเดียวกับประชาชน และ อีก ฝ่ายคือ ผู้ที่มีความคิดเห็นเชิงต่อต้าน ไม่เห็นด้วย จะมีการให้ความหมายเป็นผู้ที่ไม่เข้าใจ ผู้ไม่รู้จริง มีนัยยะแสดงให้เห็นว่าการที่ฝ่ายตรงข้ามต่อต้านการทำงานของรัฐบาลก็เท่ากับต่อต้านประชาชนลักษณะดังกล่าว แทรกอยู่ใน การเล่าประเด็นต่างๆ ดังนี้

ตัวอย่างที่1 ประเด็น เดินหน้าโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย : 13 กรกฎาคม 2545

“เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ จะทำให้ดีที่สุดและเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อภาคใต้ ต้องเรียนว่าท่านที่คัดค้านอาจจะไม่เข้าใจ มองว่าสัญญาเสียเปรียบอะไรต่ออะไร ผมได้ให้นักกฎหมายให้ทีมของเราเข้าไปดูกันหลายรอบแล้ว ไม่เสียเปรียบครับ ผมขอเรียนให้ทราบว่า จะเดินหน้าต่อไป” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างมีการให้ความหมายว่าผู้ที่คัดค้านเป็นผู้ที่ไม่เข้าใจเช่นจากการเล่าที่ใช้คำว่า “ไม่เข้าใจ มองว่าสัญญาเสียเปรียบอะไรต่ออะไร” แสดงให้เห็นความไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริงของผู้คัดค้าน เป็นการเข้าใจที่ผิด จากนั้น นายกช หรือ ผู้สร้างวาทกรรมจึงให้คำตอบที่ถูกต้องไปเลย คือ การปฏิเสธการคัดค้าน และแสดงความมั่นใจในการยืนยันดำเนินการต่อไป ดังที่ว่า “ผมได้ให้นักกฎหมายให้ทีมของเราเข้าไปดูกันหลายรอบแล้ว ไม่เสียเปรียบครับ ผมขอเรียนให้ทราบว่า จะเดินหน้าต่อไป”

ตัวอย่างที่2 ประเด็น ทอยชำระหนี้ ไอ เอ็ม เอฟ ใน 6 เดือน : 28 ธันวาคม 2545

“ผมมั่นใจว่าทุกขณะระหว่างใช้นี้จนใช้นี้หมดจะไม่มีทางที่เงินสำรองของเราจะต่ำกว่า 35 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเหลือเฟือเกินพอดี ขอให้พี่น้องได้สบายใจ บางคนออกมาวิจารณ์ต่างๆนาๆ เป็นเรื่องธรรมดา เป็นสิทธิของเขาที่จะวิจารณ์ แต่ขอเรียนว่า รัฐบาลของพี่น้องประชาชน เป็นรัฐบาลที่ใช้สติปัญญา ใช้หลักวิชาการ ใช้หลักบริหารการจัดการ ที่ถูกต้องทำงานอย่างเต็มที่ ขอให้วางใจในส่วนนี้ได้เลย” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นลักษณะการให้ข้อมูลโดยแสดงความมั่นใจในการดำเนินการ โดยที่กล่าวว่า “รัฐบาลของพี่น้องประชาชน เป็นรัฐบาลที่ใช้สติปัญญา ใช้หลักวิชาการ ใช้หลักบริหารการจัดการที่ถูกต้องทำงานอย่างเต็มที่” เป็นการแสดงให้เห็นภาพความเป็นพวกเราจะระหว่าง รัฐบาลกับประชาชน ที่มีการทำงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ สะท้อนภาพ ลักษณะตรงข้ามไปสู่ ผู้วิจารณ์ เป็น เพียงแค่คนอื่นที่ไม่เข้าใจ

เห็นได้ว่าการให้ความหมายของประเภทวาทกรรมในการนำเสนอการให้ข้อมูล การอธิบาย การพัฒนาประเทศ มีการให้ความหมายฝ่ายที่มีแนวคิดตรงข้ามเป็นผู้ไม่เข้าใจ สร้างภาพตัวแทนเป็นคนอื่น ไม่ใช่พวกเดียวกับตัวผู้สร้างวาทกรรม และประชาชน มิได้ยอมรับฟังแง่มุมความคิดเห็น

ที่แตกต่างกัน ในทางตรงข้ามกลับมีการให้ความหมายฝ่ายตรงข้าม เป็นผู้ไม่รู้ ผู้ไม่เข้าใจ ผู้คัดค้าน วิพากษ์ วิจารณ์ ไม่เห็นด้วยในการดำเนินการพัฒนาของรัฐบาลประเด็นต่างๆ ว่าเป็นการคิดที่ไม่ถูกต้อง และ อธิบายให้ผู้ฟังรู้สึกถึงประสิทธิภาพ ภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่มีความรอบคอบ รัดกุม ในการจัดการต่างๆ เพื่อจะได้นำไปสู่การสื่อสารความหมายของวาทกรรมที่สัมฤทธิ์ผล ผู้ฟัง หรือ ประชาชนเชื่อตามยอมรับในการกระทำ การดำเนินการพัฒนาประเทศชาติด้านต่างๆ

จากการวิเคราะห์ที่ตัวบทข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายที่นำเสนอรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนในประเภทการให้ข้อมูล อธิบายการพัฒนาประเทศว่า ประเทศไทยปัจจุบัน กำลังต้องการผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถมีความรอบรู้ เป็นสากลมาจัดการพัฒนาประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยความมั่นคง โดยชี้ให้เห็นความสามารถในการดำเนินการ การอ้างอิงความยอมรับจากทั้งภายนอก และ ภายในประเทศ ทั้งนี้วาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นจึงได้อ้างเหตุผล หลักฐานอ้างอิงผลสำเร็จจากการบริหารงาน วาทกรรมที่เกิดขึ้นเป็นการควบคุมจิตใจผู้ฟัง เป็นการสร้าง อิทธิพลต่อจิตใจจากผู้สร้างวาทกรรมพูด (อำนาจของวาทกรรม) โดยการบอกนัยยะ ทำให้เกิด มุมมองของประชาชนผู้ฟังที่มีต่อพฤติกรรมของผู้สร้างวาทกรรมว่ามีความถูกต้อง ชอบธรรม และ เกิดความยอมรับเชื่อใจ ไว้วางใจในหน้าที่การบริหารประเทศต่อรัฐบาลชุดนี้ และทำให้เกิดภาพ ของฝ่ายที่คัดค้าน ไม่เห็นด้วย กับการดำเนินโครงการต่างๆ เป็นผู้ไม่รู้จริง ผู้ไม่เข้าใจ

2. การชี้แจงแก้ต่าง หรือ บ่งภาพลักษณ์ ของนายกฯ และคณะรัฐบาล

เป็นลักษณะของการนำเสนอในรายการที่ให้ข้อมูล ชี้แจงในเรื่องราวที่ถูกกล่าวหา วิพากษ์ วิจารณ์ถึงความบกพร่อง โดยเป็นการปฏิเสธ และ แสดงให้ผู้ฟังเห็นว่า ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นใน สมัยรัฐบาลนี้ เป็นความบกพร่องโดยสุจริต มิใช่เกิดจากความผิดพลาดในการทำงานของรัฐบาล แต่เป็นสาเหตุมาจากปัจจัยเกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น เป็นปัญหาเดิมที่สะสมมา หรือ เป็นปัญหาจากผล กระทบภายนอก ซึ่งจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างวาทกรรมในรายการ มีประเด็นความหมายที่ผู้ วิจัยพบจากวาทกรรมลักษณะนี้ ได้แก่

2.1 นายกฯ ทักซิณเป็นผู้มีความโปร่งใสในการเป็นรัฐบาล

จากตัวบทกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาวาทกรรม ชี้ให้เห็นว่า ในการกล่าวชี้แจงแก้ต่าง อธิบายเรื่องราวต่างๆในรายการ ผู้สร้างวาทกรรมใช้โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบเล่าโดยใส่ค่านิยม

อุดมการณ์ความคิดเห็นลงไปในกาถ่ายทอด โดยเริ่มจาก การเปิดประเด็นเรื่อง หรือ ข่าวที่กำลัง ถูกวิพากษ์วิจารณ์ แล้วจึง อธิบาย เล่าความเป็นมาเรื่องนั้นๆ โดยมีการอ้างอิงข้อมูล ตัวเลข แสดง หลักฐาน ประกอบ เพื่อแสดงความชัดเจน โปร่งใส อธิบาย ชี้แจง และ ชี้ให้ประชาชนเห็นตามด้าน บวกของผู้สร้างวาทกรรม แล้วจึง ยืนยันตอกย้ำจุดยืน ทางอุดมการณ์ จรรยาบรรณ ศีลธรรม ของผู้ สร้างวาทกรรม ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น ยืนยันรัฐบาลไม่ได้เข้าไปแทรกแซงการทำงานของสื่อ : 25 สิงหาคม 2544

“รัฐบาลไม่ได้เคยคิดที่จะไป แทรกแซง สื่อ รัฐบาลคิดว่าวันนี้พี่น้องประชาชนก็รู้ที่บ้านเมือง เป็นอย่างไร รู้ว่าโลกเป็นอย่างไร และรู้ว่าสื่อที่ดีเป็นอย่างไร เขาู้วิธีบริโภคสื่อ เพราะฉะนั้น ผมไม่คิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่รัฐบาล ได้เข้าไปแทรกแซงอะไร แต่ต้องเป็นบางคน คือคำว่าวิชา ชีพนั้นจะต้องมีจรรยาบรรณแนบไปด้วย แต่บางครั้งความประพฤติของคนบางคนไม่ดีเอง รัฐบาลไม่ได้ไปยุ่งอะไร อันนี้ผมต้องขอเรียนกัน โดยเฉพาะผมได้สั่งรัฐมนตรีตลอดเวลาว่า อย่า ได้ไปแทรกแซงอย่าได้ไปยุ่งกับสื่อ แต่การที่ใครเสนอสื่อ สื่อเสนอข่าว ข่าวที่ผิดความเป็นจริง นั้น ต่อว่าต่อขานกันบ้างเป็นเรื่องธรรมดา แต่เราอย่าไปรังแก เขาแทรกแซงเขา นั่นคือสิ่งที่พูด ตลอดเวลา จึงขอเรียนสื่อมวลชน พี่น้องประชาชนว่าถ้าท่านรู้จักผมดี ท่านจะรู้ว่าผมไม่เคยไป ยุ่งอะไร” (เน้นโดยผู้วิจัย)

สำหรับการชี้แจงในประเด็นการเข้าแทรกแซงการทำงานของสื่อจากตัวบทข้างต้น จะ สังเกตเห็นลักษณะการชี้แจง ยืนยันความโปร่งใส โดยวิธีการใช้จิตวิทยา อย่างช่วงที่กล่าวว่า “วัน นี้พี่น้องประชาชนก็รู้ที่บ้านเมืองเป็นอย่างไร รู้ว่าโลกเป็นอย่างไร และรู้ว่าสื่อที่ดีเป็นอย่างไร” และ ช่วงที่กล่าวว่า “ถ้าท่านรู้จักผมดี ท่านจะรู้ว่าผมไม่เคยไปยุ่งอะไร” เห็นได้ว่าเป็นลักษณะการใช้ ภาษาเชิงจิตวิทยา โดยการชมเชยวิจารณ์ญาติผู้ฟัง มาแสดงถึงความ ใกล้ชิด และความเข้าใจอัน ดี ระหว่างนายกฯ และ ประชาชน นอกจากนี้ยังมีการเลือกใช้ภาษาคำเบาๆที่ฟังดูง่าย ๆไม่เกิด ความรู้สึกจริงจัง หรือ รู้สึกว่าข้อกล่าวหา หรือ ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องใหญ่ในการใช้นำมา อธิบายเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้น อย่างเช่น คำว่า “ แทรกแซง,อย่าได้ไปยุ่ง, ต่อว่าต่อขาน, รังแก “ ซึ่ง เป็นศัพท์ที่ใช้ในระดับภาษาสนทนาแบบกันเอง มาใช้เล่า อธิบายต่อผู้ฟัง เพื่อนำมาสู่ความรู้สึก ใกล้ชิด เข้าอกเข้าใจในตัวผู้สร้างวาทกรรมได้มากขึ้น

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็น รัฐบาลจะใช้งบปี 45 อย่าง ประหยัด คุ่มค่า โปร่งใส : 8 กันยายน 2544

“งบประมาณ 1,203,000 ล้านบาท รัฐบาลจะใช้ในการบริหารประเทศใน 1 ปีข้างหน้า เริ่มตั้ง แต่ตุลาคม-กันยายน 2545 ก็เป็นงบประมาณแรกที่รัฐบาลนี้เข้ามาและได้วางงบประมาณ

ตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ของ ตัวเอง ที่ได้ประกาศไว้ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาได้ใช้งบประมาณที่ตั้งไว้โดยรัฐบาล ที่แล้วและก็พยายามทำงาน กันอย่างเต็มที่รัฐบาลก็ได้บอกกับรัฐสภาว่า เราจะใช้งบประมาณนี้อย่างประหยัด คุ่มค่า และโปร่งใส เพราะผมเองรู้ว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่ใช้เป็นงบลงทุนของงบประมาณปีนี้จะเงินที่กุมมา” (เน้นโดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างของตัวบทข้างต้นแสดงให้เห็นลักษณะการเล่าการทำงานที่บ่งภาพลักษณ์ของรัฐบาล โดยมีวิธีการอ้างหลักฐานตัวเลข ในการแสดงความจริงใจมีการพูดแบบคนจนในการพูดเรื่องของความประหยัด ความคุ้มค่า เพื่อชี้ให้ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะประชาชนรากหญ้าเห็นถึงความโปร่งใสของการทำงานของรัฐบาลชุดนี้ชัดเจนนมากขึ้น ตลอดจนเน้นย้ำเรื่องของประสิทธิภาพในการตัดสินใจบริหารประเทศอย่างรอบคอบรัดกุม

การปรากฏขึ้นของการชี้แจง แก่ต่างบ่งภาพลักษณ์ในลักษณะการสร้างความหมายในประเด็นข้างต้น สื่อให้เราเห็นว่า ผู้สร้างวาทกรรมที่พูดทั้งในอำนาจของความเป็นนายทะเบียนผู้นำรัฐบาล พูดกับประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ดังนั้นจึงมี อิทธิพลต่อบทบาท การพูดของผู้สร้างวาทกรรม จึงการพยายามชี้ให้เห็นความโปร่งใส ซื่อสัตย์ โดยอ้างประสิทธิภาพ อันจะนำมาซึ่งการบรรลุจุดประสงค์ ในการควบคุม อำนาจการปกครองประเทศให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น การสร้างความหมายของผู้สร้างวาทกรรมนั้นพูดกับประชาชนผู้ฟังในความหมายของความ เป็นพวกเดียวกันเป็นพวกเรา สังเกตจาก สรรพนามที่ถูกนำมาใช้เสมอ คือการแทนตนเองว่า”เรา” หรือ “พี่น้องครับ” และเรียกแทนฝ่ายตรงข้ามว่า “เขา” หรือ”บางคน” นอกจากนี้ยังพบลักษณะการนำเสนอ โดยยืนยันจุดยืนบนความโปร่งใส อธิบายชี้แจงโดยมี หลักฐาน และ เทคนิคการใช้จิตวิทยา ที่นำมาใช้ในการสื่อสาร เพื่อเพิ่มให้เกิดความรู้สึก เป็นพวกเดียวกันกับประชาชนจากการใช้ระดับภาษาที่เข้าถึงได้ง่าย ทำให้รูปแบบของอำนาจอวาทกรรมที่เกิดขึ้นนั้นดูเป็น ไม่ใช่การชี้แจง แก่ตัว เป็นการพูดเพื่อสร้างการยอมรับจากประชาชนให้เชื่อ คล้อยตามในความหมายที่ผู้สร้างวาทกรรมกำลังสื่อสารอย่างไม่รู้ตัว

2.2 รัฐบาลชุดนี้ ทำงานอย่างฉลาด รอบคอบ และมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยพบประเด็นความหมายจากลักษณะวาทกรรมที่เป็นการชี้แจง แก่ต่างอีกประเด็นหนึ่งคือ การแทรกภาพความหมายของการมีประสิทธิภาพในการทำงานของทีมของผู้สร้างวาท

กรรม ว่ามีการทำงานที่ ฉลาดรอบคอบ มีประสิทธิภาพ สะท้อนความรอบรู้ รอบคอบ และแสดงความสามารถในการควบคุมดูแลจัดการเรื่องต่างๆ เห็นได้จากวาทกรรมกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่1 ประเด็น รัฐบาลจะใช้งบปี45 อย่าง ประหยัด คุ่มค่า โปร่งใส : 8 กันยายน 2544

“งบประมาณปีนี้เป็นเงินที่กู้มา เนื่องจากเราตั้งงบประมาณขาดดุลเพราะงบรายจ่ายประจำของเราค่อนข้างสูง ส่วนการจัดเก็บรายได้นั้น ในภาวะเศรษฐกิจแบบนี้ก็คงเติบโตไม่มากนัก เราจะต้องกู้เงินเพื่อเป็นงบลงทุน เพราะฉะนั้น การลงทุน การใช้จ่ายอะไร นั้นคงต้องดูให้ดีเพื่อให้คุ้มค่ากับการที่ต้องไปกู้เขามา ต้องสามารถที่จะใช้คืนเงินกู้ได้ในระยะยาว ก็ขอเรียนกับพี่น้องให้มั่นใจว่า รัฐบาลจะพึงระมัดระวังในการใช้จ่ายอย่าง เต็มที่นะครับ” (เน้นโดยผู้วิจัย)

สังเกตได้จากลักษณะการเล่าพูดคุยข้างต้นของนายกษัตริย์ชนช่วงที่กล่าวว่่า”งบประมาณปีนี้เป็นเงินที่กู้มา เนื่องจากเราตั้งงบประมาณขาดดุลเพราะงบรายจ่ายประจำของเราค่อนข้างสูง” ลักษณะดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงลักษณะของการเล่าแบบที่ผู้สร้างวาทกรรมเป็นผู้รู้ และเข้าใจเป็นอย่างดี เป็นผู้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มองทางแก้ วิธีการจัดการออกทั้งระบบ มีนัยยะแสดงการจัดการบริหารที่มีประสิทธิภาพและ ยังมีส่วนที่แสดงเน้นย้ำ จุดยืนของ อุดมการณ์ ดังส่วนที่กล่าวว่่า “การใช้จ่ายอะไร นั้นคงต้องดูให้ดีเพื่อให้คุ้มค่ากับการที่ต้องไปกู้เขามา ต้องสามารถที่จะใช้คืนเงินกู้ได้ในระยะยาว ก็ขอเรียนกับพี่น้องให้มั่นใจว่า รัฐบาลจะพึงระมัดระวังในการใช้จ่ายอย่าง เต็มที่” เป็นการแสดงอุดมการณ์ยึดมั่นต่อการ รักษาผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมโดยการทำงานอย่าง ระมัดระวังรอบคอบรอบคอบ

ตัวอย่างที่2 ประเด็น การปรับปรุงการบริหารจะมีอย่างต่อเนื่องและข้าราชการประจำต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ : 6 ตุลาคม 2544

“ข้าราชการประจำวันนี้ จะทำงานกับรัฐบาลต้องมีประสิทธิภาพ หน้าที่อย่างเดียวนั้นคือมีประสิทธิภาพอย่างชัดเจนในการทำงานของคน” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างที่ 2 แสดงให้เห็นถึงลักษณะการเล่าที่ทำให้ผู้ฟังรายการเห็นถึง ความชัดเจนเด็ดเดี่ยว ในการควบคุมการทำงานของนายกษ ที่ ตั้งมั่นอยู่ในกรอบของประสิทธิภาพ เป็นการบริหารจัดการแนวนักธุรกิจรุ่นใหม่ที่มาใช้กับการบริหารจัดการทางการเมือง

เมื่อพิจารณาด้วยบทข้างต้น จะเห็นได้ว่า เป็นการเน้นในการให้ความหมายเชิงคุณค่าของผู้สร้างวาทกรรมที่เป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ของประชาชน นำเสนอความน่าเชื่อถือ ใ่วางใจไปพร้อมๆกับการชี้แจงแก้ต่าง เรื่องต่างๆ และจากลักษณะการอธิบาย เรื่องที่วิเคราะห์ในกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทำการศึกษา พบว่า ผู้สร้างวาทกรรม ได้มีการใช้ โทนเสียง ที่สื่อให้เห็นนัยยะของความหนักแน่น ซึ่ง สามารถช่วยเร้าอารมณ์ ความรู้สึกผู้ฟังให้เกิดเข้าใจความหมาย ของความฉลาด รอบคอบในจุดยืนการทำงานของรัฐบาลชุดนี้ ทำให้ผู้ฟังเกิดความโน้มเอียง คล้อยตาม และสร้างความชอบธรรม ให้แก่ผู้สร้างวาทกรรมได้

2.3 รัฐบาลชุดนี้ไม่เป็นอย่างที่ผู้วิจารณ์กล่าวหา

ในระดับนี้พบว่า ผู้สร้างวาทกรรมชี้แจงแก้ต่างกระแสวิพากษ์ วิจารณ์ที่เกิดขึ้น โดยชี้ให้เห็นว่า ส่วนหนึ่งเพราะมีคนบางพวก หรือ สื่อมวลชนที่ขาดจรรยาบรรณ พุดกันไปเรื่อยเปื่อยทำให้ประชาชนเข้าใจผิด สร้างความสับสนให้แก่สังคม ผู้สร้างวาทกรรมจึงต้องทำการชี้แจง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจความบริสุทธิ์ ตัวอย่างลักษณะการสื่อความหมายของวาทกรรม เช่น

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น รัฐบาลจะดำเนินการอย่างเด็ดขาดกับผู้ทุจริต คอร์รัปชัน : 9 พฤศจิกายน 2545

“ขอให้พี่น้องประชาชนในช่วงระหว่างชุดมุนนั้นดู ชาวอะไรมั่วไปหมด ขอเรียนว่ารัฐบาลมุ่งมั่นทำสิ่งที่ถูกต้อง และจะทำต่อไป ขอเรียนว่ามีอะไรที่ระหว่างทางขอให้อดทน เรื่องไหนที่ผมรับรู้ ผมจะไม่ยอม ผมจะเดินหน้าบางที่บังเอิญว่าเป็นช่วงแรกระหว่างสอบสวนหาข้อมูลระหว่างทำงาน ขอให้ให้เวลาการทำงานคนบ้าง ไม่ใช่ตีปีปกันใหญ่ จริงๆแล้วขอเรียนว่าเรื่องนี้รัฐบาลรู้แล้ว และ ดำเนินการแล้วขอให้พี่น้องประชาชนได้สบายใจกับรัฐบาลของท่านได้เลยว่ารัฐบาลภายใต้การดูแลของผม จะทำให้ดีที่สุดทุกๆเรื่องทุกๆด้าน และผมจะไม่หวั่นไหวต่อการวิจารณ์การวิพากษ์วิจารณ์บางครั้งไม่เข้าใจ ผมจะทำให้ดีที่สุดในเรื่องที่ฟังจะทำได้ ภายใต้กฎหมายภายใต้กติกาที่จะให้ผมทำได้” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างประเด็นข้างต้น “ขอให้พี่น้องประชาชนในช่วงระหว่างชุดมุนนั้นดู ชาวอะไรมั่วไปหมด ขอเรียนว่ารัฐบาลมุ่งมั่นทำสิ่งที่ถูกต้อง” แสดงให้เห็นลักษณะการชี้แจงที่ ตัดสิน ตีตรา กระแสวิพากษ์ วิจารณ์เรื่อง คอร์รัปชันโดยให้นัยยะว่าไร้สาระ ตลอดจนชี้ให้ประชาชนเห็นถึงความเป็นผู้รอบรู้ เข้าใจสถานการณ์ดี และ แสดงความเด็ดเดี่ยว มีจุดยืนที่ดั่งมั่นของตนเอง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกใ่วางใจ และมองข้ามสิ่งที่คุณวิจารณ์นำเสนอ เห็นเป็นเรื่องไม่เป็นเรื่อง เช่นช่วงที่

กล่าวว่า “ ขอให้ใช้เวลาการทำงานคนบ้าง ไม่ใช่ตีปีกันใหญ่ จริงๆแล้วขอเรียนว่าเรื่องนี้รัฐบาลรู้แล้ว และ ดำเนินการแล้วขอให้พี่น้องประชาชนได้สบายใจกับรัฐบาลของท่านได้เลยว่ารัฐบาลภายใต้การดูแลของผม จะทำให้ดีที่สุดทุกๆเรื่องทุกๆด้าน”

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็น ผู้แทน UN ที่มาเยือนประเทศไทยไม่เกี่ยวข้องกับนโยบายปราบปรามยาเสพติด

: 8 มีนาคม 2546

“ กรณีที่นางอีน่า จีรานี ผู้แทนพิเศษ จะมาเยือนไทยนั้น เป็นเรื่องบางที่สื่อมวลชนมาถามผมว่า ประณาม ผมบอกว่า ไม่มี ไม่มีใครประณาม เขาใช้ว่าแสดงความกังวล เราได้ส่งทูตไปพบ เขาเลยขอแสดงความเสียใจที่เข้าไปโดยไม่ได้ถามรัฐบาลก่อน การเยือนภูมิภาคตามปกติ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับนโยบายป้องกันปราบปรามยาเสพติด หรือวิสามัญฆาตกรรมแต่อย่างใด อันนี้ บางครั้งคนก็ไปพูดกันมาก สร้างความสำคัญให้แก่ตัวเอง ซึ่งไม่ถูกต้องเลยต้องอธิบายให้ฟัง”
(เน้นโดยผู้วิจัย)

ข้างต้นเป็นอีกตัวอย่างของการชี้แจงแก้ต่างที่มีลักษณะการเลือกใช้คำเพื่อเปลี่ยนความหมาย เช่น ที่เลือกใช้คำว่า ยูเอ็นแสดงความกังวล แทน คำว่า ประณาม เพื่อลดความรู้สึก หรือบิดเบือนข้อกล่าวหาที่เกิดขึ้นให้เบาบางไปในแนวทางที่ผู้สร้างวาทกรรมต้องการชี้แจง และพบลักษณะตีตราประณินฝ่ายตรงข้ามว่า พูดมากกันไปเอง เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ไร้สาระ ประชาชนไม่ควรใส่ใจ เห็นจากที่กล่าวว่า”บางครั้งคนก็ไปพูดกันมาก สร้างความสำคัญให้แก่ตัวเอง ซึ่งไม่ถูกต้องเลยต้องอธิบายให้ฟัง”

จะเห็นได้ว่าจากความหมายที่สะท้อนผ่านตัวบทจากการชี้แจงแก้ต่างในประเด็นต่างๆของรัฐบาล เป็นการสร้างความหมายเชิงคุณค่า โดยตีตราประณินผู้นำเสนอความจริงฝ่ายตรงข้าม (สื่อมวลชน) ให้เกิดความหมายในเชิง ไม่น่าเชื่อถือ ไร้สาระ เป็นอำนาจวาทกรรมในการกดทับและปกปิด เน้นนำเสนอ แกมมุมที่ผู้สร้างวาทกรรมต้องการนำเสนอสู่สังคม คือ ความรอบรู้ของรัฐบาลชุดนี้ การยึดมั่นในอุดมการณ์การปกครองที่มีความโปร่งใส มีคุณภาพ

จากวาทกรรมประเภทชี้แจงแก้ต่าง บ่งภาพลักษณ์ รัฐมนตรี และคณะนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้สร้างวาทกรรมที่มีสถานภาพเป็น นายกรัฐมนตรี ใช้วิธีการสื่อสารสร้างภาพตัวแทนเป็นผู้มีความบริสุทธิ์ โปร่งใส ซอภธรรมในการปกครอง มีความสามารถในการดำเนินการบริหารประเทศอย่างมีศักยภาพ และ พบลักษณะวาทกรรมที่พยายามเอาชนะ และ กดทับ ผู้ที่นำเสนอความหมายฝ่ายตรงข้าม ในที่นี้หมายถึงสื่อมวลชนที่วิพากษ์ วิจาร์ณรัฐบาลในกรณีต่างๆ ทำ

ให้ฝ่ายตรงข้ามมีตัวตนที่ผิด ไร้คุณค่า ไร้สาระ จะสังเกตได้ว่าในตลอดลักษณะการนำเสนอ แทบไม่มีที่ว่างในการนำเสนอข้อมูลในเชิงขัดแย้ง หรือ ความหมายในเชิงลบของรัฐบาลชุดนี้ได้ พบเพียงการนำเสนอความหมายเชิงบวกสู่ประชาชนเท่านั้น วิธีการเหล่านี้เป็นอำนาจของวาทกรรมที่จะนำเสนอความหมายแง่บวกที่ผู้สร้างวาทกรรมต้องการที่จะนำเสนอต่อสังคม เพื่อให้ประชาชนมองเห็น ภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำที่มีความโปร่งใส นำไปสู่การยอมรับในการให้กุมอำนาจการปกครอง

3. การเล่าปัญหา และ นำเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุง

เป็นการที่ นายกฯ เล่าถึงปัญหา หรือเหตุการณ์เรื่องราวที่ประชาชนประสบความเดือดร้อน และ อธิบายวิธีการจัดการดำเนินการของรัฐบาล ให้ความมั่นใจในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ซึ่งจากการเลือกตัวบทกลุ่มตัวอย่างชุดวาทกรรมดังกล่าวของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนประเภทนี้มาวิเคราะห์ พบประเด็นจากการนำเสนอในลักษณะวาทกรรมการเล่าปัญหา และ นำเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงมีดังนี้

3.1 ภาวะของประเทศไทยก่อนการเข้ามาทำหน้าที่เต็มไปด้วยปัญหา และ ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแล้ว

จากตัวบทกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งให้เราเห็นว่า ผู้สร้างวาทกรรมต้องการที่จะนำเสนอ และ สร้างระบบความรู้ ความหมายบางอย่างจากการเล่าปัญหาที่เป็นอยู่ต่อสังคม และ การชี้แจงในเรื่องของการดำเนินการลงมือแก้ไขของรัฐบาล เป็นการแสดงภาพความเป็นจริงในลักษณะที่ ผู้สร้างวาทกรรมเล่าเรื่องโดยใช้วิธีการเล่า แบบที่ตนเองเข้าไปมีส่วนร่วม เป็นส่วนหนึ่งกับแหล่งข่าว ซึ่งเข้าใจ และ รับทราบ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศชาติเป็นอย่างดี ซึ่งพบว่า ปัญหาที่กล่าวถึงล้วนเป็นปัญหาเก่า หรือ ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากสมัยก่อนหน้า เป็นการชี้ให้เห็นความหมาย ความเป็นจริงที่ว่า ของเก่าไม่ดีมีปัญหา ปัจจุบันเป็นเวลาของสิ่งใหม่ๆ ที่มีความเหมาะสม ที่จะเข้ามาแทนที่ เป็นลักษณะการเล่าที่มีลักษณะเฉพาะต่างไปจากการรายงานข่าวตามสื่อทั่วไปที่ผู้เล่ามีสถานะเป็นนายกรัฐมนตรี มาเล่าเรื่องราวปัญหา และการแก้ปัญหาเองช่วยทำให้มีผลต่อการเพิ่มความน่าเชื่อถือของผู้รับสารต่อข้อมูลนั้นๆ ยกตัวอย่างที่พบในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ตัวอย่างที่1 ประเด็น แก้ไขปัญหาความยากจน : 28 เมษายน 2544

“ต้องขอเรียนพี่น้องตามตรงว่า ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข และวันนี้ที่ผมได้เคยกราบเรียน ไปว่าประเทศเราถึงเวลาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติทางด้านการบริหาร มิติในเรื่องของความคิดในการที่จะมองการพัฒนาประเทศใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการค้าการลงทุน เป็นสิ่งที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากหลายจุด” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงลักษณะการเล่าแบบสร้างภาพวีรบุรุษ ให้ผู้ฟังรู้สึกถึงความเข้ามาเป็นผู้แก้ปัญหา ดังที่กล่าวว่า “ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข และวันนี้ที่ผมได้เคยกราบเรียน ไปว่าประเทศเราถึงเวลาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ “ และการเล่าปัญหายังพบการแสดงถึงความสามารถในการมองปัญหาออก การแสดงความรอบรู้ในการจัดการ ดังที่กล่าวว่า “มิติทางด้านการบริหาร มิติในเรื่องของความคิดในการที่จะมองการพัฒนาประเทศใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการค้าการลงทุนเป็นสิ่งที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากหลายจุด” มาประกอบกรชี้ให้เห็นแนวทางในการนำพาความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นให้มีประสิทธิภาพโดยการเล่าโดยภาษาที่ดูจริงใจ สุภาพ เช่น “กราบเรียน” “ขอเรียนพี่น้องตามตรง” เป็นต้น

ตัวอย่างที่2 ประเด็น แก้ไขปัญหาราคาข้าวตกต่ำ : 22 กันยายน 2544

“เรื่องข้าวซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตคนไทยเป็นสำคัญจะได้รับการแก้ไขให้จบสิ้นเสียที”
(เน้น โดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงถึงอำนาจในการให้ความหมายของการเล่าปัญหาของรายการที่ผู้สร้างวาทกรรมมีอำนาจที่จะ ระบุให้สังคมเห็นว่าปัญหาคืออะไร ปัญหาใดสำคัญ และชี้ให้เห็นความเป็นผู้เข้ามาแก้ปัญหา เช่นปัญหาเรื่องข้าวเป็นต้นว่าควรได้รับการเปลี่ยนแปลงดูแลจากรัฐบาลชุดนี้ โดยมีการเน้นความหมายว่าจะเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาแบบให้จบสิ้น เป็นการแสดงภาพการเป็นนายกฯที่ดำเนินการแก้ปัญหาจัดการอย่างเด็ดขาด

ตัวอย่างที่3 ประเด็น ปฏิรูประบบราชการลดความซ้ำซ้อน : 16 กุมภาพันธ์ 2545

“โลกเปลี่ยนไปมาก เปลี่ยนจากยุคเกษตรกรรมมายุคอุตสาหกรรมและมายุคสังคมข่าวสาร เข้ามา 3 ยุคแล้ว เพราะฉะนั้นวันนี้ความต้องการในการบริการของประชาชนก็เปลี่ยนไป ลักษณะของการค้าขายระหว่างประเทศและในประเทศก็เปลี่ยนไป ปัญหาสังคมก็เปลี่ยนไป แต่โครงสร้างของกระทรวง ทบวง กรม ไม่ได้เปลี่ยนเพื่อรองรับสิ่งที่เปลี่ยนตรงนี้” (เน้นโดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงลักษณะการเล่าปัญหาความซ้ำซ้อนของระบบราชการ โดยเล่าโดยใส่จุดยืนแนวคิดแบบนักธุรกิจลงไป จากที่กล่าวว่า “เพราะฉะนั้นวันนี้ความต้องการในการบริการของประชาชนก็เปลี่ยนไป ลักษณะของการค้าการขายระหว่างประเทศและในประเทศก็เปลี่ยนไป ปัญหาสังคมก็เปลี่ยนไป แต่โครงสร้างของกระทรวง ทบวง กรม ไม่ได้เปลี่ยนเพื่อรองรับสิ่งที่เปลี่ยนตรงนี้” เป็นการเน้นในเรื่องของความสำคัญของการจัดการเปลี่ยนแปลง ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่า ความสำคัญของการดำเนินการเปลี่ยนแปลงใหม่จากการดำเนินการจัดการของรัฐบาลชุดนี้

การปรากฏขึ้นของการเล่าปัญหาลักษณะข้างต้นเช่นนี้สื่อให้เราเห็นว่า ผู้สร้างวาทกรรม ผู้มีอำนาจในการพูดเป็น นายกรัฐมนตรีพูดกับประชาชนเจ้าของอำนาจได้กระทำการ เล่าปัญหา ลักษณะที่น่าเสนอ โดยสร้างภาพความเป็นจริงของสังคมให้เห็นว่าเดิมอยู่ในภาวะวิกฤติที่ต้องการได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน นำเสนอความเป็นจริงของภาพสังคมไทยก่อนที่รัฐบาลชุดนี้จะเข้ามาบริหารให้เห็นว่า ตกต่ำมีปัญหาค้างคาหลายด้าน และ ปัจจุบันควรมีการเข้ามาแก้ไข สะสางเพื่อนำพาประเทศไปสู่จุดที่ดีกว่าเดิม ซึ่งความหมายที่เกิดขึ้นดังกล่าว เป็นลักษณะของการใส่ความคิดเห็น ลักษณะการคิด การดำเนินการใหม่ แนวนักธุรกิจที่เน้นการเปลี่ยนแปลง และวิธีการดำเนินการด้วยความเด็ดขาด ลงไปในการเล่าปัญหา รายงานการแก้ไข

สำหรับความแตกต่างของรายงานนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน จากรายการประเภทการรายงานข่าวทั่วไป ก็คือ การใช้วิธีการการนำเสนอความหมายอย่างไม่เป็นทางการมาก เป็นการนำเสนอถึงทางการ เชิงพูดคุยปรึกษาหารือ อย่างสุภาพ นอบน้อม เห็นได้จากในตัวอย่างที่ใช้ภาษาว่า ผมขอเรียน, ผมขออนุญาต ซึ่งแสดงนัยยะที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความสุภาพนอบน้อม ที่ได้วางตำแหน่งนายกฯ กับประชาชนเป็นลักษณะนายกฯ ที่ติดดิน ทำงานรับใช้ประชาชน เกิดภาพความหมายของผู้สร้างวาทกรรมเป็น สุภาพบุรุษผู้ทรงเกียรติ ผู้ให้เกียรติประชาชน เป็นการโน้มนำให้คล้อยตามความเป็นจริงที่น่าเสนอ หรือ โน้มนำความหมายที่น่าเสนอได้

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในตัวบทประเด็นต่างๆ ในกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทำการศึกษา ผู้วิจัยไม่พบลักษณะความหมายในเชิง ชื่นชม ยอมรับภาวะใดๆ ของสังคมก่อนการเข้ามาทำหน้าที่ของรัฐบาลชุดนี้ เมื่อมีการกล่าวถึงรัฐบาลชุดก่อนมักปรากฏภาพจากการเล่าให้เห็นว่าเป็นการทำงานที่ขาดศักยภาพ ไม่สามารถจัดการแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างเบ็ดเสร็จต่างจากรัฐ

บาลชุดปัจจุบัน ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่า ความหมายดังกล่าวเป็นนิยามที่ถูกเก็บกด ปิดกั้นความหมายของฝ่ายตรงข้ามของประเภทวาทกรรมการเล่าปัญหาของรายการ

3.2 นายกฯ ทักษิณคือผู้แก้ปัญหาที่มีคุณสมบัติของผู้ที่จะสามารถแก้ปัญหาของประชาชน เป็น รัฐบาลที่มีความแตกต่างจากที่ผ่านมา

ในระดับนี้ ผู้วิจัยพบว่าในการเล่าปัญหานำเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงประเทศ ผู้สร้างวาทกรรมมีจุดยืน ลักษณะของการเล่า เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพ เข้าใจ และคล้อยตามภาวะปัญหาโดยการเล่าแบบที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา และสร้างความรู้สึกร่วมกับให้ผู้ฟังรู้สึกกับ ผู้สร้างวาทกรรมว่าเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งจะสามารถนำมาซึ่งการเกิดความศรัทธา และไว้เนื้อเชื่อใจของผู้ฟังได้

ลักษณะของโครงสร้างในการเล่าปัญหา ที่พบในวาทกรรม คือ เริ่มจากการเล่าปัญหาหรือสถานการณ์ → ให้ความรู้ หรือ อ่างเหตุผล หลักฐานของการเปลี่ยนแปลง → นำเสนอแนวทางการเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหา → นำมาซึ่งการสร้างความยอมรับการแก้ไขปัญหา และเกิดความเชื่อมั่นตัวผู้แก้ปัญหา

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ตัวบทการเล่าปัญหา ผู้สร้างวาทกรรมมีการสร้างความชอบธรรมในการเป็นผู้แก้ปัญหา โดยใช้ภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึง ภาพความเป็นผู้แก้ปัญหาที่เหมาะสมชี้ให้เห็นคุณสมบัติ ในการจัดการดำเนินการสั่งการในด้านต่างๆอย่างชัดเจน ตัวอย่าง เช่น

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น แก้ไขปัญหาความยากจน : 28 เมษายน 2544

“เรื่องของการค้าการลงทุน เป็นสิ่งที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากหลายจุด ผมกำลังดูความรอบคอบเพราะการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งถ้าไม่รอบคอบจะมีผลเสียหายต่อประเทศ เพราะฉะนั้นจะต้องใช้เวลากับสิ่งเหล่านี้ในเบื้องต้นมากหน่อย” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเล่าปัญหาด้านความยากจน มีการแสดงอัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรมในหลากหลายลีลาทั้งการแสดงความคิดเห็นที่บอกว่า “ต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากหลายจุด” และ การแสดงลีลาความมีวิสัยทัศน์ อย่างที่บอกว่า “ถ้าไม่รอบคอบจะมีผลเสียหายต่อประเทศ” เหล่านี้นับเป็นการแสดงให้เห็นความเป็นผู้แก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพที่ปรากฏอยู่ในการเล่าปัญหา

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็น แก้ไขปัญหาหาคาข้าวตกต่ำ : 22 กันยายน 2544

“บ่ายวันพุธผมจะเรียกประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาคาข้าว ซึ่งผมได้บอกกับท่านปลัดกระทรวงและรัฐมนตรีไปแล้วว่า ผมได้ให้การบ้านมานานแล้ว วันพุธนี้ต้องจบเพื่อจะได้รู้ว่าปัญหาคา ข้าวจะแก้อะไร ระยะสั้นแก้อะไร ระยะกลาง ระยะยาวจะแก้อะไร ต้องใช้งบประมาณเท่าไร ให้ชัดเจนให้จบภายในวันพุธ ผมจะให้เวลาเขาสักครึ่งวัน เพื่อจะประชุมเรื่องนี้ให้จบ” (เน้นโดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างข้างต้นจากที่พูดว่า “ปัญหาคา ข้าวจะแก้อะไร ระยะสั้นแก้อะไร ระยะกลาง ระยะยาวจะแก้อะไร” เป็นลักษณะของการแสดงกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ จากการแสดงวิธีการจัดการ การมองปัญหา เป็นลักษณะการพูดแบบนักธุรกิจในการเล่าปัญหาให้ประชาชนมองเห็นประสิทธิภาพในการทำงานที่มีการวางแผนการทำงาน และ ดำเนินการแบบรวดเร็ว เด็ดขาด

ตัวอย่างที่ 3 ประเด็น ปฏิรูประบบราชการลดความซ้ำซ้อน : 16 กุมภาพันธ์ 2545

“ผมได้มีการประชุมกันหลายรอบเชิญ ปลัดกระทรวง อธิบดี นักวิชาการภาคเอกชน ตัวแทนพรรคการเมืองทุกพรรค ตัวแทนอดีตนายกรัฐมนตรี ทั้งหลายมาร่วมประชุมคิดกันคุยกัน บอกกับทุกคนว่าวันนี้เราต้องเอาความเป็นตัวตนออกจากเรา เราคิดว่า เราจะวางระบบตรงนี้ไว้ให้ลูกหลานอย่างไร” (เน้นโดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการเล่าปัญหาที่มีการ แสดงวิธีการทำงานแบบสมัยใหม่ ที่มีการวางระบบ แสดงความรอบคอบในการทำงาน ในการเล่ามีการแสดงความใจกว้างทางการเมืองให้ผู้ฟังรู้สึกได้ถึงคามมีมีคุณธรรมเปิดรับความคิดเห็นผู้อื่น ตลอดจนแสดงความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มองอนาคตดังที่กล่าวไว้ว่า “จะวางระบบไว้ให้ลูกหลานอย่างไร”

ตัวอย่างที่ 4 ประเด็น ความไม่สงบภาคใต้ : 2 พฤศจิกายน 2545

“เรื่องนี้ผมขอเรียนพี่น้องประชาชนว่า ผมขออนุญาตใช้ความเด็ดขาดอย่างเต็มที่ เพราะปัญหาเหล่านี้ยืดเยื้อมานานแล้ว ผมบอกว่าไม่ได้ รายการนี้แพ้ไม่ได้ ยืดเยื้อไม่ได้ ต้องเรียนประชาชนให้ทราบว่าจะดูแลเรื่องนี้ร่วมกับพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ อย่างไรก็ดี และกับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง” (เน้นโดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างข้างต้น เป็นการเล่าถึงปัญหาภาคใต้โดยการเล่าโดย เน้นแสดงท่าทีความเด็ดขาด ใส่ใจต่อการจัดการปัญหาดังกล่าวของรัฐบาล ให้มีความเด่นชัดแตกต่างจากรัฐบาลที่ผ่านมา ดังเช่นที่กล่าวไว้ว่า “รายการนี้แพ้ไม่ได้ ยึดเยื้อไม่ได้”

จากตัวอย่างทั้งหมดข้างต้น แสดงให้เห็น การให้ความหมายของจุดยืน แนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาของผู้สร้างวาทกรรม โดยเล่าในลักษณะที่ตนเองมีส่วนร่วมกับแหล่งข่าว ว่า ผู้สร้างวาทกรรม รับรู้ทุกขั้นตอนปัญหา ตลอดจนดูแลการแก้ไข ซึ่งลักษณะของการเล่า พรรณนามีการ อ่างหลักการ เหตุผลรองรับ พบจุดยืนในการนำเสนอให้เห็นคุณค่าของ ผู้สร้างวาทกรรมยืนอยู่บนพื้นฐานของ “ประสิทธิภาพการจัดการปัญหา” การแสดงคุณสมบัติในการเข้ามาจัดการเปลี่ยนแปลงปัญหาของประเทศแบบใหม่ อาทิ การใช้ความรู้ ความรอบคอบรัดกุม วิสัยทัศน์ ความเฉียบคมทันการ ความซื่อสัตย์โปร่งใส ตลอดจน ความเป็นประชาธิปไตยในการรับฟังความคิดเห็น อาจกล่าวได้ว่า เป็นอำนาจภาษาวาทกรรม ที่ชี้ให้เห็นได้ถึงความเหมาะสม ถูกต้องในการเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาชน ดูแลจัดการแก้ไขปัญหาของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุป ความหมายที่ปรากฏในรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนจาก ประเภทวาทกรรม การเล่าปัญหา นำเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุง ได้ว่า ผู้สร้างวาทกรรม พูดยุทธศาสตร์เพื่อประกอบสร้างความหมายในสังคม เพื่อเป้าหมาย และผลลัพธ์บางอย่าง คือ ให้ภาพสังคมชี้ให้เห็นว่า มีปัญหาเดิม ปัญหาที่เป็นอยู่ หรือ ประเทศมีวิกฤติที่รอการแก้ไข เนื่องจากปัจจุบันเป็นภาวะที่มีความจำเป็นในการต้องทำการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง เนื่องจากภาวะภายนอกที่เปลี่ยนไป ปัจจุบันเป็นเวลาอันสมควรในการเปลี่ยนสู่สิ่งใหม่ๆ และนำเสนอ ชี้ให้เห็นว่าตนเอง (ผู้สร้างวาทกรรม) มีคุณสมบัติเหมาะสมจะเป็นผู้เข้ามาดำเนินการจัดการระดมแก้ปัญหา จากการแสดงบทบาททั้ง แนวคิด การทำงานที่มีความโดดเด่นแตกต่างจากรัฐบาลชุดก่อนๆ มา

ทั้งนี้ผู้สร้างวาทกรรมใช้วิธีการนำเสนอ ต่อการจัดการดำเนินการปัญหามาทำให้วาทกรรมของตนเองมีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับ ด้วยการ อ่างเหตุอ้างผล เสนอให้เห็นประสิทธิภาพ ประกอบกับลักษณะการใช้ภาษาที่ใช้ที่เป็นแบบกันเอง และ การใช้น้ำเสียงที่หนักแน่นจริงจังในการเล่าปัญหา ช่วยทำให้วาทกรรมสามารถเข้าถึงความรู้สึกประชาชนได้ง่ายขึ้น มีความ สมเหตุสมผลน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม อารมณ์ และ น้ำเสียงไม่ใช่ประเด็นการนำเสนอแนวคิด อุดมการณ์ และจุดยืน ความเป็นนักบริหาร จัดการรุ่นใหม่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการช่วยสร้างความชอบธรรมให้กับวาทกรรมการเล่าปัญหาชุดนี้

4. การอบรมแนะนำ ตลอดจน ปลุกฝังค่านิยมต่อ สังคมวัฒนธรรมไทย

เป็นลักษณะการ สอน อบรม แนะนำ ที่มักพบในวาระ โอกาสพิเศษต่างๆที่เกิดขึ้นรอบปี ซึ่งจากการคัดเลือกตัวบทกลุ่มตัวอย่างวาทกรรมในรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ประเภทที่มีลักษณะ อบรมสั่งสอน หรือ การแสดงลักษณะที่เป็นการปลุกฝังค่านิยมต่อสังคม วัฒนธรรมไทย โดยผู้วิจัยพบประเด็นความหมายที่ปรากฏจากการวิเคราะห์ลักษณะวาทกรรมประเภท อบรมสั่งสอน ปลุกฝังค่านิยม มีดังนี้

4.1 นายกฯ ทักซิณแนะนำประชาชนดูแลรักษาตนเองให้มีสุขภาพกาย – ใจที่ดี

จากตัวบทกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาวาทกรรม ซึ่งให้เห็นว่า มีการนำเสนอความหมาย ในการแนะนำประชาชนดูแลรักษาตนเองให้มีสุขภาพกาย – ใจที่ดี แสดงความรู้สึกเป็นห่วง ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่าง ผู้สร้างวาทกรรม กับประชาชน ผู้สร้างวาทกรรมใช้รูปแบบ การนำเสนอโดย เริ่มจากการเล่า ถ่ายทอดเหตุการณ์ หรือ เรื่องราวของวาระโอกาสต่างๆที่เกิดขึ้น เป็นการเปิดประเด็นการสร้าง ความหมาย แล้วจึง ทำการอบรมสั่งสอนเรื่องต่างๆต่อประชาชนเชิง ให้ความรู้ แสดงความห่วงใย และแทรกการอธิบาย แสดงความรู้สึก ปราบปรามที่ดีต่อผู้ฟังโดยพูดคุย อย่างสนิทสนม จริงใจ เพื่อจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ของประเทศชาติ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น สุขภาพกาย และ ใจเป็นพลังในการสร้างเศรษฐกิจสร้างสังคมกับประเทศ: 23 กุมภาพันธ์ 2545

“ถ้าหากว่าประชาชนป่วยกันหมดก็ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของทั้งประเทศ ก็สูงขึ้นไปเราก็จะเสียตุลการค่าไม่ว่าเรื่องของค่ายา ค่าเครื่องมือแพทย์ต่างๆ แต่ว่า อันนั้นนั่นก็เป็นปัญหาหนึ่งแต่ไม่ใช่เรื่องใหญ่ เรื่องใหญ่ที่สุดก็คือสุขภาพ ของคนไทยจะต้องแข็งแรงเพราะถ้าสุขภาพกายดีสุขภาพจิตก็จะดี ก็จะเป็นพลัง สำคัญในการสร้างเศรษฐกิจสร้างสังคมให้กับประเทศไทยเพราะฉะนั้นประชาชน ต้องมีสุขภาพดี ซึ่งเด็กๆที่มาประชุมสภาเยาวชนเขาพูดกันว่า สุขภาพดีซื้อไม่ได้ ต้องสร้างเอาเองนั่นคือเราต้องรักษาสุขภาพก็คือรับประทานอาหารให้ถูกต้องตาม สุขภาพอนามัย ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีนะครบอันนั้น ก็เป็นสิ่งที่เราจะต้องช่วยกัน” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างเป็นการแนะนำประชาชน โดยแสดงความเป็นห่วงใ้ใจ ประชาชนอย่างใกล้ชิด เช่นที่กล่าวไว้ว่า “เรื่องใหญ่ที่สุดก็คือสุขภาพของคนไทยจะต้องแข็งแรงเพราะถ้าสุขภาพกายดีสุขภาพจิตก็จะดี” และยังพบการสอนที่แทรกลักษณะของควมามีวิสัยทัศน์ แทรกในการอบรมสั่งสอน สะท้อนภาพความเป็นผู้นำที่ฉลาด และเป็นห่วงเป็นใยประชาชน

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็น พลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของเราคือพลังครอบครัว: 13 เมษายน 2545

“ก็ขอให้ทุกครอบครัวประสบแต่ความสุข ความเจริญในวันสงกรานต์นี้ และที่สำคัญที่สุดก็คือใครจะไปไหนมาไหนต้องระวัง อย่าสนุกสนานเกินเลยจนเกิดอุบัติเหตุ รักษาสุขภาพให้ดีครับ จะเป็นการจรรโลงจิตใจที่ดีของคนไทยทั้งประเทศครับ” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงลักษณะการแสดงความเป็นห่วง หวังดีต่อประชาชน และยังมี การพูดในลักษณะของการมองเพื่อผลประโยชน์ในภาพรวม “รักษาสุขภาพให้ดีครับ จะเป็นการจรรโลงจิตใจที่ดีของคนไทยทั้งประเทศครับ” แสดงการให้ความสำคัญต่อการคำนึงถึงประเทศชาติเป็นหลัก สะท้อนภาพ ของคุณสมบัตินี้ความเป็นผู้นำ

เมื่อพิจารณาว่าทวกรรมในการทำการอบรมแนะนำ ปลุกฝังค่านิยมข้างต้น เห็นได้ว่าใน ประเด็นต่างๆที่นำมาพูดคุณนอกจะอบรมสั่งสอนสะท้อนคุณสมบัตินี้ความเป็นผู้นำที่ความรักชาติ คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และรักประชาชน สะท้อนความสัมพันธ์ อันใกล้ชิดระหว่างผู้สร้าง วาทกรรมกับประชาชน โดยใช้ภาษาที่เป็นการแสดงความรัก หวังดี เป็นห่วง เช่น ลักษณะการเน้น ใช้คำว่า “สำคัญที่สุด” ต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อแสดงความห่วงใย ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่า การ ให้ความหมายดังกล่าวที่พบจากเรื่องต่างๆในการ อบรมสั่งสอน มีการแทรก การสร้างความหมาย เชิง ความสัมพันธ์ที่อบอุ่น ใกล้ชิด ก่อเกิดความรู้สึกเชิงบวกกับประชาชนซึ่งเป็นอำนาจของวาท กรรมในการเลือกนำเสนอ ความสัมพันธ์นี้ขึ้นให้ปรากฏระหว่างผู้สร้างวาทกรรม กับผู้ฟังซึ่งเป็น ประชาชนทั่วไป

4.2 นายกษัตริย์ชี้แนะค่านิยม และการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อผลประโยชน์โดยรวมของชาติ

จากการนำเสนอเรื่องราวในการอบรม แนะนำในประเด็นต่างๆในรายการ ผู้วิจัยพบ ประเด็นที่มีการชี้แนะแนวความคิด ปฏิบัติที่เหมาะสมต่อประชาชน ซึ่งสะท้อนภาพตัวตนของผู้ สร้างวาทกรรม เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ จากการชี้แนะกับประชาชนในการมองเรื่องราวประเด็นต่างๆ ซึ่ง

จะนำมาซึ่งการจะสร้างให้เกิด ผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ จากการเล่าเหตุการณ์ หรือโอกาสที่ผู้สร้างวาทกรรมได้ไปดำเนินการมา หรือ พบมา มาถ่ายทอดสู่ผู้ฟัง ในเชิงอบรม ชี้แนะ และ มีการใส่ค่านิยม ความคิดเห็นลงไป ซึ่งคำแนะนำนั้นมีลักษณะ เป็นการที่เกิดมาจากแนวคิดของผู้สร้างวาทกรรมด้วยตนเอง ในการมองเห็นการจัดการทางออก หรือ การปรับเปลี่ยนดำเนินการต่างๆ เพื่อนำไปสู่ผลประโยชน์ของชาติ ของประชาชนผู้รับฟัง ยกตัวอย่าง วาทกรรมที่พบในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น เชิญชวนให้ใช้สินค้าไทยเพื่อช่วยเหลือพี่น้องคนไทยด้วยกัน: 27 ตุลาคม 2544

“ กลุ่มอาชีพที่อำเภอ ลำลูกกา ก็เช่นกันขายผ้าไหมมัดย้อมบาติกลายทอง เมื่อก่อนขายได้เดือนละ 7,000-9,000 บาท ตอนนี้อยู่ได้เดือนละ 18,000-20,000 บาท เพราะการที่เราเอาสินค้าของเราเข้าไปไว้ในคอมพิวเตอร์ ทำให้พี่น้อง ประชาชนที่เข้าไปในอินเทอร์เน็ตมองเห็นว่า สินค้าเราอยู่ที่ไหน ผมก็ขอฝากพี่น้องคนไทยว่า วันขึ้นปีใหม่ช่วยกันใช้ของไทย เป็นการช่วยเหลือเพื่อนร่วมชาติของเราให้มีอาชีพให้มีงานทำให้มีรายได้ โดยการซื้อของไทยๆ ให้เป็นของขวัญปีใหม่กัน ถ้าท่านไม่รู้จะซื้อที่ไหนเข้าไปในเว็บไซต์ไทยตำบล ดอทคอม หรือคนไทย ดอทคอม ก็ได้ สองเว็บไซต์นี้เขาจะ link เชื่อมกันอยู่ ท่านก็จะเห็นสินค้าที่ผลิตโดยกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั่วประเทศอยู่ในนั้นและท่านก็เลือกเอาตามสิ่งที่ท่านชอบ โทรศัพท์ไปถามได้ เพื่อจะได้อุดหนุนพี่น้องคนไทยด้วยกัน ก็เป็นสิ่งที่ในหลายประเทศเขาประสบความสำเร็จมาก และปริมาณการใช้มากก็จะขายของได้มากขึ้นเรื่อย ๆ” (เน้นโดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างการอบรม แนะนำข้างต้น เห็นได้ว่า ผู้สร้างวาทกรรมแนะนำให้ประชาชนใช้ของไทยแสดงจุดยืนในความเป็นชาตินิยมทางเศรษฐกิจให้ประชาชนหันมาอุดหนุนสินค้าไทยในลักษณะที่แทรกพูดถึงประสิทธิภาพการจัดการตามแนวทางในการปรับเปลี่ยนของรัฐบาลชุดนี้ ดังตอนที่กล่าวว่า “เมื่อก่อนขายได้เดือนละ 7,000-9,000 บาท ตอนนี้อยู่ได้เดือนละ 18,000-20,000 บาท เพราะการที่เราเอาสินค้าของเราเข้าไปไว้ในคอมพิวเตอร์” โดยอ้างตัวเลขหลักฐาน นอกจากนี้ยังเป็นการอบรมแนะนำที่มีการอ้างอิงค่านิยม ความเป็นสากล ดังที่กล่าวว่า “ก็เป็นสิ่งที่ในหลายประเทศเขาประสบความสำเร็จมาก” เป็นลักษณะที่มีการอ้างนานาชาติ เพื่อแสดงความมีมุมมองโลกทัศน์ที่กว้างของผู้พูด

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็น เด็กไทยจะต้องรู้ภาษาอังกฤษ อินเทอร์เน็ต และวัฒนธรรมนานาชาติมากขึ้น: 31 สิงหาคม 2545

“ผมเองเป็นคนที่จบการศึกษาในโรงเรียนสายแคทอลิกคือที่มิ่งฟอร์ด เชียงใหม่ ต้องยอมรับโรงเรียนแคทอลิกครับ ไม่ใช่มาชมเพราะผมเรียนหนังสือมา ประสบการณ์ที่ผมเรียนมา ระบบการเรียนการสอนค่อนข้างพัฒนาและมีครูอาจารย์จากต่าง

ประเทศมากมาย ซึ่งแนวโน้มข้างหน้าผมย้ำกับเขาแล้วว่าการศึกษาข้างหน้า เด็กไทยจะต้องรู้ภาษาอังกฤษ จะต้องรู้อินเทอร์เน็ตและจะต้องรู้วัฒนธรรมนานาชาติ เพราะว่าโลกเชื่อมโยงกันหมด มีความเชื่อมโยงกันทุกๆด้านคือการติดต่อซื้อขายมันเชื่อมโยงกันไปหมด เหมือนกับคล้ายๆกับมีการเชื่อมโยงกันทุกๆด้าน เรื่องการติดต่อดีค้าขายเชื่อมโยงกันหมด” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างการชี้แนะปลูกฝังค่านิยม ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของภาษา และเทคโนโลยี วัฒนธรรมนานาชาติให้มากขึ้น จะสังเกตได้ว่าลักษณะนัยยะความหมายของภาพลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ คือ ผู้สร้างวาทกรรมพูดอย่างแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้มีประสบการณ์ เช่น “ประสบการณ์ที่ผมเรียนมา ระบบการเรียนการสอนค่อนข้างพัฒนาและมีครูอาจารย์จากต่างประเทศมากมาย” ซ่อนความหมายแสดงภาพความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและการเป็นผู้นำที่มองอนาคต มองการณ์ไกล เช่น “ซึ่งแนวโน้มข้างหน้าผมย้ำกับเขาแล้วว่าการศึกษาข้างหน้า เด็กไทยจะต้องรู้ภาษาอังกฤษ จะต้องรู้อินเทอร์เน็ตและจะต้องรู้วัฒนธรรมนานาชาติ เพราะว่าโลกเชื่อมโยงกันหมด”

จากการวิเคราะห์ด้วบทข้างต้น จะเห็นได้ว่า บทสรุปของการอบรม แนะนำ ปลูกฝังค่านิยม เรื่องต่างๆ พบลักษณะการสร้างความหมายของความเป็นผู้นำที่มี วิสัยทัศน์ สถิติปัญญา ความรู้ ในการมองการณ์ไกล ในการก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประเทศ ซึ่งการสร้างความหมายจากวาทกรรม เช่นนี้ จะสามารถนำมาซึ่งการเกิด การยอมรับประสิทธิผลในการบริหารประเทศของผู้สร้างวาทกรรม ตลอดจน ยอมรับตัวตนของผู้สร้างวาทกรรม จากการสร้างให้เกิดภาพในใจ หรือ การสร้างความประทับใจ ในความสามารถในการสร้างสรรค์ เรื่องต่างๆ นำมาประยุกต์ให้เกิดผลประโยชน์ที่ดีต่อประเทศ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า มีการสร้างความรู้ ความหมาย เรื่อง ในการกำหนดคุณค่ากำหนดมาตรฐานที่มักอ้างอิงความเป็นสากล นอกประเทศ มาใช้ประกอบการสร้างความหมาย ซึ่งสามารถช่วยเสริมภาพตัวผู้สร้างวาทกรรมให้ดู อินเตอร์ มีความรู้กว้าง เพิ่มให้เกิดความน่าเชื่อถือ และการยอมรับได้มากขึ้นจากการชี้แนะประเด็นต่างๆต่อประชาชน

4.3 นายกฯ ทักษิณปลูกฝังการคิดดี ทำดี และ เป็น ทำหน้าที่พลเมืองที่ดี

จากการวิเคราะห์ด้วบทประเภทวาทกรรมในการ อบรมแนะนำ ตลอดจน ปลูกฝังค่านิยม ยังพบประเด็นในส่วนของ การแสดงความหมายในเชิงการ ปลูกฝังความประพฤติ การปฏิบัติตนที่เหมาะสม พร้อมกับ นำเสนอคุณสมบัติที่ ของตัวผู้สร้างวาทกรรมที่เป็นแบบอย่างในการมาเป็นผู้

นำที่ดีที่สุดของคนในประเทศได้ พบว่า นัยยะประเด็น หรือเรื่องราวที่ผู้สร้างวาทกรรม หยิบยกมาพูด นำมาอบรมสั่งสอนในรายการ พบลักษณะการ เล่า อธิบายเหตุผล ข้อเสนอนั้น เรื่องราวต่างๆ ให้ ข้อคิดที่สะท้อนกลับมาแนะนำเสนอภาพของตัวผู้สร้างวาทกรรม จากประเด็นที่ทำการอบรมสั่งสอน นั้นๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง เช่น

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น พลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของเราคือพลังครอบครัว: 13 เมษายน 2545

“วัตถุประสงค์ของการหยุดสงกรานต์ยาวๆ อยากจะให้คนไทยได้อยู่กันกับครอบครัว จะไปเที่ยวจะไปสนุกสนานก็เป็นเรื่องของครอบครัวให้มากที่สุด เพราะว่าใช้เวลาอยู่กับงาน ใช้เวลาอยู่กับการต่อสู้ชีวิต แต่อย่างน้อยมีวันหยุดอย่างนี้ได้กลับไปอยู่กับ ครอบครัวสร้างความอบอุ่นเป็นปึกแผ่นกับครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของเรา คือพลังครอบครัว ถ้าครอบครัวไหนมีความอบอุ่น ความรัก ความเข้าใจ ความเสียสละซึ่งกันและกัน มีอะไรพูดจากันพูดคุยจะทำให้เข้มแข็งในหลายๆ ด้าน ผมอยากเรียกร้องให้คนไทยทั่วประเทศหันมาให้เวลากับครอบครัวในช่วงสงกรานต์นี้ จะไปเที่ยวก็เที่ยวอย่างครอบครัวอยู่อย่างครอบครัว สนุกกับครอบครัว ให้มีเวลาได้ใช้ช่วงโอกาสดีๆ ได้พูดได้คุยกันบ้าง บางครั้งอาจจะไม่ได้พูดคุยกันเต็มที่ เพราะคิดว่าถ้าเราเข้าใจครอบครัว รักครอบครัวเราจะรักชาติบ้านเมืองได้ง่ายขึ้น ให้ความเข้มแข็งของ ครอบครัวเป็นหัวใจที่สำคัญ ขอให้ทุกครอบครัวประสบแต่ความสุขความเจริญในวันสงกรานต์นี้” (เน้นโดยผู้วิจัย)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำแนะนำอวยพรที่มีลักษณะเด่นกว่าการแนะนำ ทั่วๆ ไปกล่าวคือ ตอนทีกล่าววว่า “พลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของเรา คือพลังครอบครัว ถ้าครอบครัวไหนมีความอบอุ่น ความรัก ความเข้าใจ ความเสียสละซึ่งกันและกัน มีอะไรพูดจากันพูดคุยจะทำให้เข้มแข็งในหลายๆ ด้าน” นับเป็นลักษณะการแนะนำแบบที่สร้างภาพย้อนกลับมาสู่ตัวผู้พูดให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกได้ว่า ผู้พูดพูดแบบผู้ที่รักครอบครัว เป็นแบบอย่างที่ดีกับประชาชน สร้างคุณค่าให้กับผู้สร้างวาทกรรม ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยนั้นนับถือยกย่องผู้มีความเป็นผู้นำครอบครัวที่ดี นอกจากนี้ยังพบลักษณะการพูดที่โยงเรื่องผลประโยชน์ประเทศ ที่กล่าวว่า “เพราะคิดว่าถ้าเราเข้าใจครอบครัว รักครอบครัวเราจะรักชาติบ้านเมืองได้ง่ายขึ้น ให้ความเข้มแข็งของ ครอบครัวเป็นหัวใจที่สำคัญ” กล่าวได้ว่ามีอีกแง่หนึ่งของความหมายเป็นการตีตราภาพเชิงบวกให้ตนเอง และ สร้างภาพเชิงลบให้ผู้นำฝ่ายค้าน

ตัวอย่างที่2 ประเด็น ขอเชิญชวนชาวนครศรีธรรมราชไปเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา: 3 สิงหาคม 2545

“ขอเชิญชวนพี่น้องชาวนครศรีธรรมราชไปใช้สิทธิกันเยอะๆ เพราะว่าถ้าท่านอยากเห็นประชาธิปไตยเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ได้เป็นประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของใครท่านต้องใช้สิทธิเยอะๆแสดงพลังประชาชนเยอะๆ มันถึงจะเป็นการแสดงถึงการตัดสินใจของประชาชนที่แท้จริง ถ้าเมื่อไร ประชาชนใช้สิทธิน้อย กระบวนการจัดตั้งทางการเมืองจะเป็นผล ท่านจะได้้นักการเมืองที่ไม่ได้คิดจะไปทำการเมืองด้วยความซื่อสัตย์การจัดตั้งทางการเมืองต้องใช้เงินเยอะ พอใช้เงินไปทำการเมืองก็อย่าหวังเลยว่าเขาจะไปทำการเมือง เพราะฉะนั้นต้องขอเรียนว่าประชาชนจะต้องใช้สิทธิเยอะๆ ยอมเสียสละเวลาสักหน่อย การเมืองคือเลือกคนที่จะไปทำงานแทนท่าน ต้องเป็นคนดี เพราะฉะนั้นก็ขอเชิญชวนประชาชนชาวนครศรีธรรมราชไปใช้สิทธิเยอะๆวันนี้ก็ขอขอบคุณพี่น้องประชาชนอีกครั้งที่ได้ติดตามรับฟัง” (เน้นโดยผู้วิจัย)

สำหรับตัวบทข้างต้นมีการแนะนำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งโดยผู้สร้างวาทกรรมมีการตักเตือนถึงผลเสียของการไม่ไปใช้สิทธิโดยพูดแบบให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกแบบพวกเดียวกันให้ระวังผลเสียที่จะเกิดขึ้น ที่กล่าวว่า “เพราะว่าถ้าท่านอยากเห็นประชาธิปไตยเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ได้เป็นประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของใครท่านต้องใช้สิทธิเยอะๆแสดงพลังประชาชนเยอะๆ” และช่วงที่กล่าวว่า “ถ้าเมื่อไร ประชาชนใช้สิทธิน้อย กระบวนการจัดตั้งทางการเมืองจะเป็นผล ท่านจะได้้นักการเมืองที่ไม่ได้คิดจะไปทำการเมืองด้วยความซื่อสัตย์การจัดตั้งทางการเมืองต้องใช้เงินเยอะ พอใช้เงินไปทำการเมืองก็อย่าหวังเลยว่าเขาจะไปทำการเมือง” ลักษณะการแนะนำข้างต้นเป็นลักษณะของวาทกรรมในการที่สะท้อนอัตลักษณ์โดยชี้ให้เห็นว่าผู้พูดมีความซื่อสัตย์ ตรงข้ามกับภาพที่สร้างให้แก่ฝ่ายตรงข้าม

จากตัวอย่างของตัวบทข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นตัวอย่าง การอบรมสั่งสอนประเด็น ปลูกฝังค่านิยม วันสงกรานต์ หรือ การชี้ชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนเสียงข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่แตกต่าง พิเศษจากการอบรม หรือ ชักชวนปกติทั่วไป กล่าวคือ พบการใส่ทัศนคติ ค่านิยมเชิงคุณค่าที่สะท้อนกลับมายังผู้สร้างวาทกรรม ไม่ว่าจะเป็น การสะท้อนความเป็นนักประชาธิปไตย หรือกระทั่งการสร้างคความหมายที่สะท้อนภาพความเป็นผู้นำที่มีครอบครัวที่สมบูรณ์อบอุ่น เหล่านี้ นับเป็นอำนาจของวาทกรรมในการสร้างความหมายให้สังคมรับรู้ เป็นวาทกรรมการสร้างคความเหนือกว่า เป็นการผลิตความหมายของความเหนือกว่า ทางอ้อมโดยแสดงนัยยะความ

หมาย จากการ เน้นสั่งสอน บรรยาย จุดเด่นซึ่งอาจจะสามารถไปกระทบนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม สามารถ โจมตีคุณค่าฝ่ายตรงข้าม และนำมาซึ่งการเกิดการยอมรับคุณค่าผู้สร้างวาทกรรม

จากการวิเคราะห์ด้วบทประเภทการนำเสนอลักษณะที่เป็น การอบรมสั่งสอน ตลอดจนปลูกฝังค่านิยม ผ่านทางรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายที่นำเสนอได้ว่า เป็นการสร้างให้เกิดความรู้สึกของการมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างผู้สร้างวาทกรรม และ ประชาชน และ สะท้อนให้เห็น ระบบความรู้ที่ผู้สร้างวาทกรรมนำเสนอในรายการ นำมาพัฒนาประเทศไปในแง่มุมที่ ผู้สร้างวาทกรรมชี้ นำ โดยใช้เหตุผล หลักฐาน อ้างอิง เพื่อให้เกิดความยอมรับเชื่อถือ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พบว่า ในการอบรมสั่งสอนนั้นสร้างคุณค่าที่สะท้อนกลับมายังผู้สร้างวาทกรรม ในการเป็นผู้นำที่มีคุณสมบัติที่มีความเหมาะสมในการเป็นผู้นำประเทศจากการเล่าเหตุการณ์ พูดคุยกับประชาชนผ่านทางรายการอย่างเป็นทางการ เป็นอำนาจแฝงมากับวาทกรรมนั้นๆด้วย

5. วาทกรรมที่มีลักษณะวิวาทะกับฝ่ายตรงข้าม

เป็นลักษณะประเด็นที่มีความชัดเจนในการ ปะทะ ได้แย่งความคิดเห็นที่เสนอสู่ประชาชนในทางตรงกันข้ามกับ นายกฯ และ รัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็นของ ฝ่ายค้าน นักวิชาการ นักวิจารณ์ สื่อต่างๆ ซึ่งจากการคัดเลือกด้วบทกลุ่มตัวอย่างวาทกรรมรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน ที่มีลักษณะแสดงการ วิวาทะฝ่ายตรงข้ามมาวิเคราะห์ พบประเด็นสะท้อนจากด้วบทมีดังนี้

5.1 ผู้วิพากษ์วิจารณ์ คือผู้ไม่เข้าใจ ไม่รู้จริง และไม่สร้างสรรค์

ผู้วิจัยพบว่า ผู้สร้างวาทกรรมเล่า และชี้แจงใน 2 สถานภาพ คือ ผู้ถูกกล่าวหา วิจารณ์เชิงลบ และ สถานภาพของความเป็นผู้นำประเทศที่ต้องการจะชี้แจง ตลอดจน อบรม ตักเตือน ให้ข้อคิด ซึ่งการนำเสนอจะมีการให้ความหมายไปในเชิงเดียวกันคือ การเล่า หรือพูดให้เห็นว่า ปัญหาเรื่องราว ปัญหาประเด็นนั้นๆ ที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ เกิดขึ้นเนื่องจาก อีกฝ่ายขาดความเข้าใจ ไม่เข้าใจ ไม่รู้จริง พูดไปโดยขาดหลักฐาน ข้อมูล เป็นการพูดอย่างไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศ ไม่สร้างสรรค์กับสังคมไทย โดยชี้ให้เห็นว่าเป็นลักษณะหนึ่งของปัญหาสังคมในการที่คนชอบพูดกัน โดยไม่รู้จริงที่ ควรแก้ไขเป็นพฤติกรรมที่ไม่มีประโยชน์ ไม่ดี ยกตัวอย่างเช่น

ธนาคารอยู่ธนาคารเดียว ทำไมท่านสามารถเดาได้เลยว่าประเทศไทยจะเป็น
 อย่างนั้น 8 ปี อันนี้แหละครับคือจุดอ่อนของสังคมไทย คือเป็นจุดที่คนกล้าพูดก็
 พูดได้เรื่อย ปัญหาคือว่าพูดบนพื้นฐานอะไร ข้อมูลมีแค่ไหน ผมขอเรียนว่า ผมมี
 ข้อมูล ผมก็เร่งทำงาน ผมรู้ว่าเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาล จะปล่อยให้สิ่งเหล่านั้น เกิดขึ้น
 ถึง 8 ปี รัฐบาลนี้กล้าตัดสินใจในทุก ๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องที่ร้ายแรง
 อย่างไร ถ้าตัดสินใจแล้วเป็นผลประโยชน์ของชาติ ประชาชน เรื่องจะมาปล่อยให้
 ยืดเยื้อ 8 ปีเป็นไปไม่ได้ และก็ไมยอมเด็ดขาด” (เน้นโดยผู้วิจัย)

สำหรับตัวอย่างการวิวาทะข้างต้น แสดงให้เห็นการวิวาทะโดยการเน้นให้ผู้ฟังเห็นถึง
 ความไม่รู้ หรือความแคบของผู้วิจารณ์ ซึ่งต่างจากผู้สร้างวาทกรรมที่เป็นผู้มองเห็น มองออก เห็น
 ได้จากที่กล่าวว่า “ประธานสมาคมธนาคารไทยมีความสามารถทำนายได้ขนาดนั้นเชียวหรือ ท่านรู้
 เรื่องอะไรอย่างน้อยแค่ไหน เพราะท่านบริหารธนาคารอยู่ธนาคารเดียว ทำไมท่านสามารถเดาได้
 เลยว่าประเทศไทยจะเป็นอย่างนั้น 8 ปี อันนี้แหละครับคือจุดอ่อนของสังคมไทย” และนอกจากนี้
 จากประเด็นการวิวาทะข้างต้นยังสามารถสังเกตเห็นการสื่อให้เห็นนัยยะมุมมองของความเป็นนัก
 บริหาร ในการกล้าตัดสินใจ การทำงานที่คล่องว่องไวไม่ปล่อยให้ปัญหายืดเยื้อต่างจากเดิม

กล่าวได้ว่าการสื่อสารผ่านทางรายการในลักษณะข้างต้นดังกล่าวของผู้สร้างวาทกรรมมี
 การประเมินค่า ตีความประกอบในวาทกรรมด้วย โดยการตีความเชิงลบให้แก่ฝ่ายตรงข้ามว่า ไม่รู้
 จริง ไม่มีข้อมูลหลักฐาน เพียงพอ มิได้มองผู้วิพากษ์ วิจารณ์ในลักษณะเชิงบวก ผู้วิจารณ์ถูกมอง
 ว่าเป็นผู้มองรัฐบาลในแง่ร้าย หรือ มีวาระแอบแฝง โดยใช้ น้ำเสียงหนักแน่นจริงจังในการนำเสนอ
 ถ่ายทอดวาทกรรม และ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบข้อสังเกตว่า ลักษณะการสนทนาตอบกลับใน
 ประเด็นต่างๆ ไม่พบลักษณะการเล่าเรื่องราวรายละเอียดของเรื่องราวที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ จึงอาจ
 วิเคราะห์ได้ว่า มีลักษณะการสร้างความเป็นจริง นำเสนอความหมายจากการชี้แจง และ ทำการ
 โจมตี ตำหนิ และ สั่งสอน แนะนำให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการที่ผู้สร้างวาทกรรมนำเสนอ
 ตามลักษณะที่เห็นดังตัวอย่างข้างต้น นั้นเป็นการกล่าวอ้างอุดมการณ์ เรื่องความรักชาติ การมอง
 ประโยชน์ส่วนรวมของชาติว่าเป็นคุณค่าสำคัญที่ทุกคนพึงมี การอ้างดังกล่าวสามารถนำมาซึ่งการ
 ก่อให้ประชาชน มองเห็น เกิดภาพตัวแทน ต่อฝ่ายตรงข้าม ไม่ว่าจะ เป็น ฝ่ายค้าน นักวิจารณ์ภาค
 ต่างๆ นักวิชาการ ตลอดจน สื่อมวลชน ผู้วิจารณ์รัฐเชิงลบ ตกอยู่ในภาพที่ต่ำกว่า หรือ เป็นรอง
 ต่อภาพของผู้สร้างวาทกรรม ซึ่งจากการวิเคราะห์ด้วยบทสามารถกล่าวสรุปการสร้างควมหมายได้
 ว่า เป็นลักษณะของการใช้อำนาจทางวาทกรรมในการ กดทับฝ่ายตรงข้าม.

5.2 นายกษัตริย์คนมุ่งสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ประเทศชาติ และสังคม

ระดับนี้การให้ความหมายจากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่าจากประเด็นวิวาทะเรื่องต่างๆ ผู้สร้างวาทกรรมได้นำเสนอให้ผู้ฟังเห็น อุดมการณ์ แนวคิดด้านบวกของตนเองการทำงานที่เสียสละ ทำเพื่อประโยชน์ชาติบ้านเมืองและประชาชนเป็นที่ตั้งตลอดจนการพูดที่สะท้อนความหมายในเรื่องของคุณธรรม ความสามัคคี ความเมตตา เสียสละของตัวผู้สร้างวาทกรรมตลอดจน การอธิบาย ประสิทธิภาพ และแสดงความมุ่งมั่นให้ความมั่นใจกับประชาชน แทรกอยู่ในลักษณะของการวิวาทะกับฝ่ายตรงข้ามในประเด็นต่างๆ

ตัวอย่างที่ 1 ประเด็น รัฐบาลพร้อมรับฟังเสียงวิจารณ์ในการทำงานจากฝ่ายค้าน: 1 กันยายน 2544

"เสียงวิจารณ์เรื่องการทำงานของรัฐบาลในรอบ 6 เดือนจากฝ่ายค้าน ก็เป็นสิ่งที่เราต้องรับฟัง บางเรื่องก็ต้องนำมาพิจารณาว่า เราจะต้องปรับปรุงในส่วนไหน เพราะเพียง 6 เดือน รัฐบาลคงไม่สามารถ ที่จะจัดการ แก้ปัญหาให้เสร็จลุกลงไปทุกเรื่อง เพราะต้องยอมรับว่าปัญหามันหมักหมมมานาน และเป็นจุดที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ รัฐบาลก็พยายามทำงานหนัก อย่างที่พี่น้องประชาชนคงเห็นแล้ว เราก็ทำงานกันเต็มที่ทุ่มเทกันเต็มที่" (เน้นโดยผู้วิจัย)

เห็นได้ว่าลักษณะการวิวาทะข้างต้นมีลักษณะการโต้แย้ง นัยยะความหมายที่ชี้ให้ผู้ฟังเห็นจุดอ่อนของฝ่ายค้านที่วิพากษ์ วิจารณ์ว่าเป็นปัญหาเก๋าสืบเนื่องมาจากการจัดการที่ขาดประสิทธิภาพของรัฐบาลเก่า และมีการการยืนยันความมุ่งมั่นในการทำงานที่จะมุ่งมั่นจัดการเปลี่ยนแปลงอย่างเต็มที่ ตลอดจนอ้างความเห็นชอบของประชาชน ว่า ประชาชนเห็น และรับรู้การทำงาน of รัฐบาลชุดนี้แล้ว

ตัวอย่างที่ 2 ประเด็น ขอให้ทุกคนคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อประเทศชาติเราเข้มแข็ง : 16 กุมภาพันธ์ 2545

"ขอให้ช่วยกันมองในแง่บวกอะไรที่ไม่ดีก็บอกกัน ไม่ใช่ออกมาด่าๆ มันง่ายเหลือเกิน ขอให้ช่วยกันคิดให้ถูกหลานผมยินดีรับฟังข้อเสนอแนะทุกข้อ และข้อเสนอแนะที่ยังไม่ทำ ผมก็จะมาพิจารณาเพื่อดูว่า ถ้าเป็นข้อเสนอแนะที่ดี เราก็จะมาปรับปรุงให้ดีขึ้น" (เน้นโดยผู้วิจัย)

ตัวอย่างข้างต้นปรากฏให้เห็นลักษณะความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์มองการไกล โดยมีการพูดถึงอนาคต ตลอดจนแสดงคุณธรรมความเป็นผู้นำที่มีความใจกว้างที่พร้อมจะรับฟังข้อเสนอของฝ่ายตรงข้ามแทรกในการวิวาทะ

การพูดคุยในการจัดรายการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการให้ความหมายเชิงให้คุณค่าแก่ผู้สร้างวาทกรรมเอง โดยเป็นการเล่าโดยการใส่ความรู้สึกส่วนตัวและพูดถึงอุดมการณ์ของตัวเอง ผู้สร้างวาทกรรมรวมลงไปในการวิวาทะ นัยยะการโต้แย้ง ทำให้สร้างความเป็นรองแก่ฝ่ายตรงข้าม โดยไม่รู้ตัว เป็นการโน้มน้าวให้ผู้ฟังคล้อยตาม โดยเข้าถึงได้โดยนำเสนอแบบทางเลือกให้ประชาชนเห็นข้อดี(ผู้สร้างวาทกรรม) และข้อเสีย(ฝ่ายตรงข้าม) ซึ่งท้ายสุดนั้นจะสามารถนำมาซึ่งการเกิดความยอมรับในตัวผู้สร้างวาทกรรมได้.

ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการสรุปแสดงลักษณะการให้ความหมายของประเภทวาทกรรมในการกำกับภายใต้ชุดวาทกรรมหลักทั้ง 3 ชุดในรูปแบบตารางได้ดังนี้

ตาราง แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอความหมายของแต่ละประเภทวาทกรรมภายใต้การกำกับของชุดวาทกรรมหลักในรายการนายกษัตริย์คุณกับประชาชน

ประเภท ชุดวาทกรรม	การให้ข้อมูล อธิบาย	การชี้แจงแก้ ต่าง	การเล่า ปัญหา	อบรม แนะนำ	วิวาทะ
1.วาทกรรม ชุดธุรกิจ การเมือง *ประสิทธิภาพ	- โครงการที่ เกิดขึ้นมี ประสิทธิผลต่อ ชาติ	- การดำเนิน การเป็นไป อย่าง รอบคอบ รัดกุมที่สุด	- นำพาการ เปลี่ยนแปลง อย่างมีระบบ การจัดการที่มี ประสิทธิภาพ รัดกุม	- การทำตาม คำแนะนำ นำมาซึ่ง ประสิทธิผล ประชาชนมี รายได้สูงขึ้น	- ดำเนินการ อย่างรัดกุม ที่สุดแล้ว
*เบ็ดเสร็จ ฉับ ไว	-นำเสนอตัวเลข ทางเศรษฐกิจที่ สูงขึ้นกว่าเดิม		-จัดการแก้ ปัญหาค้างคา อย่างเด็ดขาด		-รัฐบาลชุดนี้ไม่ ปล่อยให้ ปัญหายืดเยื้อ

ประเภท	การให้ข้อมูลอธิบาย	การชี้แจงแก้ต่าง	การเล่าปัญหา	อบรมแนะนำ	วิภาวะ
ชุดวาทกรรม					
2.วาทกรรม ชุดพ่อเมือง *ดูแลจัดการ ปัญหา *ห่วงใยหวังดี		<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการ จัดการปัญหา อย่างคุ่มค่า ถูกต้อง - แสดงจุดยืน การทำงาน เพื่อประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจุบันเต็ม ไปด้วยปัญหา แต่นายกฯจะ เปลี่ยนแปลง ให้ใหม่ - พร้อมจะเข้า ไปแก้ปัญห 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ประชาชน รักษาสภาพ - ให้ดูแลครอบ ครัวให้อบอุ่น - ให้ช่วยกัน ดูแลประชา ธิปไตย 	
*ความเข้าใจ เข้าใจ	<ul style="list-style-type: none"> - คำนึงถึง ศักดิ์ศรีของ ประชาชน - โครงการสำเร็จ จากความ ร่วมมือร่วมใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชน รู้จักนายกฯ ทัศนคติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตระหนักใน ความเดือด ร้อนของ ประชาชนดี 		

ประเภท ชดวาทกรรม	การให้ข้อมูล อธิบาย	การชี้แจงแก้ ต่าง	การเล่า ปัญหา	อบรม แนะนำ	วิวาทะ
3.วาทกรรม ชดนักข้อมูล ข่าวสาร *แสดงความ รอบรู้	-คอยติดตาม ข่าวสาร บ้านเมืองเสมอ -มองการณ์ไกล เพื่อประโยชน์ ระยะยาว	-เข้าใจกรณี พิพาทที่เกิด ขึ้นดีว่าเพราะ อะไร -รู้ทันผู้ วิจารณ์ หรือ ฝ่ายตรงข้าม	-มีวิสัยทัศน์ ในการ ดำเนินการ เปลี่ยนแปลง	-ทำตามคำ แนะนำไม่ให้ เสียผล ประโยชน์ ส่วนรวมใน ระยะยาว	-ให้พูดกันด้วย หลักฐานข้อมูล -การวิจารณ์ทำ ให้เห็นจุดอ่อน ของสังคมไทย
*แสดงความ เป็นสากล	-เป็นประเทศ เดียวในโลกที่ ทำได้ -ทำให้ทัดเทียม ชาวโลก -มีบทบาทใน การต่อรองกับ นานาชาติ			-คำแนะนำ เป็นสิ่งที่ หลายประเทศ ใช้ประสบ ความสำเร็จ -เพื่อพร้อมใน การติดต่อกับ นานาชาติ	-ระวังอย่าให้ ต่างประเทศ หัวเราะเยาะ

จากตารางจะเห็นได้ว่าการสร้างความหมายที่เกิดขึ้นของรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนจากการกระทำการ 5 ประเภท (Speech Act) มีลักษณะร่วมคือความหมายในเชิงให้คุณค่าในการชี้ตัดสินว่าสิ่งที่รัฐบาลชุดปัจจุบันทำเป็นสิ่งที่ถูกต้องมีคุณค่าและสิ่งที่ฝ่ายตรงข้ามทำเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่มีคุณค่าโดยจะเห็นว่าการสร้างความหมายดังกล่าวมีลักษณะที่สอดคล้องกับบริบทวาทกรรมในกระแสสังคมที่เป็นภาวะโน้มนำต่อการสนับสนุนแนวคิด อุดมการณ์ ของวาทกรรมการสร้างให้เห็นคุณค่ารัฐบาลชุดนี้ และความหมายที่เกิดขึ้นจะมีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรมต่อสังคมอีกต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอในลำดับต่อไป

2. วาทกรรมสร้างอัตลักษณ์ และลักษณะของความสัมพันธ์อะไรในสังคม

Fairclough (1995) กล่าวว่า ในเนื้อหาหรือข้อความนั้นประกอบด้วย กระบวนการ 2 อย่างที่มักจะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันเสมอ คือ การสร้างอัตลักษณ์ (The Construction of Identities) และ การสร้างความสัมพันธ์ (The Construction of Relations) ซึ่งปัญหาของทั้งสองกระบวนการนั้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคม การทำความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวจะทำให้เข้าใจในความสัมพันธ์ของอำนาจและการครอบงำในสังคมร่วมสมัย

ดังนั้น สิ่งที่ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ก็คือการหาว่าอัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นต่อประชาชนผู้ฟังรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ถูกสร้างขึ้นมาอย่างไร มีเนื้อหาว่าอะไรบ้าง นั่นคือ การค้นหาว่าผู้สร้างวาทกรรมสร้างการเป็นผู้นำที่แสดงความสัมพันธ์อิทธิพลบทบาทอะไรต่อสังคม

โดยขั้นแรก ผู้วิจัยจะนำเสนอตารางสรุปการสร้างอัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ที่พบจาก การวิเคราะห์ต่อบทวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ดังต่อไปนี้

ตาราง สรุปอัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ที่พบจากวาทกรรมทั้ง 5 ประเภทจากรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน

ประเภทวาทกรรม (เกณฑ์)	อัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรม ที่พบในรายการ	ความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาท กรรมต่อประชาชนผู้ฟัง
1. การให้ข้อมูลการอธิบายการสร้าง ความพัฒนาให้กับ ประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้มีประสิทธิภาพในการบริหาร ● ผู้มีความเข้าใจ ● ผู้มีความทันสมัย 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจแทนประชาชน ● เป็นตัวแทนประชาชนคัดค้านผู้ไม่รู้จักจริงที่ขาดความเข้าใจ

ประเภทวาทกรรม (เกณฑ์)	อัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรม ที่พบในรายการ	ความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาท กรรมต่อประชาชนผู้ฟัง
2. การชี้แจงแก้ต่าง การบงกชนายกฯ หรือ คณะรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้มีความซื่อสัตย์โปร่งใส ● ผู้มีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ● นายกฯ และประชาชนมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ● ผู้กล่าวหา วิจารณ์เป็นพวกดีแต่พูด
3. วาทกรรมการเล่า ปัญหานำเสนอ แนวทางแก้ไข	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้แก้ปัญหา ● ผู้เข้าใจปัญหาของประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ดูแลผลประโยชน์ให้กับประชาชนและประเทศชาติ
4. การอบรมปลูกฝัง ค่านิยมให้กับสังคม วัฒนธรรมไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● International Man ● Family Man ● ผู้มีความเป็นประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นผู้ดูแลปกป้องหวังดีเป็นห่วงประชาชน ● ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจแทนประชาชนเพื่อนำสิ่งที่ดีกว่ามาสู่ประชาชน
5. การวิวาทะกับฝ่าย ตรงข้าม	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ซื่อสัตย์โปร่งใส ● ผู้สร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● นายกฯปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน ● ฝ่ายตรงข้ามเป็นผู้ไม่รู้จักจริง และไม่เข้าใจในการดำเนินการพัฒนาประเทศชาติ

จากตารางเป็นการสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่พบในการสร้างความหมายของวาทกรรมแต่ละประเภทที่ปรากฏผ่านทางในรายการ นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนตลอด 2 ปีแรก ทั้งนี้ผู้วิจัยนำอัตลักษณ์ที่พบทั้งหมดมาประมวลรวบรวมได้ดังนี้

ลักษณะอัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นจากวาทกรรมในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน

1. นายกฯทักษิณ เป็นผู้แก้ปัญห

เป็นลักษณะการกำหนดอัตลักษณ์ที่ให้คุณค่าแก่ความเป็นผู้นำของผู้สร้างวาทกรรม เป็นการสร้างมายาคติแก่ความเป็นผู้นำว่านายกฯทักษิณเป็นผู้เข้าใจปัญหาเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการเข้ามาแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็นการแสดงนัยยะของการยุยงทางการเมืองต่อฝ่ายตรงข้าม (รัฐบาลชุดก่อนหน้า) ซึ่งเป็นอำนาจของวาทกรรมที่สร้างให้ตกอยู่ในฐานะเป็นรอง โดย ลักษณะเด่นของการนำเสนอข้อมูล ที่มีการแสดงความชัดเจนจากการอ้างประสิทธิภาพ และความเป็นผู้ที่มีวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบสามารถช่วยให้ประชาชนทั่วไปที่รับฟังรายการ เห็น หรือรู้สึกถึงการเป็นผู้รู้จริงเกี่ยวกับปัญหาซึ่งอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว เป็นการให้คุณค่าในความเป็นผู้นำที่ดีที่ประชาชนสังคมไทยต้องการมาสู่ตัวผู้สร้างวาทกรรม โดยพบอัตลักษณ์เช่นนี้ปรากฏอยู่ในประเด็นต่างๆ เช่น การเล่าปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาราคาผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ ปัญหาความยากจน การแสดงการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของชาติอย่างมีการจัดการที่เป็นระบบ

2. นายกฯทักษิณและรัฐบาลชุดนี้เป็นผู้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

อัตลักษณ์เช่นนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากวาทกรรมหลายชุดด้วยกัน ทั้งในแง่ของวาทกรรมการเล่าปัญหา นำเสนอการแก้ไข วาทกรรมในการให้ข้อมูลอธิบาย และวาทกรรมการชี้แจงแก้ต่าง โดยแสดงความมั่นใจ ภูมิใจในผลงานของรัฐบาลโดยลักษณะของการนำเสนอวาทกรรมเป็นการนำเสนอข้อดี ผลด้านบวกของการทำงาน มีการอ้างหลักฐานเพิ่มความชัดเจน และ อ้างอิงการตอบรับความพอใจของประชาชน ทั้งนี้เพื่อสร้างให้เกิดความมั่นใจ ความเชื่อมั่นในการทำงาน ภายใต้การดูแลของรัฐบาลชุดนี้ดังจะเห็นได้จากการให้อัตลักษณ์ประเภทนี้แทรกในประเด็นพวกวาทกรรมประเภทอุบายเล่าการทำงาน เช่น ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการค้าต่างประเทศ, ผลสำเร็จทางการทูต, กระทั่งเรื่องการจัดการภายในเช่น การจัดระเบียบการปกครอง, การจัดระเบียบสังคม, การดูแลการสาธารณสุขที่ประสบความสำเร็จ, ความก้าวหน้าของตัวเลขทางเศรษฐกิจ

3. นายกฯ ทักษิณ เป็นผู้มีความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ในหน้าที่

ผู้วิจัยพบลักษณะของการกำหนดอัตลักษณ์ที่ให้คุณค่าแก่ความเป็นผู้นำ การเสนอให้เห็นถึงคุณสมบัติผู้นำที่ประชาชนต้องการ ในสังคมไทยทุกยุคทุกสมัย คือเรื่องของความซื่อสัตย์โปร่งใส โดยการแสดงจุดยืน ทางอุดมการณ์ของผู้สร้างวาทกรรม ในการมุ่ง ทำงานเพื่อ

ผลประโยชน์ของชาติ และประชาชน เป็นที่ตั้งเพื่อสามารถนำมาซึ่งการรักษาการยอมรับ ความไว้วางใจ ในการให้อำนาจความเป็นตัวแทนจากประชาชน ยกตัวอย่างประเด็นที่แสดงอัตลักษณ์ ด้านนี้ อาทิเช่น การพูดคุยในการแจ้งเรื่องงบประมาณการทำงาน การยืนยันการไม่ใช้อำนาจรัฐไปแทรกแซงเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การต่อต้านคอร์ปชั่นต่อต้านผู้มีอิทธิพล เป็นต้น

4. ผู้นำที่ดีเหมาะสม ต้องเป็นคนรุ่นใหม่ มีความทันสมัย

อัตลักษณ์เช่นนี้ถูกกำหนดขึ้นสืบเนื่องจากบริบทความเป็นจริง ที่ปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศมีการปรับเปลี่ยนเปิดกว้างรับความเป็นสากลมากขึ้น ผู้นำที่รู้เท่าทันเท่านั้นจึงจะมีโอกาสตามทันรู้เท่าทัน ผลที่ตามมาต่อเนื่องกันก็คือการแบ่งแยกระหว่างคนรุ่นเก่า และคนรุ่นใหม่ อัตลักษณ์ที่สะท้อนของวาทกรรม อัตลักษณ์ความเป็นคนรุ่นใหม่ ที่เป็นผู้มีความรู้ รู้เท่าทัน มีความทันสมัยเป็นสากลโดยวาทกรรมในรายการพบลักษณะการใช้ภาษาที่แสดงภูมิความรู้ (Big word) และการแสดงความเป็นสากล จากการติดต่อ การยอมรับจากนานาชาติ การสื่อสารให้เห็นความคิดนำเสนอนโยบายที่มีปัจจัยแห่งคนรุ่นใหม่ นับเป็นอัตลักษณ์ก่อให้เกิดความประทับใจ มั่นใจในศักยภาพการบริหารจัดการ ซึ่งย่อมได้เปรียบในสนามแข่งขันทางการเมือง ซึ่งอัตลักษณ์ในลักษณะนี้พบมากในวาทกรรมประเภทให้ข้อมูลอธิบาย และการแนะนำอบรม เช่นประเด็น การแสดงบทบาทในการต่อรองกับนานาชาติ ความมีวิสัยทัศน์ในการริเริ่มโครงการใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศที่เป็นการนำเสนอความหมายให้เห็นว่ารัฐบาลมีความมุ่งมั่นและตั้งมั่นในการทำงานไม่ได้เล่นการเมืองแบบนักการเมืองรุ่นเก่า

5. นายกษัตริษินเป็นผู้รู้ผู้เข้าใจ

ในแง่นี้ได้สะท้อนความหมายในการกำหนดอัตลักษณ์ ความเป็นผู้รู้ผู้เข้าใจจากนัยยะปัจจัยทางด้านประสบการณ์ส่วนบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่ออัตลักษณ์ทางการเมือง กล่าวคือ นายกษัตริษินเป็นผู้ประสบความสำเร็จทางด้านธุรกิจ เนื่องจากมีความสามารถเป็นผู้รู้ผู้เข้าใจและนำมาเป็นมาตรฐานตัดสินทางด้านศักยภาพ การคิด การกระทำ ฉะนั้นจึงเน้นเสนออัตลักษณ์นายกษัตริษินที่รอบรู้ มีแนวคิด อุดมการณ์การดำเนินการต่าง ๆ แบบไม่มีที่ติ การสร้างและรักษาภาพลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของความเป็นนายกรัฐมนตรีลักษณะเช่นนี้ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่เป็นการนำมาซึ่งผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ สามารถทำให้ฝันของคนไทยเป็นจริงได้ ทำให้ประชาชน มีความรู้สึกที่น่าเชื่อถือ มีลักษณะ "รัฐบุรุษ" โดยแสดงให้เห็นความเป็นผู้รู้ ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ และ มีความสร้างสรรค์ต่อสังคม เช่น ไม่ว่าจะเป็น การค้าการลงทุน ด้านเศรษฐกิจ การบรรเทาปัญหาความยากจน การนำเสนอกฎหมายใหม่ หรือโครงการพิเศษที่จะหาทางออก

สะท้านปัญหาที่ค้างคาได้เป็นอย่างดี เช่นเรื่องยาเสพติด การพนัน นำมาซึ่งความนิยมที่จะได้รับจากประชาชนผู้ติดตามรับฟังรายการซึ่ง เป็นลักษณะของอัตลักษณ์ที่สร้างความได้เปรียบ โดยเชื่อดูเหมือนคู่ต่อสู้ทางการเมือง ตลอดจนผู้มีแนวคิดตรงข้ามให้เสียเปรียบในการต่อสู้แข่งขันระหว่างกลุ่มทางการเมืองได้รับอัตลักษณ์ภาพความเป็นรอง

6. นายกฯ ทักษิณเป็นผู้นำประเทศที่มีคุณธรรม

อัตลักษณ์ที่เกิดจากการใช้ภาษาสื่อสารผ่านทางรายการส่วนนี้สะท้อนความหมายในเชิงสร้างคุณค่าทางจิตใจให้เกิดขึ้นต่อตัวผู้สร้างวาทกรรม ด้านคุณธรรมของความเป็นผู้นำที่สะท้อนจากวาทกรรม อาทิ เช่น การมีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดีอย่างแท้จริง คือการ รัก และดูแลครอบครัว มีความเป็นผู้นำครอบครัวที่สมบูรณ์ อีกทั้ง การเป็นผู้มีความกตัญญู นอกจากนี้วาทกรรมยังมีการนำเสนอคุณธรรมในแง่ของผู้มีเมตตาการแสดงให้เห็นถึงการเป็นคนใจกว้างการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และวาทกรรมยังมีการนำเสนอให้เป็นผู้นำที่มีจิตใจดี เห็นใจ และเข้าใจต่อคนยากจน ซึ่งเป็นคนจำนวนมากของประเทศ ซึ่งความหมายของอัตลักษณ์จากการให้คุณค่าดังกล่าวเป็นไปได้ว่าอาจนำมาสู่ความชอบธรรมและความไว้วางใจจากประชาชนผู้ฟังตัวอย่างประเด็นที่แสดงอัตลักษณ์เช่นนี้ อาทิ ประเด็นสั่งสอนให้ประชาชนระลึกพระคุณแม่, ให้ประชาชนรักและดูแลครอบครัวให้อยู่เย็น หรือกระทั่งการแสดงความเป็นคนใจกว้างในการพร้อมเปิดรับฟังคำวิจารณ์ของฝ่ายค้าน

ลักษณะความสัมพันธ์ที่ถูกสร้างขึ้นจากวาทกรรมในรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน

การสร้างอัตลักษณ์ดังกล่าวข้างต้นจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างวาทกรรมและผู้รับวาทกรรมด้วยสำหรับรายการ นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนสามารถ สรุปลักษณะความสัมพันธ์จากการนำเสนอมวาทกรรมของรายการได้ดังนี้

1. นายกฯ ทักษิณเป็นผู้อยู่เคียงข้างประชาชน

วาทกรรมในรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชนแสดงนัยยะความสัมพันธ์ว่า ในการดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำในการบริหารประเทศ นายกฯ ทักษิณมีจุดยืนบนความเป็นห่วงเป็นใยปรารถนาดี ห่วงดีต่อประชาชน โดยเฉพาะคนยากคนจน เสมือนพ่อผู้ปกครองในครอบครัวโดยมีหน้าที่ดูแล ปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติให้กับประชาชนฉะนั้นจึงมีอำนาจในการตัดสินใจ

แก้ปัญหาดำเนินการด้านต่างๆ แทนประชาชนอย่างชอบธรรมทั้งนี้รูปแบบความสัมพันธ์ข้างต้นสะท้อนออกมาจาก การใช้ภาษา อารมณ์น้ำเสียงที่สื่อความหมายในเชิงผูกสัมพันธ์กับประชาชน ผู้ติดตามรับฟังรายการสร้างให้เกิดความรู้สึกความเป็น"พวกเรา"หรือความรู้สึกแบบคนกันเอง รู้สึกว่านายกฯทักษิณเป็นส่วนหนึ่งของประชาชน ไม่ว่าจะเห็นได้จากการใช้ภาษารูปแบบไม่เป็นทางการ ที่เป็นเชิงการพูดคุยปรึกษาหารือที่ประชาชนฟังง่ายๆ เข้าใจได้ง่ายฟังแล้วสามารถเกิดอารมณ์ร่วมเกิดความเพลิดเพลิน และ การใช้สรรพนามในการสนทนาทางรายการที่ แทนผู้ฟังว่า "พี่น้อง"และ แทนตนเองว่า "ผม หรือ กระผม" กับประชาชน หรือ สไตลิ่งการพูดที่กลมกลืน รู้ทันอุปนิสัยของคนไทย เช่น เรื่องของศักดิ์ศรีความกล้าเผชิญหน้าเป็นต้น ตัวอย่างที่กล่าวข้างต้นนับเป็นองค์ประกอบ ของการใช้ลักษณะภาษาที่สื่อถึงการพูดแบบสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมในการสื่อสารที่ถูกเลือกมาใช้ในการดำเนินรายการ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบลักษณะการใช้ภาษาในรายการที่น่าสนใจที่ช่วยให้เกิดความน่าสนใจในการชวนติดตามรับฟังและเป็นจุดเด่นที่ทำให้รายการนี้แตกต่างจากการรับฟังข่าวการเมืองทั่วไป เช่น การใช้อารมณ์ความรู้สึกของผู้จัดรายการเข้าไปเรื่องราวต่างๆที่พูดคุยนำเสนอในรายการ, ลักษณะภาษาการแสดงอารมณ์ขัน, การพูดเปรียบเทียบกับเรื่องอุปมาให้เห็นภาพ เหล่านี้ นับเป็นรูปแบบที่ทำให้การสื่อสารทางรายการ นายกฯทักษิณคุยกับประชาชนสามารถเข้าถึงใจประชาชน ทำให้ได้รับความนิยมในการติดตามรับฟังรายการเป็นประจำและกล่าวได้ว่านับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ก่อให้เกิดวาทกรรมสร้างแบบความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกันเอง การเป็นพวกเดียวกันต่อประชาชน นำเสนอผ่านทางรายการ

2.นายกฯทักษิณเป็นผู้พิทักษ์และสร้างสรรค์แก่สังคมไทย

การนำเสนอรูปแบบความสัมพันธ์ว่า นายกฯทักษิณใช้อำนาจอย่างชอบธรรมในการพิทักษ์ผลประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนจากผู้คัดค้าน, ผู้ไม่รู้จักจริงอย่างที่คิด ซึ่งความสัมพันธ์ในแง่นี้เป็นการแสดงนัยยะชี้ชวน ให้ประชาชนผู้รับฟังรายการเห็นถึงความเป็นผู้ไม่รู้จักจริง และความไม่เข้าใจของผู้นำเสนอความหมายในเชิงตรงข้าม ไม่ว่าจะเป็น ฝ่ายค้าน นักวิจารณ์ นักวิชาการตลอดจนสื่อมวลชน และ สร้าง/ผลิตความเหนือกว่า โดยการบรรยายจุดเด่นของฝ่ายผู้สร้างวาทกรรมเอง ตลอดจนวิจารณ์ฝ่ายตรงข้าม หรือผู้ที่คัดค้านต่อต้าน ทั้งนี้ ผู้ฟังรายการมักจะถูกวางตำแหน่งของความสัมพันธ์ให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายผู้สร้างวาทกรรมมิได้เป็นฝ่ายเดียวกับผู้คัดค้านเหล่านั้น สังเกตได้ชัดเจนจากการปรากฏของ การใช้บุพบทที่ 3 เช่น "เขา"หรือ "บางคน"ในการแทนการเรียกฝ่ายตรงข้าม และ การใช้ลักษณะภาษาเชิงจิตวิทยาในการสื่อสาร

เช่น การชมเชย ความหนักแน่น ความมีเหตุผล ของประชาชน เพื่อสื่อความหมายไปให้ประชาชน ผู้รับฟังรายการเกิดความรู้สึก แนวคิดร่วม และคล้อยตามไปกับผู้สร้างวาทกรรม

การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์การเป็นผู้ดำรง และต่อสู้เพื่อนำความพัฒนา การสร้างสรรค์ สิ่งดี ๆ มาสู่สังคมและประเทศชาตินี้ ใช้วิธีการโดยการอธิบายในเหตุผล หลักการ และ อ้างหลักฐาน ในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ เป็นหลักซึ่งจะช่วยตอกย้ำให้ประชาชนผู้รับฟังรายการรับรู้และเข้าใจตาม และเป็นอำนาจในการมาช่วยกำหนดความรู้สึก นึกคิด ในการตัดสินใจเชิงคุณค่าประเมินว่า ฝ่ายใดดี/ไม่ดี เป็นการสร้างความได้เปรียบในด้านความสัมพันธ์จากการใช้สื่อ ทำให้ประชาชนเห็นความสัมพันธ์ของรัฐบาลในการมีบทบาทเป็นผู้ต่อสู้เพื่อค้ำจุนผลประโยชน์ของประชาชนไม่ใช่ของตนเอง ในขณะที่เดียวกัน มีการนำเสนอเนื้อหาของทำลายความสัมพันธ์ของ ฝ่ายตรงข้าม กับประชาชนผู้รับฟังรายการ ให้เกิดภาพหรือ อุดลักษณะ เป็นผู้ไม่รู้จักจริง ผู้พูดในสิ่งที่ไม่สร้างสรรค์ ในสิ่งที่ไม่ควรพูดในการปะทะของการสร้างความสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ มาอ้างเพื่อสร้างความชอบธรรม การยอมรับจากผู้ฟังรายการนายกฯ ทักษิณคู่กับประชาชน

3. นายกฯ ทักษิณเป็นผู้คุ้มครองสังคมไทยโดยใช้อำนาจในการเปลี่ยนแปลงอย่างชอบธรรม

ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ในสื่อพบลักษณะวาทกรรมที่ทำหน้าที่แสดงนัยความหมายที่สะท้อน อุดลักษณะความเป็นผู้นำที่มีความเหมาะสมในการทำหน้าที่จัดการดูแลประเทศชาติ ซึ่งฐานของการสนทนาวางอยู่บรรทัดฐานในการชี้แจงระบบความรู้ โดยการอธิบายความคิดอย่างเป็นระบบ พูดถึงประสิทธิภาพ และเรียกการยอมรับ จากการอ้างความเป็นสากลต่อสังคม ในการโยงใยไปสู่ข้อเท็จจริงในการนำเสนอประเด็นเรื่องราวต่างๆ อีกทั้งการใช้อุดมการณ์เพื่อผลประโยชน์ประชาชนเป็นพื้นฐานการถ่ายทอดข้อมูล ทำให้มีอิทธิพลต่อการรับรู้การเข้าใจของประชาชน เพื่อสร้างความชอบธรรม และได้มาซึ่งความรู้สึกแห่งการเป็นตัวแทนประชาชน ในการมีอำนาจซึ่งนำการเปลี่ยนแปลง การวางการดำเนินการต่างๆ ของประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ ทั้งนี้ ความสัมพันธ์เกิดขึ้นเนื่องจากวาทกรรมของความเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ ดำเนินการต่างๆ แทนอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นอำนาจที่เกิดขึ้นของวาทกรรมที่แฝงมากับความรู้เพื่อสร้างการยอมรับของประชาชน

บทที่ 6

กระบวนการสร้างวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน

สำหรับเนื้อหาในบทนี้ เป็นการนำเสนอถึงกระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน โดยทำการวิเคราะห์จากปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) และ ปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ซึ่งเป็นอีก 2 ส่วนที่มีความสำคัญของการวิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร นอกเหนือจากในส่วนของตัวบทที่ได้วิเคราะห์แล้วในบทที่ 5 ก่อนหน้านี้ ซึ่งการวิเคราะห์ในส่วนนี้จะนำเสนอรายละเอียดเรียงตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม

- วิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท
 1. ผู้นำเสนอตัวบท
 2. การคัดเลือกประเด็น
 3. รูปแบบการสื่อสาร
 4. กลุ่มเป้าหมาย
- วิเคราะห์กระบวนการบริโภควัตถุ
 1. การแพร่กระจาย
 2. ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทของการสร้างวาทกรรม

การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม

1. วาทกรรมในระบบสังคม
2. วาทกรรมในระบบ เศรษฐกิจ การเมือง
3. วาทกรรมในระบบวัฒนธรรม
4. วาทกรรมในระบบกฎหมาย

สำหรับรายละเอียดในการวิเคราะห์ในประเด็นดังกล่าวข้างต้นมีดังนี้

การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice)

การศึกษาในส่วนของปฏิบัติการทางวาทกรรมเป็นการวิเคราะห์ ถึงกระบวนการสร้างตัวบท (Text Production) ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร มีการนำเอาบริบทสังคม วัฒนธรรมมาสร้างเป็นวาทกรรมได้อย่างไร มีการถ่ายทอดออกมาอย่างไร วิเคราะห์ช่องทางการสื่อสารว่ามีผลต่อการสร้างความหมายอย่างไร ตลอดจนทำการวิเคราะห์ถึงกระบวนการบริโภคตัวบท (Text Consumption) และศึกษาว่าการสร้างความหมายดังกล่าวช่วยสะท้อนขอบเขตความสัมพันธ์และโครงสร้างอย่างไรดังมีรายละเอียดดังนี้

- กระบวนการสร้างตัวบท (Text Production)

ในการวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท ผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่า ใครเป็นผู้นำเสนอตัวบท และมีกระบวนการในการนำเสนอตัวบทนั้นอย่างไร กลุ่มเป้าหมาย และ รูปแบบการสื่อสาร มีผลต่อการนำเสนอตัวบทนั้นอย่างไร ซึ่งผลจากการวิเคราะห์จะทำให้เราเห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง บริบท และ ตัวบทโดยจะศึกษาจากองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ

1. ผู้นำเสนอตัวบท
2. การคัดเลือกประเด็น
3. รูปแบบการสื่อสาร
4. กลุ่มเป้าหมาย

ซึ่งรายละเอียดในการวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบของกระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการนายกษัตถิณคุยกับประชาชน เป็นดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผู้นำเสนอตัวบท

ในการศึกษาปฏิบัติการทางวาทกรรมของรายการ นายกษัตริษณคุยกับประชาชน ในส่วนเริ่มแรกผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ ผู้นำเสนอตัวบท หรือผู้ส่งสารที่เป็น Speaker หรือ ผู้พูดที่ทางรายการนี้ใช้ตัวของนายกรัฐมนตรี (นายกษ ทัทธิษณ) เป็นผู้นำเสนอตัวบท คือ การที่นายกรัฐมนตรีผู้มีอำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศลงมาจัดรายการโดยลักษณะเป็นการพูดคุย ชี้แจง โต้แย้ง บอกเล่าให้ข้อมูลการทำงานต่อประชาชน (เจ้าของอำนาจอธิปไตย) ด้วยตนเอง

ซึ่งจากการที่ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้ผลิตรายการผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สาเหตุสนับสนุน การใช้ตัวนายกรัฐมนตรีคือ นายกษ ทัทธิษณให้มาเป็นผู้ทำการสื่อสารจัดรายการด้วยตนเองได้ดังนี้

1.1 อำนาจในการควบคุมสารโดยตรง

การที่รายการนายกษ ทัทธิษณคุยกับประชาชนใช้ตัวของนายกษเป็นผู้กระทำการนำเสนอตัวบท บอกเล่า พูดคุย จัดรายการด้วยตัวเอง เป็นวิธีการที่กล่าวได้ว่า ผู้สร้างวาทกรรมมีอำนาจในการควบคุมสารได้โดยตรง มีความสัมฤทธิ์ผลในการสื่อสารเนื่องจากไม่ต้องสื่อสารผ่านตัวกลาง นายกษสามารถที่จะสื่อสาร ในการถ่ายทอด มุมมอง ความคิด ค่านิยม ไปยังประชาชนผู้ฟังได้โดยตรงทำให้การสื่อความได้เป็นไปตามเจตนาของผู้พูด สามารถกระทำโดยง่าย และมีศักยภาพในการสื่อสารมากกว่าที่จะให้คนอื่นมาพูดแทน ดังดังที่ คุณ ประพันธ์ หิริญพฤกษ์ พิธีกรหนึ่งในทีมผู้ผลิตรายการ(สัมภาษณ์วันที่ 8 พฤษภาคม 2547) กล่าววว่า

“หลักการของรายการนี้ ตามที่ได้คุยกันมาแต่แรกเริ่ม ก็คือ รายการนี้เพื่อให้ท่านนายกษได้สื่อตรงกับประชาชน ตามเรื่องที่ท่านได้ทำมา หรือ กำลังจะทำ ว่ามีอะไรเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อได้เล่าจากปากท่านเอง เพราะจะให้ใครมาพูดก็ไม่เหมือนท่านพูด และ ท่านคุยอย่างไม่เป็นทางการ ฟังง่ายๆ บางทีสื่อทาง หนังสือพิมพ์ ทีวี อาจไปลงไม่ตรงประเด็น หรือใครวิพากษ์วิจารณ์ ท่านก็จะเอามาเล่า ชี้แจงปรับความเข้าใจกันในรายการของท่าน ท่านพูดเองจะชี้แจง ขอความร่วมมือปลุกกระดม อะไรจะมี power กว่าให้คนอื่นมาพูดแทน”

ทั้งนี้อำนาจในการควบคุมสารโดยตรงของนายกรัฐมนตรี สามารถที่จะกระทำได้จาก จุดยืนความเป็นผู้นำประเทศที่จะใช้รายการพูดในฐานะสถานภาพของความเป็นผู้นำประเทศ เป็น นายกรัฐมนตรี ผู้ทำการบอกเล่า ชี้แจง เรื่องราวต่างๆกับประชาชนผู้รับฟังรายการ อันจะนำมาซึ่ง ความเข้าใจ ความคิดเห็นในแนวทางที่ตรงกับที่ผู้นำเสนอตัวบดบังต้องการ หรือ สามารถกระทำการ สื่อสาร พูดในฐานะของความเป็นแกนนำรัฐบาลหัวหน้าพรรคไทยรักไทย ที่ยืนอยู่บนจุดยืน ตำแหน่งทางการเมืองแกนนำรัฐบาลชุดหน้าใหม่ในสังคมไทย ที่ทำหน้าที่ได้แย่งอำนาจทกรวม ฝ่ายตรงข้ามต่อสู้ซึ่งเอาชนะคะแนนนियมของฝ่ายตรงข้าม ที่สามารถทำการสื่อสารกับประชาชน โดยเสนอเปรียบเทียบ ประสิทธิภาพ นัยยะความเหนือกว่าของประสิทธิภาพในการบริหารงาน ศักยภาพในการแก้ปัญหา คุณธรรมที่เป็นการโจมตีฝ่ายตรงข้ามตลอดจนการพูดในลักษณะของการ แสดงความห่วงใยต่อประชาชน เหล่านี้คือข้อได้เปรียบของการกระทำทกรวมในการ ใช้ตัวนายภมาเป็นผู้ทำการจัดรายการพูดคุยกับประชาชนด้วยตัวเอง

1.2 สถานภาพของผู้พูด

ปัจจัยสำคัญประการต่อมา คือ สถานภาพความเป็นนายกรัฐมนตรี ที่นำมาซึ่ง ความสนใจ ความต้องการในการรับฟังจากประชาชนผู้ฟัง กล่าวได้ว่า การใช้ตัวนายกรัฐมนตรี เป็นผู้นำ เสนอตัวบดบัง มาบอกเล่า พูดคุยกับประชาชนด้วยตนเอง เท่ากับเป็นการแสดงถึงการเห็นความ สำคัญ ของความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ และ การรับรู้ กล่าวคือผู้นำเสนอตัวบดบังมีสถานภาพเป็น นายกรัฐมนตรี มีอำนาจในการที่จะ สามารถชักชวนโน้มน้าว และสร้างอิทธิพลทางความคิด ต่อผู้ รับสาร หรือประชาชนผู้ติดตามรายการได้ชัดเจนนับเป็นการง่ายในการเข้าถึงของทกรวมในการ สร้างความหมายต่อประชาชน เห็นได้จากคำสัมภาษณ์ของคุณ วิสุทธิ นิรัตติวงศ์สร ผู้อำนวยการ สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรีที่ได้ กล่าวให้สัมภาษณ์ไว้ว่า (สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2547)

“ที่ท่านนายภมาลงมาพูดเองก็เพราะว่า ท่านมองว่าตอนนี้มันขาดการสื่อระหว่าง รัฐ กับประชาชน ผ่านทาง หนังสือพิมพ์ ทีวี ไม่ชัดเจนเพียงพอ ที่ผ่านมาก็แทบจะ ไม่มีการสื่อระหว่างรัฐกับ ประชาชนโดยตรง ท่านคิดว่าถ้าท่านพูดออกมาเองมัน แน่นนอน ประชาชนจะได้รับข้อเท็จจริงจากปากของท่าน ถึงเหตุเลวๆ ท่านทำอะไร จะทำอะไร ท่านคิดอะไร วิธีการตรงนี้จะทำให้คนสนใจ และเป็นยุทธศาสตร์ สำคัญ ที่ไม่ปล่อยเพียงให้ประชาชนรู้จากสื่อ เนื่องจากบางทีสื่อฟังถูก ฟังผิด ตัด ตอนออกมาไม่ครบความก็เป็นปัญหา ท่านนายภมา ออกมาพูดอย่างนี้ชัดเจน ช้าย

คือซ้ำๆ ขวาคือขวา ตรงคือตรง นับว่าเป็นมิติใหม่ที่คนยอมรับ เป็นยุทธศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จในการสื่อถึงประชาชน อย่างน้อยที่สุดก็ได้ความใกล้ชิดกับประชาชน ที่เสียงนายกฯกระจายไปทุกหย่อมหญ้า ทุกเช้าวันเสาร์ ประชาชนได้ยิน นายกพูด ก็มีความสุข รู้สึกเป็นสุข และเชื่อถือมากกว่าสิ่งอื่นใด”

จะเห็นได้ว่า ประสิทธิผลของรายการเกี่ยวข้องกับ เรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในการพูด และการเข้าถึงของประชาชนผู้ฟัง อีกทั้งจะเห็นได้ว่ายังมีผลบวกที่ตามมาในเรื่องของความสัมพันธ์ ความใกล้ชิดที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกระหว่างนายกฯทักซิณกับประชาชนจากการติดตามรับฟังรายการที่นายกฯพูดคุยกับประชาชนด้วยตนเองโดยเฉพาะการใช้รูปแบบการพูดคุยที่ดูกันเองไม่เป็นทางการ

1.3 คุณสมบัตินักสื่อสาร

นอกจากการพิจารณาถึงสถานภาพของผู้นำเสนอตัวบทแล้ว ยังมีปัจจัยในการในเรื่องของศักยภาพความสามารถของผู้นำเสนอตัวบท ทั้งนี้เนื่องจาก การที่ สถานภาพของผู้นำเสนอตัวบทเป็นนายกฯที่มีอำนาจในการใช้สื่อพูดแล้ว ยังมีปัจจัยศักยภาพ หรือความพร้อมในการสื่อสาร ทั้งนี้เนื่องจาก ไม่ใช่ว่าผู้นำทุกคนจะสามารถจัดรายการลักษณะนี้ได้ ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ ประกอบด้วย ได้แก่ ความพร้อมในการสื่อสาร **ด้านความมั่นใจ ความรู้ ประสบการณ์** เนื่องจากนายกฯทักซิณเป็นผู้มีเบื้องหลังเป็นนักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จ จึงมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นเรื่องต่างๆ โดยเอาประสบการณ์มาผนวกในการใช้บอกเล่า พูดคุยกับประชาชนผู้ฟัง เห็นได้ว่า ประสบการณ์มีประโยชน์ต่อการสร้างความหมายใช้ในการคาดการณ์ช่วยให้การสื่อสารพูดคุยดำเนินไปอย่างลื่นไหลนับเป็นพลัง และอำนาจส่วนหนึ่งที่ช่วยผลักดันทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จตามเจตนาของผู้นำเสนอตัวบท ดังจะเห็นจากที่คุณ วิสุทธิ์ นิรัตติวงศ์สร ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า (สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2547)

“อย่างท่านนายกฯท่านพูดเองในรายการเนี่ย บางครั้งบางที่ท่านมีอะไรที่คิดตรงนั้น ที่ท่านคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ท่านก็จะพูดขึ้นมาของท่านเอง เราก็อึ้งเหมือนเป็นการพูดคุยเล่าเรื่องแบบกันเองกับประชาชน”

นอกจากความพร้อมในการสื่อสารในเรื่องของความมั่นใจในประสบการณ์แล้ว ยังพบคุณสมบัติความพร้อมในการสื่อสารของนายกษัตริย์อีกประการที่สำคัญคือ ความสามารถในการใช้ภาษา สอดคล้อง ดังที่คุณ วโรภาส มังกรพิศม์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2547) กล่าวว่า

"นายกษัตริย์มีประสบการณ์ท่านมองการณ์ไกล การหันมาใช้สื่อวิทยุ การหยิบสื่อมาใช้เองพูดคุยกับประชาชนอีกเรื่องคือ ท่านเก่ง มีความสามารถวิเคราะห์ เล่าคุยอย่างกันเองฟังเพลิน บางทีเล่าอะไรท่านก็จะมีการเปรียบเทียบ เปรียบเปรยให้เราได้เห็นภาพ บางครั้งก็มีกระทบทเปรียบเทียบ คนฟังก็ฟังสนุก ไม่น่าเบื่อหรืออีกอย่างยังได้ความรู้อีกนะ บางทีท่านสอนอะไรไปด้วยตรงนั้น ท่านใช้เวลา 50 นาทีพูดในรายการเป็นสาระทั้งหมดคนฟังก็ได้สาระด้วย"

จากคำให้สัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการสื่อสารของนายกษัตริย์เป็นผู้มีความสามารถในการพูด สามารถดำเนินการจัดการรายการพูดคนเดียวได้ตลอดระยะเวลา 40-50 นาทีอย่างมีลีลาที่น่าสนใจ หลากหลายทั้งการแสดงสาระ ให้ความเพลิดเพลิน การสั่งสอนหรือกระทบทเปรียบเทียบฝ่ายตรงข้ามเป็นลักษณะภาษาในการชวนเชื่อแบบอ่อนอันจะนำมาซึ่งการเกิดความรู้สึกผูกพันภักดีของผู้รับสารจากการรับฟังการพูดคุยของรายการในการพูดคนเดียวของนายกษัตริย์ดำเนินไปได้เรื่อยๆอย่างราบรื่น ไม่น่าเบื่อและนำมาซึ่งประสิทธิผลของการสื่อสารในที่สุด

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าการเลือกใช้ผู้นำเสนอตัวบทของรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน โดนการใช้ตัวนายกษัตริย์ลงมาทำการสื่อสารด้วยตนเองเนื่องมาจากความได้เปรียบจากปัจจัยทั้ง 3 ประการข้างต้น คือ อำนาจในการควบคุม สถานภาพในพูด และ ความพร้อมในการสื่อสารทั้งความสามารถ และการใช้ภาษาเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การกระทำการสื่อสารของรายการสามารถส่งอิทธิพลต่อความเชื่อถือของผู้รับสารอันจะนำไปสู่การยอมรับในการสร้างความหมายให้ เป็นไปในทางเดียวกับที่ผู้นำเสนอตัวบทต้องการได้

2. การคัดเลือกประเด็น

จากการสัมภาษณ์ผู้ประสานงาน และ ฝ่ายผลิตรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน พบว่า ลักษณะในการ คัดเลือกประเด็นมาพูดคุยในรายการในขั้นแรกนั้นจะมีการประสานงานเตรียมการภายใต้การทำงานของฝ่าย วิเคราะห์ข่าว สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี โดย

รวบรวมข้อมูล สรุปการทำงานของนายกฯ ทั้งผลการทำงานของรัฐบาล และเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์นำมาประมวลประเด็นคัดเลือกเนื้อหา และร่างรายละเอียดแล้วส่งตรงต่อนายกฯ ทุกเย็นวันศุกร์เพื่อเป็นข้อมูลให้นายกฯ ใช้เลือกนำเสนอในรายการ

ทั้งนี้เนื่องจากการจัดรายการมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการนำเสนอจึงไม่สามารถที่จะนำทุกประเด็น หรือ เนื้อหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์ นำเสนอในตัวรายการได้ ดังนั้น ประเด็นที่นำเสนอในรายการแต่ละสัปดาห์จึงต้องผ่านการคัดเลือกเพื่อที่จะใช้นำมากล่าวพูดคุยในรายการ นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน

ซึ่งผู้วิจัยสามารถประมวลวิเคราะห์เกณฑ์การเลือกประเด็นทั้งหมดจากทุกขั้นตอนการผลิตก่อนที่จะปรากฏสู่ประชาชนผู้ฟังรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนซึ่งมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.1 เกณฑ์ด้านเนื้อหา

- ผลงานของรัฐบาล
- เรื่องราวที่เป็นผลกระทบต่อประชาชน

2.2 เกณฑ์จากตัวบุคคล

- นายกรัฐมนตรี
- รัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ

2.3 บริบท

2.1 เกณฑ์ด้านเนื้อหา

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า เกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกประเด็นขั้นต้นของทางสำนักโฆษกในการคัดเลือกประเด็นเพื่อนำเสนอนายกฯ อันดับแรกคือทีมงานหรือฝ่ายวิเคราะห์ข่าว (เชิงรับ) ของสำนักโฆษกต้องพิจารณาว่า ประเด็นนั้นๆ คือเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับผลงานของรัฐบาลที่สำคัญที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์ ดังคำ สัมภาษณ์ของ คุณ วิสุทธิ์ นิรัตติวงศ์สกร ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า(สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2547)

" เราจะคอยดูว่ามีงานอะไรบ้างในรอบสัปดาห์ปกติท่านรายงานทุกวันเสาร์จะนั้นก็ตัวเองงานที่ใหม่ๆ รายงานแบบอาทิตย์ต่อ อาทิตย์ สดๆ ร้อนๆ นี่พอเสาร์วันเสาร์บ๊ีบ พอมาวันอาทิตย์ เราก็จะเริ่มเก็บประเด็นแต่ละวันที่ท่านทำ มีงานประชุมที่ไหน เราต้องมีประเด็นความคืบหน้าของรัฐบาล ส่วนต่างๆ มีอะไรบ้าง เราก็จะหยิบประเด็นมาให้ท่าน แม้แต่ข่าวประชุม ครม. ทุกวันอังคารเราก็จะเก็บไฮไลท์ของการประชุมก็คิดว่า คาค่า น่าจะเป็นเรื่องเป็นผลงานที่ท่านควรจะบอกกับประชาชนให้รับรู้"

จะเห็นได้ว่าเรื่องราวที่จะถูกคัดเลือกมาเป็นประเด็นในการนำเสนอของรายการ นายกทักษิณคุยกับประชาชนในแต่ละสัปดาห์นั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ และอำนาจในการเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการทำงานบริหารประเทศดังนั้นเรื่องราวที่จะได้รับการคัดมาเป็นประเด็นในการนำเสนอพูดคุยในรายการจึงเป็นเรื่องที่เน้นในส่วนของการทำงาน ผลงานของรัฐบาล ที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ในรอบสัปดาห์ และจากการให้สัมภาษณ์จะสังเกตเห็นว่าลักษณะการเลือกประเด็นข้างต้นเป็นการเลือกเล่าพูดผลงานที่เป็นข้อดีเฉพาะผลงานความคืบหน้าในการทำงานของรัฐบาล โดยจะไม่พูดถึงเรื่องของปัญหา และอุปสรรคไม่เล่าถึงความแตกแยกในรัฐบาล ซึ่งเป็นลักษณะการเลือกนำเสนอที่แตกต่างจากสื่ออิสระภายนอกอย่างเห็นได้ชัด นับเป็นการสะท้อนให้เห็นลักษณะของการกรองเลือกประเด็นที่รัฐบาลต้องการจะนำเสนอ ให้ปรากฏต่อผู้ฟัง เช่น การเลือกเล่าแต่ผลงาน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามยังมีข้อคำนึงถึงในการเลือกประเด็นในการนำเสนอในรายการที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือความน่าสนใจของเรื่องราวต่างๆ ที่มีความสำคัญ กล่าวคือเรื่องราวที่มีผลกระทบ และอยู่ในความสนใจของประชาชน ดังที่ คุณ วิสุทธิ์ นีรัตติวงศ์สร กล่าวว่

" เรื่องราวที่เข้ามามากมายเราไม่ได้เอาทั้งหมดนะ ครม. มีเข้ามา 30-40 เรื่อง แล้วเราจะคิดส่งต่อให้ท่าน 10- 20 เรื่อง ก็คิดเรื่องที่เราเห็นว่า เออ ประชาชนจะรับรู้ ส่วนใหญ่ต้องเอาเรื่องที่เป็นผลต่อประชาชน อะไรก็ตามที่รัฐบาลพยายามสื่อให้ประชาชนได้เห็นว่ารรัฐทำตรงนี้ ประชาชนต้องรับรู้ เราก็คิด แต่เรื่องที่มีผลได้ผลกระทบ ต่อประชาชน เสนอไป อย่างวันเสาร์นี้ แน่นอน เรื่องน้ำมันท่านต้องพูดแน่ เราก็เอาประเด็นเรื่องน้ำมันเตรียมให้ท่านพูด นี่ล่ะครับ อย่างน้อยที่สุด ท่านจะได้ชี้แจงให้ประชาชนได้เข้าใจว่าทำไมน้ำมันที่ประชาชนใช้กันทุกวันๆ ต้องขึ้น

ราคา เราต้องทำเป็นประเด็น และไม่ทำประเด็นอย่างเดียว เราต้องทำเหมือน
สคริปลงรายละเอียดให้ท่านด้วย ลงทั้งที่ท่านพูดกับสื่อเรื่องนี้ไปแล้วว่าอย่างไร
บ้าง"

จากหลักการของกระบวนการคัดเลือกประเด็นข้างต้นชี้ให้เห็นลักษณะของการกรอง
ประเด็นที่ได้รับคัดเลือกมาพูดคุยในรายการในสัดส่วนเกือบครึ่งต่อครึ่งที่หยิบเลือกเฉพาะประเด็น
ที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจต่อความรู้สึกของผู้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาในเรื่องใกล้ตัวเรื่องเกี่ยวกับชีวิต
ความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง เช่น การเลือกนำเสนอบริษัทในประเด็นปัญหาราคาน้ำมัน ที่เป็น
ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปากท้องความเป็นอยู่ของประชาชน โดยรายการนี้จะหยิบเอาประเด็น
ลักษณะดังกล่าวมาเพื่อ อธิบายปรากฏการณ์ สภาวะปัญหาเพื่อพูดคุยสื่อสารให้ประชาชนเกิด
ประสามติในการเข้าใจปัญหา ที่เกิดขึ้น โดยมองไปในแนวทางเดียวกันว่าเกิดจากปัจจัยภายนอก
เป็นความบกพร่องโดยสุจริตที่รัฐบาลหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ได้เกิดจากความผิดพลาดในการบริหาร
ของรัฐบาล เช่น การเลือกหยิบการเล่าปัญหาราคาน้ำมันที่นำมาอธิบายชี้แจงสาเหตุของปัญหาว่า
เกิดจากสถานการณ์ภายนอกประเทศจากราคาน้ำมันในตลาดโลกทำให้ต้องขึ้นราคา เป็นการ
เลือกประเด็นดังกล่าวมาพูดคุยเพื่อปรับความเข้าใจกับประชาชนไม่ให้ตำหนิรัฐบาลในเรื่อง
ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการเลือกหยิบประเด็นดังกล่าวมาพูดมีความสำคัญอย่างมากในการช่วย
สร้างคุณค่าให้กับผู้สร้างวาทกรรม เนื่องจากให้ภาพที่เกี่ยวข้องกับผลงานของการทำงาน สร้าง
ความเข้าใจในการทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนทั้งการแสดงผลงาน และ ชี้แจงปัญหาอันนำมาสู่การ
ปรับความเข้าใจการทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐ กับ ประชาชน จากการเลือกประเด็นจาก
การพิจารณาเกณฑ์ด้านเนื้อหาสื่อมานำเสนอของ รายการ นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน.

2.2 เกณฑ์จากตัวบุคคล

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่าเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกประเด็นในการนำมาเสนอ
ของรายการ ยังมีอีกเกณฑ์สำคัญคือ เกณฑ์จากตัวบุคคลคือ ผู้นำเสนอตัวบท (นายกฯทักษิณ)ที่
ทำการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก่อนทำการนำเสนอว่าจะพูดเรื่องใด ส่วนนี้นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง
ในการพิจารณาว่าประเด็นใดที่มีความสำคัญที่สมควรจะนำมาพูดคุยในรายการ ดังเช่นที่คุณ
วิสุทธิ์ นิรัตติวงศ์สกร (สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2547) กล่าวไว้

“อย่างเรารวบรวมให้ท่านไป คืบวันศุกร์ท่านจะไปทำการบ้านดูว่า เออ โอเค หรือ เปล่า หรือท่านนึกอะไรขึ้นมาว่าน่าจะมีเรื่องนั้นะท่านก็จะเพิ่มเติม หรือบางประเด็นที่ทางเราทำไป ท่านเห็นว่าอันนี้ไม่สำคัญ ตรงนี้ไม่เอาเรื่องมันเล็กน้อย ท่านก็จะตัดออก น้อย่างที่จะเห็นที่ท่านขีดฆ่าตรงนี้ แบบนี้ โดยมากมีบางเรื่องที่ คาดว่าจะเกิดขึ้น ท่านจะพูดขึ้นมาเอง แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นไปแล้ว ในอดีตนี้ ส่วนใหญ่เราจะเก็บได้หมด หรือบางเรื่องราวที่ท่านไม่เคยพูดที่อื่นเลย ท่านก็มา พูดเองตรงนั้นของท่านเองเลย ก็มีนะครับ”

จะเห็นได้ว่าโครงร่างที่ทางสำนักโฆษกเตรียมการจัดทำสำหรับนายภคในการใช้จัดรายการ ไม่ได้มีลักษณะที่มีความตายตัวแต่มีลักษณะที่ยืดหยุ่นไปตามการพิจารณาตัดสินใจเลือกนำเสนอของนายภค และจากข้อมูลการสัมภาษณ์ข้างต้น ลักษณะการเลือกประเด็นในการนำเสนอที่เลือกหยิบจาก มุมมองของตัวนายภค ทักซิธโดยตรงในการเสนอประเด็นที่เห็นว่าเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสม สำคัญ มีการกลั่นกรองเลือก เรื่องหรือประเด็นที่เป็นประโยชน์ในการนำมาเสนอ จากความคิดเห็น ความต้องการของตัวนายภค (ผู้สร้างวาทกรรม) ต่อประชาชนผู้ติดตามรับฟังรายการ สำหรับบางเรื่องในมุมมองของนายภคที่เห็นว่าไม่สำคัญ หรือ บางประเด็นในเนื้อหาที่ไม่ต้องการนำเสนอก็สามารถที่จะละไม่กล่าว หรือพูดถึงในรายการได้ นับว่าเป็นลักษณะที่แหล่งข่าว (ตัวนายภค) ได้เข้ามามีบทบาทในการกระทำการคัดเลือกสารเองซึ่งสลับกับการทำงานของสื่อมวลชนทั่วไปสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของอำนาจที่เข้ามาจัดการกับการสื่อสารได้อย่างชัดเจน

และนอกจากเกณฑ์บุคคลที่มาจาก ตัวนายภครัฐมนตรีโดยตรงเองแล้ว สำหรับบางกรณี ประเด็นที่นำมาเสนอในรายการ ส่วนหนึ่งอาจมีที่มาจากความต้องการจากบุคคลอื่นใน ภาครัฐบาลที่ต้องการที่ความต้องการจะนำเสนอผลการทำงาน ให้นำมารายงานให้ประชาชนที่ติดตาม รายการได้รับทราบ ดังที่ คุณ วิสุทธิ์ นิรัตติวงศ์สร เล่าว่า

“มีเหมือนกัน บางครั้งบางหน่วยของกระทรวง ผู้บังคับบัญชาอยากให้ท่านได้ นำเสนอเรื่องนั้น เรื่องนี้ให้ประชาชนฟังให้ประชาชนได้รับรู้ว่ากระทรวงนี้ทำอะไร ไปบ้าง ก็มาขอให้เรา ทางสำนักโฆษกทำประเด็นให้ท่าน เพราะแน่นอนในฐานะที่ท่านเป็นผู้นำประเทศคงไม่สามารถที่จะจำเรื่องราวที่ผ่านมาได้หมดเราในฐานะ ผู้ได้บังคับบัญชาในหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงก็ต้องทำหน้าที่เสนอให้ท่านไป”

จากคำให้สัมภาษณ์ข้างต้นสะท้อนให้เราได้เข้าใจถึงการคัดเลือกประเด็นในการใช้เกณฑ์ทางด้านตัวบุคคลที่ได้มีอิทธิพลต่อการนำเสนอของรายการ สะท้อนให้เห็นว่า การสร้างความหมายของรายการ นายกษัตริย์คุยกับประชาชน มีความเป็นอัตวิสัยค่อนข้างสูง ในการพิจารณาตัดสินกลั่นกรองในการนำเสนอข้อมูลนำเสนอข้อดีด้านบวกของรัฐบาลชุดปัจจุบัน นับเป็นอำนาจอย่างหนึ่งของวาทกรรมในการประกอบสร้างความหมาย ที่ผู้สร้างวาทกรรมจะเลือกตัดสิน ประกอบสร้าง หรือนำเสนอประเด็นใดในแง่มุมแบบใดให้ประชาชนผู้ติดตามรับฟังรายการได้รับรู้ เข้าใจ ทั้งนี้การกระทำที่เกิดขึ้นมิได้เป็นการกระทำที่สะท้อนจากตัวตน แนวคิด อุดมการณ์ของตัวผู้เลือกเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีความสัมพันธ์โยงใย กับ สถานภาพบทบาทการวางนโยบาย ตลอดจน บรรทัดฐานทางสังคม

2.3 เกณฑ์ด้านบริบท

นอกจากเกณฑ์ด้านตัวสื่อและตัวบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประเด็นในการหยิบมานำเสนอของรายการ นายกษัตริย์คุยกับประชาชนแล้วปัจจัยในด้านของบริบทก็เป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญด้วยเช่นกัน เกณฑ์ทางด้าน บริบทในที่นี้หมายถึงสภาวะความเป็นไปของสังคมขณะนั้นที่จะเข้ามามีส่วนในการกำหนดเนื้อหาของการพูดคุยดังที่ คุณ วโรภาส มังกรพิศม์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2547) กล่าวว่า

“ โดยมากเปิดรายการมาท่านก็จะคุยพูดไปตามเรื่องสถานการณ์ที่เด่นๆในช่วงนั้นๆแหละค่ะ ช่วงนั้นมีเหตุการณ์อะไรสำคัญโดดเด่นมากๆบางที่ท่านก็จะดึงมาพูดก่อนตอนเปิดรายการเลย อย่างเหตุการณ์ภาคใต้ตอนนี้รุนแรง ท่านก็จะคุยก่อนเลย เปิดรายการมา เป็นเรื่องค้างคาใจ ก็เหมือนเวลาเราคุยโทรศัพท์กับคนในครอบครัวนั้นแหละเรื่องไหนเด่นๆก็คุยกันขึ้นมาก่อน จากนั้นก็ค่อยว่ากันไป สัปดาห์นี้มีอะไรบ้าง”

จากคำให้สัมภาษณ์สังเกตได้ว่า มีการใช้เกณฑ์ด้านบริบทที่มีลักษณะเป็นข่าวมามีส่วนในการใช้เป็นประเด็นในการนำเสนอ โดยเป็นการพูดเรื่องของเหตุการณ์ที่โดดเด่น สำคัญ และมักใช้เป็นประเด็นแรกของการเปิดรายการ อาจเพื่อการนำมาซึ่งบรรยากาศที่ดีในการเริ่มต้นทำการสื่อสารดังจะเห็นจาก คำให้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “ก็เหมือนเวลาเราคุยโทรศัพท์กับคนในครอบครัวนั้นแหละเรื่องไหนเด่นๆก็คุยกันขึ้นมาก่อน จากนั้นก็ค่อยว่ากันไป สัปดาห์นี้มีอะไรบ้าง” ซึ่งสังเกตได้

การนำเสนอว่ามีลักษณะคล้ายกับการวิเคราะห์ข่าวปัจจุบัน เพียงแต่ในที่นี้ผู้วิเคราะห์เป็นเจ้าของเรื่องราวในการที่จะนำมาเสนอเอง ทำให้มีความสะดวกในการดึงข้อมูลมาสรุปให้สื่อสารให้ผู้ฟังคล้อยตามได้ดี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการคัดเลือกประเด็นหรือเรื่องราวนำมาพูดในการนำเสนอของรายการ สัมพันธ์กับ บริบทภาวะความเป็นไปของสังคมในขณะนั้นทั้งนี้จะทำให้สามารถเพิ่มบรรยากาศทางการสื่อสารอันนำมาซึ่งประสิทธิผลทางการสื่อสารทั้งนี้เนื่องจากทำให้สามารถที่จะทำการสื่อสารกับประชาชนดำเนินไปอย่างราบรื่นและได้รับความสนใจตอบกลับมากอีกทั้งประเด็นเรื่องราวที่นำเสนอล้วนอยู่บนพื้นฐานของ การจัดการดูแล ปัญหาของรัฐบาล ลักษณะการใช้เกณฑ์บริบทที่เกิดขึ้นในการจัดรายการเป็นลักษณะที่นายกฯทำการสรุปและเล่ารายละเอียดเรื่องราวข่าวของตนเองด้วยตนเอง ซึ่งคล้ายกับการวิเคราะห์ข่าวแต่ในที่นี้มีความแตกต่างพิเศษกว่าปกติตรงที่นายกฯเป็นผู้ลงมือวิเคราะห์เรื่องของรัฐบาลด้วยตนเองซึ่งย่อมเป็นการนำเสนอจากจุดยืนที่ขาดความเป็นกลางแต่เป็นเพียงการนำเสนอจากมุมความหมายด้านหนึ่งเท่านั้น ลักษณะเช่นนี้ทำให้ท้ายที่สุดก็เป็นการนำมาสู่การสร้างอำนาจของวาทกรรมให้เกิดการยอมรับเชื่อถือ ไว้วางใจ เห็นด้วยคล้อยตามตลอดจนเกิดความรู้สึกใกล้ชิดกับผู้สร้างวาทกรรมได้

3. รูปแบบการสื่อสาร

สำหรับรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีลักษณะเด่นของรูปแบบที่ปรากฏสู่สังคมดังนี้

- 3.1 ลักษณะรูปแบบการสื่อสารแบบทางเดียว
 - การเล่าคนเดียว
 - การไม่เปิดสายรับความคิดเห็น (phone in) จากผู้ฟัง
- 3.2 ลักษณะรูปแบบความเป็นรายการสด

3.1 ลักษณะรูปแบบการสื่อสารแบบทางเดียว

รูปแบบที่ปรากฏของรายการทางวิทยุคือลักษณะการใช้การสื่อสารทางเดียวแม้รายการนี้จะมีพิธีกร คือ คุณ ประพันธ์ หิริญพฤกษ์ และ คุณ วโรภาส มังกรพิศม์ แต่พิธีกรรายการจะมีหน้าที่เพียงดำเนินการเปิด และ ปิดรายการในช่วงต้นและท้ายรายการเท่านั้นโดยลักษณะสำคัญของการวางรูปแบบรายการนี้คือ การดำเนินการในลักษณะของการให้พื้นที่สื่อ ออกมาเล่า พูดคุย คนเดียวของนายกรัฐมนตรีในประเด็นต่างๆในรอบสัปดาห์ต่อ ประชาชนที่ติดตามรับฟังรายการ ซึ่งการสื่อสารในลักษณะนี้เป็นรูปแบบของการใช้กลยุทธ์การผลิตมาช่วยอำนวยความสะดวกในการสร้างความเห็นอกว่าของวาทกรรมเป็นการถ่ายทอดการสร้างความ นิยม ยอมรับ เห็นด้วย คล้อยตามเนื่องจากผู้สร้างวาทกรรมหรือผู้นำเสนอตัวบทมีโอกาสในการเตรียมการ และมีสมาธิให้สามารถควบคุมการสร้างความหมายให้เป็นไปในแนวทางหรือทิศทางที่ต้องการที่ได้วางเอาไว้ได้ โดยสะดวกดังคำสัมภาษณ์ คุณ ประพันธ์ หิริญพฤกษ์ (สัมภาษณ์วันที่ 8 พฤษภาคม 2547) ที่กล่าวว่า

"คือท่านนายกพูดเองไปคนเดียวจะง่ายกว่า ในการสื่อสาร ควบคุมประเด็นที่จะพูดได้ เป็นเรื่องๆไป เพราะหลักการของรายการคือ มุ่งจะนำเสนอผลงาน ว่ามีผลสำเร็จอะไร จะนำเสนอแนวคิด ชี้แจงอะไรในเรื่องราวต่างก็ดี รูปแบบแบบนี้เรียกว่ามันจะได้เนื้อ 50 นาทีของท่านท่านได้ใช้ประโยชน์เต็มที่ ถ้าให้พิธีกร มานั่งถามตอบ ได้ไปมาในรายการก็ไม่ใช่ นายกฯทักซิณคุยกับประชาชน การมานั่งถามกันรายการมันจะไม่ได้สาระชั่วโมงนิ่งมันจะไม่ได้อะไรที่ท่าน นายกฯอยากจะสื่อ อยากจะพูดคุยกับประชาชน"

จากการให้สัมภาษณ์ข้างต้นแสดงถึงวาทกรรมของพิธีกรรายการที่แสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบรายการ แบบอยู่ภายใต้อำนาจข้าราชการที่ต้องยึดถือเชื่อตามนโยบายของรัฐที่วางไว้ให้คิดตามมุมมองของรัฐเป็นหลักสำคัญดังช่วงที่กล่าวว่า "ถ้าให้พิธีกร มานั่งถามตอบได้ไปมาในรายการก็ไม่ใช่ นายกฯทักซิณคุยกับประชาชน การมานั่งถามกันรายการมันจะไม่ได้สาระ" ที่เป็นการให้ความหมายว่ารูปแบบรายการแบบพูดคนเดียวนั้นเป็นรูปแบบที่ดีเหมาะสมได้ประโยชน์ ซึ่งในความเป็นจริงเป็นเพียงความเหมาะสม และได้สาระเพียงสนองความต้องการของฝ่ายรัฐบาล เนื่องจากในความเป็นจริงรายการประเภทพูดคุยทั่วไปก็สามารถที่จะให้สาระกับประชาชนได้ สาเหตุหลักของการเลือกใช้รูปแบบนี้น่าจะเป็นประเด็นในการตัดอุปสรรคการสื่อสารออกในการ

ดำเนินการสื่อสารกับประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งรูปแบบของการนำเสนอโดยพูดคุยเล่ารายงานการทำงานกับประชาชนคนเดียวในลีลาแบบไม่เป็นทางการนำมาซึ่งประโยชน์เพื่อที่ผู้สร้างวาทกรรมจะสามารถใช้เวลาของรายการที่มีในการสื่อสารสร้างความหมายกับประชาชนอย่างเต็มที่ที่มีมาธิในการเล่าพูดคนเดียวไปเรื่อยๆอันนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการควบคุมความหมายแบบที่ผู้พูดต้องการได้อย่างเต็มที่

ในแง่ของการสื่อสารทางเดียวของรายการนี้ นอกจากเป็นแบบการออกมาเล่า พูดดำเนินรายการไปเรื่อยๆของ นายกษผู้เดียวจนจบรายการแล้วยังมีการวางรูปแบบในการที่จะ **ไม่มีการเปิดสายให้กับประชาชน โฟน อิน โต้ตอบ แสดงความคิดเห็นออกอากาศ** ซึ่งเป็นลักษณะรูปแบบที่ขัดกับวัตถุประสงค์ที่ประกาศไว้ในตอนแรกของการจัดรายการ ซึ่งในส่วนนี้จากการสัมภาษณ์ คุณ วโรภาส มังกรพิศม์ ได้ให้เหตุผลชี้แจงในการวางรูปแบบดังกล่าวว่า

“ที่รายการนี้ ไม่เปิดโอกาสให้ซักถามในรายการ นี้ก็เพราะว่า จากที่เคยถามท่านว่า ทำไมไม่เปิดโอกาสให้ถามสดในรายการ ท่านบอกว่า ท่านเป็นคนที่พูดแล้ว บางครั้ง บางทีก็ไม่ค่อยจะระวัง คือนิสัยส่วนตัวของท่าน เวลาถามมา ถ้าถามมาแล้วเก็บอารมณ์ไม่อยู่ ก็จะมีปัญหา และ อีกลักษณะหนึ่ง ถ้าเปิดสายให้ประชาชนได้ถามสดได้ รายการนี้ เป็นรายการที่เปิดกว้าง คนฟังเป็นล้าน จะถามกันจริงๆตอบไม่ไหว แต่ละคนก็จะถามร้องเรียนปัญหาในนั้นนี้ เลยเอาเป็นแบบนี้ดีกว่า ถ้าอยากถาม อยากร้องเรียนไปใช้ช่องทางอื่นที่รองรับ อย่าง 1111 หรือ ระวัง ดอท คอม ช่องทางนี้ขอเป็นช่องทางสำหรับท่านให้เวลาท่านเต็มที่ในการพูดเล่า ไปเลยคนเดียว จะได้สาระตามที่วางเอาไว้”

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงว่าการวางรูปแบบรายการให้เป็นการสื่อสารทางเดียวที่ไม่เปิดสายให้ได้ตอบการแสดงความความคิดเห็นของประชาชนออกอากาศ (ทั้งที่ วัตถุประสงค์เดิมจากแรกการดำเนินการมีการอ้างถึงวัตถุประสงค์เพื่อการแสดงความความคิดเห็นร่วมกันของประชาชน) มีการอ้างเหตุผลเรื่องของการไม่สามารถรองรับประชาชนผู้ฟังที่สนใจรายการจำนวนมากได้ในเวลาจำกัดทางรายการจึงต้องตัดรูปแบบของการแสดงความความคิดเห็นทิ้งไป อย่างไรก็ตามประเด็นนี้สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าลักษณะการเปิดสายให้แสดงความความคิดเห็น อาจสามารถปรากฏในรายการอื่นๆได้ที่มีเวลาในการออกอากาศเท่ากัน คือภายใน 1 ชั่วโมง เนื่องจากมีความ

เปิดกว้างไม่เกี่ยวข้องในเรื่องของอำนาจในการมุ่งสร้างความยอมรับจึงไม่จำเป็นต้องมีการคัดเลือกหรือเซนเซอร์

ขณะที่รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากรายการพูดคุยโฟนอินอื่นๆ เนื่องจาก ผู้จัดรายการเป็นผู้มีอำนาจ สถานภาพเป็นนายกรัฐมนตรี จึงจำเป็นต้องมีการดูแลเรื่องของการรักษาภาพ เช่นที่เห็นจากคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า "ว่า ท่านเป็นคนที่พูดแล้วบางครั้ง บางทีก็ไม่ค่อยจะระวังคือนิสัยส่วนตัวของท่าน เวลาถามมา ถ้าถามมาแล้วเก็บอารมณ์ไม่อยู่ ก็จะมีปัญหา" ฉะนั้นเหตุผลสำคัญน่าจะเกี่ยวข้องของเรื่องของการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสม หรือสะดวกต่อผู้ส่งสาร เป็นความต้องการที่จะตัดอุปสรรคในการสื่อสาร (เช่น เสี่ยงวิพากษ์วิจารณ์จากต่างทัศนะ) ออกเพื่อความลื่นไหลในการจัดรายการเป็นการวางรูปแบบในการช่วยควบคุมเนื้อหาให้ได้ปรากฏสู่ประชาชนผู้ฟังเฉพาะที่ผู้สร้างวาทกรรมต้องการจะเสนอ

กล่าวโดยสรุปเหตุผลที่ทางรายการอ้างคือการชี้ว่ารายการนี้เป็นช่องทางสำหรับประชาชนที่นายกฯ ใช้อธิบายพูดคุยและด้วยความที่ประเด็นที่น่าเสนอเป็นเรื่องที่มีความเป็นสาธารณะสูงเกี่ยวกับปากท้อง และความเป็นอยู่ของประชาชนย่อมเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาชนที่ติดตาม รับฟังรายการ ฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาด้วย คือความต้องการในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ฉะนั้นจึงมีปัญหาต่อเรื่องของเวลาการออกอากาศของรายการ ทั้งนี้สามารถพบข้อสังเกตเพิ่มเติมในประเด็นของการตัดปัญหาความไม่สะดวกในการจัดการควบคุมสาร ป้องกันการเกิดการสื่อความหมายผิดพลาดซึ่งการไม่เป็นผลดีต่อ ผู้นำเสนอหรือผู้สร้างวาทกรรมในการควบคุมเนื้อหาในการนำเสนอให้ดำเนินไปในทางที่ผู้สร้างวาทกรรมต้องการ

รูปแบบรายการแบบเล่าดำเนินการคนเดียวไม่มีการถามตอบจากพิธีกร ไม่มีการแสดงความคิดเห็นจากประชาชน นับว่าเป็นกลยุทธ์ที่ได้เปรียบในการใช้การสื่อสารบนสถานภาพ ความเป็นนายกรัฐมนตรีที่จะสื่อสาร นำเสนอเน้นย้ำเรื่องที่ต้องการจะนำเสนอ หรือจะยกเว้นไม่พูดถึงหลีกเลี่ยงประเด็นที่ไม่ต้องการจะนำเสนอ อาทิ ปัญหาหรือประเด็นที่จะนำมาซึ่งการเกิดภาพในเชิงลบของ รัฐบาล กล่าวคือ มีความได้เปรียบในการเลือกรายงาน นำเสนอความหมายสู่สังคม โดยเล่า ในรูปแบบการพูดคุยแบบเป็นกันเอง แบบธรรมชาติทำให้ลักษณะการสื่อสารของรายการที่ปรากฏ ลื่นไหลเข้ากับผู้ฟังคนไทย การวางรูปแบบของรายการดังกล่าว นับเป็นการใช้อำนาจในการเข้าถึงของวาทกรรมอย่างเต็มที่ในการใช้ภาษาผ่านสื่อสารมวลชนรูปแบบลักษณะดังกล่าว สร้างโอกาสในการสื่อสาร ชักชวนโน้มน้าว ก่อให้เกิดอิทธิพลต่อ ประชาชนผู้รับฟังรายการ รูปแบบ

ดังกล่าวเป็นการควบคุมโอกาสในการ ปรากฏ ไม่ปรากฏ ของเนื้อหาไปในทางที่ผู้สร้างวาทกรรม ต้องการเป็นลักษณะในการแสดงอำนาจตามแนวทางของวาทกรรมในการสร้างการยอมรับนำมา ซึ่งการสร้างความเป็นเหนือกว่า (hegemony) จากการวิธีการใช้สื่อข้างต้น

3.2 ลักษณะรูปแบบการเป็นรายการสด

สำหรับรูปแบบการสื่อสารในระดับนี้ เป็นการพิจารณา ลักษณะการสื่อสารจากผู้สร้างวาทกรรมไปยังประชาชนผู้รับสารในขณะนั้น ที่มีลักษณะเน้นรูปแบบของความเป็นรายการสด ไม่มีการตัดต่อ หรือ ดัดเสียง เป็นการเน้นรูปแบบการพูดคุยกันสดๆกับประชาชนอย่างชัดเจนทุกสัปดาห์ มีเพียงน้อยครั้งที่ผู้ดำเนินรายการติดภารกิจสำคัญๆ จึงจะทำการบันทึกเทปล่วงหน้า แต่ก็บันทึกล่วงหน้าเพียง 1-2 ชั่วโมงก่อนหน้ารายการเริ่ม คือ พยายามเน้นจุดยืน รูปแบบให้เป็นรายการที่มีความสดใหม่

ซึ่งกล่าวได้ว่าลักษณะของการสื่อสารลักษณะนี้มีจุดแข็ง คือผู้สร้างวาทกรรมสามารถกระทำการสื่อสารทางความคิดได้อย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นข้อได้เปรียบของความเป็นรายการสดในการสร้างให้เกิดความสนใจในการติดตามรับฟังของประชาชน ผู้ฟังกล่าวคือความเป็นรายการสด ช่วยสร้างให้เกิดความสนใจนำติดตามรับฟัง ตลอดจน เกิดความรู้สึกใกล้ชิด ช่วยเพิ่มให้เกิดนัยยะความสัมพันธ์แนบแน่นกันเอง ระหว่างผู้นำเสนอ(นายกรัฐมนตรี)กับประชาชนว่าขณะนี้ผู้นำประเทศกำลังพูดคุยบอกเล่ากับประชาชนอยู่ทำให้ประชาชนรู้สึกพึงตื่นตัวรับฟัง ดังที่ คุณ ประพันธ์ หิริญพฤษ์ กล่าวไว้

“ ที่เป็นรายการสด ก็น่าจะเป็นเพราะความ อัปเดต จริงอยู่ทำงานยุ่งสามารถจะทำเป็นเทปบันทึกได้ แต่ การมาทำรูปแบบสดเช้าวันเสาร์นี้ ถ้ามีอะไรอยากพูดสดๆร้อนๆล่าสุด ท่านสามารถที่จะยกมาอธิบาย เอามาคุยกันได้เลย และ ประชาชนก็รู้สึกที่น่าสนใจด้วย ว่า ตอนนี้ท่านนายกฯ ตื่นเช้าๆมาพูดคุยกับเรา อยู่นะ ใครๆก็ต้องอยากฟัง อย่างบางที่ท่านเคยพูดบนเครื่องบิน ขณะที่กลับจากไปเยือนเม็กซิโก ท่านพูดโทรศัพท์จัดรายการบนเครื่องบินเลย คนฟังทางบ้าน ฟังยังได้ยินเสียงเครื่องบินดังแทรกเข้ามา แหมมันก็ได้รสชาตินะ มันน่าฟัง เรียกได้ว่าเป็นเสน่ห์ดึงดูดคนฟังได้ในระดับหนึ่งทีเดียว หรือ อีกครั้งประชุม ครม.ทางอีสาน

ท่านพูดจัดรายการบนรถไฟ เสียง ฉึกๆ ออก อากาศ เออมันน่าสนใจ มันน่าฟังนะ
นี่ละจัดวิทยุรายการสด สะดวก ง่าย น่าสนใจ น่าติดตาม นับเป็น *การมองการณ์*
ไกลของท่านในการใช้สื่อ และท่านก็คล่องตัว จัดที่ไหนก็ได้"

จะเห็นได้ว่านอกจากประโยชน์ในเรื่องของความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาหรือ
ประเด็นที่มีความสดใหม่ แล้วการจัดรายการสดยังเป็นการแสดงถึงประโยชน์ในการใช้สื่อวิทยุที่มี
ความสะดวกคล่องตัวในการจัดรายการพูดคุยกับประชาชนโดยนายภฯสามารถสื่อสารรายงาน
เรื่องราว หรือ ประเด็นที่ทันปัจจุบันจากที่ใดก็ได้ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ทางอ้อมในการสร้าง
คุณค่า การเพิ่มความน่าสนใจกับตัวรายการให้ประชาชนมีความรู้สึกที่น่าติดตามรับฟังมีความ
น่าสนใจ มีความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของสถานภาพของผู้นำเสนอด้วยบท ที่การจัดรายการในรูปแบบ
สด สามารถเชื่อมโยงให้เกิดความรู้สึก ความสัมพันธ์ใกล้ชิด ความสัมพันธ์ในเชิงบวกให้เกิดขึ้นของ
ผู้ฟัง อีกทั้งการจัดรายการพูดคุยกับประชาชนสดๆ ยังสะท้อนภาพลักษณ์ในความเป็นผู้นำที่มี
ความรับผิดชอบ มีความขยัน ทำงานหนัก มีความโดดเด่นกว่าทุกชุดรัฐบาลที่ผ่านมา.

4. กลุ่มเป้าหมาย

การวางกลุ่มเป้าหมายเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญของการผลิตในทุกรายการ เนื่องจากจะเป็น
การควบคุม ทิศทาง แนวทางกรอบของการนำเสนอของรายการนั้นๆได้ สำหรับรายการนายภฯ
ทัศนคติคุยกับประชาชนนั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า เริ่มแรกในการดำเนินรายการมีเพียงการวาง
กลุ่มเป้าหมายกว้าง ๆ เป็นประชาชนโดยทั่วไปแต่ที่เน้นเป็นนัยยะสำคัญคือ การแพร่กระจาย และ
เข้าถึงประชาชนทุกชนทุกมุมให้มากที่สุดดังคำสัมภาษณ์ คุณ วิสุทธิ์ นิรุตติวงศ์สกร(สัมภาษณ์
เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2547) ที่กล่าวว่า

" กลุ่มเป้าหมาย หรือ ผู้รับสารนี้บอกตามตรงที่แรก ไม่มีการวางหรือที่แรกเรา
ไม่ได้วางอะไรเป็นทางการมากนัก ไม่ได้วางแผนอะไร กลุ่มเป้าหมายก็คงจะเป็น
ประชาชนทั่วไป เริ่มแรกเราไม่สามารถรู้ว่า ประชาชนจะให้ความสนใจ ตอบรับ
ขนาดไหน เป็นการลองๆตลาดดู แต่พอทำสักพักจึงเห็นว่า ประชาชนให้ความสนใจ
สนใจมาก feedback ดี โดยเฉพาะฝ่ายค้านนี้สนใจมาก ทางภาคใต้เราก็เพิ่มทำ

เป็นภาษายาวี ทางกองทัพภาคที่ 4 แพล ถ่ายทอด ก็พยายามเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด”

ในทางเดียวกันนี้ คุณ ประพันธ์ นิรัญพุกซ์ (สัมภาษณ์วันที่ 8 พฤษภาคม 2547) ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นเดียวกันนี้ไว้ว่า

“กลุ่มเป้าหมาย ของคำว่า นายกข ก็คือ ประชาชนตามชื่อรายงานนายกขทักษิณ คุยกับประชาชนมีประชาชนทุกระดับชั้นที่จัดมาตามจริงรายงานนี้ไม่มีการวางกลุ่มเป้าหมายผู้ฟังฟังได้ทุกกลุ่มทั้งประชาชนในชนบทกรุงเทพฯ รายงานนายกขทักษิณเป็นรายการที่มีผู้ฟังมากหลากหลายโดยส่วนตัวที่อยู่ภูมิภาคเห็นว่ามีผู้ฟังทุกระดับชั้น รายการจัดแปดโมงเช้าวันเสาร์กลุ่มผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายแน่นอนคงเป็น คนที่ตื่นเช้าวัยรุ่นน่าจะไม่ค่อยสนใจไม่ตื่นมาฟัง ก็จะมีคนที่สนใจการเมืองแล้วอีกอย่างคนต่างจังหวัดนี้จะฟังมากกว่า คนกรุงเทพฯ เพราะตามชนบทจะตื่นกันเช้า คน กทม. เช้าวันเสาร์วันหยุดคงจะยังไม่ตื่น อีกอย่างรายงานนายกขทักษิณ จะออกตามหอกระจายข่าว ตามชนบท จะมีเสียงตามสาย หอกระจายข่าว ที่จะเปิดกันตั้งแต่เช้ามืด ก็จะมีฟังกันทุกหมู่บ้าน ก็จะเปิดกรอกหูกันเลยว่า อย่างนั้นดีกว่า คนชนบทตื่นเช้าฟังวิทยุ ฉะนั้นการใช้สื่อวิทยุนี้จะเข้าถึง ขนาดชาวไทภูเขา ก็เข้าถึงชาวไทยมุสลิมที่ใช้ภาษายาวีหน่วยงานในพื้นที่ก็นำไปแปลเป็นภาษาท้องถิ่นแล้วก็นำไปออกหอกระจายข่าวให้คนในพื้นที่ฟังทั้งรายการ ”

จะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายของรายงานนายกขทักษิณคุยกับประชาชนแม้จะมีการให้ความหมายระบุดำตอบของกลุ่มเป้าหมายในระดับขอบเขตกว้างๆว่า เป็นประชาชนโดยทั่วไป ทุกคนทุกชนชั้นอาชีพ อายุ การศึกษา สามารถเป็นกลุ่มเป้าหมายของทางรายการได้ เนื่องจากทุกคนเป็นประชาชนของนายกข ที่อยู่ในการปกครองดูแลของนายกรัฐมนตรี และรัฐบาลทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้ จะสังเกตได้จากในทางปฏิบัติ รายการนี้จะเน้นการเข้าถึงประชาชนในระดับรากหญ้า เพื่อวัตถุประสงค์ในการมุ่งเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด เห็นได้จากกรณีที่สะท้อนมาจากการจัดรายการที่มีช่วงเวลาออก อากาศ ช่วงเช้า ซึ่งเป็นเวลาที่สามารรถนำเสียงของทางรายการ ส่งขยายผลยังหอกระจายข่าวเพื่อให้เกิดความเข้าถึงประชาชนในทุกภูมิภาคหรือ ประชาชนในระดับรากหญ้าให้ได้มากที่สุด เนื่องจากเป็นประชากรที่มีจำนวนมาก และเป็นกลุ่มหลักของประเทศ กล่าวได้ว่ายิ่ง

รายการมีศักยภาพในการเข้าถึงผู้ฟังได้มากเท่าไรยิ่งนำมาสู่การประสบความสำเร็จในการนำเสนอ สร้างความหมายของวาทกรรมได้มากเท่านั้น.

นอกจากประชาชนจะเป็นกลุ่มเป้าหมายของทางรายการ แล้ว เนื่องจากความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจของสถานภาพความเป็นนายกรัฐมนตรี ผู้นำสูงสุดของการบริหารของส่วนราชการ ทำให้ยังมีกลุ่มผู้ฟังส่วนหนึ่งที่มีความจำเป็นต้องติดตามรับฟัง ได้แก่ ข้าราชการ ตลอดจนพรรคฝ่ายค้าน ดังที่เห็นจาก คุณ ประพันธ์ หิริญพฤกษ์ กล่าวว่

“ นอกจากนั้นนอกจากประชาชนแล้วที่จำเป็นต้องฟังเลย คือ ส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยราชการเพราะว่าใน ระดับ กรม ระดับ จังหวัดจะเอารายการนายกฯไปพูดในที่ประชุมด้วย ระดับจังหวัดจะต้องนำไปขยายผล บางอย่างที่นายกฯพูดในรายการมีลักษณะนัยยะเป็นคำสั่งนะ ถือเป็นนโยบาย ต้องทำงั้นนะ ต้องเป็นแบบนี้นะ ส่วนไหนเกี่ยวข้องกับเขาจะเอาเข้าที่ประชุม ระดับจังหวัดนายกฯพูดนั้นจะต้องทำตามต้องรับนโยบาย ตรงนี้หัวหน้าส่วนราชการทุกหน่วยต้องฟัง คนที่ต้องฟังคือส่วนราชการพวกนี้จำเป็น แล้วกลุ่มฝ่ายค้านก็สนใจติดตามอีกเหมือนกันแรกๆจะมีหนังสือพิมพ์ลงมาตลอดว่าฝ่ายค้านได้ว่าอย่างนั้นอย่างนี้ ”

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่ารายการนายกฯทุกชนิดคุยกับประชาชน เป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับอำนาจโดยตรงฉะนั้นในการนำเสนอเนื้อหาจึงเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่สัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย คือประชาชนการเน้นเข้าถึงประชาชนจำนวนมาก ฉะนั้นกลุ่มเป้าหมายรายการจึงเป็นกลุ่มประชากรในภูมิภาค และประชากรรากหญ้า นอกจากนี้ความเชื่อมโยงในเชิงอำนาจอีกเช่นกันที่สร้างผู้ฟังประจำอีกกลุ่ม คือส่วนราชการระดับรองลงมาที่จะต้องมีความจำเป็นในการติดตามรับฟัง และรายการนี้ยังเป็นสิ่งที่ได้รับการจับตามองได้รับความสนใจจากฝ่ายตรงข้ามเหล่านี้ล้วนเป็นสะท้อนให้เห็นลักษณะองค์ประกอบของวาทกรรมที่เป็นเรื่องของอำนาจโดยตรง และมีคู่ตรงข้ามในการนำเสนอความหมายของวาทกรรม.

● กระบวนการบริโภคตัวบท (Text Consumption)

หลังจากที่ได้นำเสนอการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบทที่เป็นการทำงานด้าน Production หรือกระบวนการในการผลิตวาทกรรมไปแล้วข้างต้นในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์กระบวนการบริโภคตัวบทโดยจะเป็นการศึกษาว่า วาทกรรมรายการนายกฯทักษิณ คุยกับประชาชนนั้นมีลักษณะการบริโภคอย่างไรศึกษาวิเคราะห์ลักษณะในการแพร่กระจายของวาทกรรมไปสู่ผู้บริโภค และทำการวิเคราะห์ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทของการสร้างวาทกรรม โดยการศึกษาจากข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึก และการวิเคราะห์สัญญาการรับรู้ ทัศนคติของผู้รับสาร /ผู้ฟังรายการ จากการดำเนินการสำรวจความคิดเห็นในการรับฟังรายการ สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งเป็นประเด็นหลักดังต่อไปนี้

1. การแพร่กระจายของวาทกรรม

- ช่องทางการสื่อสาร
- ลักษณะการนำเสนอ

2. ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทการสร้างวาทกรรม

โดยรายละเอียดในการวิเคราะห์ในแต่ละองค์ประกอบ มีดังต่อไปนี้

1. การแพร่กระจายของวาทกรรม

ลักษณะการแพร่กระจายของวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนไปสู่ผู้ฟังเป็นการพิจารณาที่ดูจากตัวสื่อเป็นหลัก ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการ พิจารณาวิเคราะห์ใน 2 ประเด็น คือ พิจารณาการใช้ช่องทางในการนำเสนอของรายการสู่ประชาชนผู้ฟัง และพิจารณารูปแบบลักษณะของการนำเสนอของรายการสู่ประชาชนผู้ฟัง

1.1 ช่องทาง

การเลือกใช้ช่องทางในการแพร่กระจายของวาทกรรมของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนนั้น ได้มีการเลือกใช้ช่องทางวิทยุเป็นตัวกลางหลักในการส่งวาทกรรม หรือคำพูดของนายกฯ ไปยังผู้บริโภคราย (ประชาชนผู้ฟัง) โดยเริ่มจากการใช้คลื่นที่มีอยู่ของทางการที่รัฐบาลมีสิทธิ์และอำนาจในการจะหยิบมาใช้อย่างเต็มที่มาใช้ในการกระจายเสียงคือการกระจายเสียงทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย Fm 92.5 MHz และ Am 891, Am 819 MHz ตลอดจนคลื่นอื่นๆ ในเครือกรมประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีอำนาจในการใช้ช่องทางเชื่อมโยงสัญญาณในการกระจายไปยังคลื่นของหน่วยงานรัฐอื่นๆ อาทิ คลื่นวิทยุในเครื่องกองทัพบก. กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และตำรวจรวมทั้งหมด 144 สถานีครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศจนทำให้รายการเป็นที่รู้จักเป็นที่สนใจและได้รับการตอบรับกล่าวถึงจากประชาชนเป็นเวลาด้านรวดเร็วด้วยเหตุนี้ทำให้สถานีเอกชนอื่นๆ เกิดความสนใจ หลายคลื่นจึงดำเนินการเชื่อมเปิดรับสัญญาณรายการด้วยความสมัครใจในเวลาต่อมา

จะเห็นได้ว่า รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีลักษณะในการดำเนินการแพร่กระจายแบบค่อยๆ ขยายช่องทางถ่ายทอด ไม่ใช่อำนาจบังคับถ่ายทอดทีเดียวทุกคลื่นวิทยุสังเกตได้ว่าเป็นการใช้กลยุทธ์การกระจายจากเล็กไปหาใหญ่ค่อยๆ เพิ่มช่องทางในการถ่ายทอดทำให้ประชาชนไม่เกิดความรู้สึกถูกบังคับบีบแหยดให้รับฟัง อีกทั้งการใช้กลยุทธ์ในการค่อยๆ ขยายนั้นยังมีประโยชน์ในการที่ผู้สร้างสารสามารถสังเกตปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้รับสารขั้นต้นได้ว่ามีการตอบรับเป็นอย่างไร ดีหรือไม่จึงค่อยๆ กระจายขยายช่องทางต่อไป เป็นลักษณะวิธีการทำงานแบบนักธุรกิจที่มีการทดลองผลิตภัณฑ์ตัวอย่างก่อนนั้นแรก นอกจากนี้กลยุทธ์การแพร่กระจายที่รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนใช้ในการแพร่กระจาย ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึก หรือ มองไม่เห็นถึงอำนาจในการควบคุมการสื่อสาร แม้ปัจจุบันรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีการออกอากาศทางสถานีวิทยุกว่า 200 สถานีประชาชนสามารถเปิดรับฟังได้จากแทบทุกคลื่นวิทยุในช่วยให้รายการมีความแพร่หลาย เป็นที่รู้จัก ของประชาชนไทยเป็นอย่างสูงในเชิงความนิยมยอมรับอย่างไม่มีความรู้สึกในการต่อต้านแต่อย่างใด

การวางยุทธศาสตร์ในการกระทำการสื่อสารกับประชาชนของรัฐบาล ในการใช้สื่อช่องทางวิทยุ นับได้ว่าเป็นความประสบความสำเร็จอย่างมากในการได้มาซึ่งความเข้าถึงผู้บริโภคราย

รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ดัง คำสัมภาษณ์ คุณ วโรกาส มังกรพิศม์ หนึ่งในทีมผู้ผลิต รายการ ที่กล่าวว่า

"รายการวิทยุนี้ได้เปรียบในเชิงความเร็ว และแพร่หลาย ขึ้นตอนไม่ซ้ำซ้อน สะดวกในการดำเนินการผลิต ผลิตง่ายเกิดเดี๋ยวนั้น ผลิตเดี๋ยวนั้น ประชาชนรู้สึก ได้ อย่างไม่รู้ทำไม่ได้วิทยุมันทันที ท่านนายกฯ เลือกสื่อวิทยุ นี้เพราะท่านมอง การณ์ไกล ด้วยความปรารถนาของ ท่านมอง ขึ้นตอนง่าย ประหยัดทำแล้ว เห็น ใหม่แพร่หลาย เข้าถึงประชาชนไปทุกภูมิภาค อย่างทางหอกระจายข่าวที่เล่าไป แบบนี้แหละ เรียกได้ว่า เข้าถึง และมีการตอบรับดีจริงๆ"

จะเห็นได้ว่า การเลือกใช้ช่องทางวิทยุเป็นช่องทางในการแพร่กระจายวาทกรรมรายการ นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน เนื่องมาจากการมองเห็น ศักยภาพของสื่อวิทยุ ที่มีความแพร่หลาย ขึ้นตอนการผลิตง่ายไม่ยุ่งยาก และ ประหยัด ที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใดคือ ความสามารถที่จะนำสาร เข้าถึงประชาชนผู้ฟังทั่วประเทศได้อย่างทั่วถึงกว่าสื่ออื่นๆ

ตัวอย่าง ความคิดเห็นผู้บริโภคจากการสัมภาษณ์

ตัวอย่างที่ 1 " อ้อ รายการนี้หรือดิอะ ดีๆ ฟังแล้วเออเราก็รู้ว่านายกฯ ไปทำอะไรมาบ้าง ฟัง แล้วเราก็ได้ความรู้ด้วยบางทีเค้ามีอะไรมาบอก รู้สึกว่านายกฯ ยันดีดีขึ้นมา เล่าทุกเสาร์เลย นีที่สวน (จตุจักร) เข้าๆ วันเสาร์มาเปิดร้าน บางทีวิทยุสวนกลาง เขาก็เปิด เราก็ได้ฟังไปด้วย เปิดร้านไปด้วย "

: คุณ มาลินี แซ่เตียง อายุ 35 ปี อาชีพ ค้าขายเสื้อผ้า

ตัวอย่างที่ 2 "รายการนายกฯ หรือฟังสิครับ วิ่งเข้าๆ นี้ส่วนมากพวกที่ฟังข่าวนะเปิดมากก็เจอ ก็ ต้องฟังกันทั้งนั้น แต่ถ้าวันไหนเปิดเพลงเทปก็ไม่ได้ฟัง ไม่ได้เป็นแฟนประจำ รายการอะไรหรอกครับ แต่ก็ได้ฟังบ่อยเหมือนกัน "

: คุณ เส็นย์ นนพะภา อายุ 27 ปี อาชีพ ขับรถ แท็กซี่

ตัวอย่าง ความคิดเห็นผู้บริโภคจากการตั้งกระทู้ทางอินเทอร์เน็ต www.sanook.com

ตัวอย่างที่ 3

Thai Lady [19 ต.ค. 2546 10:06:50] [p203.146.127.xx]

เคยฟังคะ พักหลังๆก็ขึ้นเกียงฟังแล้ว ส่วนคนอื่นๆ เท่าที่ทราบนะคะ ต้องรู้จักสีกะเพราะออกชะทุกคลื่นขนาดนั้น [ยิ้ม]

ตัวอย่างที่ 4

ตอถ้ำตอ [19 ต.ค. 2546 14:36:55] [81.71.1.xxx]

มีโอกาสได้ฟัง บ้านอยู่ตลาดโพธารามคะ ขอบอก แม่ค้าค้าก็เปิดฟังกันนะคะเข้าๆนะ ว่าไม่ได้嘛 เดียวนี้ใครๆก็สนใจการเมือง ส่วนฟังแล้วจะเชื่อ หรือไม่นั้นแล้วแต่เรื่องๆไป

ตัวอย่างที่ 5

กระดังง์ [19 ต.ค. 2546 20:17:58] [203.149.37.xxx]

ข้าพเจ้าฟังบ้างไม่ฟังบ้าง ตอนเริ่มรายการใหม่ๆก็ฟังบ่อย แต่ตอนหลังจับได้ว่า ดีเจรายการนี้ มั่วพูดเอาดีเข้าตัว เลยคร้านจะฟัง ไม่ค่อยจะติดตามเท่าไรละ แต่ก็พอฟังอยู่บ้างครั้งคราวแล้วแต่..

จากตัวอย่างความคิดเห็นผู้รับสารหรือผู้ฟังรายการทั้ง 5 ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะความเป็นช่องทางในการแพร่กระจายที่มีประสิทธิภาพของสื่อวิทยุที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนชั้นทำงานระดับกลางไปจนถึงระดับแรงงานจากการแสดงความคิดเห็นช่วยสะท้อนให้เห็นถึงการมีโอกาสในการเปิดรับสูงเช่น ตัวอย่างที่ 1 ที่กล่าวว่า"เข้าๆวันเสาร์มาเปิดร้านบางที่วิทยุส่วนกลางเขาก็เปิดเราก็ได้ฟังไปด้วยเปิดร้านไปด้วย" และตัวอย่างที่ 2 ที่กล่าวว่า"วิ่งเข้าๆนี้ส่วนมากพวกที่ฟังข่าวจะเปิดมากก็เจอก็ต้องฟังกันทั้งนั้นแต่ถ้าวันไหนเปิดเพลงเทปก็ไม่ได้ฟังไม่ได้เป็นแฟนประจำรายการอะไรหรอกครับแต่ก็ได้ฟังบ่อยเหมือนกัน" จะเห็นได้ว่าช่องทางการนำเสนอซึ่งโอกาสในการเปิดรับฟังของผู้ฟังทั้งที่ไม่ตั้งใจเปิดรับ หรือ ความสะดวกสำหรับผู้ติดตามสนใจ ทั้งนี้นำมาซึ่ง การเกิดทัศนคติเชิงบวกความชื่นชม เห็นด้วย หรือขณะเดียวกันอาจมีการเกิดทัศนคติเชิงลบ เช่น ตัวอย่างที่ 5 ที่กล่าวว่า "ตอนเริ่มรายการใหม่ๆก็ฟังบ่อย แต่ตอนหลังจับได้ว่า ดีเจรายการนี้ มั่วพูดเอาดีเข้าตัวเลยคร้านจะฟังไม่ค่อยจะติดตามเท่าไรละ แต่ก็พอฟังอยู่บ้างครั้งคราวแล้วแต่" เป็นลักษณะแสดงตัวอย่างให้เห็นถึงผู้ฟังที่ติดตามทั้งที่ มีความคิดเห็น ทัศนคติเชิงต่อต้าน เช่นไม่ชอบลักษณะการสร้างคามยอมรับครอบงำของรายการ

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยในการเลือกใช้ช่องทางวิทยุ นั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยเอื้อให้กระบวนการบริโภคของตัวบทของวาทกรรมมีผลสำเร็จไปตามเป้าหมายที่วางไว้ กล่าวคือ การเลือกใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงรายการเป็นศักยภาพในการเข้าถึงมวลชนได้อันจะนำมาซึ่งโอกาสในการเปิดรับของประชาชนที่จะเป็นที่รู้จักและการเปิดรับทั้งนี้ผู้บริโภคที่รับฟังรายการอาจมีความคิดเห็นทั้งพอใจ และไม่พอใจมีความนิยมชมชอบต่างกันไปอย่างไรก็ตามโดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่า การใช้ช่องทางสื่อวิทยุครั้งนี้ นับว่าประสบความสำเร็จในการแพร่กระจาย ในการมีโอกาสส่งสารไปยังผู้บริโภคนำมาสู่โอกาสในการชักจูง สร้างแนวคิด หรือทัศนคติร่วมกับผู้สร้างวาทกรรมได้

นอกจากนี้ จะสังเกตได้ว่า นอกจากการปัจจัยการเลือกใช้ช่องทางวิทยุ ที่นำมาสู่การเข้าถึงของประชาชนผู้ฟังแล้วยังมีปัจจัยเรื่องของการเลือกช่วงเวลาในการออกอากาศเวลา 8 โมงเช้าวันเสาร์ มาช่วยเสริมในการกำหนดโอกาสในการรับฟังอีกด้วย เนื่องจากช่วงเวลาในการกระจายเสียงของรายการดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่สามารถเพิ่มโอกาสในการฟังโดยเฉพาะในชนบท และภูมิภาคที่ได้รับสื่อจากทางเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าวที่มีการเปิดในทุกหมู่บ้านให้ได้รับฟัง และผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตจากการเก็บข้อมูลผู้รับสาร ว่าช่วงเวลาในการออกอากาศดังกล่าวยังเป็นช่วงเวลาที่เหมาะระดับกลาง - ระดับล่างที่ตื่นเข้ามาทำงานซึ่งเป็นประชากรกลุ่มหลักของประเทศ มีโอกาสในการเปิดรับสูงนอกจากนี้จากการแสดงความคิดเห็นของผู้รับสารจะเห็นได้ว่ายังพบประโยชน์ของการเลือกดำเนินการจัดรายการช่วงเช้าที่ส่งผลดีต่อภาพลักษณ์เชิงบวกของตัวนายกฯ คือการเกิดภาพความเป็นคนขยันที่ตื่นเข้ามาเล่าการทำงานเรื่องต่างๆทุกสัปดาห์เป็นการช่วยสร้างเอกภาพความผูกพันภักดีต่อตัวผู้สร้างวาทกรรมในทางอ้อมอีกด้วย

จะเห็นได้ว่ารายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีการดำเนินการจัดการในส่วนของเวลา และช่องทางการนำเสนอที่ผสมผสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถในการดำเนินการจัดการจากอำนาจในการใช้สื่อของความเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นการใช้สื่อเพื่อเข้าถึงประชาชนผู้บริโภคเพื่อที่จะนำมาสู่การเกิดความสัมพันธ์ผลตามเจตนารมณ์ของผู้สร้างวาทกรรม.

1.1 ลักษณะการนำเสนอ

การวิเคราะห์ลักษณะในการนำเสนอเป็นการวิเคราะห์พิจารณาจากลักษณะของตัวสื่อ ในการสื่อสารไปยังผู้บริโภค หรือประชาชนที่ติดตามรับฟังรายการรายการนี้มีลักษณะเด่นในการ

นำเสนอ (นอกจากรูปแบบรายการที่เป็นการดำเนินการแบบการเล่าฝ่ายเดียวอย่างที่ได้อธิบายไว้ไปแล้วในส่วนแรกของกระบวนการผลิต) ที่พบในรายการในการดำเนินการจัดรายการพูดคุยกับประชาชน แบ่งลักษณะเด่นในการนำเสนอสู่ประชาชนผู้ฟังได้ดังนี้

1 วิธีการสื่อสารพูดคุยแบบสนทนา Dialogue

เป็นการใช้รูปแบบสนทนาในการคุยคนเดียวที่ดูไม่เป็นทางการที่เป็นรูปแบบการสื่อสารที่แสดงความเป็นธรรมชาติสูงในการพูดคุย การใช้ลีลาน้ำเสียงสำนวนภาษา เน้นการพูดคุยที่ก่อให้เกิดความรู้สึก สนทนาไม่เลือกใช้วิธีการพูดในเชิงหลักการที่จริงจังเป็นรูปแบบการนำเสนอซึ่งตรงข้ามกับผู้นำคนก่อนหน้า(นาย ชวน หลีกภัย) ที่มักใช้การสื่อสารกับประชาชนแบบเน้นข้อเท็จจริง นอบน้อมและ เป็นทางการสูง

กล่าวได้ว่าการใช้รูปแบบการสื่อสารในลักษณะนี้เป็นรูปแบบที่มีความแตกต่างรูปแบบใหม่ในการนำเสนอวาทกรรมสู่ประชาชนผู้ฟังซึ่งรูปแบบการพูดลักษณะนี้เป็นการวางยุทธศาสตร์ในการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จต่อผู้ฟังคนไทยสามารถสร้างเอกลักษณ์จุดเด่น ความน่าสนใจในการติดตาม รับฟัง และผลเชิงบวกแก่การสร้างความรู้สึกใกล้ชิดความสัมพันธ์อันดีที่จะเกิดระหว่างผู้ฟัง และผู้สร้างวาทกรรม

ตัวอย่างการใช้ภาษา สนทนาแบบไม่เป็นทางการ เช่น

“ พี่น้องครับ ไอ้การทำงานแบบที่วันหนึ่งๆ ออกมาด่าว่ากันไม่ดีหรอก เรามาช่วยกันใช้สมองให้ถูกทาง แก้ปัญหาให้ชาติดีกว่า ถ้าท่านที่สร้างสรรค์ไม่เป็นก็ให้อยู่เฉยๆ อยากรู้ไหมผมจะมุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องต่อไปครับ”

จะเห็นได้จากตัวอย่างการใช้ภาษารูปแบบสนทนาไม่เป็นทางการที่ปรากฏในรายการ เช่น การใช้สรรพนามเรียกแทนตัวเองว่า “ผม” และเรียกแทนผู้ฟังว่า “พี่น้องครับ” “พี่น้องที่เคารพ” มีการใช้คำศัพท์ที่เข้าใจง่ายพูดง่ายฟังง่ายและการใช้ภาษาเชิงอารมณ์ที่ชัดเจนเช่น คำแสดงความรู้สึก พอใจ ไม่พอใจอย่างชัดเจนในการพูดคุย เช่น “ไอ้การทำงานแบบที่วันหนึ่งๆ ออกมาด่าว่ากันไม่ดีหรอก” หรือการพูดกระทบฝ่ายตรงข้าม เช่น “ถ้าท่านที่สร้างสรรค์ไม่เป็นก็ให้อยู่เฉยๆ”

เหล่านี้เป็นลักษณะการใช้ภาษาแบบสนทนาที่ ช่วยสร้างสีสันในการนำเสนอให้ผู้ฟังรู้สึกไม่น่าเบื่อ มีรสชาติน่าฟัง และเกิดความรู้สึกคล้อยตามดังตัวอย่างข้างต้นเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับฝ่ายตรงข้ามในเชิงลบ ให้ผู้ฟังรู้สึกคล้อยตามกับสิ่งที่นำเสนอได้ง่ายมากขึ้น

2. วิธีการสื่อสารพูดคุยแบบอ้างหลักฐาน

นอกจากนี้มีการใช้ข้อมูลเชิงหลักฐานเช่น พุดอ้างถึงตัวเลขเพื่อเพิ่มความชัดเจนน่าเชื่อถือในการเล่ารายงานในประเด็นนั้นๆ ในแต่ละลำดับคำ ตัวอย่างเช่น

“กลุ่มอาชีพที่อำเภอลำลูกกาที่เช่นกันขายผ้าไหมมัดย้อมบาติกลายทองเมื่อก่อนขายได้เดือนละ 7,000-9,000 บาทตอนนี้ขายได้เดือนละ 18,000-20,000 บาท เพราะการที่เราเอาสินค้าของเราเข้าไปไว้ในคอมพิวเตอร์”

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นลักษณะการนำเสนอของผู้ฟังที่มีการระบุตัวเลข แสดงความชัดเจนเพิ่มหลักฐาน แทนที่จะเป็นการพูดถึงประสิทธิภาพลอยๆ เห็นได้ว่าลักษณะการนำเสนอดังกล่าวช่วยทำให้การสื่อสารในประเด็นข้างต้นในเรื่องของการทำงานในการพัฒนาเศรษฐกิจมีความน่าเชื่อถือ ดูจับต้องได้มากยิ่งขึ้นในความรู้สึกของผู้ฟังช่วยแสดงภาพความเป็นนักธุรกิจผู้รอบรู้มีข้อมูลอยู่ในมือ สร้างให้ผู้ฟังรายการเกิดความรู้สึกเชื่อมั่น นิยมประสิทธิภาพในตัวผู้พูด

3. วิธีการสื่อสารพูดคุยแบบแบ่งเป็นประเด็นสั้นๆ

ลักษณะการนำเสนอสู่ประชาชนผู้ฟังโดยการนำเสนอเป็นแบบการจัดแบ่งการเล่าเรื่องต่างๆเป็นประเด็นสั้นๆ ในแต่ละประเด็นจะนำเสนอแบบ กระชับได้ใจความว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ที่ไหนอย่างไร ทำให้อาการดูไม่เน้นสาระจนเกิดความเครียดไม่น่ารับฟังมากเกินไป ยกตัวอย่าง เช่น ประเด็นทั้งหมดในการนำเสนอของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ที่ออกอากาศไปเมื่อ วันเสาร์ที่ 5 เมษายน 2546 มีประเด็นในการนำเสนอดังนี้

1. 2 เมษายนเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
2. มอบนโยบายเรื่องยาเสพติดในภาคอีสานที่จังหวัดมหาสารคาม

3. ยืนยันประเทศไทยไม่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคหัดเยอรมัน
4. ธนาคารออมสินเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชนบท
5. ภายในปี 2547 ทุกครอบครัวจะต้องมีไฟฟ้าใช้
6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบของการบริหารสนามบินสุวรรณภูมิต้องดีและโปร่งใส
7. เนื้อหาการประชุมเอเปคจะเน้นย้ำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูล
8. สั่งให้มีการควบคุมเว็บไซต์ทั้งในและต่างประเทศที่ไม่เหมาะสม
9. เร่งแก้ปัญหาร้านค้าที่หลอกลวงนักท่องเที่ยวต่างประเทศ
10. เปิดจองโครงการบ้านเอื้ออาทรระยะที่ 2 ใน 13 จังหวัด
11. ขอให้ระมัดระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลสงกรานต์
12. แยกต่างประเทศเข้าพบหลายราย
13. รัฐบาลจะผลักดันให้ตัวเลขเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพ

จากตัวอย่างแสดงลักษณะการนำเสนอประเด็นของแต่ละสัปดาห์ที่จะเห็นได้ว่าภายใต้เวลาการนำเสนอภายใน 1 ชั่วโมงของรายการมีการนำเสนอโดยการแบ่งเป็นประเด็นที่ไม่ยาวมากนักโดยเฉลี่ยประมาณ 8 - 15 เรื่องแต่ละเรื่องกินระยะเวลาเพียงแค่ 3 - 4 นาทีเท่านั้นกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะที่คล้ายกับการสรุปข่าวสั้นแต่ที่นี้เป็นข่าวเกี่ยวกับนายกฯ และรัฐบาลเท่านั้นที่มีการรองรับประเด็นในการนำเสนอมาแล้วลักษณะในการนำเสนอเช่นนี้ทำให้ผู้ฟังมีความรู้สึกว่าการที่สร้างในรายการมีความหลากหลายโดยเฉพาะจะเห็นได้ว่าเป็นการพูดคุยเรื่องใกล้ตัวที่ประชาชนรู้แล้วคล้ายประเภทรายการสรุปข่าวสั้นรอบสัปดาห์ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าไม่น่าเบื่อทำให้ผู้ฟังรายการรู้สึกว่าการนำเสนอติดตามฟังอีกทั้งยังช่วยให้เกิดการสร้างคุณค่าภาพที่ดีให้กับตัวผู้สร้างวาทกรรมว่าเป็นผู้ทำงานหนักมีความขยันทำงานจากการมาเล่าการทำงานประเด็นมากมายทุกเช้าวันเสาร์ช่วยเพิ่มความนิยมความเชื่อถือไว้วางใจสะท้อนกลับไปยังตัวผู้สร้างวาทกรรมอีกด้วย.

2. ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทการสร้างวาทกรรม

สำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากการสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นของผู้รับสารประชาชนผู้รับฟังรายการโดยทั่วไปซึ่งพบทั้งแนวคิดที่แตกต่างทั้งชอบ ไม่ชอบ ฯลฯ ทั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาทำการประเมินลักษณะระบบความคิดของผู้รับสารโดยรวมและลักษณะที่ปรากฏจากผลการวิเคราะห์ระบบความคิดของผู้รับสารมีดังนี้

- ชอบฟัง และรู้สึกสนใจผู้มีอำนาจพูด
- เบื่อง่าย ไม่ชอบหลักการที่เคร่งเครียด แต่ ชอบการพูดคุยในรูปแบบที่เป็นกันเอง

จากการประมวลคำตอบของการสำรวจแนวคิดที่หลากหลายของผู้รับสารผู้ฟังที่ติดตามรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนพบคำตอบที่สะท้อนนัยยะการให้ความสนใจ ความตื่นตัว ในการติดตามรับฟังรายการ เนื่องจาก สถานภาพของผู้จัดรายการมีความเป็น นายกรัฐมนตรีเป็นอีกปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสนใจในการเปิดรับของผู้รับสาร

ตัวอย่าง ความคิดเห็นจากการสำรวจพูดคุย

ตัวอย่างที่1 "ผมว่านายกฯคนนี้ได้มากเลยนะ ได้ค่อยจะมารายงาน สรุปการทำงานแต่ละอาทิตย์ๆ ไม่ใช่เรื่องง่ายๆที่ใครจะมาทำได้อย่างนี้ ไม่เห็นรัฐบาลอื่นทำกัน ผมเป็นคนหนึ่งที่ติดตามการทำงานของท่านเสมอติดตามรายการทุกวันเสาร์ขอเป็นกำลังใจให้กับท่านผมว่าท่านมาเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองไทยเป็นการเมืองสมัยใหม่ กล้าคิด กล้าทำ เราคนไทยควรสนับสนุนนายกอย่างท่านผมสนับสนุนเต็มที่ ประเทศไทยจะได้เจริญเสียที"

: คุณ มานพ มงคลจักร อายุ 57 อาชีพ รับจ้าง

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการแสดงถึงความสนใจของผู้รับสารคนไทยตื่นตัวการรับฟังผู้มีอำนาจพูดโดยมีทัศนคติไปในเชิงแสดงความ ชื่นชม นิยมชมชอบเนื่องจากมีความสุขในการรับฟัง และมีความคล้อยตามไปกับการนำเสนอของเนื้อหาวาทกรรมและยังสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของการสร้างวาทกรรมที่กระทำการต่อผู้ฟังอย่างได้ผลในการเกิดความนิยมต่อตัวผู้สร้างวาทกรรม อย่างเช่นการแสดงความคิดเห็นชื่นชมว่า "เป็นนายกฯที่ดี" "ไม่ใช่เรื่องง่ายๆที่ใครจะทำได้"หรือกระทั่ง"เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่หรือสมัยใหม่" เป็นต้น

ตัวอย่างที่2 "ก็ได้ฟังเหมือนกันนะคะ บางที บางทีก็ไม่ได้ฟังรู้สึกว่าเป็นการ ตีนะที่มีการสื่อสารกันโดยตรงๆเลยจากปากนายก ว่าอะไรเป็นอย่างไรที่ฟังๆบางทีก็เออสนุกดี ทั้งที่ปกติก็ไม่ได้สนใจการเมืองนะ แต่อย่างบางทีไปข้างนอกวันเสาร์ได้ฟังบนรถแท็กซี่ รู้สึกว่า เออฟังเหอะ แบบ อยากรู้เนี่ยว่านายกจะพูดอะไรยังไง จะดำใคร"

: คุณ จิมลมาศ นุ่มประสงค์ อายุ 25 อาชีพ พนักงานบริษัท

ตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นของผู้รับสารข้างต้นเป็นลักษณะเช่นเดียวกับตัวอย่างแรกที่สนใจตื่นตัวในการฟังผู้มีอำนาจพูดโดยตรงกับผู้ฟังนอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นในส่วนของความสนใจในรูปแบบการเล่าข่าวที่ชนชั้นกลางคุ้นเคยนิยมคือ การพูดแบบสนทนาเห็นจากตัวอย่างช่วงที่กล่าวว่า "แบบ อยากรู้ปะว่านายกจะพูดอะไรยังไง จะดำใคร" และยังแสดงถึงความสำเร็จในการที่วาทกรรมรายการสามารถทำให้ถูกใจผู้ฟังรากหญ้าทั่วไปที่ไม่สนใจการเมืองแต่ก็สามารถทำให้เกิดความต้องการเปิดรับ

ความคิดเห็นจากกระทู้ทางอินเทอร์เน็ต www.sanook.com

ตัวอย่างที่3 นายพราน [19 ต.ค. 2546 20:59:42] [202.57.140.xxx]

ถ้ามีโอกาสก็ฟัง ทำให้เรารู้ว่า บ้านนี้เมืองนี้เกิดอะไรขึ้น และจะทำอะไรข้างหน้า ทำให้เรารู้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า ดีกว่าบางคนที่ทำอะไรแล้วไม่บอกให้ประชาชนรู้ พอถามหน่อยก็บอกว่ายังไม่ได้รับรายงาน แล้วไม่รู้ว่าจะป็นนายกไปทำไม มัวแต่รอรายงานประชาชนแห้งตายพอดี [5]

ตัวอย่างที่4 ความคิดเห็นจากกระทู้ทางอินเทอร์เน็ต www.lemononline.com

3. ความ
คิดเห็นเรา

Posted : วันศุกร์ที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2547, เวลา 17:39

ส่วนมากพวกที่ไม่ชอบนายกทักษิณในความคิดเห็นเราต้องเป็นพวกหาทางขายยาเสพติดไม่ได้หรือพวกที่ชอบเที่ยวกลางคืนแต่อยากอยู่สนุกต่อจนตึกถึงเข้าไม่ได้เพราะท่านนายกออกกฎเวลาปิดคลับซะใหม่...ไม่รู้แน่แต่ในความคิดเห็นเราท่านนายกก็มีส่วนดีในการพัฒนาประเทศในบางสวนเศรษฐกิจไทยดีขึ้นถึงจะไม่ได้ขึ้นมากนักก็ไม่ใช่เป็นเพราะท่านนายกหรือที่มีส่วนทำให้ดีขึ้น..เราคิดว่าการจะทำให้บ้านเมืองดีขึ้นไม่ใช่เรื่องง่ายถ้าไม่เคยไปลองพัฒนาประเทศดูเองว่าจะทำได้ดีกว่านายกใหม่จะไปตัดสินว่าท่านว่าท่านหาดีใส่ตัวเองมันก็พูดเกินไป...พวกที่น่าเบื่อที่ชอบสร้างปัญหาต่อประเทศไทยให้ท่านนายกต้องแก้ไขนะไม่ใช่ดิฉันบ้างมัวมาติแต่นายกผู้ที่ดูแลประเทศกันตั้งแต่ลืมมองตัวเองด้วยว่าพวกเราเองบางทีก็พูดและทำอะไรน่าเบื่อเช่นกัน เรานะเป็นคนหนึ่งที่ติดตามคอยฟังรายการเสมอ ฟังแล้วมีความสุข อบอุ่นใจที่ผู้นำประเทศจริงใจมาแล้วเรื่องราวทุกอย่างที่เกิดขึ้นให้กับผู้ฟังคือประชาชนได้รับรู้อย่างใกล้ชิดโปร่งใส สมเป็นผู้นำรุ่นใหม่ ใครจะว่าไงเราสนับสนุนสุดตัว

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการแสดงถึงความสนใจของผู้รับสารคนไทยตื่นตัวการรับฟังผู้มีอำนาจพูดโดยรู้สึกมีความสุข ภูมิใจในการมีส่วนร่วมในการรับรู้การทำงานของรัฐบาลเช่น ตัวอย่างที่ 3 ที่แสดงความคิดเห็นว่า "ทำให้เรารู้ว่า บ้านนี้เมืองนี้เกิดอะไรขึ้น และจะทำอะไรข้างหน้า ทำให้เรารู้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในภายหน้าดีกว่าบางคนที่ทำอะไรแล้วไม่บอกให้ประชาชนรู้" และตัวอย่างที่ 4 จากการแสดงความคิดเห็นว่า "เราจะเป็นคนหนึ่งติดตามคอยฟังรายการเสมอฟังแล้วมีความสุข อบอุ่นใจที่ผู้นำประเทศจริงใจมาเล่าเรื่องราวทุกอย่างที่เกิดขึ้นให้กับผู้ฟังคือประชาชนได้รับรู้แบบนี้ดีโปร่งใส สมเป็นผู้นำรุ่นใหม่ใครจะว่าไงเราสนับสนุนสุดตัว" ทั้ง 2 ความคิดเห็นข้างต้นเป็นการย้ำให้เห็นลักษณะร่วมของลักษณะผู้รับสารไทยที่ รู้สึกสนใจเห็นคุณค่าในที่ผู้การนำใช้สื่อออกมาทำการสื่อสารพูดคุยกับประชาชนตลอดจนเกิดความรู้สึกนิยมผูกพัน

นอกจากนี้ว่าทกรรมยังส่งผลเกิดภาพเชิงบวกต่อผู้พูดจะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นที่ 3 และ 4 มีการแสดงความคิดเห็นถึงภาพความเป็นนายกฯที่โปร่งใส จริงใจในการออกมาทำการจัดรายการพูดคุยกับประชาชนเช่น"แบบนี้ดีโปร่งใสสมเป็นผู้นำรุ่นใหม่ใครจะว่าไงเราสนับสนุนสุดตัว" ลักษณะดังกล่าวตรงกับลักษณะที่นักคิดเรื่องวาทกรรมฟูโกต์กล่าวเอาไว้ว่า วาทกรรมไม่ใช่การปกปิดปิดบังแต่เป็นการประกอบสร้างความจริงอีกทั้งมีประสิทธิผลในเรื่องของการเกิดภาพเปรียบเทียบสะท้อนกลับไปถึงฝ่ายตรงข้าม คือผู้นำคนเดิม(นาย ชวน หลีกภัย)ดังที่ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นว่า"ดีกว่าบางคนที่ทำอะไรแล้วไม่บอกให้ประชาชนรู้ พอลมหนาวก็บอกว่ายังไม่ได้รับรายงาน แล้วไม่รู้ว่าจะไปทำไม่มั่วแต่รอรายงานประชาชนแห้งตายพอดี"

จากการสำรวจความคิดเห็นผู้รับสารทั้งจากการสัมภาษณ์พูดคุย และจากการตั้งกระทู้ถามความคิดเห็นทางอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าการออกความคิดเห็นทั้งความคิดเห็นที่ชอบและไม่ชอบต่างมีนัยยะการแสดงความรู้สึกสนใจ และมีความตื่นตัวในการรับสาร ในการรับฟังรายการจากนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีผู้มีอำนาจ สะท้อนลักษณะระบบความคิดของผู้รับสารที่เด่นชัดของคนไทยที่มักให้ความสำคัญกับปรากฏการณ์ที่ผู้มีอำนาจในที่นี้คือผู้นำประเทศออกมาทำการสื่อสารกับประชาชนทำให้เกิดการตอบรับในการจับตามองคอยรับฟังสิ่งที่ผู้มีอำนาจจะนำเสนอ

และนอกจากความสนใจของผู้รับสารที่เกิดจากสถานภาพของผู้นำเสนอตัวบทของรายการแล้วนอกจากนี้ยังพบนัยยะที่สะท้อนออกมาจากอุปนิสัยการเปิดรับที่ผู้วิจัยสังเกตพบจากข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของผู้รับสารที่เด่นชัดอีกลักษณะหนึ่ง คือการแสดงความคิดเห็นใน

ส่วนของความนิยม พอใจจากรูปแบบการสื่อสารที่สะท้อนออกมาจากการแสดงความคิดเห็นเชิง
ความสนุก / เพลิดเพลิน / ความเบื่อหน่าย

ตัวอย่างที่1 ความคิดเห็นจากกระทู้ทางอินเทอร์เน็ต www.lemononline.com

2. อาจู posted : วันศุกร์ที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2547, เวลา 15:02

นำเบื่อหน่ายสุดเชิงการเมือง เคยฟังนะ พุดเก่ง ฟังแล้วรู้สึกแหมคนดี
จริงๆเลย...เอาดีเข้าตัว เอาชั่วให้คนอื่น คิดแบบนี้แล้วเลยขี้เกียจฟัง

ตัวอย่างที่2 ความคิดเห็นจากกระทู้ทางอินเทอร์เน็ต www.pantip.com

ความคิดเห็นที่ 1

การออกมาจัดรายการแบบนี้มันเจ๋งมากๆเลยครับผมว่าท่านนายกทักษิณนี่เข้าข่าย อัลจริยะ เพราะจากที่
เคยฟังรู้สึกที่ท่านเก่งดินะ พุดเรื่องราวล้านแปดรู้แทบทุกเรื่อง ฟังยังไงก็เป็นประโยชน์ แถมเล่าแบบสนุกๆ
ยังไม่รู้ ถ้าเป็นนักการเมืองคนอื่นมาเล่า ป่านนี้คนคงเลิกฟังกันไปนานแล้วววว....

จากคุณ : ดาราเดช - [12 มิ.ย. 47 17:33:41 A:203.209.97]

ตัวอย่างที่3 ความคิดเห็นจากกระทู้ทางอินเทอร์เน็ต www.pantip.com

ความคิดเห็นที่ 2

ว่างๆ ว่าจะเขียนพอดี้

ผมมองว่าท่านคิดแบบนักธุรกิจ ได้กำไรก็ทำ ไม่ได้กำไรก็ไม่ทำ ท่านมองอะไรที่ยาวไกลนะ นาย
ออกมาพุดนี้ ไม่มีอะไรหรอกโปรโมชันตัวเอง คณะรัฐบาล โขว์ผลงาน ตำคนอื่น เรียกคะแนนนิยม เออแต่
ไม่รู้ทำไมผมก็เป็นคนหนึ่งนะยังคอยชอบฟังที่ติดตาม อยากรู้ว่านายจะพุดอะไร วันนี้ สงสัยอาจเป็น
เพราะ สไตส์การพุดของท่านนายกมั่งที่ฟังเพลินๆ ก้อแปลกกะผมก็รู้ว่าท่านมามายกตัวเอง แต่ก็ยังชอบ
ฟัง...55

จากคุณ : ล้อเล่นนะ [12 มิ.ย. 47 20:26:09]

จากตัวอย่างทั้งหมดข้างต้นจะเห็นถึงการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างทั้งชอบและไม่ชอบ
สะท้อนให้เห็นถึงนิสัยยะของผู้ฟังที่เบื่อง่าย ไม่ชอบหลักการที่จริงจังแต่สนใจในการนำเสนอรูปแบบ
การพุดคุยจัดรายการที่เป็นกันเองอย่างการสนทนาพุดคุยอย่างเป็นกันเองที่นำเสนออยู่ในรายการ
เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าความคิดเห็นต่อเนื้อหาที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน
กันไปในแต่ละบุคคล ทั้งเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยต่อความคิดเห็นแต่อย่างไรก็ตามลักษณะรูปแบบ
ในการดำเนินการนำเสนอวาทกรรมของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนนั้นมีความสัมฤทธิ์
ผล ถูกใจผู้ฟังคนไทยเป็นอย่างดีในการทำการสื่อสารกับประชาชนผู้ฟังในสังคมไทยโดยจะเห็น
จากการแสดงความคิดเห็นตัวอย่างที่ 2 ที่กล่าวว่า "แถมเล่าแบบสนุกๆยังไม่รู้ ถ้าเป็น
นักการเมืองคนอื่นมาเล่า ป่านนี้คนคงเลิกฟังกันไปนานแล้ว" และ ตัวอย่างที่3 ที่กล่าวว่า "เพราะ

สไตส์การพูดของท่านนายกที่ฟังเพลินๆ ก้อแปลกนะผมก็รู้ว่าท่านมาเม้ายกตัวเองแต่ก็ยังชอบฟัง” เห็นได้ว่าความคิดเห็นดังกล่าวเป็นการยืนยันถึงระบบความคิดความนิยมของผู้รับสารที่สนใจชอบฟังรูปแบบการนำเสนอของรายการที่เป็นการพูดคุยแบบใช้ภาษาสนทนาอย่างไม่เป็นทางการเห็นได้จากบางตัวอย่างความคิดเห็นที่แสดงความสนใจพอใจรูปแบบทั้งที่ไม่พอใจเนื้อหา.

การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice)

ตามแนวการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Norman Fairclough กล่าวว่าวาทกรรมเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมที่ทั้งตัวบท และบริบทล้วนมีความสัมพันธ์ต่อกันรูปแบบของการผลิตวาทกรรมในแต่ละสังคมจะมีความแตกต่างกันจากช่วงเวลาหนึ่งกับ อีกช่วงเวลาหนึ่ง ดังนั้นการศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมในเรื่องใดๆให้สมบูรณ์นั้นจำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ถึงบริบทหรือ อิทธิพลทางสังคมที่แวดล้อมปฏิบัติการทางวาทกรรม ณ ช่วงเวลานั้นด้วยดังนั้นสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการมองการกระทำกรของบริบทแวดล้อมที่มาตีกรอบการสร้างความหมายของรายการ ทั้ง การเล่าปัญหา ให้การอธิบายการทำงาน การอบรมแนะนำ การชี้แจง และการวิวาทะ โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะพิจารณา การก่อดัว และ ดำรงอยู่ของวาทกรรมภายใต้เงื่อนไขทั้ง ด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง วัฒนธรรม และ กฎหมายว่าสังคมทำอะไร อย่างไรและมีความสัมพันธ์อย่างไร กับการสร้างวาทกรรมชุดนี้ในสังคมไทย.

โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ตามประเด็นดังนี้

- 1.วาทกรรมในระบบสังคม
- 2.วาทกรรมในระบบ เศรษฐกิจการเมือง
- 3.วาทกรรมในระบบวัฒนธรรม
- 4.วาทกรรมในระบบกฎหมาย

1. วาทกรรมในระบบสังคม

สภาพสังคม และ สถานการณ์ในสังคมของช่วงเวลานั้นเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีส่วนในการกำหนดความเป็นผู้นำที่สังคมต้องการ ว่าผู้นำนั้นควรเป็นบุคคลอย่างไร

ปัจจุบันนี้สังคมไทยตกอยู่ในภาวะตามกระแสโลกาภิวัตน์ หรือ Globalization (ช่วงยุคแห่งพลังของการสื่อสารที่ทำให้พรมแดนของรัฐและนานาชาติไร้ความหมาย)อย่างชัดเจนซึ่งเป็นช่วงเวลาภาวะตามกระแสโลกาภิวัตน์ และการระบอบของวัฒนธรรมตะวันตกได้แพร่กระจายไปทั่วโลกสังคมไทยต้องพยายามก้าวตามความสัมพันธ์กับกระแสโลกไร้พรมแดนการสร้างควมตื่นตัวสนใจ และให้ความสำคัญทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่การสื่อสารดาวเทียม ระบบคอมพิวเตอร์ เพิ่มมากขึ้นอย่างกว้างขวางโดยมีกรอบการมอง คือกรอบโลกตะวันตกในการอ้างอิงเป็นแบบอย่าง (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2537)

การเปลี่ยนแปลงของสังคมในรูปแบบใหม่ที่ต่างไปจากเดิมนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อแนวความคิดมุมมอง ความสนใจ ค่านิยม การรับรู้ในความเป็นไปของโลกที่เปลี่ยนไปของคนไทยที่จากเดิม ระบบสังคมความเป็นอยู่ความคิดถูกกำหนดด้วยเหตุผลข้อเท็จจริง การรับฟังความคิดเห็นคนส่วนใหญ่ มาเป็นการให้ความสำคัญต่อการผลิต และการเกิดความเชื่อถือ นิยมแบบใหม่ คือความเชื่อถือศรัทธาในความเป็นเลิศของมนุษย์ และค่านิยม ความยอมรับความสามารถของการอยู่รอดในกระแสสากล

การให้ความสำคัญกับการเปิดกว้างการรับเอาค่านิยมยกย่องความเป็นสากลเหล่านี้กล่าวได้ว่าเป็น ระบบความคิดความเชื่อแบบใหม่ที่สังคมไทยได้รับมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ของโลกภายนอกที่ส่งผลกระทบมาสู่สังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สภาพการณ์ และ ระบบความคิดที่เปลี่ยนไปของสังคมไทย นั้นมีผลสัมพันธ์กับรูปแบบของผู้นำที่สังคมต้องการที่เปลี่ยนไป สังคมไทยหันมาให้ความนิยม และให้คุณค่ากับผู้รับบุคคลที่ได้รับความนิยม เชื่อถือในระยะเวลานี้เป็นกลุ่มนักธุรกิจที่มีประสบการณ์ และประสบความสำเร็จ สังคมไทยเริ่มมีความต้องการผู้นำที่มีลักษณะของผู้มีวิสัยทัศน์ (World View) มีความเข้าใจโลก และศักยภาพในความเป็นสากล ที่กว้างไกลในการนำมาใช้นำพาบริหารประเทศ นับเป็นหัวใจสำคัญของผู้นำยุคใหม่ในอุดมคติที่สังคมปัจจุบันต้องการ

พรรคไทยรักไทยภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่เสนอตัวเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมืองรับใช้ประชาชนขณะนั้นมีภาพของความเป็นคนรุ่นใหม่มีพื้นฐานความประสบความสำเร็จในการบริหารธุรกิจด้านการสื่อสารคมนาคมจนได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ ตลอดจนมีการนำเสนอนโยบายบริหารประเทศที่ทันสมัยแบบใช้สไตส์การทำธุรกิจดำเนินการทางการเมืองโดยสร้างวาทกรรมอันเป็นแนวทางที่ประชาชน และสังคมให้การยอมรับในช่วงเวลานั้น จึงได้รับการตอบรับจากประชาชนเป็นอย่างดี ให้เข้ามาเป็นผู้นำประเทศในยุคกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง

จะเห็นได้ว่าจากคตินิยมที่มีต่อผู้นำในระบบสังคมไทยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางในการนำเสนอวาทกรรมที่ปรากฏในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนที่มักพบลักษณะการอ้างอิงการคิดแบบคนรุ่นใหม่ การอ้างอิงการยอมรับจากต่างประเทศอ้างอิงความเป็นสากล หรือศักยภาพที่เท่าเทียมสากลของผู้สร้างวาทกรรมยกตัวอย่าง เช่นลักษณะการเล่าคุยที่ปรากฏในรายการในการพูดคุยเรื่องการจัดกรด้านเศรษฐกิจการค้ากับต่างประเทศ (เมื่อวันเสาร์ที่ 22 เมษายน 2545) ที่กล่าวว่า

“ผมจะไป สหรัฐ เพื่อพูดคุยกับประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช จะเรียนท่านว่าเรื่องต่างประเทศเป็นเรื่องสำคัญพอกับเรื่องในประเทศ ซึ่งผมจะพยายามทำหน้าที่แทนพี่น้องอย่างเต็มที่ เพื่อให้เราได้อยู่บนเวทีโลกอย่างไม่เสียเปรียบ ผมเชื่อว่า ผมจะทำหน้าที่ตรงนี้ได้อย่างเต็มที่”

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดรายการนำเสนอวาทกรรมต่อประชาชนจะมีการนำเสนอที่สอดคล้องกับวาทกรรมผู้นำที่ประชาชนต้องการในระบบสังคมที่ต้องมีความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์มีประสิทธิภาพ และความเป็นสากลเพื่อสะท้อนประชาชนผู้ฟังได้เห็นในความเป็นผู้นำที่มีศักยภาพในตัวตนแบบเดียวกับที่สังคมต้องการ.

2. วาทกรรมในระบบเศรษฐกิจ และการเมือง

เมื่อพิจารณาวาทกรรมในด้านเศรษฐกิจ และการเมืองในช่วงเวลาขณะนั้นเป็นภาวะที่เศรษฐกิจถดถอยต่อเนื่องมาจากการประกาศลอยตัวค่าเงินบาทเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ที่ทำให้ประเทศไทยเกิดวิกฤติ ธุรกิจเงินทุน และหลักทรัพย์ในประเทศสูญเสียนำเชื่อถือจนเผชิญกับ ปัญหาการขาดสภาพคล่อง ภาวะทางด้านเศรษฐกิจของประเทศช่วงนั้นตกต่ำอย่างต่อเนื่องมีแต่ทรุดกับทรึงและเกิดผลกระทบลูกโซ่ต่อภาคอื่นๆทั้งระบบเศรษฐกิจประชาชนโดยทั่วไปได้รับผลกระทบจากความหายนะทางเศรษฐกิจกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วหน้าอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน (พิทยา ว่องกุล, 2540)

เหตุการณ์ดังกล่าวกระทบต่อวิกฤติศรัทธาที่มีต่อการบริหารจัดการทางการเมือง และได้เกิดวาทกรรมจำนวนมากในสังคมไทยในเชิงบั่นทอนความน่าเชื่อถือ และการยอมรับต่อหลายชุดรัฐบาลในช่วงนั้น และมีการประเมินความสามารถของบรรดานักการเมืองช่วงนั้นว่าขาดประสิทธิภาพมีการบริหารจัดการที่เชิงซ้ำไม่ทันการ และไม่โปร่งใสประชาชนทั่วไปเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมือง เบื่อลักษณะความเป็นผู้นำแบบเดิมๆที่เชิงซ้ำมักถอยตัวอยู่เหนือปัญหาเบือนหน้าความรู้เสถียรภาพของรัฐบาล และเบือนหน้าประสิทธิภาพของนักการเมืองหน้าเดิมๆทุกชุดที่ไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้

ผลต่อเนื่องจากการเกิดความหายนะทางเศรษฐกิจ และวิกฤติศรัทธาทางการเมืองที่เกิดขึ้นต่อคนไทยในสังคมไทยครั้งนั้นได้กลายเป็นโอกาสอันดีสำหรับการเปิดตัวของพรรคไทยรักไทย ของพ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร สามารถที่จะแทรกเข้ามาเรียกกระแสคะแนนนิยมได้ไม่ยากนักเนื่องจากประชาชนอยู่ในช่วงเวลาแห่งการมองหาผู้ที่จะเข้ามาจัดการแก้ไขปัญหา เนื่องจากได้มองเห็นความรู้สมรรถภาพในการบริหารราชการแผ่นดินของผู้บริหารหน้าเดิมๆ (ทั้ง จากพรรคชาติพัฒนา ประชาธิปัตย์ ชาติไทย และ ความหวังใหม่) ประชาชนเกิดภาพผู้นำในอุดมคติที่ต้องการผู้นำการเมืองแบบ ผู้แก้ปัญหา ต้องการผู้นำแบบวีรบุรุษที่จะมานำพาประเทศให้ผ่านพ้นวิกฤติไปได้

การเปิดตัวในการอาสาเข้ามาดูแลประเทศชาติของพรรค ไทยรักไทยทำโดยการประโคม
วาทกรรมปรัชญาอุดมการณ์ "คิดใหม่ ทำใหม่" ที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นปรัชญาหัวใจสำคัญของ
ไทยรักไทยในการประชาสัมพันธ์ประกาศจุดยืนอันเป็นภาพตัวแทนที่นำเสนอสู่ประชาชนไทย
วาทกรรมว่าด้วยการนำเสนอ เรื่อง "คิดใหม่ ทำใหม่" ของ พตท. ดร ทักษิณ ชินวัตร มีใจความ
ดังนี้ (พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร, 2542)

" การคิดใหม่ ทำใหม่ของเราไม่ได้หมายความว่าเอาของเก่าโยนทิ้งไปหมด แต่เป็น
การรื้อระบบคิดเดิมออก จัดระบบใหม่ด้วยมุมมองสายตาที่เปลี่ยนไปซึ่งไทยรักไทย
วางไว้ 3 ระดับ คือ

- ระดับที่ หนึ่ง สิ่งที่ดี และสอดคล้องกับการเมืองในโลกอนาคตก็เก็บไว้ เช่น
คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ภูมิปัญญาเดิม อาทิความกตัญญู
ความซื่อสัตย์ ความเคารพนบนอบผู้ใหญ่ ฯลฯ
- ระดับที่ สอง สิ่งที่เกิดขึ้นมีอยู่แล้วแต่ควรปรับบางอย่างเพื่อความสมบูรณ์ ต้อง
เก็บไว้ และ ปรับปรุง อย่างการปฏิรูปการเมือง
- ระดับที่ สาม สิ่งที่ใช้ไม่ได้เลย และเราต้องเปลี่ยนใหม่อันนี้เห็นได้ชัดว่าการเมือง
บ้านเรามีมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำการเมืองแบบทำลายกันเอง เอา
แต่เสียดสีคู่แข่ง การทุจริต คอร์ปชั่นนำคนไม่มีความรู้
ความสามารถมาบริหารประเทศแต่เข้ามาด้วยการซื้อเสียง เหล่านี้
ต้องคิดใหม่ทำใหม่หมด

ทั้งนี้ เพราะการเมืองไทย เป็นการเมืองที่มีแต่สีสันเดิมแต่ง ระบายสีแก้ง คนดังถูก
ยกย่องมากกว่าคนมีคุณภาพ สิ่งที่เราคุ้นเคยก็คือการเมืองแบบทำลายมากกว่า
การเมือง แบบสร้างสรรค์ ดังนั้นถ้าเราเลือกแต่นักการเมืองที่ดีแต่สร้างสีสันทาง
การเมืองมาเป็นผู้แทน ก็เท่ากับเราปล่อยให้ประเทศถูกบริหารโดยผู้เชี่ยวชาญทาง
การเมือง มากกว่า ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหาร หรือหลงไหลไปกับรูปแบบโดย
พลาดสาระสำคัญไป และนี่เอง คือ สาเหตุว่า ทำไมทุกวันนี้ ชาติเราจึงมี
ปัญหาที่แก้ไม่ได้มากมาย "

นับเป็นจังหวะและโอกาสทางเศรษฐกิจ และการเมืองที่เหมาะสมอย่างยิ่งของพรรคไทยรักไทยที่ประชาชนกำลังรอคอยพร้อมที่จะเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ หน้าใหม่ที่มีภาพลักษณ์ดีได้มีโอกาสได้พิสูจน์ตัวเอง

วาทกรรมชุดใหม่ที่น่าเสนอต่อสังคมไทยได้รับความนิยมนใจและ การตอบรับเป็นอย่างดี โดยเฉพาะเป็นวาทกรรมภายใต้การนำเสนอของผู้ที่มีเบื้องหลังการศึกษาสูง และประสบความสำเร็จทางธุรกิจ การนำเสนอความเป็นผู้นำทางการเมืองแนวใหม่ที่จะเข้ามาบริหารประเทศแบบเชิงรุก เช่นเดียวกับการบริหารธุรกิจการนำเสนอความพร้อมที่จะบริหารประเทศแบบกล้าลุยไปข้างหน้า อย่างคล่องตัว ว่องไวเป็นปัจจัยสำคัญหลัก และเสริมด้วยปัจจัยรองที่น่าสนใจอย่าง การเสนอชุดโครงการที่มีความชัดเจน และโดดเด่นกว่า พรรคอื่น ในการเอาใจประชาชนระดับรากหญ้า เช่น 30 บาทรักษาทุกโรค พักหนี้เกษตรกร กองทุนหมู่บ้าน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และนโยบายหลักอื่นๆ อย่าง ปรราบคอร์ปชั่น ปฏิรูประบบราชการ และการพัฒนาการศึกษา และที่สำคัญคือ นโยบายอื่นใด คือ การฟื้นฟูเศรษฐกิจเป็นชุดวาทกรรมที่น่าเสนอต่อสังคมไทยที่สร้างให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้นจากการเลือกตั้งในปี 2544

จะเห็นได้ว่าวาทกรรมที่น่าเสนอต่อประชาชนปัจจุบันในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน ยังคงมีการนำเสนอวาทกรรมภายใต้กรอบการพยายามสร้างเส้นทางทางการเมืองกับประชาชน โดยเฉพาะชาวบ้านในการนำเสนอจุดเด่นของการเป็นผู้นำแก้ปัญหาโดยการชี้ให้เห็นปัญหาเดิม นำเสนอความเข้าใจในปัญหา และการนำเสนอให้เห็นความเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารจัดการโดยแสดงความเป็นผู้นำที่มีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการประเทศ และแสดงความจริงใจ ความโปร่งใสแบบที่คนไทยต้องการไม่ว่าจะเป็นการแสดงจุดยืนการเป็นชาตินิยมทางเศรษฐกิจในการเข้ามาแก้ไขจัดการปัญหาของประเทศ และการเสนอนัยยะให้ประชาชนระดับรากหญ้าเกิดความรู้สึกว่า ได้รับการดูแล ใส่ใจจัดการ จากที่เคยถูกละเลยจากรัฐบาลเดิมแสดงการปฏิรูปการบริหารจัดการทางการเมืองใหม่เป็นลักษณะของวาทกรรมแบบหนึ่งที่เกิดสืบเนื่องมาจากการที่รัฐบาลชุดนี้สามารถจับความรู้สึกของประชาชนที่เบื่อหน่ายการเมืองแบบเก่าแล้วทำการจุดเด่นฝ่ายตนขึ้นมา และตอกย้ำชี้ให้เห็นจุดด้อยของฝ่ายตรงข้ามอันเป็นอีกลักษณะหนึ่งของการกระทำการของอำนาจวาทกรรม.

ยกตัวอย่าง วาทกรรมที่ปรากฏ เช่น การพูดคุย เรื่อง แก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน (ออกอากาศ เมื่อวันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2544) ที่ได้กล่าวในรายการว่า

“ปัญหาตักค้ำที่รัฐบาลได้ทำ คือการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ปัญหาของเกษตรกร ที่รวมตัวให้รัฐบาลแก้ไขปัญหา เขารอบทำเนียบมาเป็นเวลานานมาก ซึ่งรัฐบาล ได้ไปพบปะ พูดคุย ทำความเข้าใจปัญหาต่างๆ และรับปัญหาของเขา มาแก้ไข ปัญหาอะไรที่แก้ได้ก่อน ก็จะแก้ให้เขาเลย อันไหนที่ต้องใช้เวลาแก้เขาก็ ยอมรับกัน และตัวแทนโดยเฉพาะผู้นำนั้นรัฐบาลได้เชิญชวนให้มาร่วมกันคิดในการ ปรับวิธีการบริหารในการแก้ปัญหาความยากจน จะได้มีผู้ที่เข้าใจปัญหามาช่วยกัน คิดอีก ได้ปรับนโยบายทุกอย่างเพื่อให้การบริหาร การแก้ปัญหาคนจนเป็นไป อย่างเรียบร้อย ”

3. วาทกรรมในระบบวัฒนธรรม

วาทกรรมในระบบวัฒนธรรมที่จะกล่าวถึงในที่นี้เป็น 2 ส่วนหลักที่สัมพันธ์ต่อการนำมาใช้ เป็นกรอบในการประกอบสร้างค่านิยมของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน คือ วาทกรรมทางด้านศาสนา ค่านิยม และวาทกรรมผู้นำแห่งประวัติศาสตร์การปกครองของสังคมไทย

โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ประมวลแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างค่านิยมของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

- **วาทกรรมทางด้านศาสนาและค่านิยม**

วาทกรรมทางด้านศาสนา นับเป็นหลักสำคัญของสังคมไทย เนื่องจาก พุทธศาสนานั้นฝัง รากลึกในสังคมไทยตั้งแต่สมัยอยุธยา คำสอนทางพุทธศาสนาก็ถือได้ว่าเป็นวาทกรรมที่ให้ ความหมายต่อการมองโลกค่านิยมในสังคมไทย การที่สังคมไทยอยู่ภายใต้อิทธิพลคำสอนทาง พุทธศาสนา ดังนั้นการตัดสินใจที่ดี คนดีในสังคมไทยตลอดจนการตัดสินใจเลือกผู้นำจึงต้องมี ความดีที่สอดคล้องกับคำสอนในพุทธศาสนา

แม้พุทธศาสนาจะเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวโดยตรงกับทางการเมืองก็ตามแต่พุทธศาสนาก็มีหลักธรรมสำหรับผู้ปกครอง อย่างเช่น ทศพิธราชธรรม หลักจักรวรรดิวัตรธรรม และฆราวาสธรรม เป็นรากฐานในการตัดสินใจความนิยมนับถือผู้นำของคนในสังคมไทยตลอดมา

เนื้อหาพุทธธรรมการปกครองทางพุทธศาสนาที่สำคัญอันเป็นรากฐานความเชื่อถือปฏิบัติ สืบต่อกันมาที่ปรากฏในสังคมไทย อาทิ

หลักทศพิธราชธรรม คือ คุณธรรมของผู้ปกครอง 10 ประการ

หลักจักรวรรดิวัตรธรรม คือ ธรรมะแห่งนักปกครองที่ยิ่งใหญ่

หลักราชสังคหวัตถุ คือ หลักธรรม 4 ประการในการสงเคราะห์ประชาชน

ซึ่งโดยสรุปใจความของหลักธรรมในระบบศาสนาทั้งหมดข้างต้นได้ให้ใจความสำคัญต่อ ทรรศนะที่ผู้ปกครองพึงมีอันจะนำพารัฐหรือประเทศชาติให้อยู่ในระบอบการปกครองที่ดีได้โดยการ ยึดหลักของพุทธศาสนาที่มีหลักการที่สำคัญ คือ¹

1. การได้มาซึ่งอำนาจ การใช้อำนาจการขยายอำนาจ และการรักษาไว้ซึ่งอำนาจนั้นเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มากที่สุด อำนาจของผู้ปกครองนั้นไม่ใช่เพื่อสร้างความ ยิ่งใหญ่ของตนเอง แต่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
2. ความมั่นคงของระบบการปกครอง หรือ ของรัฐบาลและผู้ปกครอง มิใช่เป็นจุดหมายในตัว มันเอง หรือ จุดประสงค์สุดท้ายของระบอบการเมืองการปกครอง แต่เป็นเพียงอุปกรณ์ หรือ เครื่องมือ เพื่อใช้สร้างสรรค์ประโยชน์สุข สวัสดิภาพบูรณาการ และ ความสงบสุขของ ประชาชน

¹ สมบูรณ์ สุขสำราญ (คณะ), ปรัชญาศาสนา กับสังคมปัจจุบัน. เอกสารการสอนชุดวิชา ปรัชญาการเมือง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534 (หน้า 611-665)

3. ให้ความสำคัญคุณค่าของความเป็นมนุษย์ โดยเน้นความเท่าเทียมการปราศจากชั้นวรรณะจากชาติกำเนิด ความเสมอภาคในทางเพศ เน้นเสรีภาพ รวมตลอดถึงการแนะนำให้ใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ พิจารณาเรื่องต่างๆดังที่ปรากฏใน กาลามสูตร
4. การยึดเอาธรรมะเป็นแนวทางในการปกครอง ตั้งมั่นดำเนินการปกครองโดยดำรงอยู่ในศีลธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ในปกครอง

ลักษณะหลักธรรมคำสอนของศาสนาเกี่ยวกับหลักปฏิบัติของผู้หน้าที่ปรากฏในสังคมไทย และได้รับการยอมรับยึดถือมาช้านานนั้นสะท้อนให้เห็นถึง อุดมคติของสังคมไทยในเรื่องเกี่ยวกับผู้นำ และการปกครองจึงมีส่วนในการกำหนดดีกรอบการแสดงบทบาท สถานภาพของผู้นำให้แสดงนัยยะ ความมีคุณธรรมในการปกครองให้ปรากฏต่อสังคมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ที่พึงชอบต่อประชาชนในสังคมอันนำมาซึ่งความยอมรับ ไว้วางใจในการมอบอำนาจการปกครอง

นอกจากวาทกรรมในระบบวัฒนธรรมในด้านของพุทธศาสนาจะเป็นตัวบ่งชี้ ดีกรอบผู้นำในแบบที่สังคมไทยต้องการแล้วการพิจารณาในเรื่องของค่านิยมที่มีอยู่ในความเป็นคนไทยดั้งเดิมก็นับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดในมาตรฐานทางด้านค่านิยมที่คนในสังคมไทยวางไว้ไปในแนวทางเดียวกัน

เอกลักษณ์ค่านิยมที่สั่งสมกันมาของคนในสังคมไทยนั้นเป็นเรื่องของการตัดสินใจ และให้ความสำคัญทางจิตใจที่จำเป็นต้องเป็นรูปธรรมไม่ได้แต่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกในสังคมได้ ทั้งนี้เนื่องจากค่านิยมที่เป็นระบบความเชื่อของสังคมไทยที่ยึดถือต่อกันมาจนก่อให้เกิดเป็นปทัสฐานซึ่งนำแนวกำหนดพฤติกรรมไปแนวทางที่สร้างความพึงพอใจของสมาชิกในสังคมโดยรวมได้

สำหรับค่านิยมการยกย่อง ในระดับบุคคลในสังคมไทยที่มีลักษณะเด่น 4 ประการดังนี้

(สนิท สมัคร กานต์, 2532)

- ค่านิยมในการนับถือบุคคล ยกย่องผู้มีอำนาจ และบุคคลตามแบบฉบับพระเอกขี่ม้าขาวโดยสังคมไทยถือเป็นบุคคลที่ควรแก่การเคารพ สรรเสริญ
- ค่านิยมในเรื่องความรักสนุก แคล้วคล่องโดยสังคมไทยถือเป็นบุคคลที่น่านิยมเป็นที่รักใคร่

- ค่านิยมเรื่องใจกว้างใจนักเลง กล้าได้กล้าเสียโดยสังคมไทยถือเป็นบุคคลที่ควรแก่การนับถือยกย่อง คบค้าสมาคม
- ค่านิยมยกย่องผู้มีความกตัญญูรู้คุณโดยสังคมไทยถือเป็นบุคคลอันมีความประเสริฐ

กล่าวโดยสรุปวาทกรรมในระบบวัฒนธรรมไทยที่มีลักษณะร่วมของความเชื่อยึดถือปฏิบัติในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นเรื่องของศาสนาที่ยกมานำเสนอข้างต้น หรือค่านิยมดั้งเดิมสามารถจำกัดความอธิบายให้เห็นภาพ รูปแบบของคนดีที่มีคุณค่าในสายตาประชาชน ฉะนั้นการแสดงอัตลักษณ์ ตัวตน แสดงความคิดที่มีนัยยะบนรากฐานเดียวกันกับวาทกรรมในระบบวัฒนธรรม กระแสหลักของสังคมจะช่วยทำให้วาทกรรมใหม่นั้นๆ ในการนำเสนอราบรื่น ประสบความสำเร็จ ดังลักษณะที่ปรากฏแทรกอยู่ในการสร้างวาทกรรมของนายกที่ปรากฏสู่สังคมไทยในรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชนดังตัวอย่างต่อไปนี้

วาทกรรมที่สะท้อนความคล่องตัวกล้าตัดสินใจที่สอดรับต่อวาทกรรมในระบบค่านิยมระดับบุคคลที่ได้รับการยกย่อง ยกตัวอย่างจากการแสดงออกของวาทกรรมจาก ประเด็นการบริหารเศรษฐกิจที่ออกอากาศ เมื่อวันที่เสาร์ที่ 8 กันยายน 2544

"ฉะนั้น ธนาคารทุกธนาคารเข้าใจไว้เลยว่า เราจะต้องแก้ปัญหาที่ไม่ยืดเยื้อ ถ้าหากยืดเยื้อก็ต้องเปลี่ยนแปลง ขอเรียนว่าเท่าที่พยายามกัน เรามั่นใจว่า เราสู้ได้ คือสถานการณ์ข้างนอกจะไม่ค่อยดีนัก ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ ญี่ปุ่น ยุโรป อเมริกา แต่เราเชื่อว่า เราจะช่วยตัวเองให้มากที่สุด และจะลุยผ่านวิกฤติช่วงนี้ไปได้"

วาทกรรมที่สะท้อนความเป็นผู้มีความกตัญญู ตัวอย่างจากประเด็นพลังครอบครัวออกอากาศ เมื่อวันที่เสาร์ที่ 13 เมษายน 2545

"ช่วงวันหยุดไปชาร์ตแบตกันให้เต็มที่ ชาร์ตแบตเตอรีความอบอุ่นของครอบครัว และรำลึกถึงผู้มีพระคุณ ผู้ใหญ่ที่เลี้ยงดูเรามา จะเป็นการจรรโลงจิตใจที่ดีของคนไทย ทั้งประเทศครับ "

- วาทกรรมผู้นำแห่งประวัติศาสตร์การปกครองของสังคมไทย

สำหรับวาทกรรมผู้นำในประวัติศาสตร์การปกครองนั้นเป็นอีกส่วนที่อยู่ในระบบวัฒนธรรมที่มีความสำคัญที่จะต้องกล่าวถึงเนื่องจากการที่จะวิเคราะห์การแสดงบทบาททางด้านการเมืองของผู้นำคนปัจจุบันนั้นก็ควรที่จะพิจารณาทำความเข้าใจกับแง่คิดเห็นทางด้านประวัติศาสตร์มาประกอบเพราะลักษณะสำคัญของการเมืองสมัยใหม่ย่อมมีส่วนที่จะต้องอิงใช้ลักษณะอำนาจนิยมแบบเดิมที่สืบทอดมาแต่โบราณ

จุดเด่นของรากฐานประวัติศาสตร์การดำเนินการปกครองของสังคมไทยนั้นสะท้อนลักษณะการเมืองแบบอำนาจนิยมมาแต่โบราณ กล่าวได้ว่าสุดยอดวาทกรรมผู้นำแห่งสังคมไทยก็คือการปกครองในระบบพ่อขุน การปกครองรูปแบบเสมือนบิดาปกครองบุตรซึ่งเป็นลักษณะของการใช้อำนาจอย่างเด็ดขาดซึ่งเป็นคตินิยมทางการปกครองแห่งสังคมไทยที่มีการสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ถึงแม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนไปเป็นระบอบการปกครองประชาธิปไตยมีรัฐธรรมนูญเป็นแม่บทกฎหมายสูงสุดในหลักปกครองแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติจริงผู้ปกครองมักมีคตินิยมที่ยังคงถ่ายทอดอำนาจนิยมระบบพ่อขุนอุปถัมภ์เผด็จการซึ่งเป็นมรดกตกทอดทางประวัติศาสตร์มาแต่โบราณเสมอโดยจะเห็นได้จากการหยิบเอารูปแบบการปกครองดังกล่าวกลับมาใช้ในหลายยุคหลายสมัย

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดจากลักษณะการดำเนินการปกครองในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ อดีตผู้นำการเมืองที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็น "นักปฏิวัติและนักพัฒนา" ก็ยังแสดงความสนใจอย่างชัดเจนในการกลับไปใช้แนวทางการปกครองแสดงบทบาทแบบอำนาจพ่อขุนเพื่อที่จะสร้างให้ จอมพล สฤษดิ์ เป็นผู้นำในลักษณะที่เรียกคะแนนนิยมเสียงตอบรับจากประชาชนในยุคนั้นได้เป็นอย่างดี นับเป็นการตอกย้ำ และสร้างแบบฉบับผู้นำแบบพ่อขุนให้ได้กลับมาชัดเจนในสังคมไทยขึ้นอีกครั้ง โดยอยู่ภายใต้กรอบประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจสูงสูดนับเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของการปกครองระบบวัฒนธรรมไทย

สำหรับหลักเนื้อหาของวาทกรรมชุดพ่อขุนที่มักมีการนำกลับมาใช้อิงเป็นกรอบปฏิบัติของนักปกครองไทยมีลักษณะเด่นดังนี้²

² ทักษิณ เจริญเจริญ, ระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526(หน้า 245-271)

1. การดำเนินการปกครองฐานะพ่อขุนช่วยลูกๆ การแสดงความเป็นพ่อเมืองที่ดีและได้รับความนิยมนจากลูกเมืองได้พ่อขุนจำเป็นที่จะต้องยื่นมือเข้าไปช่วยลูกของพ่อขุนด้วยความเมตตา กรุณาเป็นส่วนตัวการไปแก้ปัญหาดูแลครอบครัวที่ยากจนการแสดงความรักเอาใจใส่ช่วยเหลือ เป็นห่วงเป็นใยสุขภาพการสาธารณสุขของลูกเมือง(ในยุคจอมพล สฤษดิ์มีการนำมาใช้ใน ลักษณะของการจัดทำโครงการรณรงค์ระยะสั้นต่างๆที่ได้รับผลสร้างให้เกิดบรรยากาศการเปลี่ยนแปลงได้รับความพอใจจากประชาชนโดยทั่วหน้า)
2. การปกครองฐานะพ่อขุนรักษาความเรียบร้อยในครอบครัว ในด้านนี้เป็นการดูแลความตลอดตนความสงบเรียบร้อยในสังคม การให้การศึกษาดูแลสังคมให้มีศีลธรรมที่ดีงาม ลักษณะเหมือนพ่อที่ต้องคอยดูแลลูกให้เติบโตภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดีงาม (สำหรับในยุคจอมพล สฤษดิ์มีการแสดงบทบาทเรื่องของการเข้มงวดกำจัดขทาน โสเภณี และการประกาศ บทลงโทษอย่างจริงจังสำหรับผู้ที่ไม่สงบในสังคม)
3. การปกครองฐานะพ่อขุนส่งเสริมสุขภาพและศีลธรรม การแสดงบทบาทผู้นำที่เป็นห่วงเป็นใยสุขภาพอนามัยของประชาชนแบบพ่อดูแลลูก(ตรงกับลักษณะการจริงจังปราบปราม ปิด โรงงานฝิ่นที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพในยุคจอมพล สฤษดิ์)
4. การปกครองฐานะพ่อขุนออกคำสั่ง ลักษณะการใช้การปกครองแบบผู้ปกครองที่มีหน้าที่ต่อ อำนาจแบบเด็ดขาดเพื่อที่จะควบคุมลูกเมืองที่เชื่อฟัง(ในยุคจอมพล สฤษดิ์มีการแสดงอำนาจ เด็ดขาด ออกกฎหมายมาตรา17ที่วางโทษประหารผู้ที่ปอนทำลายความมั่นคงของ ราชอาณาจักร)
5. การปกครองฐานะพ่อขุนเยี่ยมเยียนครอบครัว การใช้วิธีการปกครองแบบออกไปเยี่ยม เยียนความเป็นอยู่ของประชาชนที่อยู่ห่างไกลเพื่อให้เห็นสภาพด้วยตาตนเอง และแสดง ความเห็นใจเข้าใจปัญหาคนจนคนยากไร้ (เช่นการหมั้นออกไปตรวจราชการในยุคจอมพล สฤษดิ์)

จะเห็นได้ว่าลักษณะรูปแบบทางการปกครองที่สืบทอดมาแต่โบราณดั้งเดิมข้างต้นมิได้ เลื่อนหายไปจากสังคมไทยตามกาลเวลาแม้แต่น้อยแต่ยังคงสืบทอดแฝงอยู่ภายใต้แนวคิดนิยม

ของผู้นำการปกครองไทยรุ่นต่อรุ่น เห็นได้จาก แนวทางปกครองดังกล่าวที่มีลักษณะสอดคล้องกับการแสดงวิธีการทำงานที่ปรากฏออกมาของรัฐบาลชุดปัจจุบันที่มีการแสดงอำนาจลักษณะอุปถัมภ์ เข้าอกเข้าใจประชาชน พร้อมกับ การเป็นผู้ใช้อำนาจจัดการดูแลอย่างเบ็ดเสร็จ ดังลักษณะของวาทกรรมรัฐบาลชุดปัจจุบันที่ให้ไว้ในเรื่องต่างๆ เช่น วาทกรรมชุดโครงการเอื้ออาทร เช่น บ้านเอื้ออาทร กองทุนเอื้ออาทร การให้กองทุนหมู่บ้านว่าสอดคล้องกับลักษณะการปกครองแบบพ่อขุนช่วยลูก วาทกรรมการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ปราบปรามยาเสพติดสอดคล้องกับลักษณะการปกครองแบบพ่อขุนรักษาความเรียบร้อย วาทกรรมชุดโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคสอดคล้องกับลักษณะการปกครองแบบพ่อขุนส่งเสริมสุขภาพ วาทกรรมปฏิรูประบบราชการสอดคล้องกับลักษณะการปกครองแบบพ่อขุนออกคำสั่ง หรือการใช้แนวปกครองแบบพ่อขุนเยี่ยมประชาชน ในการกระทำลักษณะทัวร์นกขมิ้น การเข้าไปหาประชาชนการแสดงความคิดเห็นเป็นพ่อเมืองที่ดีที่เข้าไปเห็นปัญหาด้วยตนเอง

จะเห็นได้ว่าลักษณะการดำเนินการเหล่านี้ของรัฐบาลชุดปัจจุบันที่เห็นข้างต้น ล้วนเป็นการเลือกใช้แนวทางการปกครองอันมีรากฐานมาจากวาทกรรมชุดพ่อขุนซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันกับที่จอมพล สฤษดิ์ หรือผู้นำหลายท่านคนอื่นๆ เคยทำมาบ้างแล้วในอดีตเพื่อนำมาซึ่งการได้รับประชานิยมจากประชาชนในระบบวัฒนธรรมไทยนั่นเอง ฉะนั้นจึงไม่เป็นการผิดนักถ้าจะกล่าว่วาทกรรมคิดใหม่ทำใหม่ของรัฐบาลนายทักษิณโดยแท้จริงแล้วก็คือการเลือกที่จะปฏิเสธภาพนักการเมืองรุ่นก่อนหน้า(ที่กำลังอยู่ในบริบทวิกฤติกระแสความนิยม เรื่องของการชื่อเสียง ทำลายกันเอง การไม่มีประสิทธิภาพการแก้ปัญหา) และสร้างความแตกต่างโดยเลือกต่อย้านำภาพนักปกครองที่เป็นที่ยอมรับแห่งระบบวัฒนธรรม คือ ความเป็นพ่อขุน พ่อเมืองมาแสดงอันจะนำมาสู่การได้รับความนิยมและ อำนาจจากประชาชนในที่สุด

4. วาทกรรมในระบบกฎหมาย

เมื่อพิจารณาวาทกรรมในระบบกฎหมาย เป็นที่ทราบกันดีว่า กฎหมายที่สำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญเนื่องจาก รัฐธรรมนูญ คือกฎข้อบังคับหลักใหญ่ที่สุดของสังคมเป็นหลักรากฐานซึ่งรัฐบาลต้องใช้เป็นแนวทางในการบริหารผู้นำประเทศ ต้องมีกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญอย่างครบถ้วน เพื่อการยอมรับของประชาชนในการยื่นหยัดบนเวทีการเมือง

กรอบในการดูแลขอบเขตอำนาจของรัฐบาลปัจจุบันยึดตามการใช้รัฐธรรมนูญแห่งชาติล่าสุด ฉบับปี 2540 เป็นหลัก รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีประเด็นความน่าสนใจอยู่ที่ว่า เป็นรัฐธรรมนูญที่เน้นให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการปกครองมากที่สุดเท่าที่ผ่านมาในอดีต และได้ให้โอกาส เปิดพื้นที่ทางการเมืองแก่ภาคประชาชนมากขึ้นเห็นได้จากใจความของตัวบทที่ระบุในรัฐธรรมนูญ มาตราต่างๆ เช่น เจตนารมณ์ของข้อกฎหมายด้านการปกครองมาตรา 304 ที่ว่าด้วยการที่ประชาชนจะสามารถเข้าชื่อกัน 50,000 คนเพื่อมีสิทธิถอดถอนนักการเมืองออกจากตำแหน่ง รัฐมนตรีที่เห็นว่าปฏิบัติหน้าที่ในทางมิชอบออกจากราชการได้หรือกระทั่งข้อกฎหมายทางด้านสื่อ มาตรา 40 ที่มีเจตนารมณ์แสดงว่าคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติของประชาชนไม่ใช่ของหน่วยราชการหรือของกลุ่มผลประโยชน์ ฉะนั้นการดำเนินการกิจการใดที่เกี่ยวข้องต้องทำเพื่อประโยชน์สาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวมเป็นที่ตั้งจากใจความสำคัญของตัวอย่างข้อกฎหมายของ 2 มาตราข้างต้นนั้นสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐธรรมนูญฉบับล่าสุดฉบับนี้ได้เปิดพื้นที่ใหม่ให้การเมืองภาคประชาชนมากและเน้นให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชนมากขึ้นอย่างไม่เคยมีมาในอดีต

การให้ความสำคัญ กับสิทธิของประชาชนที่มากขึ้นของข้อกฎหมายในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ชี้ให้เห็นได้ว่าอำนาจการปกครองของรัฐบาลปัจจุบันก็ย่อมที่จะต้องถูกจำกัดอยู่ในกรอบผลประโยชน์ของประชาชนชัดเจนมากยิ่งขึ้น รัฐบาลจึงต้องแสดงเจตนารมณ์ของการบริหารจัดการ การดำเนินการกระทำใดๆ ที่มีเป้าหมายชัดเจนเพื่อสนองตอบผลประโยชน์ของชาติไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของปัจเจกชน

กล่าวได้ว่าวาทกรรมในระบบกฎหมายแฝงอุดมคติความคาดหวังของสังคมต่อผู้ที่จะมาใช้ อำนาจในการจัดการบริหารประเทศให้ไปในแนวทางที่เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญต่อย้ำในหลักการที่ว่า "การกระทำใดๆ ต้องมุ่งเพียงเพื่อสิทธิ เสรีภาพ และผลประโยชน์อันสูงสุดของประชาชนโดยรวม" ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับที่วาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคฺย กับประชาชนเน้น นำเสนอ ที่มีการพยายามสร้างความหมายทำให้ประชาชนมองเห็นภาพความมีส่วนร่วม การมีสิทธิ ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของรัฐบาล อีกทั้งการเน้นย้ำในการแสดงจุดยืน และอุดมคติของการบริหารประเทศเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในรายการนายกฯ ทักซิณคฺย กับประชาชนนับเป็น ลักษณะของปฏิบัติการวาทกรรมที่มีการนำเสนอให้สอดคล้องกับวาทกรรมในระบบกฎหมายของสังคมไทย

ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะคำกล่าวส่วนหนึ่งของท่านนายทักซิณท์กล่าวในรายการ เรื่อง ท่อก๊าซไทย - มาเล ออกอากาศเมื่อวันเสาร์ที่ 13 กรกฎาคม 2545

ที่กล่าวว่า

"เรื่องนี้ต้องขอเรียนว่า เป็นประโยชน์ จะเกิดการลงทุนใน จังหวัด สงขลา เกิดการลงทุนหลายหมื่นล้านร่วม 35,000 - 40,000 ล้านที่นั่น จะเป็นผลประโยชน์ต่อทางเศรษฐกิจ และก็ประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อภาคใต้ ท่านที่คัดค้าน อาจจะไม่เข้าใจ มองว่า สัญญาเสียเปรียบอะไรต่ออะไร ผมได้ให้ นักกฎหมายของทีมผมเข้าไปดูกันหลายรอบแล้ว ไม่เสียเปรียบ ขอเรียนให้ทราบว่าจะเดินทางไป"

เช่น คำกล่าวของท่านนายทักซิณท์กล่าวในรายการ เรื่อง การปรับระบบราชการ เมื่อ วันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2544 ที่กล่าวว่า

"การปรับปรุงการบริหารนี้จะมีอย่างต่อเนื่อง เพราะว่า บริหารไปแล้วสักพักหนึ่งถ้าเราเห็นว่า จุดไหนต้องปรับปรุง ก็ต้องปรับปรุงไม่ใช่ว่า ผมจะนั่งทับสิ่งที่ต้องปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ มันทำให้ช้า เสียโอกาสประชาชน และประชาชนวันนี้เขารอการแก้ปัญหาอยู่ เขาก็ทุกข์ยากอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงพยายามปรับปรุง ประสิทธิภาพ การบริหารของตัวเองตลอดเวลา รวมถึงข้าราชการประจำด้วย"

ตัวอย่างข้างต้นเป็นลักษณะวาทกรรมในรายการที่พูดคุยในประเด็นการทำงานเรื่องต่างๆ โดยจะเห็นได้ว่ามีลักษณะของการพยายามที่จะแทรกลักษณะความหมายในส่วนของการเน้นอ้างหลักการอันเป็นใจความสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญนี้การให้ความสำคัญต่อสิทธิ และผลประโยชน์ของประชาชนอยู่เหนือสิ่งอื่นใดเพื่อสามารถที่จะสร้างความชอบธรรม และการยอมรับจากผู้ฟัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7

บทบาทวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน

สำหรับในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์บทบาทวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนซึ่งผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โดยนำเนื้อหาจากการวิเคราะห์ความหมายและกระบวนการสร้างจากทั้งในส่วนของบทที่ 5 และบทที่ 6 นำมาประมวลให้เห็นถึงบทบาทวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน

การศึกษาบทบาทในที่นี้เป็นบทบาทอันสะท้อนจากแนวคิดหน้าที่หลักของวาทกรรม (Three Functions of Discourse) ของ Norman Fairclough (2003) ที่กล่าวไว้ว่าผลจากการศึกษาแบบวาทกรรม คือการเปิดเผยแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่หลักอันโยงใยจากกระบวนการในการสร้างความหมายของวาทกรรม 3 ประการ อันได้แก่

1. บทบาทหน้าที่เชิงอัตลักษณ์ (An Identity Function)
2. บทบาทหน้าที่เชิงความสัมพันธ์ (A Relational Function)
3. บทบาทหน้าที่เชิงอุดมการณ์ (An Ideational Function)

ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบคำถามนำวิจัยข้อสุดท้ายว่าการสร้างความหมายของรายการดังกล่าวจะมีบทบาทความสัมพันธ์อย่างไรต่อสังคมไทย

โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์บทบาทของวาทกรรมผู้วิจัยจะนำเสนอเรียงตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ หรือภาพลักษณ์
2. บทบาทในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมือง
3. บทบาทในการสร้างอุดมการณ์จากการใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง (นายกรัฐมนตรี)

1. บทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ หรือ ภาพลักษณ์

บทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ หรือ ภาพลักษณ์ คือ การกระทำของวาทกรรมรายการนายกษัตถิณคุยกับประชาชนโดยสร้างภาพที่เกิดขึ้นในใจจากการรับรู้ตีความของผู้รับสาร หรือ ประชาชนผู้รับฟังรายการ อัตลักษณ์หรือภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการแทนความหมาย จากความรู้สึกการตีความการเก็บเฉพาะภาพบางส่วนที่สะท้อนออกมาจากลักษณะกว้างๆของการให้ความหมายจากการรับฟังวาทกรรม หรือการพูดคุยนำเสนอในเรื่องราวประเด็นต่างๆของรายการนายกษัตถิณคุยกับประชาชน

ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะของอัตลักษณ์ หรือ ภาพลักษณ์ที่พบจากการประกอบสร้างวาทกรรมของรายการโดยมีการให้ความหมายอัตลักษณ์ที่ปรากฏ ดังนี้

- ภาพความเป็นผู้แก้ปัญหา
- ภาพความเป็นผู้มีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ
- ภาพความเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ต่อประชาชน
- ภาพความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์

กล่าวได้ว่า การสร้างอัตลักษณ์ หรือภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นนับเป็นการแสดงบทบาทวาทกรรมในการสร้างและสถาปนาตัวตนในสังคม ทำให้ผู้สร้างวาทกรรม คือนายกษัตถิณมีภาพตัวตนใหม่ จากการพูดคุยกับประชาชนผู้ฟังผ่านทางรายการ ที่เกิดเอกลักษณ์เฉพาะ คือเป็นผู้นำผู้มีความสมบัติตามที่คุณวิจัยได้สรุปไว้ 4 ประการข้างต้นจากการสรุปภาพรวมของผู้ฟัง (Generalization)

ทั้งนี้การกระทำบทบาทของวาทกรรมในการสร้างอัตลักษณ์ข้างต้น เป็นการปรากฏโดยการแสดงนัยยะจากการบอกเล่าพูดคุยกារายงานการทำงานในเรื่องราว ประเด็นต่างๆ มิได้มีการร่ายยาวคุณความดีโดยการบอกคุณสมบัติข้างต้นออกมาโดยตรง แต่ทั้งนี้เป็นบทบาทวาทกรรมที่แสดงออกมาโดยผลจากการที่ทำให้ประชาชนผู้รับฟังรายการ เกิดจินตนาการ ความรู้สึกระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริงจากบรรดาข้ออ้าง ข้อสรุป ที่ผู้ฟังได้รับจากผู้สร้างวาทกรรมที่มีการสร้างสรรค์วาทกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ การได้รับการยอมรับความเชื่อถือจากประชาชน

กล่าวโดยสรุป ได้ว่าบทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ ของวาทกรรมรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน มีปัจจัยในการสร้าง ที่ประกอบขึ้นจาก องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านการรับรู้ (Perception Component)
เกี่ยวกับเรื่องราวในการหยิบยกขึ้นมา นำเสนอของวาทกรรมรายการ อาทิบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจที่มีผลต่อผลประโยชน์ และส่วนได้ส่วนเสียของประชาชน
2. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component)
เกี่ยวกับวาทกรรมที่ได้นำเสนอให้เห็นความแตกต่างจุดยืนการนำเสนอทางภูมิ ปัญญา ความคิดโดยได้รับการตอบสนองจากการสังเกตของผู้ฟังถึงความตระหนักถึงภพณัยยะ ภูมิความรู้เบื้องหลังของการสร้างวาทกรรม
3. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component)
เกี่ยวกับการสร้างความรู้สึกของวาทกรรมแก่ผู้ฟังในการสร้างการยอมรับความพอใจทั้งนี้ เกี่ยวเนื่องทั้งในส่วนของความหมายและรูปแบบการใช้ภาษาในการสื่อสารกับประชาชน ผู้รับฟังรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน
4. องค์ประกอบเชิงการกระทำ (Conative Component)
ความมุ่งหมาย หรือเจตนาที่เป็นแนวทางปฏิบัติ ตอบโต้สิ่งเร้าที่เป็นองค์ประกอบเชิงความรู้ ความรู้สึกจากการดำเนินการสื่อความหมายของรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน ที่มีลักษณะเชิงปลุกกระตม การตัดสินใจคุณค่าตลอดจนการนำมาสู่การเกิดความประพฤติปฏิบัติกรรมแนวใหม่จากการสื่อความหมายโดยคำนึงถึงความเป็นอยู่ภายใต้บริบทสังคมไทย

เมื่อองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของวาทกรรมกระทำการ จึงสามารถสร้างความประทับใจต่อประชาชนผู้รับฟังรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการแสดงบทบาทวาทกรรมเชิงอัตลักษณ์ ทั้งนี้เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง หรือ บุคคลองค์กรใดๆ หากได้รับความประทับใจการยอมรับจากประชาชนเป็นพื้นฐานแล้ว การกระทำการดำเนินการต่างๆ ย่อมสามารถเป็นไปได้ด้วยดีราบรื่นโดยได้รับความร่วมมือจากประชาชน และการมีโอกาสในการได้รับ อำนาจ หรือ ความเป็นตัวแทนอย่างชอบธรรมและ การที่วาทกรรมสร้างให้เกิดภาพ

ความเป็นผู้นำที่เป็นคนดี เพียบพร้อม คุณสมบัติ และ คุณธรรม จะนำมาซึ่ง ความได้เปรียบทางการเมือง ในสนามแข่งขันวาทกรรม นับได้ว่า วาทกรรมสามารถที่จะแสดงบทบาทในการสร้างอัตลักษณ์หรือภาพลักษณ์ ได้อย่างสมบูรณ์ตามแนวทางที่ผู้สร้างวาทกรรมวางไว้ ในการสร้างผลเชิงมโนภาพเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับ เชื่อถือ และไว้วางใจจากประชาชน

กล่าวได้ว่า นายกษัตริย์เป็นผู้นำและนักการเมืองคนปัจจุบัน ได้มองเห็นศักยภาพในการใช้สื่อมวลชน โดยการใช้การสื่อสารทาง วิทยุกระจายเสียง อาทิตยละ 1 ครั้ง นำมาใช้สร้างความหมาย ทำให้สาธารณชนเกิดความรู้สึกแถมมบวกละมองเห็นภาพตัวตนทั้งของตนเอง และสร้างภาพความเป็นรองกับฝ่ายตรงข้ามจากการแสดงบทบาทของวาทกรรมผ่านทางรายการ นายกษัตริย์คุยกับประชาชนเนื่องจากบทบาทพื้นฐานในการสร้างวาทกรรมคือการสร้างอัตลักษณ์หรือภาพลักษณ์อันนำมาซึ่งการยอมรับความเชื่อถือ และความไว้วางใจจากกลุ่มเป้าหมาย (ผู้รับวาทกรรม) บทบาทหน้าที่ของวาทกรรมประการแรกข้างต้นนับเป็นการชี้ชวนให้เห็นถึงรูปแบบหนึ่งในการสร้างอำนาจของวาทกรรม.

แผนภาพแสดงบทบาทที่ 1

การสร้างอัตลักษณ์ของวาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน

: What Sort of Identity they set up?

ผู้สร้างวาทกรรม → สร้างวาทกรรม → สะท้อนอัตลักษณ์ → ความยอมรับเชื่อถือ
(นายกษัตริย์) (คุยกับประชาชน) ความไว้วางใจ

- * ผู้แก้ปัญหา จากประชาชน
- * ผู้มีประสิทธิภาพ
- * ผู้ซื่อสัตย์
- * ผู้สร้างสรรค์

อำนาจ ย้อนกลับไปสู่ผู้สร้างวาทกรรม

2. บทบาทในการโน้มน้าวใจ เพื่อ สร้างความชอบธรรมทางการเมือง

บทบาทในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมืองเป็นการแสดงบทบาทวาทกรรมเชิงความสัมพันธ์ กล่าวคือบทบาทในการสร้างแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของวาทกรรม รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนมีลักษณะในการโน้มน้าว ชวนเชื่อ ในการสร้างความหมายเชิงความสัมพันธ์ในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งผู้สร้างวาทกรรม ผู้รับวาทกรรม ตลอดจนความสัมพันธ์ที่กระทบไปถึงฝ่ายตรงข้าม ทั้งนี้การสร้างความหมายเชิงความสัมพันธ์ของวาทกรรมทั้งหมดดังกล่าวนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปสู่การเกิดความชอบธรรมทางการเมืองของฝ่ายผู้สร้างวาทกรรม

จะเห็นได้จากประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับสารที่เกิดความรู้สึกผูกพันภักดีจากการรับฟัง ลักษณะการสร้างแบบความสัมพันธ์ ที่สะท้อนออกมาจากการนำเสนอของรายการจากการที่มักมีการให้ความหมายในลักษณะที่พยายามหาเหตุผลผลักดันต่อการสร้างความยอมรับ การชวนเชื่อแบบอ่อนในการได้มาซึ่งอำนาจ หรือ การดำรงอยู่ในอำนาจ ซึ่งจากการประมวลการวิเคราะห์ความหมายวาทกรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะแบบความสัมพันธ์ที่สะท้อนจากการสร้างวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน ได้ดังนี้

ผู้สร้างวาทกรรม

- นายกษทักษิณเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีความสามารถในการดำเนินการจัดการประเทศ
- นายกษทักษิณเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งที่ดีสู่สังคม
- นายกษทักษิณมีความชอบธรรมในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงประเทศ

ผู้รับวาทกรรม

- ประชาชนเป็นผู้รอการแก้ไขปัญหา
- ประชาชนเป็นผู้ต้องการความดูแล และ ต้องการความเปลี่ยนแปลงใหม่

ฝ่ายตรงข้าม/ผู้คัดค้าน

- ผู้ไม่รู้ ไม่เข้าใจ ในการสร้างผลประโยชน์ของชาติ
- ผู้ไม่สร้างสรรค์ ต่อประเทศชาติ

บทบาทในการสร้างแบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจาก ปฏิบัติการของวาทกรรม และการสร้างความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ระหว่างตัวเนื้อหา (Text) กับการใช้วาทศิลป์ การแสดงออก ด้วยภาษา โดยการเลือกใช้ภาษาที่มีการปรับแนวทางให้เหมาะสมกับการนำมาใช้พูดคุยในบริบท สังคมที่มีลักษณะในการสื่อสารดูไม่เป็นการโฆษณาแต่แสดงให้เห็นในรูปของการรายงานการทำงาน มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลเพื่อความน่าเชื่อถือ การเลือกนำเสนอด้านที่เป็นประโยชน์การวางเงื่อนไขสิ่งเร้าต่อประชาชนผู้รับฟังรายการอันนำมาซึ่งประสิทธิผลของการสื่อสาร

การใช้ภาษาสื่อสารในรายการนี้นับเป็นลักษณะการใช้ภาษาในการชวนเชื่อ เนื่องจากมีความสอดคล้องตามที่ Ellul 1965 กล่าวไว้ว่าภาษาในการชวนเชื่อเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่แสดงถึงอำนาจ หน้าที่ สร้างอิทธิพลในการสื่อสารที่ก่อให้เกิดรูปแบบความสัมพันธ์แบบเดียวกับที่ผู้ใช้ภาษาต้องการ โดยเทคนิคการชวนเชื่อที่ได้ผลคือเทคนิคการชวนเชื่อแบบอ่อน คือการชวนเชื่อที่มีการปรับกลยุทธ์ในการนำเสนอ เพื่อให้ทำให้ผู้รับสารเกิดความยอมรับ คล้อยตามโดยไม่รู้ตัว ซึ่งมักนำมาสู่ประสิทธิผลที่สูงกว่า การชวนเชื่อแบบกระด้าง ตรงไปตรงมา

จะเห็นได้ว่า การนำเสนอวาทกรรม รายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน นำมาซึ่ง การเกิดภาพตัวแทนความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆต่อผู้รับวาทกรรมอย่างไม่รู้ตัวทั้งความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรม ผู้รับวาทกรรม ตลอดจนความสัมพันธ์ต่อฝ่ายตรงข้ามได้ถูกวางให้เป็นไปตามแนวทางที่วาทกรรมต้องการให้เป็น เป็นการใช้องค์ทางสื่อในการสร้างอำนาจบนแบบความสัมพันธ์ และ สร้างความชอบธรรม ให้แก่ ผู้สร้างวาทกรรม

ทั้งนี้ เรื่องของความชอบธรรมในการปกครองนั้น เป็นเรื่องที่ยื่นอยู่กับการอ้างสิทธิในการปกครองของผู้ปกครอง และ ยื่นอยู่กับการยอมรับหรือเชื่อฟังในข้ออ้างของฝ่ายถูกปกครองดังจะเห็นในเรื่องของ การนำเสนอ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ของการบริหารงานการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล ฉะนั้น จึงสะท้อนให้เห็นว่า วาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชนมีบทบาทชัดเจนในการทำหน้าที่ของวาทกรรมในการใช้องค์ทางสื่อของรัฐในการรักษาอำนาจ และตามมาด้วยการรักษาผลประโยชน์จากการสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจของวาทกรรมซึ่งกล่าวได้ว่า วาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชนค่อนข้างที่จะประสบความสำเร็จในส่วนของการตอบรับ การเกิดความภักดีนิยมต่อตัวผู้สร้างวาทกรรมชุดนี้

แผนภาพแสดงบทบาทที่ 2 .

การโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความชอบธรรมของวาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน

สำหรับบทบาทสุดท้ายของการสร้างวาทกรรมรายการ นายกษัตถ์กษิณคุยกับประชาชนได้มี การนำเสนออุดมการณ์สู่สังคมโดย การตอกย้ำอุดมการณ์ในรายการดังนี้

1. อุดมการณ์ทุนนิยม
2. อุดมการณ์ปฏิรูปการบริหารจัดการ
3. อุดมการณ์ประชาสงเคราะห์ (ประชานิยม)
4. อุดมการณ์การบริหารประเทศแบบ นักธุรกิจรุ่นใหม่

1. อุดมการณ์ทุนนิยม

การนำเสนอแนวความคิดในรายการนายกษัตถ์กษิณคุยกับประชาชน ผู้วิจัยพบความหมาย ในส่วนที่สะท้อนอุดมการณ์ทุนนิยม¹ จากการพูดบอกเล่าการดำเนินการนโยบายต่างๆ โดย พบ การวางหลักการ นำเสนอ และ ปลุกฝัง ปรัชญาของรัฐบาลสู่ประชาชนผู้ฟังรายการอันมีนัยยะ สำคัญของเนื้อหาที่ให้ความสำคัญกับ ระบบเงินตรา เศรษฐกิจ ตัวเลขทางการค้าการลงทุน การ อ้างประสิทธิผลของรัฐบาลชุดนี้ ในการให้ความสำคัญกับตัวเลขทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น เป็นการให้ ความมั่นใจกับประชาชน ต่อ การค้าการลงทุน อีกทั้งการวางจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเงิน หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ โดย มาตรการกระตุ้นการใช้จ่าย ก็นับเป็นการให้ความหมายเพื่อเพิ่ม คุณค่าของอำนาจเงินตรา เน้นความสำคัญในเรื่องของเม็ดเงิน ผลกำไร ซึ่งสะท้อนถึงนัยยะสำคัญ ของระบบคิดแบบทุนนิยม

การตอกย้ำอุดมการณ์ทุนนิยม ผ่านรายการนายกษัตถ์กษิณคุยกับประชาชนเห็นได้อย่าง ชัดเจนจากนโยบายใหม่ๆ ในการเน้นนำเสนอ และการดำเนินการโครงการรูปธรรม ที่รองรับ เช่น นโยบายการกระตุ้นการใช้จ่ายในระบบอุปโภค บริโภค โดยเสนอโครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการ แปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน โครงการเงินทุนเอื้ออาทรต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้คนยากจน เข้าถึงแหล่ง เงินทุนได้ จะเห็นได้ว่า โครงการ หลากหลาย หน้าตาใหม่ๆ ที่ถูกหยิบยกมานำเสนอในรายการ

¹ ทุนนิยม คือ การอ้างเสรีภาพที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจเป็นระบบตลาดเสรีนิยมแบบใหม่ เน้น ในเรื่องของการที่รัฐ เปิดโอกาสให้แข่งขันกันได้อย่างเสรี ส่งเสริม และสนับสนุน เรื่องของผลกำไร การอุปโภค บริโภค มาเป็นหลักในการนำพา ควบคุมเศรษฐกิจในระบบตลาด กล่าวได้ว่าเป็น โอกาสทางการแข่งขัน เสรี ที่เติบโตบนพื้นฐานความไม่เสมอภาค ที่ผูกขาดโดยกลุ่มทุนขนาดใหญ่ (วิชา อุดมทัศน์, 2544)

ล้วน เป็นการผลิตซ้ำ และ ตอกย้ำภายใต้การรักษาอุดมการณ์เรื่องเดิมเอาไว้คือ การปลูกฝัง และ ตอกย้ำในอุดมการณ์ ความเป็นทุนนิยม

กล่าวได้นับเป็นการแสดงบทบาทหนึ่งที่น่าสนใจของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนในการที่ ทำการสร้าง ตอกย้ำ อุดมการณ์ทุนนิยมให้แก่ประชาชนผู้รับรายการ ให้เกิดความคิดเห็น ความรู้ ตลอดจน พฤติกรรมอันสอดคล้องกับที่วาทกรรมต้องการให้เป็นในแนวทางแห่งอุดมการณ์ทุนนิยมอันเป็นจุดยืน ตัวแทนความคิดของรัฐบาลชุดไทยรักไทยนั่นเอง

2. อุดมการณ์ปฏิรูปการบริหารจัดการ

เมื่อพิจารณาอุดมการณ์ที่นำมาเสนอในรายการที่บอกว่า อะไรควรเป็นอะไร แล้ว ผู้วิจัยพบอุดมการณ์อันเด่นชัดของรายการในส่วนของ การบรรจุอุดมการณ์ที่นำเสนอต่อสังคมไทย ในเรื่องของการให้คุณค่า ต่อ การปฏิรูป เปลี่ยนแปลง สร้างกระแส แนวคิดแบบที่ราชของใหม่ดีกว่าของเก่า อุดมการณ์ปฏิรูปแสดงออกถึงการมองภายใต้ความเชื่อที่ว่า ภาวะที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ไม่ว่าจะ เป็น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การต่างประเทศ มีความไม่สมบูรณ์ เป็นโลกแห่งวิกฤติ ปัญหา

อุดมการณ์ปฏิรูปที่นำเสนอในรายการนี้จึงเป็นการชี้แนะบอกให้รู้ว่าอะไรดีไม่ดีโดยชี้ว่า ของเก่าเป็นปัญหา การปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลงเป็นความจำเป็นที่ขาดไม่ได้และการเปลี่ยนแปลงนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคง ผาสุกของประชาชน เห็นได้ว่าอุดมการณ์ปฏิรูปการบริหารจัดการของรัฐบาลยังให้ความสำคัญชอบธรรมกับผู้เข้ามาดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ฉะนั้นแบบฉบับของความเป็นผู้นำที่สะท้อนออกมาจากอุดมการณ์นี้ จึงเป็น ผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ไขปรับเปลี่ยน ของเก่าไปสู่แนวทางใหม่ ๆ

ตัวอย่างที่เป็นการแสดงออกถึงอุดมการณ์ปฏิรูปที่สะท้อนจากรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน ที่เห็นได้ชัดเจน บ่อยครั้ง คือการนำเสนอพูดคุยในประเด็นเรื่อง การปฏิรูประบบราชการ การให้เหตุผลในการ ลิดรอนอำนาจราชการ นายทหารระดับสูงโดยอ้างข้อเสียของระบบเดิมที่ซ้ำซ้อน ขาดประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็น ประสิทธิภาพ หรือ ข้อดีของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นตามมากับประเทศชาติอันนำไปสู่ความสามารถในการรวบรวมอำนาจการบริหารจัดการประเทศทั้งระบบได้สะดวกมากขึ้น

จะเห็นว่า รายงานนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีลักษณะค่อนข้างเด่นชัดในการนำเสนอ
อุดมการณ์ปฏิรูป โดยการกระทำการของบทบาทวาทกรรม กระทำโดยการพูดคุยบนพื้นฐานบริบท
สังคมไทยที่เป็นอยู่จริง ผู้สร้างวาทกรรมจึงมีโอกาสสูงในการสร้างหรือปลุกฝังอุดมการณ์สู่สังคม
ประชาชนผู้ฟัง ตลอดจนการทำหน้าที่ควบคุมอำนาจอย่างเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ของวาทกรรม.

3. อุดมการณ์ประชานิยม

อุดมการณ์ประชานิยม คือแนวทางประชาสงเคราะห์สะท้อนลักษณะการคิดของตัวผู้สร้าง
วาทกรรม หรือนายกฯ ทักซิณจากการสร้างวาทกรรมในรายการที่มีลักษณะเด่นชัดในการที่ยึดถือ
รัฐบาลเป็นศูนย์กลาง (Centralize) เป็นผู้กำหนดชะตากรรมการตัดสินใจวางมาตรการดำเนินการ
ให้การช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือคนยากจน

อุดมการณ์ดังกล่าวที่สะท้อนผ่านวาทกรรมรายงานนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีการ
เปิดตัวโดย การนำเสนอต่อ ประชาชนผู้ฟังรายการถึงจุดยืน และ การวางนโยบายในการมุ่งที่จะ
เข้าไปให้การช่วยเหลือ เพื่อสร้างความพอใจต่อประชาชน จนถูกเรียกขานว่า “นโยบายประชา
นิยม” ทั้งนี้ถ้ามองในมุมกลับจะเห็นว่า การนำเสนอแนวทางของนโยบายประชานิยม ที่ประชาชน
ผู้ฟังได้รับการตอกย้ำผ่าน ทางรายการทุกสัปดาห์จะเป็นการสร้างหรือก่อร่างอุดมการณ์ใน
ลักษณะที่สร้างความเคยชิน สัมผัสความรู้ความคิดให้ประชาชนคอยที่จะได้รับการอุปถัมภ์จาก
รัฐบาล

ยกตัวอย่างเพื่อความชัดเจนมากขึ้น อาทิเช่น การเล่าพูดคุยของวาทกรรมของรายการ
บ่อยครั้งที่เน้นนำเสนอ เรื่องของการดำเนินการ โครงการเอื้ออาทรต่างๆ ต่อ คนยากจน ไม่ว่าจะ
เป็น การจัดสรรที่ดินทำกินให้เกษตรกร 30 ไร่ทุกครัวเรือน การที่รัฐเข้าไปดูแลจัดการแก้ไข
ปัญหาหนี้สิน ตลอดจนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน การนำเสนองการเข้าไปอุปถัมภ์ดูแลจัดการ
โดยรัฐด้วยโครงการต่างๆ เหล่านี้นับได้ว่าวาทกรรมได้แสดงบทบาทหน้าที่ในการสร้างอุดมการณ์
โดย แสดงให้เห็นว่า การทำประชาสงเคราะห์เป็นกลไกการคิดปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นการ
กำหนดให้สมาชิกในสังคมมองเห็นตรงกันไปในอุดมการณ์ดังกล่าว

นอกจากวาทกรรมจะแสดงบทบาทตอกย้ำแนวทางอุดมการณ์ประชานิยมหรือ
ประชาสงเคราะห์ให้เกิดความชอบธรรม แล้ว ในการสร้างอุดมการณ์ดังกล่าวนี้ยังย้อนกลับไปเพิ่ม

คุณค่าแก่ผู้สร้างวาทกรรม ที่สังคมไทยจะตัดสินใจให้กับตัวรัฐบาลตลอดจนนำมาซึ่งการตัดสินใจ คุณค่าของฝ่ายตรงข้ามได้อีกด้วย

4. อุดมการณ์การบริหารประเทศแบบ นักธุรกิจรุ่นใหม่

สำหรับอุดมการณ์ข้อสุดท้ายคือ การชี้ให้เห็น ประสิทธิภาพ ศักยภาพในการบริหารประเทศ ในแนวนักธุรกิจรุ่นใหม่ ที่มีความสร้างสรรค์มีการตัดสินใจที่เด็ดขาด และการดำเนินการต่างๆอย่าง ว่องไว ทันการ อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการบริหารประเทศอันสูงสุด

อุดมการณ์ดังกล่าวสะท้อนมาจากลักษณะการสื่อความหมายที่พบแพร่อยู่ในเกือบทุก ประเด็นในการนำเสนอเรื่องต่างๆของรายการ โดยจะเป็นอุดมการณ์ที่สอนให้ประชาชนผู้ฟัง ได้ เห็นว่า ใครว่องไว ใครเชื่องช้า ใครทันการไม่ทันการ และสุดท้ายคือการสอนอุดมการณ์ให้ ตระหนักว่า ลักษณะ หรือ รูปแบบ หลักการของใครที่มีประสิทธิภาพ

การที่วาทกรรมได้สร้างความชอบธรรมต่อการบริหารแบบนักธุรกิจรุ่นใหม่ ตัวอย่างเช่นใน การดำเนินการเล่า อธิบาย ทางการพูด ด้านการต่างประเทศที่ชี้ให้เห็นวิธีการที่นายฯดำเนินการ แบบไม่ยึดพิธีการ เน้นการสื่อสารโดยตรง ว่องไว คล่องตัว แบบยกหูโทรศัพท์ถึงกัน และอ้าง ประสิทธิภาพ โดย พูดให้เห็นถึงความคืบหน้าผลสำเร็จ ผลประโยชน์ที่ประเทศได้รับ จากตัวอย่าง ข้างต้นเป็นตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของการบริหารจัดการแบบนักธุรกิจรุ่นใหม่ อัน จะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ นำมาสู่ความนิยม เห็นด้วยจากประชาชนผู้ฟังเป็นรูปแบบของ การนำเสนออุดมการณ์อีกเรื่องหนึ่งที่รายการนายฯทักซิโด้คุยกับประชาชนได้กระทำการตอกย้ำ ให้ประชาชนผู้รับสาร ค่อยๆรับแนวคิดวิธีการที่วาทกรรมเสนอเอาไว้โดยเกิดความรู้สึก เห็นด้วย คล้อยตามอย่างไม่รู้ตัว

จะเห็นได้ว่าการถ่ายทอดอุดมการณ์ผ่านรายการนั้นไม่ว่าจะเป็น อุดมการณ์ทุนนิยม อุดมการณ์ปฏิรูป อุดมการณ์ประชาสงเคราะห์ อุดมการณ์การบริหารประเทศแบบนักธุรกิจรุ่นใหม่ ล้วนเกิดจากการใช้วิธีการที่ได้รับความยินยอมจากประชาชนในการตอกย้ำ นำเสนอความรู้ นำมาสู่แนวทางที่ชี้ให้ประชาชนเห็นว่า ควรคิดอะไร ทำอะไร อย่างไร เห็นด้วย/ไม่เห็นด้วยกับใคร กล่าวโดยสรุป บทบาทวาทกรรมในด้านสุดท้ายคือ กลไกในการสร้างอุดมการณ์ ประชาสัมพันธ์ การทำงาน แนวคิดของรัฐบาลไทยรักไทย ให้เป็นที่รู้จักในสังคม และทำหน้าที่สร้างการยอมรับ สนับสนุนต่อแผนงาน จากประชาชนเพื่อสร้างให้เกิดความชอบธรรมในอำนาจนั่นเอง

บทที่ 8

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “กระบวนการสร้างความหมายและบทบาทวาทกรรมรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน” ครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความหมายของวาทกรรมที่ปรากฏในรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน เพื่อศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมในรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชนรวมถึง เพื่อวิเคราะห์บทบาทของปฏิบัติการทางวาทกรรมในรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน ต่อสังคมไทย

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกรอบทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ งานวิจัยชิ้นนี้มีดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ประกอบการวิเคราะห์การสร้างความหมายวาทกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม (Discourse)
2. แนวคิดเรื่องสัญวิทยาวิทยา และการสร้างความหมาย

กลุ่มที่ 2 ประกอบการวิเคราะห์บทบาทวาทกรรม

3. แนวคิดเรื่องการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง
4. แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจชวนเชื่อ
5. แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์
6. แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ และการใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วยข้อมูลประเภทเอกสาร ข้อมูลประเภทเทปบันทึกเสียง และข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งได้มาจากการทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับรายการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ตามแนวคิดของ Norman Fairclough (1995) โดยทำการวิเคราะห์จากมิติของสภาพการณ์ในการสื่อสาร 3 มิติ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อความ (Text) การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) และ การวิเคราะห์ปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมิติทั้ง 3 ที่นำไปสู่การให้ความหมาย และสร้างบทบาทต่อสังคมไทยซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ ประเด็นต่างๆไว้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

- ความหมายของวาทกรรมรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน

จากการวิเคราะห์วาทกรรมรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชนผู้วิจัยพบว่า วาทกรรมดังกล่าวมีการนำเสนอข้อมูล ความคิด คตินิยม อันนำไปสู่การเกิด อัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้สร้างวาทกรรม ต่อ ประชาชน ทั้งนี้วาทกรรมดังกล่าวมี ปฏิสัมพันธ์กับ บริบทในสังคม ซึ่งปรากฏในปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) และปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) สำหรับการนำเสนอความหมาย ความคิด และ คตินิยม ของรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน มีประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

1. การให้ข้อมูล อธิบายการสร้างพัฒนาให้กับประเทศ

- การพัฒนาโครงการที่เกิดขึ้น มีประสิทธิผล เป็นผลดีต่อประเทศชาติ
- การพัฒนาเกิดขึ้นเนื่องจากศักยภาพใน การบริหารของรัฐบาลชุดนี้
- ผู้คัดค้านควรเข้าใจการทำงานของรัฐบาล

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิเคราะห์ความหมาย ในรายการนายกษัตริษณ์คุยกับประชาชน ใน ประเด็นของ การให้ข้อมูล อธิบายการสร้างพัฒนาให้กับประเทศ นั้นเห็นได้ชัดชัดเจนว่าเป็น ประเภทประเด็นวาทกรรมที่มีการนำเสนอสู่ประชาชนผู้ฟังผ่านทางรายการมากที่สุด ปรากฏเป็นจุดยืนของรายการที่ แสดงให้เห็นว่า รายการนี้มุ่งเน้นในการบอกเล่าแสดงผลงานจากการที่ได้รับตำแหน่ง เข้ามาทำหน้าที่ตัวแทนประชาชนของรัฐบาลโดยสังเกตได้ว่า ลักษณะที่พบในการดำเนินการนำเสนอของวาทกรรม เป็นการนำเสนอในด้านบวก ผลดีผลประโยชน์อันก่อเกิดต่อประเทศชาติ ในการลงมือ ทำการดำเนินการต่างๆของรัฐบาล นอกจากนี้ยังพบอีกว่ามีการให้ความหมาย ถึงผู้คัด

ค้านต่อต้านว่าเป็นสิ่งไม่สำคัญ ไม่ควรที่ประชาชนผู้ฟังจะรับไปใส่ใจ เนื่องจาก ความคิดเห็นของฝ่ายตรงข้ามไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ผลดีต่อประชาชน แต่เกิดขึ้นจากความไม่เข้าใจของคนบางคนเท่านั้น

2. การชี้แจง แก่ต่าง บ่งภาพลักษณ์ตัวนายกฯ และคณะรัฐบาล

- นายกฯ ทักษิณเป็นผู้มีความซื่อสัตย์โปร่งใส ต่อประชาชนไทย
- รัฐบาลชุดนี้ ทำงานอย่างฉลาด รอบคอบ และมีประสิทธิภาพ
- ผู้วิพากษ์วิจารณ์เป็นพวก ดีแต่พูดโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิเคราะห์ความหมายในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนในประเด็นของการชี้แจง แก่ต่าง บ่งภาพลักษณ์ก็คือการชี้ให้เห็นว่าข้อสงสัย ข้อพิพาทต่างๆที่เกิดขึ้น ไม่ได้เป็นปัญหาต่อประชาชนที่จะไปให้ความสนใจ ใส่ใจ ทั้งนี้ปัญหา ข้อโต้แย้งต่างๆที่เกิดขึ้น เนื่องจากความไม่เข้าใจ และเป็นสิ่งไร้สาระ ตลอดจนสังเกตได้ว่าการนำเสนอให้ประชาชนผู้ฟังเกิดความรู้สึก เชื่อถือ ไว้วางใจ ในประสิทธิภาพความสามารถของรัฐบาลชุดนี้ และความตั้งใจจริงในการทำงานอย่างเต็มที่ของรัฐบาลชุดนี้โดยอ้างอุดมการณ์ จุดยืนในความโปร่งใส การยึดมั่นเพื่อประโยชน์ของชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และการยึดมั่นในการเป็นตัวแทนอย่างแท้จริงของประชาชน ฉะนั้นประชาชนจึงไม่ควรที่จะใส่ใจ สนใจในข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น

3. การเล่าปัญหาและนำเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหา

จากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่า รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนได้มีการให้ความหมายในประเด็นนี้ไว้หลายระดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ภาวะของประเทศไทยก่อนการเข้ามาทำหน้าที่เต็มไปด้วยปัญหา และ ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง
- นายกฯ ทักษิณคือผู้แก้ปัญหา มีคุณสมบัติ ของผู้ที่จะสามารถแก้ปัญหาของประชาชน เป็นรัฐบาลที่มีความแตกต่างจากที่ผ่านมา

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิเคราะห์ความหมายในรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนในประเด็นของการเล่าปัญหาและนำเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขก็คือ ประชาชนถูกวางความเข้าใจ ให้เห็นความเป็นจริงของโลกจากการใส่อุดมการณ์ ความคิดเห็นการให้คุณค่าไปในการเล่าปัญหา ในแง่ที่ ชี้ให้เห็นความเป็นวิกฤติของภาวะปัญหาเดิมและอธิบายให้เห็นความสามารถในการจัดการแก้

ไขเปลี่ยนแปลง ในการจัดการดำเนินการของรัฐบาลชุดนี้สร้างให้เกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจในการที่ รัฐบาลชุดนี้สามารถที่จะผลักดัน แก้ไขเปลี่ยนแปลง ดูแลประเทศไทยให้อยู่รอด อยู่ดีกินดีในกระแส โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนผู้ฟังควรที่จะเชื่อมั่น และให้การยอมรับ สนับสนุน การเข้ามาจัดการ ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆของรัฐบาล

4. การอบรม แนะนำ ปลุกฝังค่านิยม ต่อสังคมวัฒนธรรมไทย

- นายกษ ทักษิณแนะนำประชาชนรักษาสุขภาพกายและใจ
- นายกษทักษิณชี้แนะค่านิยมและการปฏิบัติตนให้เหมาะสม
- นายกษ ทักษิณปลุกฝังการคิดดี ทำดี เป็นพลเมืองที่ดี

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิเคราะห์ความหมายในรายงานนายกษทักษิณคุยกับประชาชนใน ประเด็นของการอบรมสั่งสอนปลุกฝังค่านิยม คือเป็นการสั่งสอนที่พบแทรกจากการเล่าเรื่อง เหตุ การณ์ หรือสถานการณ์ สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นโดย จากการรับฟังรายงานนั้นประชาชนผู้ฟังจะถูกกำหนด สถานภาพความสัมพันธ์เป็นเสมือนผู้ตามผู้อยู่ใต้การปกครองที่ดี มีความเข้าใจอันดี มีความใกล้ชิด กับรัฐบาลและตัวนายก ทั้งนี้การอบรม สั่งสอน ปลุกฝังค่านิยมในเรื่องต่างๆ ที่นำเสนอจากวาทกรรม นั้น สะท้อนความหมายให้เห็นว่าเกิดเนื่องมาจากความปรารถนาดี มุ่งทำเพื่อผลประโยชน์ของชาติ เป็นสำคัญ สังเกตได้ว่าวาทกรรมในประเภทนี้มีความเด่นชัดในการให้ความหมายคุณค่าสะท้อนกลับ มาสู่ตัวผู้สร้างวาทกรรมในการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีคุณสมบัติเหมาะสม มีคุณธรรม ในการดูแล ประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมสั่งสอนมักชี้ให้เห็นนัยยะว่า อะไรถูก อะไรเหมาะสม คิดแบบผู้อบรม สั่งสอนนั้นถูก แนวทางการดำเนินการแบบผู้อบรมสั่งสอนนั้นเหมาะสม มีคุณค่า และควรดูเป็นแบบ อย่าง

5. การวิวาทะกับฝ่ายตรงข้าม

- ผู้วิพากษ์วิจารณ์ คือผู้ไม่เข้าใจ ไม่รู้จริง และ ไม่สร้างสรรค์
- นายกษทักษิณมุ่งสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ประเทศไทยและสังคม

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิเคราะห์ความหมายในรายงานนายกษทักษิณคุยกับประชาชนใน ประเด็นของการวิวาทะกับฝ่ายตรงข้าม ก็คือความชัดเจนในการชี้ข้อด้อยฝ่ายตรงข้าม นำเสนอข้อดี ของฝ่ายรัฐบาล สะท้อนให้เห็นว่าฝ่ายตรงข้ามถูกจำกัดการนำเสนอวาทกรรมด้วยเหตุผล หลักฐาน

แสดงให้เห็นการกำหนดมาตรฐานในการตัดสินคุณค่าของฝ่ายผู้สร้างวาทกรรมหรือฝ่ายรัฐบาลว่ามีคุณค่า มีความเหมาะสม มีความสร้างสรรค์ในขณะที่ยังสร้างการตัดสินคุณค่าของฝ่ายตรงข้ามไปในทางกลับกัน

การวิเคราะห์ความหมาย 5 ประเภทที่เสนอในรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนสรุปโดยภาพรวมได้ว่าถูกกำกับกับการสร้างความหมายอยู่ภายใต้วาทกรรม 3 ชุดหลักได้แก่

- 1 วาทกรรมชุดธุรกิจการเมืองที่อ้างอิงเรื่องของประสิทธิภาพและความเบ็ดเสร็จฉบับไว
- 2 วาทกรรมชุดพ่อขุน ที่อ้างอิงความเป็นนักปกครองที่ดีมีความเข้าใจ ดูแลห่วงใยประชาชน
- 3 วาทกรรมชุดนักข้อมูลข่าวสารที่อ้างอิงความรอบรู้ความเป็นสากล

จากสิ่งทีวาทกรรมนำเสนอออกมาจากรายการ นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนดังกล่าว ได้นำมาสู่ การกำหนดอัตลักษณ์ และลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมดังนี้

อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นจากรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน

1. นายกฯ ทักซิณเป็นผู้แก้ปัญหา
2. นายกฯ ทักซิณ และรัฐบาลชุดนี้เป็นผู้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ
3. นายกฯ ทักซิณเป็นผู้โปร่งใส ซื่อสัตย์
4. นายกฯ ทักซิณเป็นผู้นำที่เหมาะสมมีความเป็นคนรุ่นใหม่ ทันสมัย
5. นายกฯ ทักซิณเป็นผู้รู้ เข้าใจ
6. นายกฯ ทักซิณเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม

อัตลักษณ์ดังกล่าว สะท้อนถึงการให้ความหมายในการแสดงความสัมพันธ์ทางสังคม ที่สะท้อนผ่านวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ดังนี้

1. นายกฯ ทักซิณเป็นผู้อยู่เคียงข้างประชาชน
2. นายกฯ ทักซิณเป็นผู้สร้างสรรค์แก่สังคมไทย
3. นายกฯ ทักซิณเป็นผู้มีอำนาจชอบธรรมในการเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้การให้ความหมายของความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถแบ่งกลุ่มความสัมพันธ์เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สร้างวาทกรรม ผู้รับวาทกรรม และ ผู้นำเสนอวาทกรรมตรงข้าม ซึ่งจากลักษณะการสื่อสารทางรายการมีการสะท้อนลักษณะความสัมพันธ์ดังนี้

ผู้สร้างวาทกรรม

- นายกษัตริย์เป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีความสามารถในการดำเนินการ จัดการประเทศ
- นายกษัตริย์เป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งที่ดีสู่สังคม
- นายกษัตริย์มีความชอบธรรมในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงประเทศ

ผู้รับวาทกรรม

- ประชาชนเป็นผู้รอการแก้ไขปัญหา
- ประชาชนเป็นผู้ต้องการความดูแล และ ต้องการความเปลี่ยนแปลงใหม่

ฝ่ายตรงข้าม/ผู้คัดค้าน

- ผู้ไม่รู้ ไม่เข้าใจ ในการสร้างผลประโยชน์ของชาติ
- ผู้ไม่สร้างสรรค์ ต่อประเทศชาติ

กล่าวได้ว่าลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นการประกอบสร้างขึ้นจากรายการนายกษัตริย์คุยกับประชาชน ด้วยคุณลักษณะของตัวสื่อ และรูปแบบการสื่อสารเป็นการพูดคุยก่อนแล้วทางเดียวผ่านการกระจายเสียงทางคลื่นวิทยุ ทำให้สามารถควบคุมลักษณะการสื่อสารได้ให้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้สร้างวาทกรรมต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้กระบวนการในการสร้างความหมายของรายการนั้นมีการประสานวางแผนอย่างเป็นระบบ ให้ความหมาย และ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ดำเนินการปฏิบัติการต่อ ประชาชนผู้ฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- กระบวนการสร้างวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน

จากการศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมรายการนายกฯทักซิณคุยกับประชาชน ด้วยการวิเคราะห์มิติทางด้านปฏิบัติการทางวาทกรรม และมิติด้านปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า มิติทั้ง 2 ส่วนมีความสัมพันธ์กัน และสัมพันธ์กับมิติของตัวบท ในการเลือกวาทกรรมขึ้นมานำเสนอ ดังนี้

1. ปฏิบัติการทางวาทกรรม

1.1 การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างตัวบท (Text Production) ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

1. ผู้นำเสนอตัวบท
2. การคัดเลือกประเด็น
3. รูปแบบการสื่อสาร
4. กลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัยพบว่าผู้นำเสนอตัวบทเป็นส่วนหลักที่สำคัญในการสร้างความหมายของวาทกรรมรายการนายกฯทักซิณคุยกับประชาชน เนื่องจาก การทำการสื่อสารของทางรายการเกี่ยวข้องในเรื่องของ **อำนาจการสื่อสารโดยตรง**เป็นการตัดตัวกลางออกและถ่ายทอดสารได้โดยตรงที่สามารถจะถ่ายทอดจากทั้งมุมมองทั้งจากจุดยืนของความเป็นผู้นำประเทศที่ต้องการจะนำเสนอประสิทธิภาพของการทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีหรือกระทั่งบนจุดยืนของความเป็นผู้นำรัฐบาลที่ต้องการจะต่อต้านความหมายของฝ่ายตรงข้าม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยของ**สถานภาพในการพูด** ที่มีผลต่อการเข้าถึงความสนใจในการเปิดรับของประชาชนผู้ฟัง อีกทั้งได้รับผลที่ตามมาในด้านของความสัมพันธ์ อันใกล้ชิดที่จะเกิดขึ้นระหว่าง ผู้นำเสนอตัวบทกับ ผู้ติดตามรับฟังรายการในฐานะผู้นำประเทศที่ทำการสื่อสารควบคุมความหมายกับประชาชน

อีกทั้งยังมีปัจจัยด้านศักยภาพหรือ**ความสามารถในการสื่อสาร**ที่ไม่ใช่ว่าผู้นำทุกคนจะสามารถจัดรายการลักษณะนี้ได้ ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ ประกอบอันหมายถึงความพร้อมในการ

สื่อสาร ความมั่นใจ ความรู้ ประสบการณ์ และคุณสมบัติด้านการใช้ภาษาสร้างความหมาย การสื่อสารในการที่จะสามารถพูดคนเดียวถ่ายทอดความหมายไปสู่ผู้ฟังได้ เหล่านี้นับเป็นพลัง และ อำนาจ เพื่อผลักดัน ทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จตามเจตนาของผู้นำเสนอตัวบท

สำหรับการคัดเลือกประเด็นในการนำเสนอ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านเวลาในการออกอากาศ จึงไม่สามารถนำเสนอประเด็นต่างๆที่เกิดขึ้นในการทำงานของรัฐบาลชุดนี้ในรอบสัปดาห์ได้หมด ดังนั้นจึงจึงจำเป็นต้องคัดเลือกประเด็น อันประกอบไปด้วย เกณฑ์จากตัวสื่อ เกณฑ์จากตัวบุคคล และ เกณฑ์ด้านบริบทสังคม

การเลือกประเด็นจากเกณฑ์ด้านเนื้อหามีส่วนในการคัดเลือกประเด็นอย่างมาก ผู้วิจัยพบว่า การเลือกนำเสนอเนื้อหาประเด็นต่างๆมานำเสนอของรายการต้องเน้นเนื้อหาสิ่งที่เป็นผลงานของรัฐบาลในเชิงบวก และ เรื่องราวที่เป็นส่วนได้ ผลกระทบต่อประชาชน อนุมานได้ว่าประเด็นที่ได้รับเลือกมานำเสนอผู้สังคมจะนำมาซึ่งความสนใจ และความพึงพอใจในการรับฟังของประชาชนผู้ฟังนับเป็นการเลือกประกอบสร้างความจริงให้เป็นไปตามในแนวทางที่กลุ่มผู้สร้างวาทกรรมต้องการให้เป็น

สำหรับเกณฑ์ทางด้านตัวบุคคลได้แก่ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ มีส่วนในการคัดเลือกประเด็นนำเสนอทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าเกณฑ์ทางด้านบุคคลนั้นมีความเป็นอัตวิสัยมามีส่วนในการตัดสินใจคัดเลือก การนำเสนอประเด็นของรายการที่ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้สร้างวาทกรรม ที่จะคัดเลือกประเด็นที่จะนำเสนอ ทั้งนี้การกระทำที่เกิดขึ้นมิได้เป็นการกระทำที่สะท้อนจากตัวตนแนวคิด อุดมการณ์ ของตัวผู้เลือกเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีความสัมพันธ์โยงใยกับสถานภาพ บทบาท การวางนโยบายตลอดจนบรรทัดฐานทางสังคมให้ประชาชนผู้ฟังได้เห็นความเป็นจริงของโลกในแนวทางที่ผู้สร้างวาทกรรมวางเอาไว้

เกณฑ์ทางด้านบริบททางสังคมก็มีส่วนในการคัดเลือกประเด็นในการนำเสนอเช่นกัน เนื่องจากการนำเสนอประเด็นต้องเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับกระแสสังคมจะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพทางการสื่อสาร ที่จะทำการสื่อสารกับประชาชนดำเนินไปอย่างราบรื่นและได้รับความสนใจตอบกลับ มา อีกทั้งประเด็นเรื่องราวที่นำเสนอล้วนอยู่บนพื้นฐานของ การจัดการดูแลปัญหาของรัฐบาล ทำให้ท้ายสุดนำมาสู่อำนาจของวาทกรรมในการสร้างให้เกิดการยอมรับ ความเชื่อถือ ไว้วางใจ และความรู้ สึกใกล้ชิดกับผู้สร้างวาทกรรมได้

รูปแบบการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการนำเสนอความหมายของรายการ กล่าวคือ รายการนายกษัตริศนุคัยกับประชาชน เป็นรายการที่มีรูปแบบลักษณะรายการสด สื่อสารแบบทางเดียว เป็นการดำเนินการเล่าไปเรื่อยๆไม่มีการโฟนิน ด้วยเหตุนี้ การพูดคุยของรายการจึงเป็นเรื่องการแสดงผลงาน พูดคุยบอกเล่า ที่แจ่มในประเด็นที่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐบาลต้องการจะสื่อสารบอกกับประชาชนผู้ฟังอย่างทางเดียวไม่มีที่ว่างให้กับการเกิดแนวคิดในทางตรงข้าม หรือ ในแนวทางที่สวนกลับต่อการสร้างความหมายของวาทกรรม ในเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นใหม่ๆในสังคม

ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมายของรายการนายกษัตริศนุคัยกับประชาชน นั้นมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติการวาทกรรมในส่วนอื่นๆในประเด็นที่ว่า การวางกลุ่มเป้าหมายของรายการนี้ มีการวางกลุ่มเป้าหมายเพื่อความเข้าถึง ประชากรจำนวนมากของประเทศให้มากที่สุด เป็นการเน้น ไปที่กลุ่มประชากรระดับรากหญ้า แสดงให้เห็นว่าจากการพูดคุยในรายการนายกษัตริศนุคัยกับประชาชนนั้น การสื่อสารเน้นไปที่ การโน้มน้าว ปรับความเข้าใจ ให้เชื่อตามเห็นด้วยกับการดำเนินการ อุดมการณ์นโยบายของรัฐบาลนำมาสู่การประสบความสำเร็จในการนำเสนอ สร้างความหมายของวาทกรรมต่อสังคมได้

1.2 การวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริโภคตัวบท (Text Consumption) ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

1. การแพร่กระจายของวาทกรรม
2. ระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทการสร้างวาทกรรม

การแพร่กระจายของวาทกรรมรายการไปยังผู้บริโภค ผู้วิจัยพบว่าทั้งช่องทางการสื่อสาร และลักษณะในการนำเสนอสู่ประชาชนผู้ฟังมีส่วนในการกำหนดให้การดำเนินการของอำนาจวาทกรรมบรรลุประสิทธิผล กล่าวคือจากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าการใช้ช่องทางในการแพร่กระจายโดยสื่อวิทยุเวลา 8 โมงเช้าวันเสาร์นับว่าเป็นการจัดการของวาทกรรมในการเลือกใช้ช่องทางอย่างมีศักยภาพในการเข้าถึงมวลชน และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมระดับกลาง – ระดับล่าง, ประชากรในส่วนภูมิภาค อันเป็นจำนวนประชากรกลุ่มหลักของประเทศ มีโอกาสในการเปิดรับฟังสูง ลักษณะในการจัดการกับการแพร่กระจายของวาทกรรมรายการเช่นนี้ไปสู่ประชาชนผู้ฟังนำมาซึ่งความสัมฤทธิ์ผลในการสร้างความหมายของวาทกรรมต่อสังคมไทย

สำหรับลักษณะการนำเสนอของวาทกรรมไปสู่ผู้บริโภคของรายการที่มีการใช้รูปแบบภาษาสนทนาแบบไม่เป็นทางการทำให้นำมาซึ่งผลในเชิงบวกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่จะเกิดขึ้นของผู้รับสาร ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมและเกิดความคล้อยตามได้ง่าย นอกจากนี้ลักษณะการนำเสนอที่แบ่งประเด็นเรื่องราวในการนำมาพูดคุยในแต่ละสัปดาห์เป็นประเด็นสั้นๆ ประมาณ 8 – 12 ประเด็น ในเวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง ในการนำเสนอต่อผู้ฟังทุกสัปดาห์ เป็นอีกลักษณะการนำเสนอที่กล่าวได้ว่าเป็นการจัดการของวาทกรรมที่ชี้ชวนให้นำมาสู่ผลในเชิงบวก กล่าวคือทำให้ประชาชนผู้ฟังรู้สึกสนใจอยากติดตามรับฟัง ในเรื่องราวหลากหลายไม่น่าเบื่อ และ เกิดความรู้สึกให้คุณค่ากับตัวผู้สร้างวาทกรรมในความรู้และการสะท้อนภาพของผู้ที่ทำงานหนักกับใช้ประชาชนจากการจัดการวางรูปแบบลักษณะการนำเสนอของวาทกรรมรายการ

นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์ถึงระบบความคิดของผู้รับสารในบริบทสังคมพบว่ามีส่วนสอดคล้องกับการประกอบสร้างความหมายของวาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชนเช่นกัน ผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าลักษณะร่วมของประชาชนผู้ฟังในสังคมไทยที่เห็นได้ชัดคือการชอบฟังและสนใจผู้มีอำนาจในสังคมพูด และลักษณะในการชอบความไม่ชอบในหลักการเคร่งเครียด ชอบการพูดคุยที่เป็นกันเอง ซึ่งลักษณะร่วมที่เป็นจุดเด่นของผู้รับสารดังกล่าวนี้มีส่วนอย่างมากในการเปิดรับ การเกิดความสนใจในการรับฟังและการเกิดความเชื่อถือ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ากระบวนการสร้างความหมายรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกระบวนการผลิตและกระบวนการบริโภคโดยเห็นได้อย่างชัดเจนจากการวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรมในการมุ่งไปยังความเข้าถึงประชาชน การสร้างความยอมรับการสร้างความคิดเห็นด้วยคล้อยตามจากประชาชน และคำนึงถึงภาพพจน์ในตัวผู้สร้างวาทกรรม

2. ปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม

ในส่วนของปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมมีส่วนต่อความสัมพันธ์ในการสร้างวาทกรรมรายการนายกษัตริย์คุณคุยกับประชาชนกล่าวคือ ปฏิบัติการของสังคมโดยรวมมีส่วนในการตีกรอบการนำเสนอความหมายของรายการ กล่าวคือวาทกรรมในระดับสังคมในด้านต่างๆ อาทิ วาทกรรมในระบบสังคม วาทกรรมในระบบ เศรษฐกิจ การเมือง วาทกรรมในระบบวัฒนธรรม และ วาทกรรมในระบบกฎหมาย

การมีกรอบทางสังคมดังกล่าวทำให้เกิดขอบเขตในการนำเสนอประเด็น ลักษณะการสื่อความหมายในรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีลักษณะถูกวางและถูกกำหนดให้การนำเสนอของวาทกรรมเป็นไปในแนวทางที่วาทกรรมในระบบสังคมมีมา ทั้งนี้เพื่อนำมาสู่การยอมรับและความชื่นชอบของประชาชนผู้ฟัง.

- บทบาทวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาและกระบวนการสร้างของวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ทำให้ได้ข้อสรุปว่าเนื้อหาและกระบวนการสร้างของวาทกรรมดังกล่าวมีการแสดงบทบาทหน้าที่ในเชิงวาทกรรมดังนี้

1. บทบาทในการสร้างอัตลักษณ์หรือภาพลักษณ์ที่รายการสร้างให้เกิดขึ้นจากรายการโดยประมวล ได้แก่ ภาพความเป็นผู้แก้ปัญหา ภาพความเป็นผู้มีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ ภาพความเป็นผู้มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ต่อประชาชน และภาพความเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพที่เกิดขึ้นนั้นจากการกระทำการต่อการรับรู้ และความรู้สึกของผู้ฟัง ทั้งนี้บทบาทในการสร้างภาพลักษณ์หรืออัตลักษณ์ดังกล่าวของวาทกรรมจะนำมาซึ่ง การเกิดความยอมรับเชื่อถือและความไว้วางใจจากประชาชนผู้ฟัง

2. บทบาทในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมืองโดยชี้ชวนให้ประชาชนได้เห็นถึงแบบความสัมพันธ์ลักษณะที่ผู้สร้างวาทกรรมได้วางไว้ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายผู้สร้างวาทกรรม (นายกฯ ทักซิณ และ รัฐบาล) ฝ่ายผู้รับวาทกรรม (ประชาชนผู้ฟัง) ฝ่ายตรงข้าม (ผู้คัดค้าน อาทิ ฝ่ายค้าน นักวิจารณ์ นักวิชาการ ตลอดจนสื่อมวลชน) โดยแบบ ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นการอ้างสิทธิ์ ศักยภาพในการปกครองที่จะนำไปสู่การสร้างความชอบธรรมให้กับผู้สร้างวาทกรรม

3. บทบาทในการสร้างอุดมการณ์จากการใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง (นายกรัฐมนตรี) สำหรับบทบาทสุดท้ายเป็นบทบาทในการสร้างอุดมการณ์ ผลิตความเชื่อ ซึ่งอุดมการณ์ที่สะท้อนในรายการ ผู้วิจัยพบอุดมการณ์ที่ปรากฏได้แก่ อุดมการณ์ทุนนิยม อุดมการณ์ปฏิรูป อุดมการณ์ประชาสงเคราะห์ และ อุดมการณ์การดำเนินการบริหารแบบนักธุรกิจรุ่นใหม่ ทั้งนี้การสร้างอุดมการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้นแสดงให้เห็นในรูปของการประชาสัมพันธ์แผนงาน การแจ้งข้อมูลข่าวสารของรัฐบาล

ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การให้ความหมายดังกล่าวมีลักษณะในการครอบงำเชิงอำนาจหรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคมจากการทำหน้าที่สร้างอุดมการณ์ในสังคมของวาทกรรม

โดยสรุปกล่าวได้ว่าลักษณะบทบาทในการใช้ช่องทางสื่อมวลชนของรัฐเช่นนี้ เผยให้เห็นถึงระบบของอำนาจของวาทกรรม ในการผลิตสร้าง ปิดกั้น และการดำรงอยู่ของความหมายของสรรพสิ่งต่างๆ จากการประกอบสร้างความหมายของวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน สอดคล้องตามที่ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร: 2540 กล่าวไว้ว่าการศึกษบทบาทตามแนววาทกรรม ในทฤษฎีเชิงวิพากษ์ต่อสังคมนั้นเพื่อต้องการที่จะชี้ชวนให้เกิดการทบทวน และตั้งคำถาม เกี่ยวกับสรรพสิ่งทั้งหลายที่นำเสนอเป็นองค์ความรู้ในรายการ และเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันแยกขาดของอำนาจ เพราะความเป็นสุดยอดของอำนาจคือการทำให้อำนาจนั้นมองไม่เห็นว่าเป็นเรื่องของอำนาจ

จากการวิเคราะห์วาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนในการให้ความหมาย มีความสัมพันธ์กับกระบวนการสร้างวาทกรรมทั้งในปฏิบัติการทางวาทกรรม และปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรมซึ่งสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพ แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและกระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างความหมายและบทบาทวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนที่มุ่งศึกษาให้เห็นถึงความหมายและบทบาทของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน รวมทั้งศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการอันประกอบด้วยการวิเคราะห์ กระบวนการผลิต กระบวนการบริโภค และบริบทที่แวดล้อมการสร้างวาทกรรม

จากการสรุปผลในประเด็นต่างๆข้างต้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในส่วนต่างๆที่ถูกสร้างขึ้นของรายการต่อสังคมไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการอภิปรายโดยกำหนดเป็นประเด็นคำถามและหาคำตอบจากผลการวิจัย กรอบแนวคิด และทฤษฎีมาประมวลในการตอบคำถามดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. จากผลการวิจัย สามารถประมวลกลไกการสร้างความหมายต่อสังคมของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนเชิงวาทกรรมได้อย่างไร

ผลการวิจัยได้ช่วยยืนยัน ทฤษฎีวาทกรรมว่ามีความตรงในการอธิบายปรากฏการณ์ด้านการสื่อสารอย่างมาก ทั้งนี้ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าคุณค่าของความหมายที่เกิดขึ้นทั้ง อัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ และ อุดมการณ์ ที่นำเสนอทางรายการเป็นประโยชน์ต่ออำนาจ การสร้างความชอบธรรม ซึ่งอำนาจที่เกิดขึ้นนั้นโดยองค์ประกอบของปัจจัยด้านการผลิต การบริโภค และ บริบทที่แวดล้อม

ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ว่ากระบวนการสร้างความหมายรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน ในส่วนของกระบวนการผลิตหรือ ที่มานั้นเป็นกลุ่มผู้ปกครองที่มีอำนาจในสังคมมีอำนาจในการพูด การให้ความหมาย ที่มีการใช้สื่อวิทยุในมือ เนื่องจากสื่ออยู่ภายใต้อำนาจรัฐอย่างผูกขาดมีสิทธิอันเต็มที่ในการนำมาใช้เลือกช่วงเวลาได้อย่างชอบธรรม โดยมีโครงสร้างกระบวนการผลิตเป็นมาตรฐานมีลำดับขั้นแบบราชการถูกควบคุมโดยนโยบายรัฐทุกขั้นตอนการผลิต ฉะนั้นเนื้อหา ความหมาย และอุดมการณ์ที่นำเสนอต่อประชาชนผู้ฟังจึงย่อมเป็นแบบถูกคัดเลือกผ่านการตัดสินใจมาแล้ว เป็นการสื่อสารในลักษณะแบบบนลงล่าง ผู้รับวาทกรรมจึงตกอยู่ในลักษณะที่ถูกกระทำ ถูกทำให้มีแนวคิดความคิด ทักษะคติ ไปตามแนวทางที่รัฐบาลต้องการ เป็นลักษณะอำนาจของวาทกรรม

ทั้งนี้แนวทางในการกระทำการมีความสัมพันธ์ผกผันเนื่องมาจากองค์ประกอบทางด้านบริบท คือ ระบบคิด กฎเกณฑ์ต่างๆมาจากกระบวนการอบรมบ่มเพาะเดิมในสังคม วาทกรรมในรายการสัมพันธ์เป็นไปตามวาทกรรมในระบบวัฒนธรรมและวาทกรรมในระบบกฎหมายที่ดีกรอบกำหนด การนำเสนอรูปแบบผู้นำที่สังคมต้องการ กำหนดให้คนในสังคมเชื่อ ตัดสินคุณค่าผู้นำในระบบสังคมไทยที่เป็นแบบฉบับของผู้นำที่มีศักยภาพ มีคุณธรรม คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนเป็นสำคัญ และ การสร้างความหมายอีกประการนั้นยังสอดคล้องเป็นไปตามวาทกรรมที่อยู่ในกระแสสังคมปัจจุบัน คือ วาทกรรมในระบบสังคม Globalization และ วาทกรรมในระบบเศรษฐกิจ การเมืองแห่งยุค IMF ที่ชี้้นำการให้คุณค่าของผู้นำที่เป็นนักบริหารคนรุ่นใหม่ ที่มีวิสัยทัศน์ที่จะเข้ามาบริหารประเทศ ดำเนินการแก้ไขปัญหา วาทกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยประกอบของกลไกการในการประกอบสร้างวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนเป็นอำนาจที่ผู้สื่อสารมีในยุคหนึ่งๆนั่นเอง

ผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดเรื่องวาทกรรมของ Foucault (2003) ที่กล่าวว่าวาทกรรมเป็นการกระทำการเกี่ยวกับอำนาจ ในการศึกษาการใช้อำนาจในการสร้างความหมายของสื่อมวลชน โดยวาทกรรมเป็นการศึกษาที่มากกว่าเรื่องของภาษา เพราะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กระบวนการจัดการในการสื่อสาร ปฏิบัติได้ตอบ บริบทสังคมวัฒนธรรม ในการเผยให้เห็นโยงใยในเชิงอำนาจกับความรู้ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้มุ่งเน้นในการประเมินคุณค่า ในการชื่นชมเชิงบวกหรือท้วงติงเชิงลบต่อปรากฏการณ์การสื่อสารที่เกิดขึ้นแต่การศึกษาครั้งนี้เป็นองค์ความรู้หนึ่งที่ทำให้เห็นอำนาจในการประกอบสร้างอย่างเป็นกลาง จากการศึกษาแบบวาทกรรม โดยชี้ให้เห็นว่าการใช้สื่อวิทยุ รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนมีบางส่วนที่เนื้อหาของการสื่อสารถูกปิดบังทับซ้อน และ แสดงให้เห็นลักษณะการสร้างอิทธิพลในการประกอบสร้างความหมาย อัตลักษณ์ ความสัมพันธ์และอุดมการณ์ซึ่งเป็นการศึกษาในแนวทางเดียวกันกับงานวิจัยของจิณณ์นภัส แสงมา ที่ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในการตอบปัญหาทางเพศของสื่อมวลชนไทย (2545) ที่ศึกษาและชี้ให้เห็นว่า สื่อทำหน้าที่ในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ทางเพศในเชิงอนุรักษ์ และกำหนดความสัมพันธ์เชิงความเป็นรองให้กับผู้หญิง.

งานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการตอกย้ำ ชี้ชวนให้เห็นการทำหน้าที่ของสื่อ โดยอำนาจการจัดการของวาทกรรม ทำให้เราตระหนักถึงการให้สื่อมวลชนมีอิทธิพลในการกำหนดความหมายสู่สังคม จากการกระทำการของรายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชนให้ได้เห็นว่ามีผู้ปกครอง (นายกฯ และรัฐบาล) เป็นเจ้าของครอบครองสื่อมีอำนาจในการพูดก็ย่อมสามารถควบคุมความคิด จากการถ่ายทอดเนื้อหาภายใต้บริบทนั้นๆได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นสื่อรายการดังกล่าวจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือเผยแพร่

แพร่ ค่านิยม อุดมการณ์ของผู้ปกครองไปยัง ประชาชนผู้ฟังในสังคมให้เห็นตรงกัน รวมทั้งปฏิเสธความคิดเห็นที่แตกต่างออกไปเป็นการสร้างความชอบธรรมแก่ตัวผู้ปกครองเอง.

2. ลักษณะรูปแบบภาษาในการประกอบสร้างความหมายของผู้ฟังของรายการนายกษัตริษณฯ คุยกับประชาชนเป็นอย่างไร

ลักษณะรูปแบบการสร้างความหมายของรายการนายกษัตริษณฯ คุยกับประชาชนมีลักษณะเด่นของการใช้รูปแบบภาษา สนทนาในลีลาที่เป็นกันเอง อันนำมาซึ่งความสัมฤทธิ์ผลในการทำการสื่อสารต่อประชาชนผู้ฟังในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี จากจุดร่วมของผู้ฟังของสังคมไทยที่ มักสนใจเมื่อเวลาที่ผู้มีอำนาจออกมาพูดและอุปนิสัยชอบการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง มากกว่า ความเป็นทางการ สามารถวิเคราะห์ได้ว่าการเลือกรูปแบบการสื่อสารโดยการใช้ภาษาสื่อสารของรายการที่เป็น การให้ นายกษัตริษณฯ คุยกับประชาชนเป็นกันเอง เล่าประเด็นต่างๆไปเรื่อยๆ และมีกาไร่ความคิดเห็นต่างๆลงไปด้วยเป็นลักษณะการสื่อสารที่ตรงใจ ตรงกับความต้องการ ความสนใจของผู้ฟังสังคมไทยอย่างมาก

การให้ความคิดเห็น ค่านิยม อุดมการณ์ต่างๆที่แฝงไปกับวาทกรรมรายการนายกษัตริษณฯ คุยกับประชาชนเป็นลักษณะที่ข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่อยู่ในความสนใจของสังคม แล้วผู้สร้างวาทกรรมเล่าโดยผนวกความคิดเห็น จุดยืนของตนเองลงไป จึงไม่ใช่การเล่าอย่างมีความเป็นกลางแต่เป็นความคิดเห็นที่มีองค์ประกอบของการเรียกร้องโน้มน้าว ให้สาธารณชนเชื่อหรือคล้อยตาม เป็นการใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารโน้มน้าวใจประชาชนแบบหนึ่ง ที่ เลื่อนนำเสนอ บอกความจริงเพียงครั้งเดียวในแง่มุมที่ผู้สร้างวาทกรรมต้องการจะแสดงให้เห็น โดยไม่แสดงให้เห็น ด้านลบ ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาสื่อสารของรายการดังกล่าว เป็นการใช่วิธีการสื่อสารที่ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่า กำลังถูกชวนเชื่อ หรือบังคับให้เชื่อตาม แต่จะเกิดความรู้สึกคล้อยตามเห็นด้วยโดยสมัครใจ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง หลักการโน้มน้าวใจชวนเชื่อที่ Ellul (1965) กล่าวว่า การโน้มน้าวชวนเชื่อที่ สัมฤทธิ์ผล คือ การชวนเชื่อแบบอ่อนไม่ทำแบบตรงไปตรงมา นั้นจะสามารถนำมาซึ่งการยอมรับของผู้รับสารได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารที่น่าจับตามองในการใช้จัดการกับความยอมรับของผู้รับสารอย่างได้ผล

นอกจากนี้ภายใต้การแสดงความจริงใจในการบอกเล่าพูดคุยการทำงานต่อประชาชนใน ประเด็นเรื่องราวต่างๆยังพบการใช้กลยุทธ์ในการ สร้างอัตลักษณ์ หรือ ภาพลักษณ์ เน้นนำเสนอภาพ ที่เป็นจุดขายที่แตกต่าง ให้อยู่ในความประทับใจของผู้ฟังอย่างชัดเจน เช่น “ภาพความเป็นทางเลือก

ใหม่” ของสังคมไทย “ภาพความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล” ที่มีภาพเด่นชัด ตรงข้ามกับ ภาพพรรคการเมืองเดิมๆ ภาพที่เกิดขึ้นมีความชัดเจน น่าเชื่อถือจากการเล่าโดยใช้หลักฐาน อ้างอิง ให้ตรรกะของรัฐบาลที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อถือ มีการให้ความหลากหลายของแหล่งข่าวภายใต้รูปแบบนำเสนอที่เป็นกันเอง เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยด้านการใช้ภาษาของรายการที่ช่วยสร้างความยอมรับในการวางแบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น

ลักษณะรูปแบบภาษาในการประกอบสร้างความหมายสู่ผู้ฟังของรายการนายกฯทักษิณฯ คุยกับประชาชนที่สรุปข้างต้นของการวิจัยชิ้นนี้ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ รัตนาวดี สัมภาษณ์สุขในการศึกษา เรื่อง วาทกรรมวิเคราะห์รายการนายกฯทักษิณฯคุยกับประชาชนและรายการชวนออนไลน์ (2545) ที่เป็นการเน้นศึกษาเปรียบเทียบการใช้วาทะ (ภาษา) ทั้ง 2 รายการ โดยงานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ารายการนายกฯทักษิณฯคุยกับประชาชนมีรูปแบบวาทะที่เกี่ยวกับค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ขณะที่รายการชวน ออนไลน์มีข้อแตกต่าง คือเป็นรูปแบบการพูดใน หลักการ และข้อเท็จจริง จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยนับเป็นหลักฐานสอดคล้องที่สามารถนำมาเชื่อมโยงสนับสนุนกับงานวิจัยชิ้นนี้ และนำมาผนวกวิเคราะห์ได้ว่า รายการนายกฯทักษิณฯคุยกับประชาชน มีการใช้องค์ประกอบหนึ่งของการสร้างความหมายในส่วนของ การใช้ภาษารูปแบบลีลา ที่แตกต่างมีการใช้ลูกเล่นพูดแบบให้คุณค่า พูดเรื่องการเมืองในกรอบแบบนักธุรกิจ เน้นการแสดงให้ประชาชนเห็นประสิทธิภาพในการจัดการอย่างเป็นระบบ ทันสมัย ทันการ นับว่ามีความโดดเด่นกว่าปฏิบัติการของวาทกรรมฝ่ายค้าน ขณะที่อดีตนายกคนเดิม (นาย ชวน หลีกภัย) ใช้ลักษณะการพูดที่เป็นการเมืองเน้นในหลักการ เห็นได้ว่า รูปแบบลีลาการใช้ภาษาเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่นำมาสู่ความได้เปรียบในการจัดการกับอำนาจ ความยอมรับ ความสนใจของผู้ฟังในสังคมไทยและสร้างบรรยากาศในความเห็นพ้องต้องกัน และการสร้างความชอบธรรม

3. การประกอบสร้างความหมายสู่ผู้ฟังของรายการนายกฯทักษิณฯสร้างความเหนือกว่าและการครอบงำได้หรือไม่ อย่างไร

กล่าวคือจาก ความได้เปรียบในการจัดการกับอำนาจ ความยอมรับ ความสนใจของผู้ฟัง การสร้างบรรยากาศในความเห็นพ้องต้องกัน และการสร้างความชอบธรรมของวาทกรรม เชื่อให้รัฐบาลสามารถรองความเป็นเจ้าทางอุดมการณ์ เนื่องจากอุดมการณ์เป็นเรื่องของการยอมรับ การครอบงำ ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2541) กล่าวว่าอุมดมการณ์มีความสำคัญในการครอบงำ การถ่ายทอดอุดมการณ์ผ่านสื่อ โดยต้องอาศัยวิธีการที่ได้รับความยินยอมพร้อมใจกับประชาชน กลไก

อุดมการณ์ในสื่อเป็นเครื่องมือที่ชนชั้นครอบงำใช้เพื่อแสดงให้ประชาชนเห็นว่าตนทำหน้าที่แทนส่วนรวมเพื่อเรียกร้องการยอมรับสนับสนุนจากประชาชนอันเป็นประโยชน์ในการรักษาอำนาจตนเอง

รายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนรู้สึกยอมรับต่อการถูกปกครองจากการทำหน้าที่ถ่ายทอดต่อย้ำผู้ฟังให้เห็นและสำนึกถึงการทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ของรัฐ ให้ลักษณะอันเป็นรัฐบาลที่พึงปรารถนาได้ปรากฏในรายการเสมอ อาทิ การดำเนินการแก้ปัญหา ศักยภาพ ประสิทธิภาพ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความโปร่งใส โดยเฉพาะการชี้ให้เห็นถึงจุดยืน เป้าหมายของรัฐบาล เหนือสิ่งอื่นใดคือการอ้างถึงประชาธิปไตยและประชาชนเป็นที่ตั้ง เป็นการสื่อสารให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งเดียวกันระหว่างรัฐกับผู้ฟังรายการ นับเป็นการจัดการกับความยินยอมของประชาชน และมีการถ่ายทอดอุดมการณ์จากรัฐบาลซึ่งเป็นชนชั้นปกครองสู่ประชาชนผู้ฟัง เพื่อให้เสียงส่วนใหญ่ยอมรับ นำอุดมการณ์นั้นไปเป็นในระบบความคิดความเชื่อ วิธีการดังกล่าวเป็นรูปแบบให้เห็นความพยายามในการดำเนินการของการสร้างความหมายของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนที่พยายามจะครองความเป็นเจ้าทางอุดมการณ์ในสังคม ที่มีสื่อวิทยุถ่ายทอดเป็นเครื่องมือหลักในการปฏิบัติการดังกล่าวของวาทกรรม จะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องความเป็นเจ้า ความสัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องประชาธิปไตย การจัดการกับความยอมรับในจิตใจในการประกอบสร้างความหมายนั่นเอง นอกจากนี้การสร้างภาพเหนือกว่ายังสร้างขึ้นจากประเด็นของการให้พื้นที่ซึ่งจะทำอภิปรายในประเด็นต่อไป

4. การใช้พื้นที่สื่อรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ต่อสังคมไทยเป็นอย่างไร

ในการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นนี้พบว่าลักษณะในการสื่อสารของรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนจากผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะเทียมของ Jurgen Habermas (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2543) ที่ว่าสื่อสมัยใหม่จะทำให้ดูเหมือนว่ามีพื้นที่เป็นของประชาชนแต่ในความเป็นจริงมีแค่ปฏิบัติการทางการเมืองของบรรดาตัวแสดงทางการเมือง เช่น นักการเมือง รัฐบาล ที่เน้นหนักในเรื่องของการแสดง บุคลิกภาพ ภาพลักษณ์ ให้แก่ประชาชน บทบาทที่แท้จริงของประชาชน คือ การเป็นเพียงผู้เฝ้าดูไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นใดๆ อย่างแท้จริงในสังคม

เห็นได้จากรายการที่ใช้ชื่อรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนเป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครอง แสดงให้เห็นความโปร่งใส การแสดงความจริงใจ ในการออกมาจัดรายการบอกเล่าการทำงานของรัฐบาลต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมา อย่างไรก็ตาม

จากผลการวิเคราะห์บทบาทวาทกรรมรายการจากการวิจัยครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นอีกแง่มุมที่ว่า บทบาทหน้าที่ของรายการ 3 ด้าน ทั้งการสร้างอัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ และ อุดมการณ์ เป็นการใช้กลยุทธ์ในการมุ่งเพื่อสร้างความชอบธรรมต่ออำนาจการปกครอง การมุ่งที่จะได้รับการยอมรับต่อประชาชน โดยการดำเนินการสื่อสารทางเดียว ไม่มีการเปิดโอกาสให้กับประชาชนหรือเปิดช่องทางใดๆเพื่อรองรับความคิดเห็นของประชาชน ไม่แสดงความเป็นเวทีสาธารณะเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

การศึกษานี้ชี้ชวนให้เห็นลักษณะการใช้พื้นที่สื่อเพื่อวัตถุประสงค์ในอีกแง่มุมหนึ่งที่ถูกปกปิดคือการใช้เพื่อแสดงออกซึ่งอำนาจของวาทกรรมและจากการใช้จุดร่วมของบริบททางวัฒนธรรม กระแสสังคมยังทำให้อำนาจที่เกิดขึ้นนั้นแผ่มาในรูปแบบของความรู้ในสังคมอย่างแยบยล การวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่าอาจมีส่วนช่วยนำเสนอความรู้ในอีกด้านหนึ่ง ที่อาจทำให้เข้าใจมายาคติหรือมายาภาพที่ได้สถาปนาขึ้นจากรูปแบบรายการที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข กฎการปกครอง ประชาธิปไตย

กล่าวโดยสรุปประเด็นเรื่องการใช้พื้นที่ต่อสังคมไทยคือรายการนี้เป็นสัญลักษณ์ที่รัฐแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีอำนาจในการรับรู้ในการดำเนินการของรัฐ ในขณะที่เดียวกันรายการนี้ก็เป็ เครื่องมือที่รัฐนำมาใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมในอำนาจปกครองเพื่ออำนาจประโยชน์ให้ตนเอง

5. การใช้พื้นที่สื่อรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนต่อวาทกรรมคู่ตรงข้ามเป็นอย่างไร

การอภิปรายการสร้างความเห็นอกว่าของวาทกรรมทางด้านพื้นที่อีกประเด็นที่สำคัญ คือ ประเด็นของพื้นที่ระหว่างการสร้างความหมายของวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนกับวาทกรรมคู่ตรงข้าม

การใช้พื้นที่สื่อวิทยุมีรูปแบบที่ให้สังคมมองเห็นได้ว่ามีความเป็นเวทีสาธารณะเปิดกว้าง แต่ถ้ามองลงให้ลึกยังมีประเด็นที่น่าพิจารณาให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคของการใช้พื้นที่สื่อ เนื่องจากรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชนได้เปิดพื้นที่เป็นโอกาสให้นายกฯ ทักซิณ และ รัฐบาลได้แสดงข้อมูล นำเสนอ จุดยืนข้อคิดเห็น หลักการ ข้อเสนอแนะ ที่มา มีผลต่อประชาชนผู้ฟัง มีผลต่อการกดทับวาทกรรมคู่ตรงข้าม ไม่ว่าจะเป็น ฝ่ายค้าน นักวิจารณ์ นักวิชาการ สื่อมวลชน วาทกรรมที่ให้ความหมายในแนวทางที่ไม่เป็นในแนวทางเดียวกับรัฐได้นำเสนอ ล้วนถูกกำหนด อัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ เป็นผู้ไม่เข้าใจ และควรรับฟัง และปรับแนวคิด ความเข้าใจ ให้ตรงตามแนวทางของรัฐจึงจะถูกต้องเหมาะสม เป็นการกำหนดให้คุณค่าฝ่ายตรงข้ามน้อยลง และเป็นการจัดการของวาทกรรมที่ทำการ

ตัดเนื้อหาบางส่วนที่ไม่ต้องการออกไปโดยไม่พูดถึง ทำให้การนำเสนอของรายการจึงเป็นการนำเสนอในแง่มุมมองของตนที่ต้องการบอกแก่ผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังไม่ได้ยิน ไม่ได้ทราบบางเสียงบางความคิดเห็นของวาทกรรมคู่ตรงข้ามที่มีอยู่ในประเด็นต่างที่โดนตัดออกไป ยกตัวอย่างวาทกรรมคู่ตรงข้ามที่โดนตัดออกหรือที่โดนกดทับ อาทิ

- * วาทกรรมทุนนิยม บริโคนิยมของรายการที่กดทับวาทกรรมความพอเพียง
- * วาทกรรมอุปถัมภ์ รัฐเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือต่างๆของรายการที่กดทับวาทกรรมเรื่องการกระจายอำนาจทางการเมืองสู่ชุมชนเพื่อเป็นการเปิดเวทีทางปัญญาแก่สังคมอย่างกว้างขวาง เพื่อรองรับการเกิดเสรีทางความคิดซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างแท้จริง
- * วาทกรรมนักบริหารประเทศรุ่นใหม่ทันสมัยแก้ปัญหาทันการณ์ กดทับคุณค่าวาทกรรมความเก่าประสบการณ์ รอบคอบ ของนักการเมืองรุ่นเก่า
- * วาทกรรมปฏิรูป การนำเสนอโครงการต่างๆกดทับวาทกรรมเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน
- * วาทกรรมปฏิรูปการเมืองการปกครอง กดทับวาทกรรมเรื่องเผด็จการรัฐสภา การรวบอำนาจเบ็ดเสร็จ
- * วาทกรรมประชานิยม ที่กดทับ วาทกรรมปัญหาในทางปฏิบัติ เช่นเรื่องปัญหาฆ่าตัดตอนจากการปราบปรามยาเสพติด, ปัญหาความไม่ได้มาตรฐานของการรักษา 30 บาทรักษาทุกโรค เป็นต้น

เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคในการปรากฏของเนื้อหารายการนายกษัตริย์คุณกับประชาชนที่นำเสนอความหมายโดยกดทับความหมายวาทกรรมของคู่ตรงข้ามไม่ให้ปรากฏ ซึ่งการหาทางออกของวาทกรรมคู่ตรงข้าม ต้องหาพื้นที่ในการแสดงออกของวาทกรรมตามสื่ออื่นๆแทน ดังเห็นได้จากการไปปรากฏตามสื่ออื่นๆของวาทกรรมคู่ตรงข้าม เช่น ตามหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ คอลัมน์วิจารณ์ทางการเมือง การให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ของนักการเมืองฝ่ายค้านเป็นครั้งคราว หรือการรวมเล่มเขียนหนังสือของบรรดานักวิชาการ เป็นต้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าเป็นการต่อสู้ทางวาทกรรมอย่างไม่สมน้ำสมเนื้อ เนื่องจากวาทกรรมคู่ตรงข้ามมีความด้อยกว่าทางอำนาจกระบวนการสร้างความหมายของวาทกรรมทั้งการผลิต การบริโภค ทำให้เข้าถึงประชาชนผู้รับสารอยู่เพียงในวงแคบ เช่น หนังสือพิมพ์วิจารณ์รายสัปดาห์ ที่ไม่สามารถจะเทียบได้กับศักยภาพ การใช้ช่องทางสื่อวิทยุ

การจัดการข้างต้นของวาทกรรมเผยให้เห็นกลไกการทำงานของวาทกรรมในอำนาจการสร้าง ความหมายที่ได้ดำเนินจากการประสานระหว่างการจัดการกับตัวบท กระบวนการผลิต กระบวนการบริโภค ไปจนถึงการทำการปะทะต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ต่อวาทกรรมคู่ตรงข้ามอย่างลงตัว

6. ผลกระทบและแนวโน้มของการสร้างความหมายของวาทกรรมรายการนายกฯทักษิณคู่กับประชาชนในสังคมไทยมีลักษณะ อย่างไร

การสร้างความหมายของรายการนายกฯทักษิณคู่กับประชาชนของวาทกรรม 5 ประเภททั้ง การอธิบายให้ข้อมูลการพัฒนา การชี้แจงแก้ต่าง การเล่าปัญหา การอบรมสั่งสอน และการวิพากษ์กับฝ่ายตรงข้าม อยู่ภายใต้การกำกับของความหมายวาทกรรม 3 ชุดหลักคือ ชุดธุรกิจการเมือง ชุดพ่อขุน และชุดนักข้อมูลข่าวสาร ซึ่งได้สถาปนา ละสร้างวาทกรรมให้กับตัว นายกฯรัฐมนตรีและรัฐบาลจากการกระทำการสร้างควมหมายดังกล่าวอภิปรายได้ว่า ยิ่งสื่อวิฤทำการปรากฏก็ยิ่งมีความชัดเจนของการทำหน้าที่ต่อกั้อุดมการณ์ความเชื่อในแนวทางเดียวกับรัฐให้กระจายไปสู่ประชาชน มีผลกระทบในการช่วยสร้างภาพและความสัมพันธ์อันพึงชอบให้กับรัฐบาลมากขึ้น ช่วยตอกย้ำความเหนือกว่าให้กับรัฐบาลชุดนี้อย่างยากที่จะมีใครต้านทานได้ อย่างไรก็ตาม แนวโน้มกระแสความนิยม และ ความชอบธรรมที่รายการสร้างขึ้นต้องอาศัยระยะเวลาในการพิสูจน์ตัดสินต่อไปอีก เนื่องจากบริบทขณะที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นช่วงเริ่มแรก และเป็นขาขึ้นของการเป็นรัฐบาลและเป็นการเพิ่งจะก้าวเข้ามาทำหน้าที่ของนายกฯทักษิณและรัฐบาล ทั้งนี้ควรจับตามองต่อไปว่าถ้าบริบทความเป็นอยู่หรือผลลัพธ์ของการดำเนินการบริหารประเทศปรากฏออกมาแล้วจะมีผลต่อการกระทำของวาทกรรมในการสร้างความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏขึ้นแล้วในปัจจุบันที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์การสื่อสารครั้งนี้ คือการเกิดการแข่งขันต่อสู้ทางการเมืองด้านนโยบายพรรคที่มีความชัดเจนมากขึ้นกว่าในอดีตที่จากเดิม เป็นการปะทะทางวาทกรรมกันแบบไม่มีรูปธรรมจับต้องไม่ได้ แต่ด้วยปรากฏการณ์ที่สะท้อนจากชุดวาทกรรมนายกฯทักษิณคู่กับประชาชนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นข้อดีในการจุดประกายให้มีความตื่นตัวในการต่อสู้กันด้วยนโยบายระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน การต่อสู้กันด้วยองค์ความรู้มากขึ้นจากนักวิจารณ์ นักวิชาการ ภาคเอกชนในสังคมไทย นับเป็นข้อดีหรือผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยจากการสร้างวาทกรรมชุดนี้

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ในส่วนของการนำประเด็นต่างๆในการบอกเล่าพูดคุยของรายการมาทำการจัดประเภทข้อมูล แยกประเด็นวาทกรรมของงานวิจัยชิ้นนี้ บางครั้งผู้วิจัยพบปัญหาในการแยกประเภทบางประเด็นที่มีลักษณะทางวาทกรรมที่คาบเกี่ยวกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องใช้วิธีการอ่าน ทำความเข้าใจต่อเนื้อหาของประเด็นนั้นๆ แล้วจึงทำการแบ่งประเภทโดยตัดสินใจจากจุดยืนในความคิดเจเนของลักษณะทางวาทกรรมของประเด็นนั้นๆที่ปรากฏออกมา
2. ในส่วนของการเก็บข้อมูลจากการทำการสัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการ มีข้อจำกัดของการวิจัยชิ้นนี้ คือ การที่ไม่สามารถ เข้าทำการสัมภาษณ์โดยตรงจากปากของผู้สร้างวาทกรรมเอง (นายกษัทภิชณ) เนื่องจากข้อจำกัด อันเนื่องมาจากสถานภาพความเป็นนายกรัฐมนตรีน ทำให้มีความไม่สะดวกในการติดต่อขอเข้าทำการสัมภาษณ์ จึงทำให้ไม่สามารถสอบถามเพื่อให้ได้มาในส่วนข้อมูลเชิง ข้อคิดเห็น หรือ เจตนาในการเผยแพร่วาทกรรมในเชิงลึก ฉะนั้นผู้วิจัยจึงต้องใช้การเก็บข้อมูลจากบุคคล หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องที่รับทราบเกี่ยวกับนโยบาย และการดำเนินการของรายการนายกษัทภิชณคุยกับประชาชนแทน
3. ในส่วนของผู้ให้ข้อมูลหลักในด้านการผลิตในการทำการสัมภาษณ์เจาะลึกของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ ผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ประจำสำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี นั้นมีการเปลี่ยนตัวบุคคลดำรงตำแหน่ง กลางคัน ระหว่างการติดต่อขอเก็บข้อมูลทำการวิจัย ที่จากเดิม คือ ดร. อเนก เพิ่มองค์เสนีย์ มาเป็น คุณ วิสุทธิ์ นิรัตติวงศ์สกร ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการติดต่อขอสัมภาษณ์ข้อมูล อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนตัวผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังกล่าว ไม่มีผลกระทบต่องานวิจัยมากนัก เนื่องจาก ข้อมูลที่ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะของการเป็นนโยบายหลัก หลักการ ที่มีการวางเอาไว้อย่างชัดเจน ไม่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล อีกทั้ง เดิม คุณ วิสุทธิ์ นิรัตติวงศ์สกร มีหน้าที่เป็นหนึ่งในทีมงานผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิตรายการ ทำให้สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้เป็นอย่างดี
4. ในส่วนของการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ในส่วนของผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในภูมิภาค เพื่อนำมาศึกษาประกอบในส่วนของการบริบทการบริโภคตัวบทมีข้อจำกัดคือความยากลำบากในการเข้าถึงข้อมูลที่ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าไปทำการสัมภาษณ์ผู้รับสารที่อยู่ในภูมิภาคได้ด้วยตนเอง การเก็บข้อมูลดังกล่าวจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์สอบถามความคิดเห็นจากทางเว็บไซต์

และ ทำการสอบถามข้อมูลบางส่วนจากคนในสวนภูมิภาคที่เข้ามาประกอบอาชีพใน
กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อผู้ผลิต

1. ควรเปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในทุกเรื่อง ทั้ง เรื่อง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยปราศจากการควบคุม คัดเลือกประเด็น เพื่อให้ประชาชนสามารถ เข้ามา มีส่วนร่วมในการใช้สื่อทำการสื่อสารอย่างเท่าเทียมกันในสังคม เพื่อไม่ปล่อยให้เป็นการ ประกอบสร้างความจริงของกลุ่มคนกลุ่มเดียว(โดยเฉพาะผู้มีอำนาจ) ต่อสังคม และเพื่อไม่ให้เป็นการจำกัดยุติสาธารณะในสังคม

ข้อเสนอแนะต่องานวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการในการสร้างความหมายอย่างครบวงจรของวาทกรรม ว่า รายการนายกชทัตชิดคุยกับประชาชน มี กระบวนการสร้าง และ บทบาทในการสร้างความหมายต่อสังคมอย่างไร ทั้งนี้ ลักษณะของการศึกษาจึงนำมาซึ่งเพียงข้อสรุป ของกลไกการทำงานของวาทกรรม ดังนั้น เพื่อให้เกิดมุมมองที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ควรมีการศึกษา เพื่อชี้ให้เห็นต่อไปว่า กระบวนการสร้างความหมาย และ การแสดงบทบาทของรายการดังกล่าว นำไปสู่ผลต่อประชาชนผู้ฟังได้จริงหรือไม่ในความเป็นจริง โดยศึกษาในส่วนของ การถอดรหัส จึงน่าจะมีการศึกษาวิจัยต่อไป เชิงลึกในส่วนของการรับรู้ ความหมายที่ถูกสร้างขึ้นในมิติของผู้รับ เพื่อให้เข้าถึงการให้ความหมายต่อสังคมไทยในความเป็นจริงอย่างลึกซึ้งชัดเจนยิ่งขึ้น
2. นอกจากการวิเคราะห์การสร้างความหมายของรายการในช่วง 2 ปีแรกแล้ว น่าจะมีการศึกษาต่อไปใน 2 ปีหลัง เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษา กระบวนการสร้างความหมายจากบริบทเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วใน 2 ปีแรกจึงน่าจะมีการศึกษาต่อถึง ผลผลิตรายการปัจจุบัน ให้เห็นถึงความแตกต่าง การเปลี่ยนแปลง ระหว่างรายการในระยะแรกของการจัดตั้งขึ้นเป็นรัฐบาล กับ ระยะเวลาช่วงหลังไปจนวาระหมดตำแหน่ง ที่มีการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนไปเพื่อให้เกิดมุมมองที่รอบด้านยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. การศึกษาล้อมวงชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์ จำกัด , 2542.

กาญจนา แก้วเทพ, กิตติ กัณภัย และ ปาริชาติ สถาปิตานนท์. มองสื่อใหม่มองสังคมใหม่. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรส โปรดักส์ จำกัด, 2543.

กาญจนา แก้วเทพ. เมื่อสื่อส่องและสร้างวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ศาลาแดง, 2545.

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน ทฤษฎี และแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรส โปรดักส์ จำกัด, 2543.

กนกศักดิ์ แก้วเทพ และ นवलน้อย ตริรัตน์. จุดเปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

จุมพล รอดคำดี. คู่มือผลิตรายการวิทยุ. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2525.

จิณณ์นภัส แสงมา. การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในการตอบปัญหาทางเพศของสื่อมวลชนไทย, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ชาน สีทอง. เศรษฐกิจฟองสบู่แตก. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการพลเอกชาติชาย, 2541.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. กระบวนการทัศน์ใหม่ในการศึกษารัฐ-สังคมท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายการศึกษา, 2537.

ชุมพร ภัทรพร. ทักษิณรวยเท่าไรแน่. กรุงเทพฯ : บ็อคแบงค์ , 2544.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. รัฐศาสตร์แนววิพากษ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2545.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกสิทธิ์ และความเป็นอื่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2543.

ดรุณี หิรัญรักษ์. บทบาทของนักการเมืองกับสื่อมวลชน, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- นฤมิตร สอดสุข. อ่านสังคมไทย 5 นาที. กรุงเทพฯ : โอเดียนสตาาร์, 2535.
- บุญมาก พรหมพิ้ว. เก็บเบล็ดยอดนักหาเสียงและโฆษณาชวนเชื่อ. กรุงเทพฯ:ราชดำริ พับลิเกชั่น, 2538.
- พิทยา ว่องกุล. กลียุคกับหายนะทางเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ : วิถีทรรศน์, 2540.
- รัตนาวดี สำราญสุข. วาทกรรมวิเคราะห์รายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน และรายการชวนออนไลน์, วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิตภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- รุจน์ มัดจิรา. ทักษิณ ชินวัตร นักบริหารสมองกล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์น้ำฝน, 2538.
- ลิขิต ธีรเวคิน. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- วิเชียร รักการ. วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- วีรพล จ้อยทองมูล. ประวัติสุนทรพจน์ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนที่ 23 กรุงเทพฯ: กลุ่มเจ้าพระยา, 2545.
- ศศิ ศตะจันทร์. การเผยแพร่ประชาธิปไตยของรายการสนทนาทางวิทยุ ระหว่างนายมั่น ชูชาติ กับ นายคง รักไทย ช่วง พ.ศ. 2484 - 2486. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิตภาควิชา การสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สมบุญรต์ สุขสำราญ (คณะ). ปรัชญาศาสนากับสังคมปัจจุบัน. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- สมสุข หินวิมาน. แนวทางการวิเคราะห์ความหมาย และอุดมการณ์ในงานสื่อสารมวลชน: วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 2535.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. การสื่อสารกับการเมือง. กรุงเทพฯ: ประสิทธิ์แอนด์พริ้นติ้ง, 2541.
- เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารกับการเมืองเน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อรวรรณ ปิด้นธน์โอวาท. กรอบวาทกรรมวิเคราะห์และ กรณีศึกษาไทย.วารสารนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 21 ฉบับที่ 1, 2546.
- อรวรรณ ปิด้นธน์โอวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์, 2537.

รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน แหล่งที่มา :<http://www.thaigov.go.th>

รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน แหล่งที่มา :<http://www.thainews.com>

กระทู้ความคิดเห็นทางการเมือง แหล่งที่มา :<http://www.sanook.com>

กระทู้ความคิดเห็นทางการเมือง แหล่งที่มา :<http://www.lemonline.com>

กระทู้ความคิดเห็นทางการเมือง แหล่งที่มา :<http://www.pantip.com>

ภาษาอังกฤษ

Boorstin, J. The Image: The Pseudo – event in America. New York: Altheneum, 1973.

Chantol, M. Gramsci and Marxist Theory. London: Kegan Paul,1979.

Chris Barker and Dariusz Galasinski. Cultural Studies and Discourse Analysis. London: Sage,2001.

Ellul, J.The Formation of Men Attitudes. New York: Vintage Books,1965.

Foucault, M. Power knowledge.NewYork: Pantheon Books, 1980.

Foucault, M.The Archaeology of knowledge and the Discourse on Language. New York: Pantheon Book,1972.

Fairclough, N. Media Discourse. New York : Edward Arnold,1983

Fairclough, N. Analysing Discourse. London: Routledge,2003

Kenneth ,E. The meaning of the twentieth century: the great transition. New York: Harper& Row,1964.

Marconi, J. Image Marketing Using Public Perception to Attain Business Objective. Illinois: NTC Publishing Group,1996.

Mouffe, C. Gramsci and Marxist Theory. London: Keganpaul,1979

Phillips,L ,and Marianne W Jorgenson. Discourse Analysis as theory and method. Calofornia: Sage Publication ,2002.

Hall,S,Discourse Theory and Practice. London: Sage publication print,2001.

Van Dijk,T. Discourse as Social Interaction. London: Sage publication ,1997.

Van Dijk,T.Discourse as Structure and Process: Discourse studies: A multi disciplinary introduction Volum1. London: Sage,1997.

Radio Address Available from: <http://www.whitehouse.gov>

Radio Address Available from:<http://www.usinfo.state.gov>

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง สรุปประเด็นเนื้อหาทั้งหมดของการจัดรายการ 2 ปีแรกที่นำมาจัดประเภทเพื่อทำการวิเคราะห์หาทฤษฎี

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
1. วันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2544	แก้ไขปัญหาความยากจนเป็นภารกิจแรก, ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ, แก้ไขปัญหาสัมชชาคนจน, การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ, การป้องกันปราบปรามยาเสพติด, การระดมสมองเพื่อแก้ไขปัญหาความร่วมมือ, การค้ากับต่างประเทศ
2. วันเสาร์ที่ 5 พฤษภาคม 2544	การแก้ไขปัญหาการนำเข้ามันฝรั่ง, ความร่วมมือกับรัฐบาลพม่าในการปราบปรามยาเสพติด, การปฏิรูปการศึกษา, การบริหารในบริษัทการบินไทย, เหตุการณ์อุทกภัยที่จังหวัดแพร่
3. วันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม 2544	ผลสำเร็จการเยือนฮ่องกงยืนยันแนวทางการดำเนินนโยบายของรัฐบาลต่อผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงและนักธุรกิจชั้นนำของโลก, การให้ความช่วยเหลือพี่น้องที่ประสบอุทกภัย จ.แพร่ และ จ.สุโขทัย, รัฐบาลยืนยันยังไม่มีการรื้อฟื้นโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น, การจะออกพระราชกำหนดหรือพระราชบัญญัติของรัฐบาลนั้นจะพิจารณาด้วยความรอบคอบรัดกุมที่สุด, การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ไม่สามารถจะมีการทุจริตคอร์รัปชันได้, รัฐบาลพร้อมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย
4. วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2544	นายกรัฐมนตรีสาธิตารัฐประชาชนเงินเดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ, ประธานาธิบดีอินโดนีเซียเดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ, คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ขาดดุลงบประมาณประจำปี 2545 เพิ่มขึ้นอีก 5 หมื่นล้านบาท, มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้น, จัดตั้งกองทุนระหว่างนั้กลงทุนต่างประเทศกับรัฐบาลไทยเร่งรัดให้ธนาคารของรัฐปล่อยกู้ภาคการส่งออก, สร้างความเข้าใจในแนวทางการแก้ปัญหาของประเทศไทยกับนักลงทุน, จัดทำร่างกฎหมายจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย, เปิดร้านค้าปลอดภาษีในจังหวัดท่องเที่ยว, การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล, รัฐบาลไทยและรัฐบาลเวียดนามลงนามในสัญญาความร่วมมือซื้อขายสินค้าเกษตรร่วมกัน, รัฐบาลอนุมัติงบกลางช่วยเหลือพี่น้องที่ประสบอุทกภัยที่อำเภอวังชิ้น, รัฐบาลจะใช้มาตรการเด็ดขาดในการปราบปรามการคอร์รัปชัน
5. วันเสาร์ที่ 26 พฤษภาคม 2544	จีนซื้อสินค้าเกษตรจากไทย, จีนรับเป็นเจ้าของภาพประชุมผู้นำ 4 ประเทศแก้ปัญหายาเสพติด, จีนพร้อมช่วยเหลือทางการเงินแก่ไทย, จีนต้องการลงทุนปลูกปายูคาลิปตัสเพื่อตั้งโรงงานผลิตเยื่อกระดาษในไทย, เปิดประตูระบายน้ำ 8 บานที่เขื่อนปากมูลตามมติ ครม., รัฐบาลออกกฎหมายแก้ปัญหายาเสพติด 4 ฉบับ, ตรวจสอบเงินกู้ต่างประเทศโครงการต่าง ๆ มาตรการพัฒนาตลาดทุนและตลาดตราสารหนี้
6. วันเสาร์ที่ 2 มิถุนายน 2544	มอบนโยบายเอกอัครราชทูตและกงสุลใหญ่ไทยทั่วโลก, นโยบาย "ทิมไทยแลนด์" แต่งตั้งผู้แทนทางการค้าของไทย, ร่างกฎหมายจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย, ร่างพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พ.ศ., การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2545, มาตรการเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกของประเทศ, การแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม, พิจารณาขยายการทำงานในวันหยุดเพื่อให้การส่งออกคล่องตัวขึ้น, การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว, ชี้แจงการถอดถอนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
7. วันเสาร์ที่ 9 มิถุนายน 2544	การก่อสร้างเขื่อนคลองท่าด่าน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่จังหวัดนครนายก, การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9, ธนาคารประชาชนจะเปิดให้บริการได้ตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายนนี้, ความคืบหน้าโครงการแก้ไขปัญหาจราจรตามแนวพระราชดำริ, เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณปี 2544, ย้ำปฏิรูปการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนไทย, พระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม, การประชุมเชิงปฏิบัติการอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลาง, กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, โครงการจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร, เชิญชวนประชาชนร่วมแจ้งเบาะแสการทุจริต, จีนเตรียมส่งเรือแม่รับสินค้าจากไทยไปอเมริกาและยุโรป, เตรียมเดินทางเยือนประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาให้หมดสิ้น
8. วันเสาร์ที่ 16 มิถุนายน 2544	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งห้วงใยเรื่องการปฏิรูปการศึกษา, เตรียมเดินทางไปเยือนกัมพูชาและพม่า, ลาวพร้อมร่วมมือกับ 3 ประเทศในการขจัดปัญหาเสพติด, ไทย-ลาวพร้อมให้ความร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจเต็มรูปแบบ, ขอให้การไฟฟ้านครหลวงและภูมิภาคคืนค่าไฟส่วนเกินเดือนเมษายนให้ประชาชน, การปรับขึ้นค่าเอฟ.ที. ต้องเป็นธรรมกับทุกฝ่าย, แก้ปัญหาแบบองค์รวมของผลิตภัณฑ์นม, จะเร่งติดตั้งระบบอินเตอร์เน็ตตำบลให้เสร็จภายในรัฐบาลนี้, รัฐบาลจะนำร่างพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชนเข้าสภาฯในสมัยประชุมสภาฯหน้า
9. วันเสาร์ที่ 23 มิถุนายน 2544	เปิดศักราชใหม่แห่งความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา, การเยือนพม่าได้รับผลสำเร็จหลายเรื่องและนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน, เรื่องการปฏิรูปการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ, ใช้เวทีในการบรรยายในงานต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่บอกทิศทางของโลกและของรัฐบาล, ขอให้พี่น้องประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต., จะเป็นประธานพิธีเปิดโครงการธนาคารประชาชนวันจันทร์ที่จะถึงนี้
10. วันเสาร์ที่ 30 มิถุนายน 2544	เปิดโครงการธนาคารประชาชนเพื่อช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่มีรายได้น้อย, วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรลงมติผ่านความเห็นชอบร่างพระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทย, รัฐบาลตั้งงบประมาณแบบใหม่เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การจัดทำงบประมาณไทย, ขอใช้เวลาในปีแรกของรัฐบาลชุดนี้เป็นปีแห่งการปฏิรูปประเทศ, เร่งให้ความช่วยเหลือพี่น้องที่ประสบอุทกภัยใน 6 จังหวัด, เดือนกันยายนนี้จะให้คนตีมีฝีมือเข้าไปทำงานในพื้นที่ภาคใต้, เตรียมประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อวางยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาประเทศ, ยินดีเชิญนักวิจารณ์ทั้งหลายมาร่วมเป็นนักคิดทางกลยุทธ์กับรัฐบาล
11. วันเสาร์ที่ 7 กรกฎาคม 2544	รัฐบาลวางกรอบการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจมหภาค, ธ.ก.ส.รับจำนำข้าวหอมมะลิจากเกษตรกรโดยตรง, รัฐบาลพร้อมช่วยเหลือและรับฟังปัญหาของผู้รับจ้างสวนราชการ, รัฐบาลจะดำเนินการอย่างเด็ดขาดกับผู้ที่ลักลอบผลิตซีดีเถื่อน, ต้องการให้เงินกองทุนหมู่บ้านถึงมือประชาชนโดยเร็ว, รัฐบาลเตรียมแก้ไขปัญหาเรื่องอาชญากรรม, ต้องการให้คนมีประสบการณ์มาก ๆ เข้าไปช่วยปรับระบบความคิดใหม่ ๆ ให้สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รัฐบาลเคารพกติกาการตรวจสอบการถ่วงดุลตามรัฐธรรมนูญใหม่

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
12. วันเสาร์ที่ 14 กรกฎาคม 2544	รัฐบาลพยายามปรับทิศทางเศรษฐกิจ ชะลอโครงการร้านค้าปลอดภาษี, รัฐบาลพร้อมให้การสนับสนุนงบประมาณพิเศษ เพื่อบูรณะแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม, ขอให้พี่น้องภาคใต้ช่วยให้เบาะแสดกับเจ้าหน้าที่รัฐในการปราบปรามโจรก่อการร้าย, โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย, รัฐบาลเน้นการแก้ปัญหาการศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาวไปพร้อม ๆ กัน, จะจัดการขึ้นเด็ดขาดกับกลุ่มผู้ใช้อาวุธสงคราม, ปรับโครงสร้างระบบราชการใหม่, เร่งให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย, วางแนวทางปรับยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาของประเทศ
13. วันเสาร์ที่ 21 กรกฎาคม 2544	ต้องอาศัยพลังทั้งแผ่นดินร่วมกันแก้ไขปัญหาเสพติด, ปรับยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ, เร่งฟื้นคืนสภาพป่าไม้ทั่วประเทศตามแนวพระราชดำริ, คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, เร่งการก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิให้เสร็จภายในรัฐบาลนี้, คณะรัฐมนตรีจะพิจารณากฎหมายบรรษัทวิสาหกิจ, 25 กรกฎาคมนี้รัฐบาลพร้อมจะโอนเงินกองทุนหมู่บ้านไปสู่หมู่บ้านที่จัดตั้งพร้อมแล้ว
14. วันเสาร์ที่ 28 กรกฎาคม 2544	เร่งขยายผลการศึกษาวินิจฉัยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, รัฐบาลโอนเงินเข้าบัญชีกองทุนแล้ว 7,125 หมู่บ้าน, แก่งข้ามชาติจะเข้ามาทำมาหากินในประเทศไทยไม่ได้เด็ดขาด, โครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษาใน 4 จังหวัด, ชี้แจงความสับสนในนโยบายของรัฐบาลแก่ต่างประเทศ, การจัดตั้งบรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติถือเป็นนโยบายเร่งด่วนสุดท้ายใน 5 เดือนของรัฐบาล, ต้องการให้คนไทยได้ใช้อินเตอร์เน็ตในราคาถูก, เตรียมประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
15. วันเสาร์ที่ 4 สิงหาคม 2544	การปรับโครงสร้าง กระทรวง ทบวง กรมใหม่, ประเทศไทยมีทิศทางในการแก้ไขปัญหาของประเทศอย่างเป็นระบบ, ข้าราชการทุกคนต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส, รัฐบาลจะเดินเครื่องอย่างเต็มที่ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศ, เชิญอดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริการ่วมรับประทานอาหารที่พัทยา
16. วันเสาร์ที่ 11 สิงหาคม 2544	ขอให้ทุกคนรำลึกถึงพระคุณแม่, ทดลองโครงการนำร่อง 5 จังหวัดในการกระจายอำนาจ, ปรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้เรียนฟรี ตั้งแต่อนุบาลจนถึง ม.3, รัฐบาลพยายามจะแก้ปัญหาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำให้มีความเหมาะสม พิจารณาเรื่องการค้าผ่านทางด่วน, พร้อมรับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ
17. วันเสาร์ที่ 18 สิงหาคม 2544	อนุมัติงบกลางเพื่อช่วยเหลือพี่น้องที่ประสบอุทกภัยแล้ว, ความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างประเทศไทยกับบรูไน, จีน พม่า ลาวและไทยจะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเป็นระบบ, การประชุมแผนยุทธศาสตร์ของการบินไทย, สัปดาห์หน้าจะเดินทางเยือนประเทศสิงคโปร์, การก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิจะต้องแล้วเสร็จภายในสิ้นปี 2547
18. วันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม 2544	รัฐบาลตั้งศูนย์ Nerves Center เพื่อรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจทั้งระบบ, ไทยและสิงคโปร์จะต้องจับมือเป็นพันธมิตรกันในทางยุทธศาสตร์บางเรื่อง, ไทยและอินโดนีเซียได้ตกลงทำการค้าด้วยความคิดับัญชีร่วมกัน, ขอให้ทุกฝ่ายยอมรับกติกาและเอาผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นที่ตั้ง, ยืนยันรัฐบาลไม่ได้เข้าไปแทรกแซงการทำงานของสื่อ, สัปดาห์หน้าจะเดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ
19. วันเสาร์ที่ 1 กันยายน 2544	เตรียมใช้เงินกู้เอดีบีพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม, ขอให้จีนพิจารณาสีทธิทางภาษีให้กับไทย, จีนยินดีที่จะมาตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนในไทย, จีนให้ความดูแลเป็นพิเศษเกี่ยวกับอาวุธยุทธโปกรณ์ที่ไทยซื้อจากจีน, การที่จีนเสนอจะมาตั้งโรงงานเยื่อกระดาษในไทย, จีนให้วงเงินกู้ฉุกเฉินแก่ไทย 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ, ขอให้จีนเร่งรับซื้อยางพาราและข้าวหอมมะลิ, ไทยและจีนประกาศเป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ร่วมกัน, รัฐบาลโอนเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านงวด 2 จำนวน 19,182 ล้านบาท, การบินไทยจะต้องพัฒนาเป็นสายการบินที่สร้างภาพพจน์ให้กับประเทศ 6 เดือนที่ผ่านมา รัฐบาลเร่งรัดนโยบายเร่งด่วนไปหลายเรื่อง, เร่งกระทรวงการคลังดำเนินการจัดตั้งธนาคารอิสลาม
20. วันเสาร์ที่ 8 กันยายน 2544	รัฐบาลจะใช้งบประมาณปี 45 อย่างประหยัด คุ่มค่าและโปร่งใส, ไทยพร้อมให้สิทธิพิเศษทางภาษีเกี่ยวกับพืชที่ปลูกทดแทนยาเสพติดแก่พม่า, พม่าจะให้ความร่วมมือแก้ปัญหาแรงงานพม่าที่เข้ามาอยู่ในไทย, เร่งขยายผลจับกุมผู้ต้องหาที่ลักลอบโอนเงินออกนอกประเทศ, วางแผนปรับยุทธศาสตร์สินค้าเกษตร, แนวทางการจัดตั้งธนาคารอิสลาม, เร่งปฏิรูปการศึกษาให้เดินหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว, แนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบของผู้ค้าปลีกรายย่อย, ไทยและประเทศอาเซียนมีความร่วมมือกันในหลาย ๆ มติ
21. วันเสาร์ที่ 15 กันยายน 2544	รัฐบาลส่งสารแสดงความเสียใจไปยังรัฐบาลและประชาชนชาวอเมริกัน, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชสาส์นแสดงความเสียพระทัยไปยังประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา, รัฐบาลเตรียมพร้อมรับปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อเนื่องจากการวินาศกรรมที่เกิดขึ้น, เริ่มเดินทางออกเสาะเข็มการก่อสร้างอาคารผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิแล้ว, เตรียมปรับปรุงพัฒนาคุณภาพข่าว, ให้เร่งสืบคดีแกนนำที่คัดค้านการก่อสร้างบ่อฝังกลบขยะ จ.สมุทรปราการ ถูกลอบสังหาร, ศึกษาความเป็นไปได้ในการขุดคลองคอดกระ, ประกาศตัวเลขเศรษฐกิจในวันจันทร์ที่จะถึงนี้
22. วันเสาร์ที่ 22 กันยายน 2544	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรความก้าวหน้าการก่อสร้างสะพานพระราม 8, สภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านความเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม ร่าง พ.ร.ก. บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย, โอนเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านงวดที่ 3 จำนวน 16,692 ล้านบาท, รมอบทองคำและเงินดอลลาร์จากหลวงตามหาบัว, เร่งแก้ปัญหาการค้าข้าวตกต่ำให้เสร็จภายในวันพุธที่จะถึงนี้, ปรับโครงสร้าง กระทรวง ทบวง กรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
23. วันเสาร์ที่ 29 กันยายน 2544	ปรับโครงสร้าง กระทรวง ทบวง กรม, ปรับโครงสร้างระบบราชการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม, ตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ตั้งกระทรวงกีฬา, ไม่มีการปลดข้าราชการ แต่เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน, เป็นครั้งแรกที่มีการปรับโครงสร้างทั้งระบบ, บริหารและการจัดการงบประมาณให้มีเอกภาพมากขึ้น, ร่วมกันวางยุทธศาสตร์ให้จังหวัด, ทำห้วยแก้วให้มีน้ำตกเหมือนเดิม, โครงสร้างการบริหารของผู้ว่าฯ ชื่อโอจะทำให้ประชาชนได้รับการบริการมากขึ้น, ให้รัฐมนตรีร่วมกันพิจารณาการขออนุมัติการเบิกจ่ายงบฯ ด้วยวิธีจัดซื้อจัดจ้างพิเศษ, ใช้งบฯ การเดินทางไปประชุมต่างประเทศอย่างประหยัด, คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ., 1 ตุลาคมคนไทยทั้งประเทศจะได้รับหลักประกันในสุขภาพถ้วนหน้า, ศึกษาการพัฒนาสถานีรถไฟบางซื่อ, จัดทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องตามกฎหมาย, เร่งขุดร่องน้ำหมู่บ้านน้ำก้อ, การเคลื่อนไหวของพี่น้องมุสลิมสามารถทำได้ แต่ขอให้อยู่ภายใต้กฎหมาย, โยกย้ายข้าราชการตามฤดูกาลปีละ 2 ครั้ง
24. วันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2544	กระทรวงเกษตรฯ ท้าทายทางวางแผนการจ้างงานเพื่อให้มีปลามากขึ้น, สร้างถนนคอนกรีตในชนบทเพื่อเป็นการจ้างงานให้พี่น้องในชนบทมีรายได้, เร่งแก้ปัญหาการค้าข้าวหอมมะลิ ติดตามเรื่องการนำพันธุ์ข้าวหอมมะลิไทยไปปรับปรุงเป็นพันธุ์ข้าวหอมมะลิของต่างประเทศ, โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จะสามารถธุรกรรมผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ได้, สนับสนุน 20 ล้านบาทให้แก่เครือข่ายประชาชนต้านคอร์รัปชัน, รัฐบาลพร้อมให้ความร่วมมือกับ ป.ป.ช.ปราบทุจริตคอร์รัปชัน, เร่งแก้ไขปัญหาการก่อสร้างเขื่อนปากพนัง, เดินทางเยือนฟิลิปปินส์อย่างเป็นทางการ
25. วันเสาร์ที่ 13 ตุลาคม 2544	ฟิลิปปินส์จะซื้อข้าวและน้ำตาลจากประเทศไทย, ฟิลิปปินส์และไทยจะทำประชาสัมพันธโฆษณาส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันและจะใช้ระบบการค้าแบบหักบัญชี, มอบหมายงานให้แต่ละส่วนราชการเร่งดำเนินการก่อสร้างการก่อสร้างเขื่อนปากพนัง, คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการเกิดอุทกภัยจับปลานในพื้นที่ที่เสี่ยงทั่วประเทศ, ได้บริษัทที่ยื่นประกวดราคาก่อสร้างสนามบินหนองงูเห่าต่ำกว่าราคากลางที่กำหนดไว้แล้ว, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนใหม่สามารถสานงานปฏิรูปการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง, ค่าเอฟทีเดือนตุลาคม-มกราคมลดลง 4.36 สตางค์ ต่อหน่วย, ประเทศภาคีสมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศร่วมกันปราบปรามการค้าการร้าย, การแก้ปัญหาของกลุ่มผู้ชุมนุมต่าง ๆ รัฐบาลจะยึดหลักเมตตาธรรมและหลักของกฎหมาย
26. วันเสาร์ที่ 20 ตุลาคม 2544	นัดหารือกับผู้นำประเทศที่เคยประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ, ไทยและนิวซีแลนด์จะมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกันมากขึ้น, หารือกับประธานาธิบดีจีนเพื่อวางแผนรับมือเศรษฐกิจหลังจากจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO, ร่างประกาศของผู้นำเอเปกจะเป็นแนวทางที่ประเทศไทยจะนำไปปรับปรุงในส่วนที่ต้องเร่งปรับปรุง, สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องกระจายอำนาจการบริหารและงบประมาณลงไปในระดับล่างมากขึ้น, ขณะนี้มีคนว่างงานจริง 740,000 คน, เร่งช่วยเหลือคนตกงานจากภาคเกษตรและภาคการก่อสร้าง, ลงนามความร่วมมือซื้อขายก๊าซธรรมชาติระหว่าง ปตท. กับผู้ผลิตก๊าซธรรมชาติ, เตรียมทูลเกล้าฯ ถวายทองคำแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, การแบ่งงานรองนายกรัฐมนตรี การเตรียมงานของคณะกรรมการ Thailand Plaza
27. วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม 2544	สั่งการรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องดูแลพี่น้องประชาชนหลังเกิดเหตุคลังแสงระเบิด, ให้เร่งสำรวจสถานภาพคลังเก็บอาวุธของทุกเหล่าทัพ, การประชุมเอเปคครั้งนี้เน้นการเปิดตลาดเสรีทางการค้า การลงทุน, แลกเปลี่ยนแนวคิดในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจกับผู้นำของฟิลิปปินส์และฮ่องกง, อนุมัติเงิน 2,000 ล้านบาทช่วยเหลือภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก, จะนำกฎหมายที่มีอยู่แล้วมาบังคับใช้กับการจัดการธุรกิจค้าปลีก, ให้ปรับปรุงร่างรถไฟดอนเมือง-บางซื่อให้เป็นทางยกระดับ, เชิญชวนให้ใช้สินค้าไทยเพื่อช่วยเหลือพี่น้องคนไทยด้วยกัน, เร่งพัฒนาคุณภาพสินค้าของเกษตรกรเพื่อส่งไปขายต่างประเทศ, ประกอบพิธีมหามงคลเจริญพระพุทธมนต์เพื่อสร้างสันติภาพให้เกิดในโลก
28. วันเสาร์ที่ 3 พฤศจิกายน 2544	ปรับโครงสร้างส่วนราชการโดยยึดภารกิจเป็นตัวตั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด, นายกรัฐมนตรีแห่งรัฐบาหลีเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ, โครงการให้ไทยเป็นศูนย์กลางชอปปิงสินค้าระดับโลก, ความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีประกาศใช้แล้ว, เดินทางไปประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่ประเทศบรูไน
29. วันเสาร์ที่ 10 พฤศจิกายน 2544	การประชุมคณะรัฐมนตรีบนรถไฟ, ไทยเสนอให้ใช้ระบบอาเซียนทรอยก้าเพื่อให้การแก้ปัญหาของอาเซียนมีความคล่องตัวมากขึ้น, ไทยเสนอให้ใช้ระบบการค้าแบบหักบัญชีกับประเทศอาเซียน, การก่อสร้างสนามบินหนองงูเห่าจะเสร็จภายในปี 2547 อย่างแน่นอน, ดูแลเรื่องโครงการนาร่อง ผู้ว่าฯ ชื่อโอจะใกล้ชิด เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชน
30. วันเสาร์ที่ 17 พฤศจิกายน 2544	ประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่เพื่อเห็นแนวทางการแก้ปัญหาตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล, ลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรที่กู้เงินผ่านระบบสถาบันการเกษตร, อนุญาตให้มีการผลิตและจำหน่ายสุราแช่ สุราพื้นบ้าน, ประเทศไทยกับกัมพูชาจะมีความร่วมมือด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจใกล้ชิดกันมากขึ้น, ธ.ก.ส. เปิดรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรแล้ว, เดินทางไปเยือนประเทศญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการ
31. วันเสาร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2544	เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ, ลงนามในความร่วมมือหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น, ญี่ปุ่นยินดีให้ความร่วมมือกับ 4 ประเทศในการปราบปรามยาเสพติด, ภาคเอกชนญี่ปุ่นหลายรายยืนยันที่จะเพิ่มการลงทุนในไทย, พาผู้นำชุมชนและหัวหน้าส่วนราชการ เดินทางไปจังหวัดไอซึมิ
32. วันเสาร์ที่ 1 ธันวาคม 2544	ไปเยี่ยมชมโรงงานผลิตดาวเทียมของอินเดีย, ส่งเสริมให้คนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, จัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับอินเดียและใช้ระบบการค้าหักบัญชี, ให้กระทรวงการคลังหาเงินอีก 30,000 ล้านบาทเพื่อให้ข้าราชการได้กู้ซื้อบ้าน, การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ
33. วันเสาร์ที่ 8 ธันวาคม 2544	ตรวจสอบโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาลชุมชน 270 แห่งใหม่, ให้มีการสืบสวนสอบสวนกรณีที่มีการทางพิเศษฯ จะต้องเสียค่าปรับในการสงมอบพื้นที่ฯ ใหม่ทั้งหมด, มีการเบิกจ่ายเงินกองทุนหมู่บ้านไปแล้ว 34,000 ล้านบาท, จะไปเจรจากับประธานาธิบดีสหรัฐฯ ทั้งด้านความมั่นคงและด้านเศรษฐกิจ, เตรียมนำทองคำและเงินที่ขุดได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
34. วันเสาร์ที่ 15 ธันวาคม 2544	หารือกับรัฐมนตรีกลาโหมสหรัฐฯ ถึงความร่วมมือด้านความมั่นคงและด้านการทหาร, ลงนามในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-สหรัฐ, สหรัฐอเมริกาจะสนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางของการขนส่งทางอากาศของภูมิภาคและเป็นศูนย์กลางในการซ่อมเครื่องบิน, ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาจะดูแลเรื่องข้าวหอมมะลิไทยอย่างจริงจัง, ลดภาษีสำนักงานตัวแทนภูมิภาคเพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น, ความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย
35. วันเสาร์ที่ 22 ธันวาคม 2544	ไทยเรียกร้องประเทศในเอเชียให้มีการค้าขายระหว่างกันมากขึ้น, สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญที่จะให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้, ภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกาที่จะตั้งกองทุนร่วมกันเพื่อมาลงทุนในประเทศไทย 20,000 ล้านบาท, ส่งให้มีการสืบสวนสอบสวนสาเหตุที่ทำให้รัฐต้องจ่ายค่าชดเชยให้เอกชนในการก่อสร้างทางด่วน, เตรียมการประชุมเอเปค ซึ่งประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพในปี 2546
36. วันเสาร์ที่ 29 ธันวาคม 2544	รัฐบาลช่วยเหลือให้ข้าราชการซื้อบ้านได้ โดยไม่ต้องมีเงินดาวน์และดอกเบี้ยต่ำ, ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมเอเปคปี 2003, ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบนโยบายการประมูลขายทรัพย์สินของ ปรส., ตั้งคณะกรรมการสืบสวนเพื่อแก้ปัญหาการค้ายางคอกดำ, เร่งแก้ปัญหาภาคก่อสร้างพื้นฐานและภาคอสังหาริมทรัพย์
37. วันเสาร์ที่ 5 มกราคม 2545	รับฟังความเห็นกลุ่มคัดค้านและสนับสนุนการก่อสร้างโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย, รัฐบาลเร่งปราบปรามน้ำมันเถื่อนทางภาคใต้, รัฐบาลเร่งสืบสวนสอบสวนปัญหาการรับซื้อยางพารา, พัฒนาเกาะช้าง เกาะกูด เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำที่รักษาสภาพแวดล้อม
38. วันเสาร์ที่ 12 มกราคม 2545	ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับอาเซียน, การอวัลต์สัญญาใช้เงินให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จำนวนประมาณ 8,000 ล้านบาท, การปฏิรูประบบราชการได้ขอยุติว่าจะมี 20 กระทรวง, มอบหมายส่วนราชการไปศึกษาข้อคัดค้านการก่อสร้างท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย
39. วันเสาร์ที่ 19 มกราคม 2545	รัฐมนตรีของไทยอินโดนีเซียและมาเลเซียจะหารือกันในเรื่องยางพารา, ลงนามความตกลงทางวัฒนธรรมระหว่างรัฐบาลไทยกับอินโดนีเซีย, อินโดนีเซียเข้าร่วมเป็นแกนนำในการวางแผนให้เอเชียหันมาค้าขายร่วมกัน, การบริการงานการคลังและระบบการเบิกจ่ายงบประมาณภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์, สัมมนาทางวิชาการเรื่อง ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ทางเลือกใหม่สำหรับกระบวนการยุติธรรมไทย, ความเป็นชาตินิยมเป็นตัวสำเร็จของการบริหารเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
40. วันเสาร์ที่ 26 มกราคม 2545	คาดว่าในปี 2548 จะเปิดใช้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้ เพื่อเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคนี้อย่างแท้จริง, รัฐบาลออกกฎหมายควบคุมการนำเข้าสารคลอแรมฟีนีคอล, เร่งรัดหาสถานที่ก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่, ไปรับฟังความคิดเห็นของผู้สนับสนุนและผู้คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอก-หินกรูด, รัฐบาลจะเร่งรัดให้มีการตั้งคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมขึ้นโดยเร็ว
41. วันเสาร์ที่ 2 กุมภาพันธ์ 2545	นัดประชุมประเทศที่เป็นแกนหลัก เพื่อให้เอเชียด้วยกันมีการค้าขายกันมากขึ้น, ตั้งคณะกรรมการร่วมกันที่จะศึกษาความเป็นได้ในการลดและยกเว้นภาษีสินค้าบางรายการ, ลงนาม 2 ฉบับด้านความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์, เร่งแก้ไขปัญหาน้ำมันที่ไหลลงในแม่น้ำบางปะกง, รัฐบาลได้ผ่านพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการผลิตก๊าซซีดี, รัฐบาลกำลังจะลดการขาดดุลลงไปเรื่อย ๆ, อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ของไทยจะช่วยประหยัดเงินตราในการซื้อจากต่างประเทศ
42. วันเสาร์ที่ 9 กุมภาพันธ์ 2545	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ, ส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์สร้างรายได้เข้าประเทศ, จะใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในระบบบริการของรัฐบาลทั้งหมด, ให้การท่องเที่ยวปรับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่อจะมีองค์กรที่จะดูแลเรื่องของแหล่งท่องเที่ยว, การปรับโครงสร้างภาคการเกษตร, การปรับโครงสร้างส่วนราชการเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดีขึ้น, บสท. จะเอาหน้ามาเจรจาเพื่อให้อุทกหน้เจ้าหน้าที่สามารถตกลงกัน
43. วันเสาร์ที่ 16 กุมภาพันธ์ 2545	วางยุทธศาสตร์กับแต่ละประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ว่าเราควรจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร, ใครเอเซียอยากให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนด้านการท่องเที่ยว, เร่งรัดการแก้ปัญหาเสพติดแบบปูพรมทั้งประเทศ, ปรับปรุงระบบการกระจายอำนาจให้กระจายไปอยู่ที่กองบัญชาการมากขึ้น, ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา, เปิดศูนย์รับแจ้งการทุจริตคอร์รัปชันและยาเสพติด, ปฏิรูประบบราชการใหม่เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ลดความซ้ำซ้อน
44. วันเสาร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2545	ไทยและสิงคโปร์จับมือกันเพื่อจะเป็นคนนำให้อาเซียนเป็นที่น่าสนใจของการลงทุน, สิงคโปร์สนใจที่จะมาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น, พานายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ไปดูโครงการตอยตง, ตั้งกองทุนไทย สร้างโอกาสเพื่อให้เกิดความมั่นใจกับนักลงทุนต่างประเทศ, ประเทศไทยจะเป็นประเทศแรก ๆ ในโลกที่จะใช้ระบบ Smart Card กับบัตรประชาชน, จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนใน 10 จังหวัด, การสร้างความเข้มแข็งให้กับอาเซียน
45. วันเสาร์ที่ 2 มีนาคม 2545	การแก้ไขปัญหาดูแลอุตสาหกรรมทั้งระบบ, ประกาศให้ปี 2545 เป็นปีแห่งการรณรงค์ด้านสหกรณ์, วางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรเน้นภาคการปฏิบัติให้มากขึ้น, ไทยกับเกาหลีเหนือเจรจาทวีภาคีที่เป็นประโยชน์ร่วมกันในหลายเรื่อง, อินโดนีเซีย มาเลเซียและไทยร่วมกันแก้ปัญหาการค้ายางพาราอย่างเบ็ดเสร็จ
46. วันเสาร์ที่ 9 มีนาคม 2545	เร่งแก้ปัญหาภาระหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน, ให้คณะรัฐมนตรีแต่งผ้าไทยทุกวันอังคารเพื่อส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์, เร่งควบคุมการนำเข้าสารคาเฟอีน, การจัดตั้งบริษัทร่วมทุนของยางพาราของ 3 ประเทศ, หารือเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างไทยกับองค์การระหว่างประเทศ, ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวนข้อเท็จจริงกรณี ป.ป.ง. ตรวจจับออบัญชีทรัพย์สินของบุคคลต่าง ๆ
47. วันเสาร์ที่ 16 มีนาคม 2545	นำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารเข้าไปใช้กับระบบการศึกษา, การวางระบบทางด่วนทดแทนโครงการพญาไท-พุทธมณฑล, จัดระบบขนส่งระบบรางในกรุงเทพฯ, ปรับบทบาทภารกิจโครงสร้างส่วนราชการและการบริหารราชการ, ผบ.ตร.จะเป็นผู้พิจารณาว่าจะยกเว้นการใช้แชนด์ฟรีขณะขับรถหรือไม่, มาตรการแก้ปัญหาข้าวในปี 2544/45, การจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรล่วงหน้า
48. วันเสาร์ที่ 23 มีนาคม 2545	เดินทางไปร่วมประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดหาเงินทุนเพื่อการพัฒนาที่เม็กซิโก, โครงการนำร่องเอกอัครราชทูตเพื่อการบริหารราชการในต่างประเทศที่เป็นบูรณาการ, แนวทางในการที่จะพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของประเทศไทย, การขยายตัวของเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 ของปีที่แล้ว ดีกว่าที่คาดไว้, เร่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนของพี่น้องเกษตรกรเป็นการด่วน, อนุมัติเงินอีก 504 ล้านบาทเพื่อใช้ในการฟื้นฟู

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
	สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
49. วันเสาร์ที่ 30 มีนาคม 2545	ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลจัดงาน Brussels Euraka 2001 แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ห้ามนำเข้าสารเคมี 17 รายการที่พบเป็นสารตกค้างในสินค้ากุ้งและไก่, ยกระดับแพชั่นไทยให้กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางของแพชั่นในภูมิภาคในอีก 3 ปีข้างหน้า, 1 เมษายน ครบรอบ 1 ปีนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
50. วันเสาร์ที่ 6 เมษายน 2545	ขอขอบคุณในความห่วงใยของทุกท่าน, เตรียมเดินทางไปร่วมการประชุม Boao Forum for Asia ที่มณฑลไห่หนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน
51. วันเสาร์ที่ 13 เมษายน 2545	หลายประเทศตอบตกลงที่จะเข้าร่วมประชุม ACD ที่ไทยจะเป็นเจ้าภาพ เพื่อร่วมกันวางยุทธศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ให้เอเชียมีความเป็นปึกแผ่นเข้มแข็งขึ้น, การเปิดตลาดใหม่เป็นหัวใจสำคัญของคนไทยในอนาคต, จัดทำงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายเงินของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการแก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างแท้จริง, รับมอบทองคำและเงินดอลลาร์จากหลวงตามหาบัว
52. วันเสาร์ที่ 20 เมษายน 2545	นายกเทศมนตรีนครลอนดอนนำนักลงทุนอังกฤษเข้าพบ, พม่าให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นอย่างดี, ส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารให้มีมาตรฐานสากลในระบบเดียวกัน, สั่งให้ทบทุนการคำนวณตัวเลขการใช้ไฟฟ้าทั้งหมดให้ละเอียดก่อน 30 เมษายน, การจัดตั้งระบบการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ, รัฐบาลสนับสนุนนายสุรินทร์ พิศสุวรรณ เข้าชิงตำแหน่งข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ
53. วันเสาร์ที่ 27 เมษายน 2545	ครบ 1 ปีที่ได้พูดกับพี่น้องประชาชนทุกเช้าวันเสาร์แปดนาฬิกา, การปรับลดรายจ่ายประจำของงบประมาณปี 2546, ขยายโครงการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยให้กับพนักงานรัฐวิสาหกิจ, ไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุม "การประชุมและติดตามผลของการประชุมอัครกต ครั้งที่ 10", ตั้งคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ, สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม, ความสำเร็จในการเจรจาการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและแอลเอซีแอล 2/3
54. วันเสาร์ที่ 4 พฤษภาคม 2545	ตั้งคณะกรรมการระดับชาติดูแลดูโครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษบ้านคลองด่านสมุทรปราการ, ธนาคารออมสินปล่อยสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการรายย่อย 4 ประเภท รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี ในรอบ 1 ปี ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐต่อวุฒิสภา, เตรียมการต้อนรับประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เยือนประเทศไทย, การปรับปรุงการบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้, กำหนดตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นตำแหน่งผู้กำกับการเพิ่มจำนวน 201 ตำแหน่ง, ให้สำรวจข้าราชการที่ถูกยืมตัวไปช่วยราชการ, การประชุมทบทุนการประชุมระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนาครั้งที่ 10, รัฐบาลจะดูแลปัญหาด้านแรงงานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย
55. วันเสาร์ที่ 11 พฤษภาคม 2545	เร่งแก้ปัญหาการเก็บค่าหัวแรงงาน, ฟิลิปปินส์พร้อมจะเข้าร่วมประชุม ACD ที่ไทยจะจัดขึ้นในเดือนมิถุนายนนี้, ไทยและฟิลิปปินส์ร่วมมือกันอย่างเต็มที่ในด้านการศึกษา, นำเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชวังไกลกังวล หัวหิน, ประเทศการ์ดำเนินการแรงงานไทยอย่างน้อย 10,000 คน, ตั้งศูนย์กระจายสินค้าทั่วประเทศเพื่อช่วยธุรกิจค้าปลีก, ตั้งศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ, จัดตั้งสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, ขอให้สื่อช่วยกันระมัดระวังการโฆษณาขายบริการทางเพศและการพนันฟุตบอล, ร่วมงานพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ, เดินหน้าโครงการแยกก๊าซและโครงการท่อส่งก๊าซไทย-มาเลเซีย โดยปรับเปลี่ยนจุดวางแนวทางท่อจากเดิมออกไปอีก 5 กิโลเมตร
56. วันเสาร์ที่ 18 พฤษภาคม 2545	ไทยและอังกฤษเห็นพ้องกันที่จะเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ, แลกเปลี่ยนความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลอังกฤษ, อังกฤษพร้อมสนับสนุนไทยไม่ให้ถูกกีดกันทางการค้าจากประเทศยุโรป, มอบนโยบายการทำงานให้ทูตและอัครราชทูตพาณิชย์จากประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปของไทย 15 ประเทศ, การปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2546, รัฐบาลมุ่งกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น, มาตรการส่งออกไปนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสารคาเฟอีน, เตรียมเดินทางเยือนประเทศออสเตรเลีย, สั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศเตรียมรับมือสถานการณ์อุทกภัยและการช่วยเหลือพี่น้องประชาชน
57. วันเสาร์ที่ 25 พฤษภาคม 2545	เชิญชวนพี่น้องคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธไปทำบุญวันวิสาขบูชา, มหกรรมบ้านธนาคารอาคารสงเคราะห์ เพื่อรัฐวิสาหกิจ, รัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นลำดับแรก, ไทย-ออสเตรเลียจะประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการที่จะเจรจาทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือที่ใกล้ชิดขึ้นทางเศรษฐกิจ, การวางยุทธศาสตร์ร่วมกันเพื่อปรับยุทธศาสตร์ของประเทศ, ขอให้ใช้งบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างประหยัด, การแก้ไขร่างพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นองค์กรมหาชน ครั้งที่ 1, จะเดินทางเยือนบาห์เรนวันที่ 14-15 มิถุนายนนี้
58. วันเสาร์ที่ 1 มิถุนายน 2545	เจรจาตกลงกันที่จะร่วมทำการค้าเสรีและมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น, ไทย-ออสเตรเลียจะกำหนดมาตรฐานของสินค้าร่วมกัน, พบกับผู้นำฝ่ายค้านของออสเตรเลีย, กล่าวสุนทรพจน์กับสภาหอการค้าไทย-ออสเตรเลีย, ขอให้ทุกฝ่ายระมัดระวังในการเสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาชายแดนไทย-พม่า, อดีตประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา บิล คลินตันเข้าพบ, จะตั้งศูนย์แสดงสินค้าและกระจายสินค้าของประเทศไทยในบาห์เรน, รัฐบาลจะใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ, รัฐบาลกำลังรวบรวมเรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน, แนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศเริ่มมีสัญญาณที่ดีขึ้น, ตัวเลขเงินสำรองของประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 34.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ
59. วันเสาร์ที่ 8 มิถุนายน 2545	ชี้แจงทางการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลในปีที่ 2, เราต้องรักษาคุณภาพและชื่อเสียงของข้าวหอมมะลิของประเทศไทย, ร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจเรื่องการคาร์บอนกับกัมพูชาระหว่างไทย-อินโดนีเซีย, ร่วมงานโครงการเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจบ้านเมือง, นักธุรกิจต่างประเทศเข้ามาขยายการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น, แนวคิดการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เป็นทุนในการประกอบอาชีพตัวเอง, สัญญาณการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศไทยค่อนข้างชัดเจนและต่อเนื่อง, ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ, แนวทางความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างไทย อินโดนีเซียและมาเลเซีย, การแปรรูปบริษัท การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทยเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
60. วันเสาร์ที่ 15 มิถุนายน 2545	เดินทางไปต่างประเทศเพื่อเปิดตลาดขยายตลาดใหม่, ราคาขายพาราสูงขึ้นกว่า 30 บาทในรอบ 5 ปี, ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมความร่วมมือเอเชีย 18-19 มิถุนายนนี้, ประเทศไทยในเอเชียและนอกเอเชียต่างให้การสนับสนุนไทยในการจัดประชุมความร่วมมือเอเชียอย่างเต็มที่, ส่งสัญญาณให้สหภาพยุโรปว่าต้องให้ความสำคัญในเรื่องการกีดกันทางการค้ากับประเทศอื่นบ้าง, เตรียมเซ็นสัญญากับบาหลีเพื่อจะได้นำสินค้าไทยเข้าไปขายในกลุ่มประเทศตะวันออก, ขอให้สหภาพยุโรปปฏิบัติการณ์ที่เป็นธรรมกับไทยในเรื่องการกีดกันทางการค้า, ศรีสะเกษนำแนวทางการค้าระบบหักบัญชีมาใช้
61. วันเสาร์ที่ 22 มิถุนายน 2545	การพัฒนาเกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จฯ กลับไปประทับพักที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน, ไทยจะเป็นศูนย์กลางการประสานงานเพื่อให้ความร่วมมือกันขยายไปทั่วทุกประเทศในเอเชีย, ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังร่วมกันวางแนวทางการแก้ปัญหาหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน, ขอให้ช่วยกันแจ้งเบาะแสเรื่องการทุจริตในโรงเรียน, ครอบคลุมไม่มีที่ที่เกาะช้างเลย
62. วันเสาร์ที่ 29 มิถุนายน 2545	แนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมใน 3 จังหวัดภาคตะวันออก, การจัดตั้งองค์การมหาชนอิสระเพื่อดูแลพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศ, ตั้งทีม Product Team เพื่อดูแลผลิตภัณฑ์เกษตรแต่ละประเภทแบบครบวงจร, รัฐบาลแก้ปัญหาโรงเรียนของประชาชนที่ส่งมาทางเว็บไซต์ไปแล้ว 14,155 รายสภาคฯ ผ่านความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2546 วาระที่ 1, รัฐบาลจะพยายามแก้ไขปัญหาหนี้กองทุนฟื้นฟูฯ, ขอบคณสมัชชาศึกษาผู้แทนราษฎรที่เข้าร่วมประชุมสภาฯ กันอย่างพร้อมเพรียง
63. วันเสาร์ที่ 6 กรกฎาคม 2545	ไทยและปากีสถานจะมีความร่วมมือกันหลายเรื่อง, ไทยจะเชิญอินเดีย ปากีสถาน เวียดนาม จีน ให้ความร่วมมือกันในเรื่องข้าว, ไปเมืองดักคิล่าซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งวิชาความรู้ของศาสนาพุทธที่เก่าแก่ของโลก, วุฒิสภาให้ความเห็นชอบพระราชกำหนดทั้ง 3 ฉบับ, ข้าราชการต้องร่วมมือกันเพื่อให้การปฏิรูประบบราชการนั้นเป็นประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง, เรื่องสำคัญ ๆ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี, ทุกฝ่ายต้องปรับกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น
64. วันเสาร์ที่ 13 กรกฎาคม 2545	ผลการเยือนสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ อย่างเป็นทางการ, บังกลาเทศสนใจที่จะเชื่อมเส้นทางคมนาคมทางบกกับไทย-พม่า, จะเปิดเส้นทางบินระหว่างเชียงใหม่-จิตตะกอง, รัฐบาลจะเดินหน้าโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานและโรงแยกก๊าซไทย-มาเลเซียต่อไป, มาเลเซียขอขยายระยะเวลาการลดภาษีรถยนต์สำเร็จรูปและชิ้นส่วนรถยนต์ออกไปอีก 2 ปี, เปิดงานมหกรรมส่งเสริมการลงทุนในหลักทรัพย์ ปี 2545, ประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศครั้งแรก, อนุมัติงบประมาณสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ
65. วันเสาร์ที่ 20 กรกฎาคม 2545	ขอบคณประชาชนที่ช่วยกันจูงซื้อพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ, เปิดศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเสร็จอย่างเป็นทางการ, หารือภาคเอกชนเรื่อง "ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์", การประชุมคณะกรรมการโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ, การแปรสภาพ ทศท.-กสท.วิสาหกิจเป็นบริษัทจำกัดแล้วกระจายหุ้นเป็นบริษัทมหาชนจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์, แผนเตรียมการรองรับการปฏิรูประบบราชการ, การปรับปรุงกฎหมายบางฉบับให้เหมาะสมกับกาลสมัย, โครงการช่วยเหลือลดราคาน้ำมันให้ชาวประมงชายฝั่ง
66. วันเสาร์ที่ 27 กรกฎาคม 2545	วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษาเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา, 28 กรกฎาคมเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร, การปลูกพืชทดแทนการปลูกฝิ่นตามโครงการหลวงของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ, อินโดนีเซียและจีนสั่งซื้อข้าวจากไทย 1 ล้านตัน, ตั้งทีมเฉพาะกิจขึ้นมาเพื่อมองภาพรวมของปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้, ฝ่ายข้าราชการเมืองจะต้องเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกับข้าราชการ เพื่อให้การดำเนินการบริหารประเทศเป็นไปตามนโยบายที่รัฐบาลวางไว้, ผลการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยในครึ่งปีแรกประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย
67. วันเสาร์ที่ 3 สิงหาคม 2545	หลังจาก 3 ประเทศลงนามร่วมกันจัดตั้งบริษัทร่วมทุนแล้วราคายางพาราจะดีขึ้น, กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดำเนินการมาครบ 1 ปี, ไทยและสหรัฐอเมริกาตกลงที่จะมีความร่วมมือกันหลายด้าน, กมธ.ยุโรปด้านการเกษตรฯ เห็นชีวิตที่แท้จริงของเกษตรกรไทย, บีเอ็มดับเบิลยูจะผลิตรถยนต์รุ่นซีรี่ 7 ในประเทศไทย, รัฐบาลพยายามใช้สินทรัพย์ทางการศึกษาที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ให้มากที่สุด, เตรียมเป็นประธานประชุมแก้ไขปัญหาการจราจรในกรุงเทพฯ, การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ, 1 ตุลาคมนี้ทุกฝ่ายจะต้องทำโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการการศึกษาแผนใหม่ให้เสร็จ
68. วันเสาร์ที่ 10 สิงหาคม 2545	ผลงานของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพและศูนย์ศิลปาชีพบางไทรได้รับรางวัลจากประเทศเบลเยียมและบัลแกเรีย, ขอให้ลูกทุกคนรำลึกถึงพระคุณของแม่ที่เสียสละเลี้ยงดูเรามาตั้งแต่เล็กจนโต, คู่สมรสของคณะรัฐมนตรีจัดงานถวายพระพร 70 พรรษา มหาราชินี, ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียร่วมมือกันจัดตั้งบริษัทร่วมทุนยางพารา, ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าจะกลับมาดีขึ้นกว่าเดิม, เปิดงานสินเชื่อบริษัทร่วมทุนเพื่อผลิตผลด้าบไทย, ขอให้สถาบันอุดมศึกษาใช้สิ่งที่มีอยู่ร่วมกันเพื่อให้เกิดการประหยัด ความสามัคคีกันให้มีประสิทธิภาพ
69. วันเสาร์ที่ 17 สิงหาคม 2545	มอบหมายหลายหน่วยงานให้เร่งสืบสวนพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในหลายเรื่อง, เจโทรให้ความร่วมมือในการนำสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไปพัฒนาออกแบบให้ตรงกับความต้องการของตลาดญี่ปุ่น, เร่งแก้ปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ และปริมณฑล, เตรียมงบประมาณเศรษฐกิจของปี 2546 ไว้เพื่อรองรับการแก้ปัญหาฉุกเฉิน, มอบหมาย 3 หน่วยงานไปศึกษาพระราชบัญญัติธงชาติ พ.ศ. 2479, เตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการ 3 เรื่อง, รัฐบาลพร้อมสนับสนุนเด็กที่มีพรสวรรค์เพื่อนำความคิดที่ดี ๆ ของเด็กเหล่านี้มาเป็นประโยชน์ต่อประเทศ

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
70. วันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2545	เชื้ออัตรการเติบโตเศรษฐกิจไตรมาสที่ 2 จะใกล้เคียงกับไตรมาสที่ 1, จัดตั้งสำนักบริหารการนำเข้าเพื่อดูแลการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ, ประชุมเชิงปฏิบัติเรื่องยุทธศาสตร์การแก้ไขและการจัดการปัญหาความยากจนของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ให้ทุกฝ่ายช่วยกันติดตามผลักดันให้นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลลงถึงประชาชน, การประชาสัมพันธ์ต้องเข้าถึงประชาชนเพื่อให้รัฐบาลกับประชาชนใกล้ชิดกันมากขึ้น, เน้นให้เอกอัครราชทูตเป็นหัวหน้าของทุกส่วนราชการที่มีอยู่ในต่างประเทศ, การบินไทยเสนอแผนธุรกิจยุทธศาสตร์ 5 ปี, สัมมนาเชิงบูรณาการระบบขนส่งมวลชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล, มอบรางวัลผู้ส่งออกสินค้าและบริการดีเด่น
71. วันเสาร์ที่ 31 สิงหาคม 2545	ขอให้ทุกฝ่ายช่วยกันแก้ไขปัญหาทะเลสาบสงขลาให้กลับฟื้นคืนสู่ธรรมชาติโดยเร็ว, บรูไนร่วมลงทุนในกองทุนร่วมกับไทย 500 ล้านเหรียญสหรัฐ, ราคาขงพาราในตลาดกลางหัดใหญ่สูงขึ้นกว่า 30 บาท, รัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่องกำชับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดดูแลแก้ปัญหาหน้าทวมให้พี่น้องประชาชน, ขยายเวลาการลดภาษีมูลค่าเพิ่มให้คงในอัตรา 7% ไว้อีก 1 ปี, การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจออกแบบและก่อสร้างในต่างประเทศ, ขยายเวลาผ่อนผันในการจัดทำทะเบียนให้บุคคลที่อยู่บนพื้นที่สูงและชุมชนบนพื้นที่สูงออกไปอีก 1 ปี
72. วันเสาร์ที่ 7 กันยายน 2545	เปิดงานเทศกาลสุราแช่ไทย ครั้งที่ 1, การก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิจะเสร็จทันในปี 2547, รัฐบาลจีนให้ประเทศไทยยืมหมี่แพนด้า 1 คู่, สถาผู้แทนราษฎรผ่านความเห็นชอบงบประมาณปี 2546 วาระ 2-3, ประชุมเตรียมการเพื่อเดินทางไปประชุมสุดยอดเอเชีย-ยุโรปครั้งที่ 4 ณ กรุงโคเปนเฮเกน, กำหนดยุทธศาสตร์ 7 ด้านบรรจุในแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, เตรียมทบทวนนโยบายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้เกิดความปรองดองแห่งชาติกับทุกประเทศ, ปฏิรูประบบราชการ 1 ตุลาคมนี้ทุกคนต้องทำงานหนักขึ้น, เปิดเว็บไซต์ Thailand Outlook.Com เพื่อรวบรวมข้อมูลตัวเลขทางเศรษฐกิจ
73. วันเสาร์ที่ 14 กันยายน 2545	ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดีในการปฏิรูประบบราชการ, การเตรียมความพร้อมในการปฏิรูประบบราชการในหลายเรื่อง, เร่งรัดการก่อสร้างทางด่วนในหลายเส้นทางให้เสร็จภายในรัฐบาลนี้, ขอให้มองมิติด้านความมั่นคงให้กว้างขึ้นกว่าเดิม เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาแต่ละจุดได้อย่างชัดเจน, ให้ศปร. 3 ศึกษาทเรียนจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ผิดพลาดในอดีตเพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาในอนาคต, เตรียมพร้อมรับสถานการณ์อย่างเต็มที่หากสหรัฐอเมริกาโจมตีอิรัก, รัฐบาลให้การส่งเสริมธุรกิจพาณิชย์ยานิวอย่างเต็มที่, จะพัฒนาไนท์ซาฟารีที่จังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
74. วันเสาร์ที่ 21 กันยายน 2545	รัฐบาลทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล Louis Pasteur และรางวัลสิงประดิษฐ์ดีเด่นจากผลงานตีลาชีพ, เดินทางไปร่วมประชุมเอเซีย-ยุโรปครั้งที่ 4 ที่ประเทศเดนมาร์ก, ผลการประชุมเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐบาลศรีลังกากับกลุ่มพยัคฆ์ทมิฬอีแลมรอบแรกที่จัดขึ้นในประเทศไทยได้ผลสำเร็จเป็นอย่างดี, กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้, เปิดรับสมัครผู้ต้องการไปอยู่กระทรวง ทบวง กรมใหม่โดยให้มีการแสดงวิสัยทัศน์, มั่นใจเศรษฐกิจอันถึงบได้เกิน 470, อนุมัติงบโดยกระทรวงเกษตรไปช่วยเหลือผู้ประกอบการ, อนุมัติออกพันธบัตรในตลาดทุนต่างประเทศ วงเงิน 800-1,000 ล้านเหรียญสหรัฐ
75. วันเสาร์ที่ 28 กันยายน 2545	รัฐบาลนำกฎหมายปฏิรูประบบราชการทั้งสองฉบับขึ้นทูลเกล้าฯ แล้ว, ผู้นำอาเซียนเสนอแนวคิดเรื่องเอเซียอนาคตต่อที่ประชุมอาเซียน, สั่งการให้ทุกส่วนราชการดูแลช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่ประสบอุทกภัย, สนับสนุนให้เกิดประชาธิปไตยและความปรองดองแห่งชาติในพม่า, เยี่ยมสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, การก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิจะเสร็จภายในปี 2547 แน่นนอน, เตรียมกวาดล้างยาเสพติดพร้อมกันทั่วประเทศ, อนุมัติงบฯ ปรับเปลี่ยนพันธุ์ยางพาราให้กับเกษตรกร จำนวน 300 ล้านบาท, อนุมัติงบฯ แก้ไขปัญหาสารตกค้างในกุ้งและไก่ จำนวน 288.02 ล้านบาท
76. วันเสาร์ที่ 5 ตุลาคม 2545	นำคณะรัฐมนตรีใหม่เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ก่อนรับหน้าที่, แบ่งงานรองนายกรัฐมนตรี 6 คนในมิติใหม่และแบ่งพื้นที่กันรับผิดชอบทั่วประเทศ, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วม, เปิดสัมมนาและปฐมนิเทศกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ, ให้กำลังใจนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง, ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีเรื่องสำคัญ ๆ, ประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ, การหาสถานที่ก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่, เตรียมเดินทางเยือนสหพันธรัฐรัสเซีย
77. วันเสาร์ที่ 12 ตุลาคม 2545	แบ่งงานรองนายกรัฐมนตรี 6 คนดูแลงานกระทรวงและพื้นที่ทั่วประเทศ, 5 ประเทศจับมือค้าข้าวเพื่อให้เกษตรกรได้รับราคาที่เป็นธรรม, การตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์รายสินค้า, ทางกรมพม่าเตรียมเปิดด่าน 3 ด่านวันที่ 15 ตุลาคมนี้, กรม.อนุมัติค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี, รัฐบาลพร้อมจะสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่, ดุสสถานที่ที่จะจัดการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 20 ที่สัดหีบ ชลบุรี ซึ่งประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพ, กล่าวสุนทรพจน์ 3 เรื่องที่มาเลเซียและนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในไทย, สืบดาห์นี้พบกับเยาวชนไทยที่มีความรู้ความสามารถ 3 กลุ่ม
78. วันเสาร์ที่ 19 ตุลาคม 2545	ประธานาธิบดีรัสเซียจะเข้าร่วมการประชุมเอเปคในป็นหน้าซึ่งประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพ พร้อมกับจะเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ, ส่งสารแสดงความเสียใจต่อประธานาธิบดีอินโดนีเซียหลังเกิดเหตุระเบิดที่บาห์ลี, หลังการเปิดด่านถาวร 3 แห่งถือเป็นการเริ่มต้นที่จะคืนสภาพความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับพม่าให้กลับคืนมาตามเดิม, เชิญชวนประชาชนไปชมงานแสดงสินค้าอาเซียน 2545, รัฐบาลติมอร์ตะวันออกขอบคุณรัฐบาลไทยที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ, เตรียมเดินทางไปประชุมเอเปคที่เม็กซิโกในสัปดาห์หน้า
79. วันเสาร์ที่ 26 ตุลาคม 2545	สั่งการให้ทุกฝ่ายระมัดระวังความปลอดภัยในเรื่องของการก่อการร้ายอย่างเต็มที่, รัฐวิสาหกิจทุกแห่งจะต้องพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น, ข้าราชการจะต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำงานตามแนวทางการปฏิรูประบบราชการแผนใหม่, การหาแนวทางในการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับคนยากจน, ออกกฎหมายควบคุมสารกาเฟอีน, เห็นชอบปฏิญญาร่วมระหว่างอาเซียนกับจีนว่าด้วยความร่วมมือในประเด็นความมั่นคงแบบใหม่

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
80. 2 พฤศจิกายน 2545	APEC 10, สหรัฐอเมริกาหันมาให้ความสำคัญกับอาเซียนมากขึ้น, อาเซียนกับจีนจะลงนามความตกลงว่าด้วยการค้าเสรีร่วมกัน, รัฐบาลจะดูแลแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ได้อย่างไรใกล้ชิด, สังการกระทรวงการต่างประเทศตรวจสอบต้นตอจดหมายที่บรรจุระเบิดวางไปจากประเทศไทยหรือไม่, จะนำแนวคิดเรื่องเอเซียบอนด์ไปเสนอในที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน, รัฐบาลจะพยายามทำให้สัดส่วนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมีภูมิคุ้มกันจากภาวะเศรษฐกิจภายนอกประเทศ, รัฐบาลเร่งผลักดันราคาสินค้าเกษตรให้ปรับตัวสูงขึ้น, การจัดระเบียบเว็บไซต์ของทางราชการ หลังการปรับโครงสร้างระบบราชการใหม่, การสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, จีนให้ความสนใจที่จะเข้ามาตั้งโรงงานผลิตยางรถยนต์ในประเทศไทย
81. 9 พฤศจิกายน 2545	ไทยกับอินเดียจะลงนามตั้งเขตการค้าเสรีก่อนการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนในปีหน้า, สร้างโอกาสให้กับคนจนของประเทศมีโอกาสที่จะเข้าหาแหล่งทุน, จังหวัดเชียงใหม่จะเป็นศูนย์กลางการบินของประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง, นานายเฮอริมันโด เดอ โซโต นักเศรษฐศาสตร์ชาวเปรูเข้าเฝ้าฯ, รัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือติมอร์ตะวันออกในหลายเรื่อง, อินเดียยืนยันจะลงทุนก่อสร้างเชื่อมถนนระหว่างไทย-พม่า-อินเดีย, บริษัทฟอร์ด มอเตอร์ ย้ายสำนักงานใหญ่ด้านการขายและการตลาดจากสหรัฐฯ เข้ามายังไทย, มอบหนังสือเดินทางทูตให้ภราดร ศรีชาพันธุ์, เปลี่ยนวิธีการช่วยเหลือเกษตรกรมาเป็นเงินสดแทน, เชิญชวนพี่น้องประชาชนซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นของขวัญปีใหม่, การก่อเหตุไม่สงบในภาคใต้เป็นการกระทำของกลุ่มผู้จ้างวานกลุ่มเดียวกันรัฐบาลจะดำเนินการอย่างเด็ดขาดกับผู้ก่อเหตุที่ทุจริตคอร์รัปชัน
82. 16 พฤศจิกายน 2545	แจกเงินช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยน้ำท่วมที่จังหวัดเชียงใหม่, นายกรัฐมนตรีมาเลเซียเชิญไปร่วมงานฉลองหลังสิ้นสุดเทศกาลถือศีลออก, หรือเรื่องเขตทับซ้อนทางทะเลกับรัฐมนตรีอาวโซของกัมพูชา, ผู้บริหารนิตยสาร The Economist เข้าใจประเทศไทยมากขึ้น, สรุปสถานการณ์ของประเทศไทย นโยบายทางเศรษฐกิจและต่างประเทศให้กับผู้บริหารระดับสูงภาครัฐและเอกชนของเยอรมัน, รัฐบาลมีหน้าที่สร้างความสมดุลของกติกาเพื่อส่งเสริมการทำงานของภาคเอกชน, เร่งรัดพัฒนาทะเลสาบสงขลาให้กลับเข้าสู่ระบบนิเวศเดิมเหมือนเดิม, สั่งการให้ทั้ง 2 กระทรวงจัดทำวิสัยทัศน์ของกระทรวง, มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพในการปราบปรามยาเสพติด, วางมาตรการแก้ไขปัญหาอุทกภัยน้ำท่วมระยะยาว, มอบหมายงานให้ที่ปรึกษา นายกรัฐมนตรี, เลี้ยงต้อนรับนักกีฬาคนพิการที่เดินทางไปแข่งขันกีฬาพาราเกมส์, ปลอยตัวผู้ที่ถูกกักขังแทนค่าปรับเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม, เชิญชวนพี่น้องประชาชนซื้อสินค้าของขวัญปีใหม่จาก WWW.thaitambon.com , เยี่ยมชมเสถียรธรรมสถานของแม่ชีคันสนีย์
83. 23 พฤศจิกายน 2545	ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมพรรคการเมืองเอเชียครั้งที่ 2, เปิดงานมหกรรมรวมพลังสร้างสุขภาพระดับชาติ ครั้งที่ 1, รัฐบาลไม่ได้มีนโยบายในการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน, สั่งการให้ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเตรียมการชำระคืนหนี้ให้ไอเอ็มเอฟ แบ่งงาน 3 ฝ่ายให้รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องดูแลแก้ไขปัญหาเสพติด, นำธุรกิจนอกระบบที่มีการหลีกเลี่ยงภาษีกลับมาเสียภาษีอย่างถูกต้อง, หามาตรการผ่อนปรนทางภาษีเพื่อสนับสนุนให้ภาคเอกชนส่งพนักงานไปอบรม, มอบหมาย สวทช. ไปศึกษาความเป็นไปได้ในการตั้งศูนย์ "นาโนเทคโนโลยี", การใช้เครื่องฉายแสงอิเล็กทรอนิกส์สำหรับส่งออกผลไม้ไทยไปสหรัฐอเมริกา, รัฐบาลให้ความช่วยเหลือร้านค้าปลีกเพื่อให้แข่งขันกับร้านค้าใหญ่ ๆ ได้
84. 30 พฤศจิกายน 2545	ขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนร่วมถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันที่ 5 ธันวาคมนี้, 1 ธันวาคมของทุกปีถือเป็นวันเอเอสโลก, รัฐบาลจะแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินที่ระบบเพื่อนำที่ดินมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน, ผู้ตรวจราชการจะต้องช่วยติดตามงานของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง, คณะกรรมการ ก.พ. จะต้องเป็นที่ปรึกษาคอยดูว่าการพัฒนากระทรวง กรมนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูประบบราชการหรือไม่, มอบหมายกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เตรียมจัด Workshop เรื่องบทบาทสตรี, รัฐบาลและสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจะร่วมกันทำกรุงเทพฯ เป็นศูนย์แฟชั่นในภูมิภาคนี้, มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการทบทวนหลักสูตรในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยรัฐที่ใช้ผลการเรียนของนักเรียนเป็นตัวชี้วัด, ครม. มีมติให้วันที่ 30 ธันวาคมเป็นวันหยุดราชการ, การแก้ไขปัญหาอุตสาหกรรมนมทั้งระบบ/นมโรงเรียน, การแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการจัดหาพัสดุในรูปแบบการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์, แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานด้านวิศวกรรมทางการเงินและวิศวกรรมศาสตร์, UNODCCP พิจารณาแก้ไขปัญหาเสพติดของไทย, ให้ ส.ส. ลงพื้นที่พบปะประชาชนเพื่อสอบถามความคืบหน้านโยบายของรัฐบาล, การจัดประชุมพรรคการเมืองเอเชีย ครั้งที่ 2 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพได้รับการตอบรับอย่างดีจากหลายประเทศ
85. 7 ธันวาคม 2545	ตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, รัฐบาลจะเร่งดำเนินการปราบปรามยาเสพติดให้หมดสิ้นไป, ในหลวงทรงแนะนำการใช้สิ่งที่มีอยู่ในประเทศไทยให้เกิดประโยชน์เต็มศักยภาพ, รัฐบาลทำพิธีปลอบผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับที่กระทำผิดในคดีไม่ร้ายแรง, ชี้แจงแนวคิดการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน, ปีนี้เศรษฐกิจของประเทศไทยดีขึ้น, มาตรการภาษีในการเสริมรายได้ของผู้มีรายได้น้อยและการสนับสนุนการฟื้นตัวของภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์, ตรวจสอบความพร้อมการเตรียมงานชุมนุมลูกเสือโลก ที่ลี้ดหีบ จังหวัดชลบุรี
86. 14 ธันวาคม 2545	นายกรัฐมนตรีบังกลาเทศเยือนไทย หลังจากร่วมพิธีเปิดเส้นทางบินเชียงใหม่-จิดะกอง, เฝ้าฯ รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเจิมเรือชลธารานุรักษ์, จะรับฟังผลการวิจัยและความเดือดร้อนของชาวบ้านปากมูลในวันศุกร์หน้า, ประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการนอกสถานที่ ครั้งที่ 5 ที่จังหวัดสงขลา, รัฐบาลจะทำให้ราคายางพาราดีอย่างต่อเนื่อง, ไทยและลาวจะร่วมมือกันทำการปักปันเขตแดนทางบกให้เสร็จในปีหน้า, นางงามจักรวาลปี 2002 เข้าพบ, ขอเชิญคนไทยร่วมกันเป็นเจ้าภาพในการจัดงานชุมนุมลูกเสือโลก, เร่งแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้, ชาวบังกลาเทศขอรับประทานลาโยไทยที่ไทยส่งไปให้เป็นของขวัญ, รัฐบาลมั่นใจเศรษฐกิจปีนี้ทั้งปีอยู่ในเกณฑ์ดีและปีหน้าจะดีกว่าปีนี้

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
87. 21 ธันวาคม 2545	วันนี้จะมีการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการ และประชุมร่วมคณะรัฐมนตรีสองประเทศ, รัฐบาลจะใช้ความเด็ดขาดของกฎหมายกับบุคคลที่ไม่ปรารถนาติดต่อบ้านเมือง, วันอังคารที่ 24 ธันวาคมนี้จะลงพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อแก้ไขปัญหาเขื่อนปากมูลให้กับชาวบ้าน, เรือเดินสุทธิและเรือชลธารารักษ์ร่วมกันขจัดคราบน้ำมันจากเหตุการณ์เรือชนกัน, วิธีการประมลจัดซื้อผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์, ขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นของขวัญปีใหม่, กิจกรรมงานวันนันทบถหลังก่อนก้าวเข้าสู่ปีใหม่, รัฐบาลกาตาร์เลือกไทยเป็นผู้ออกแบบ-ควบคุมการก่อสร้างหมู่บ้านนักกีฬาเอเชียนเกมส์, สถาบันเอสแอนด์พีวีเคระหะเศรษฐกิจไทยดีหลายด้าน, รัฐบาลให้การต้อนรับประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฟินแลนด์, ประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อเตรียมการจัดประชุมเอเปค 2003, ไทยร่วมรณรงค์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์กับนานาประเทศ, รัฐบาลพร้อมดูแลราคาอย่างพาราอย่างเต็มที่, ประเทศไทยต้องเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่สังคมฐานความรู้, ปี 2546 รัฐบาลจะดูดซับสภาพคล่องที่เกินในระบบให้กลายเป็นทุนของประชาชนให้มากที่สุด, ให้กระทรวงยุติธรรมดูแลกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม และแก้ไขหรือยกเลิกถ้าจำเป็น, การแก้ไขปัญหาก็เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและปัญหานมโรงเรียน, ค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจที่กินไว้เบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2546, ประธานรัฐสภาสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านเข้าพบ, ประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ
88. 28 ธันวาคม 2545	ขอให้ระมัดระวังอุบัติเหตุในการเดินทาง, ขึ้นเฮลิคอปเตอร์ตรวจความพร้อมงานชุมนุมลูกเสือโลก, ส่งคนลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลเขื่อนปากมูล, รัฐบาลเตรียมชำระคืนหนี้ไอเอ็มเอฟ, สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จะจำหน่ายบนสายการบิน 11 สายทั่วโลก, หลักสูตรการเรียนการสอนแผนใหม่ต้องให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน, โครงการเรียนรู้ร่วมกันสรรค์สร้างชุมชนของทบวงมหาวิทยาลัย, การประชุมคณะรัฐมนตรีไทยและคณะรัฐมนตรีมาเลเซียได้ผลดีมาก, ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีเรื่องที่สำคัญ, ดูงานที่อุทยานวิทยาศาสตร์ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ
89. 4 มกราคม 2546	ได้สั่งการให้มีการวิเคราะห์ตัวเลขและข้อมูลทั้งหมดของการเกิดอุบัติเหตุ, รัฐบาลจะทยอยชำระคืนหนี้ให้ไอเอ็มเอฟเป็นงวดให้หมดภายใน 6 เดือน, รัฐบาลจะปรับขบวนในการปราบปรามยาเสพติดอย่างเต็มที่ในปีนี้, ให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาวางแผนด้านกีฬาเพื่อให้นักกีฬาดูแลตัวเองให้มากที่สุด, สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้รับการอุดหนุนอย่างมากในช่วงเทศกาลปีใหม่, ให้ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจทุกแห่งวางแนวทางในการฟื้นฟูรัฐวิสาหกิจของตนเอง, การประชุมหารืออย่างไม่เป็นทางการของนายกรัฐมนตรีไทยและนายกรัฐมนตรีสิงคโปร์, รัฐบาลจะให้การสนับสนุนตั้งสถาบันแม่พิมพ์ร่วมกับสมาคมอุตสาหกรรมแม่พิมพ์ไทย, เตรียมเข้าพื้นที่ห่างไกลไปเยี่ยมเยียนศูนย์กลางแพทย์ของเมคอินไทยแลนด์, อยากรู้เด็กไทยรักการเรียนและก้าวทันเทคโนโลยี
90. 11 มกราคม 2546	ขอให้เด็กไทยสนใจเทคโนโลยีและคิดในเชิงสร้างสรรค์, การจัดงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 20 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพได้รับความชื่นชมมาก, รัฐบาลทำโครงการบ้านคนจนเพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยหรือคนจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น, ความคืบหน้าของผลการดำเนินงานโครงการธนาคารประชาชน, กรอบความตกลงว่าด้วยการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-บาห์เรน, การประมาณการเศรษฐกิจปี 2545 และแนวโน้มเศรษฐกิจปี 2546, ประเทศไทยสำรองน้ำมันไว้ใช้อย่างเพียงพอ, ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ ๆ หลายเรื่อง, แยกต่างประเทศเข้าพบ 2 ราย, มอบหมายสภาพัฒนาฯ และทบวงมหาวิทยาลัยไปช่วยกันวางแผนเรื่องประสิทธิภาพในการผลิตมันฝรั่ง
91. 18 มกราคม 2546	ประเทศไทยได้รับคัดเลือกให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยโลก ฤดูร้อน ครั้งที่ 24 ปี 2550, ร่วมลงนามนิธิแลกเปลี่ยนกรอบความตกลงว่าด้วยการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจไทย-บาห์เรน, ไทยและสิงคโปร์จะช่วยกันสนับสนุนให้อาเซียนมีการรวมตัวกันมากขึ้น, ย้ำให้ทูตทำงานร่วมกับข้าราชการในส่วนอื่น ๆ เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน, รัฐบาลใช้ยุทธศาสตร์การกำหนดพื้นที่เป้าหมายหลักในการปราบปรามยาเสพติด, รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง, ขอให้ครูและนักเรียนมีการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ, ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้าไปตรวจสอบการบริหารงานของสหกรณ์ทั่วประเทศ, เร่งให้มีการตรวจสอบทุจริตโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียที่คลองด่าน, ให้นำพระราชกฤษฎีกาเปิดให้ประชาชนเข้าไปใช้สนามกีฬา, เร่งรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการใช้โฟมและถุงพลาสติก, โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยทั้งคนจนเมืองและคนจนในชนบท, การกำหนดเงื่อนไขการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท 3 ตำรับที่มีโคเคอีนเป็นส่วนผสม, รัฐบาลกำลังจะทำบัตรประชาชนที่เรียกว่าบัตร Smart card
92. 25 มกราคม 2546	เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก มอบรางวัล "มรดกโลกประจำปี 2545" ให้กับกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวในไทย, การออกร่างพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิทักษ์รักษาทรัพย์สาธารณะและพระราชบัญญัติพิทักษ์รักษาทรัพย์สาธารณะจะไม่มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับสัมปทานใด ๆ ทั้งสิ้น, รับหลักการแนวคิดที่จะสานฝันเพื่อที่จะให้ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างมียุทธศาสตร์, ขอให้ส่วนราชการที่มีหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของตัวเองรณรงค์เรื่องต่อต้านยาเสพติด, กำชับเรื่องการทุจริตโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียทั่วประเทศ, การจัดหาที่ดินว่างเปล่าทั่วประเทศที่มีทำเลเหมาะสมทำร้านค้าสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์, การปรับปรุงภาชนะบรรจุเพื่อเศรษฐกิจชุมชน, การลดอัตราอากรศุลกากรสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน, ไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันเอเชียนอินเตอร์เกมส์, ร่วมเสวนากับตัวแทนเครือข่ายองค์กรชุมชน 4 ภาค เพื่อรับฟังปัญหาที่แท้จริงของชุมชน, ไทย-จีนจะเร่งเรื่องการค้าเสรีอาเซียน-จีน และเขตการค้าเสรีไทย-จีนให้เร็วขึ้น, สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ได้โฆษณาขายผ่านทีวีช้อปปิ้งของญี่ปุ่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อำนวยความสะดวกโครงการวิทยาศาสตร์สิ่งมีชีวิตแห่งฮาวาร์ด บีชินเนส สคูล
93. 1 กุมภาพันธ์ 2546	ขอให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันต่อต้านและปราบปรามยาเสพติด, การสร้างกระแสชาตินิยมของพรรคการเมืองในกัมพูชาจนทำให้เกิดเหตุจลาจล, เตรียมหารือเพื่อรองรับสถานการณ์ราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น, สนามบินสุวรรณภูมิจะเปิดให้บริการได้ไม่เกิน 29 กันยายน 2548, รัฐบาลมองทุกมิติเพื่อให้การบริหารประเทศก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วพร้อมกับความสมดุลที่ยั่งยืน, ไทย-อินเดียดังคณะกรรมการร่วมด้านความมั่นคง, ประธานสภาผู้แทนราษฎรสิงคโปร์เข้าพบ, สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของไทยขายผ่านรายการทีวีช้อปปิ้งของญี่ปุ่นและได้รับความนิยมมาก, เตรียมส่งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปสำรวจความเสียหายของสถานทูตไทยในกัมพูชา

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
94. 8 กุมภาพันธ์ 2546	ความคืบหน้าในการเจรจากับรัฐบาลกัมพูชา, การปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศได้ผลดีมาก, จะหารือกับผู้นำพม่าเรื่องปัญหายาเสพติดในวันพรุ่งนี้, ดึงกองทุนพิเศษดูแลราคาน้ำมันที่จะปรับตัวสูงขึ้น, กรอบงบประมาณปี 2547 จะนำเข้าไปสูงงบประมาณแบบสมดุลในปี 2550, รัฐบาลกำลังแก้ไขโครงสร้างองค์ประกอบของทีมประเทศไทยที่อยู่ในต่างประเทศ, เร่งแก้ไขปัญหามิถุนายนพาราและจะไม่ให้ราคาต่ำกว่า 30 บาท, ตรวจเยี่ยมองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ, รัฐบาลจะคงอัตราภาษีมูลค่าไว้ที่ 7% และจะทําให้จีดีพีปีนี้โต 6%
95. 15 กุมภาพันธ์ 2546	รัฐบาลจะสร้างบ้านให้ผู้มีรายได้น้อยให้ได้ 1 ล้านหน่วยทั่วประเทศ, การปราบปรามยาเสพติดในทุกจังหวัดได้ผลดีมาก, กระทรวงวิทยาศาสตร์ มอบชุดตรวจยาบ้า ยาอี เพื่อใช้ในการปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงสาธารณสุขได้ทำพิธีเผาทำลายยาเสพติดของกลางให้โทษ, ไทยและพม่าจะร่วมมือกันสร้างความปรองดองในพม่าเพื่อยุติการสู้รบของชนกลุ่มน้อย, การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปคเริ่มแล้วที่เชียงใหม่ เชียงราย, เตรียมติดตั้งตู้หยอดเหรียญเพื่อนำน้ำดื่มสะอาดให้กับชุมชนต่าง ๆ จำนวน 1,000 ตู้, กระทรวงการคลังจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน, กำหนดยุทธศาสตร์ของกระทรวงพาณิชย์, หรือภาคเอกชนเพื่อช่วยขจัดปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการทำมาหากิน, ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ถูกนำมาทั้งในประเทศไทย, สั่งอุดหนุนในการเสียภาษีเพื่อไม่ให้มีการจ่ายเงินใต้โต๊ะ, วางระบบปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานข้าราชการที่ใกล้เกษียณอายุ, รัฐบาลกำหนดเขตแดนราคาน้ำมันไว้คงที่เพื่อไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน, อินเดียดกกลงให้ประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่จะเซ็นสัญญาจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกัน
96. 22 กุมภาพันธ์ 2546	รัฐบาลจะขยายโครงการก่อสร้างบ้านสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้ได้ 1.5 แสนยูนิตในปีนี้, แนวทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าหาแหล่งทุน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และเป็นผู้ประกอบการรายใหม่, รัฐบาลจะใช้ความเด็ดขาดในการแก้ปัญหาหนี้สิน, ผู้ใช้แรงงานทั่วประเทศร่วมงาน "ร่วมใจแรงงานไทย รื้อยาเสพติด", รัฐบาลอัปเดตสถานะส่งผู้แทนมาดูงานโครงการพระราชดำริเกี่ยวกับเรื่องการปลูกพืชทดแทนสารเสพติดที่ดอยตุง, เตรียมตำแหน่งไว้สำรองข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด, ผู้นำจีนยังพร้อมให้การสนับสนุนประเทศไทยในทุกด้าน, ธนาคารออมสินเตรียมปล่อยสินเชื่อให้ประชาชนไปปลูกบ้าน
97. 1 มีนาคม 2546	2 ปีในการทำงานของรัฐบาลถือว่าตัวเลขเศรษฐกิจเป็นที่น่าพอใจ, ขอให้ประชาชนช่วยกันประหยัดพลังงาน, สมเด็จพระราชาธิบดีและสมเด็จพระราชินีแห่งสวีเดนเสด็จฯ เยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ, ตั้งคณะกรรมการ 2 ชุดเพื่อให้มีการถ่วงดุลตรวจสอบและคุ้มครองผู้ที่มีรายได้น้อยในการปราบปรามยาเสพติด, รัฐบาลจะพยายามรักษาระดับราคายางพาราไม่ให้ต่ำกว่า 30 บาท, ราคาข้าวหอมมะลิปรับตัวสูงขึ้นถึงตันละ 420 ดอลลาร์สหรัฐ, บังกลาเทศและสาธารณรัฐมาลีเตรียมสั่งซื้อข้าวจากประเทศไทย, การแก้ปัญหาการทุจริตโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน, เตรียมนำมอเตอร์เวย์และวงแหวนรอบนอกเข้ามารวมอยู่ในการบริหารของกระทรวงพิเศษฯ, สั่งการให้การประปาส่วนนครหลวงขยายบริการน้ำประปาให้ประชาชนมากขึ้น, กระทรวงเกษตรฯ ปรับวิธีเสียหนี้โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง, รัฐบาลจะสร้าง, รัฐบาลจะสร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตัวเอง, อนุมัติโครงการทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่, การจัดทำบัตรประจำตัวแบบอเนกประสงค์ Smart Card, ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคมจะเริ่มกดขึ้นจับกุมผู้ซบเซกักยานยนต์ที่ไม่สวมหมวกกันน็อกและไม่มีใบขับขี่, รัฐบาลจะทำการปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง, กระทรวงสาธารณสุขจัดทำคู่มือ "ครอบครัวสุขใจ ปลอดภัยยาเสพติด", ขอเชิญแวะไปชมงานแสดงสินค้าอัญมณี
98. 8 มีนาคม 2546	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเข้ารับการรักษาอาการผ่าตัดดูตุมโรค ข้างขวา, 8 มีนาคมนี้เป็นวันสตรีสากล, เตรียมทบทวนการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลกับสื่อมวลชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติมากที่สุด, เร่งกวาดล้างยาเสพติดบริเวณชายแดนเพื่อไม่ให้ทะลักเข้ามาในประเทศไทย, พิธีให้สัตยาบันประกาศสงครามกับยาเสพติดของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ, เชิญเอกอัครราชทูตประเทศต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ในประเทศไทยมาชี้แจงนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล, กระทรวงมหาดไทยปรับแนวในการปราบปรามยาเสพติดให้เข้มข้นขึ้น, ผลการปราบปรามยาเสพติดช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาได้ผลดี, หลวงพ่อคุณให้กำลังใจในการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล, ผู้แทนพิเศษขององค์การสหประชาชาติที่จะมาเยือนไทยไม่ได้เกี่ยวข้องกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของไทย, ประเทศไทยไม่เคยคิดเอาเปรียบกัมพูชามีแต่ต้องการจะดูแลช่วยเหลือ, ขอให้ช่วยกันประหยัดพลังงาน, ราคายางพารายังคงปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง, ขอให้ลูกหนี้เอ็นพีแอลเร่งชำระหนี้คืนธนาคาร, นักวิเคราะห์ต่างประเทศทำนายเศรษฐกิจไทยโตต่อเนื่อง
99. 15 มีนาคม 2546	รัฐบาลจะดำเนินนโยบายการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้นต่อไป, สั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจตราร้านค้าที่ขายกาวสำหรับตมในแหล่งชุมชนคลองเตย, ขอให้ประชาชนช่วยกันประหยัดพลังงาน, สดข.เตรียมประกาศตัวเลขเศรษฐกิจในไตรมาส 1 ของปีนี้, รัฐบาลทำงานโดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก, การทำธุรกิจประกันภัยจะต้องมองไปที่ผู้เอาประกันและผู้ไม่เอาประกัน, กระทรวงกลาโหมจะต้องปรับโครงสร้างเพื่อส่งเสริมวิจัยพัฒนาของเหล่าทัพ, สถาบันการต่างประเทศ, สราญรมย์ เป็นสถาบันศึกษาในนโยบายการต่างประเทศที่มุ่งเน้นในสิ่งที่ท้าทายใหม่ ๆ ในโลก, ธ.ก.ส. จะต้องปรับตัวเองให้เป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาชนบท, การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจะต้องหาแนวทางลดหรือไม่เพิ่มค่าไฟฟ้าให้กับประชาชน, มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาดปลูกจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของคนไทย, ขอเชิญผู้ผลิตไวน์ส่งไวน์เข้าคัดเลือกเพื่อใช้ในการเลี้ยงรับรองผู้นำเอเปค, สั่งให้ศึกษาการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สนามบินดอนเมือง, แต่งตั้งกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีชุดแรก 9 คน
100. 22 มีนาคม 2546	รัฐบาลเตรียมความพร้อมทุกด้านรองรับสถานการณ์สงครามสหรัฐ-อิรัก, ประชุมหัวหน้าส่วนราชการเพื่อมอบนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดภาคใต้, ตรวจความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมจังหวัดชุมพร, โครงการ "รัฐบาลพบประชาชน" ครั้งที่ 3 ที่จังหวัดชุมพร, กระทรวงสาธารณสุขออกมาตรการควบคุมดูแลป้องกันการใช้สารระเหย, ขอใช้พลังทั้งแผ่นดินในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติด, ไทยและกัมพูชาเปิดด่านชายแดนตามปกติแล้ว แต่รัฐบาลไม่สนับสนุนให้คนไทยไปเล่นการพนันในบ่อนกาสิโนในกัมพูชา, แก้ไขปัญหาหนี้สินของการรถไฟแห่งประเทศไทย, ประเทศไทยจะต้องเตรียมตัวเข้าสู่สังคมฐานความรู้, อีก 6 ปีข้างหน้าปัญหาความยากจนต้องหมดไปจากแผ่นดินไทย, เดือนธันวาคมให้ระงับการแอบอ้างชื่อไปหาผลประโยชน์, เตรียมทำให้อ่างเก็บน้ำ เขียวและสะอาดเพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้นำประเทศต่าง ๆ ที่จะมาร่วมประชุม

ออกอากาศเมื่อ	ประเด็นหัวข้อสนทนา
	<p>เอเปค, เร่งแก้ไขปัญหาค้าแล้งทั่วประเทศ, รัฐบาลตั้งเป้าไว้ว่าเศรษฐกิจปี 46 จะโต 6%, กระทรวงสาธารณสุข วางมาตรการป้องกันเชิงรุกในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง, ตั้งแต่ปี 2547 อาหารที่ผลิตในประเทศไทยต้องเป็นอาหารที่สะอาด ถูกสุขอนามัย, เร่งแก้ไขปัญหาโรงฆ่าสัตว์เถื่อนใน กรุงเทพฯ, รัฐบาลจะประกาศให้มีการผ่อนผันการจดทะเบียนสารถยานอย่างถูกกฎหมายออกไปอีก</p>
101. 29 มีนาคม 2546	<p>ขณะนี้รัฐบาลเน้นการยึดทรัพย์และการตามล่าผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่, ทุกหมู่บ้านทุกชุมชนต้องปราศจากยาเสพติดเด็ดขาด, จับกุมผู้ค้าผู้ผลิตได้รวม 30,000 คน, รัฐบาลอนุมัติงบ 10 ล้านบาทให้สภากาชาดไทยเพื่อจัดส่งยารักษาโรคและชุดปฐมพยาบาลไปช่วยเหลือพลเรือนชาวอิรัก, ขอให้เจ้าหน้าที่ด่านชายแดนเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจบัตรผ่านเข้า-ออกชายแดนไทย-กัมพูชา, รัฐบาลรายงานแสดงผลการดำเนินงานของคณะรัฐมนตรีครบรอบปีที่สองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐต่อวุฒิสภา, ภายใน 5-6 ปีนี้คนไทยจะต้องมีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตัวเองทุกครอบครัว, เตรียมขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราให้มากขึ้น, รัฐบาลพร้อมให้การสนับสนุนภาคเอกชนที่ทำโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน, ภายในปีนี้ทุกกรมจะต้องมีเว็บไซต์เป็นของตัวเอง, แต่งตั้งชาวต่างประเทศเป็นที่ปรึกษา 2 คน, ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี</p>
102. 5 เมษายน 2546	<p>2 เมษายนเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, มอบนโยบายเรื่องยาเสพติดในภาคอีสานที่จังหวัดมหาสารคาม, ยืนยันประเทศไทยไม่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคหวัดมรณะ, ธนาคราชมงคลเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชนบท, ภายในปี 2547 ทุกครอบครัวจะต้องมีไฟฟ้าใช้, การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบของการบริหารสนามบินสุวรรณภูมิทั้งหมดต้องดีและโปร่งใส, เนื้อหาการประชุมเอเปคจะเน้นย้ำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูลกัน, สั่งให้มีการควบคุมเว็บไซต์ทั้งในและต่างประเทศที่ไม่เหมาะสม, เร่งแก้ปัญหาห่านค้ำที่หลอกลวงนักท่องเที่ยวต่างประเทศ, เปิดจองโครงการบ้านเอื้ออาทรระยะที่ 2 ใน 13 จังหวัด, ขอให้ระมัดระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลสงกรานต์, แยกต่างประเทศเข้าพบหลายราย, รัฐบาลจะผลักดันให้ตัวเลขเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพ</p>
103. 12 เมษายน 2546	<p>ขอให้ระมัดระวังอุบัติเหตุในการเดินทางช่วงเทศกาลสงกรานต์, การเล่นสนุกสนานในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ขอให้อยู่ในขอบเขตของวัฒนธรรมไทย, ยืนยันไม่มีการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดซาร์สในประเทศไทย, รัฐบาลเตรียมแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มากขึ้น, 2 ธันวาคมนี้รัฐบาลจะประกาศชัยชนะในการปราบปรามยาเสพติด, รัฐบาลจัดสรรงบ 400 ล้านบาทให้แก่แต่ละจังหวัดใช้ในการป้องกันปราบปรามบำบัดยาเสพติด, วางแผนยุทธศาสตร์เพื่อเสริมความเข้มแข็งในการเอาชนะสงครามทุจริตคอร์รัปชัน, จัดตั้งโครงการค่ายวิทยาศาสตร์เพื่อให้เด็กอัจฉริยะเป็นผู้นำร่องในเรื่องของวิทยาศาสตร์, รัฐบาลไม่มีนโยบายปรับขึ้นราคาน้ำตาลทราย, เร่งแก้ไขปัญหาลูกค้านำเข้าน้ำมันปาล์ม, รัฐบาลยังคงตั้งเป้าเศรษฐกิจปีนี้โต 6%, วันที่ 8 เมษายนที่ผ่านมาเป็นวันที่มีการใช้ไฟฟ้ามากที่สุด ถึง 17,826 เมกะวัตต์, กระทรวงศึกษาเสนอแนวคิดในการจัดตั้ง "หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน"</p>
104. 19 เมษายน 2546	<p>ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อลดอุบัติเหตุทางการจราจร, สาเหตุการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุคือเมา ไม่สวมหมวกนิรภัย ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย, การลักลอบขนยาเสพติดขณะนี้ลดลงมากเพราะเครือข่ายการขายถูกทำลาย, ประเทศไทยรับเป็นเจ้าภาพจัดประชุมอาเซียนซัมมิตในเรื่องโรคซาร์สรัฐบาลประกาศปรับลดราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศลง 30 สตางค์, แนวทางในการปรับปรุงสภาพของอุดมศึกษาไทย, โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำของคนเมืองและคนชนบท, เตรียมจัดระบบการบริหารของข้าราชการระดับสูงใหม่เพื่อให้เกิดการตื่นตัวในการทำงานมากขึ้น, แนวทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนจะต้องเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในเดือนมกราคมปี 2547, มั่นใจเศรษฐกิจของไทยยังโตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 6%, เตรียมประชุมซัมมิต 4 ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน, รัฐบาลจะจัดการขึ้นเด็ดขาดกับผู้ลักลอบนำเข้าปาล์ม, เชิญชมงานแสดงสินค้าของขวัญและของใช้ในบ้านปี 2456</p>
105. 26 เมษายน 2546	<p>ประเทศไทยเตรียมจัดประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน 10 ประเทศบวกจีนว่าด้วยโรคซาร์ส, หลังจากครบ 3 เดือนที่รัฐบาลประกาศทำสงครามกับยาเสพติดจะมีการประเมินผลอย่างเป็นทางการ, การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนทั่วประเทศ, การทำเรือแห่งประเทศไทยจะต้องมีทำเรือของตัวเองที่แหลมฉบัง, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องเน้นการทำงานที่มีวิชาการที่มีวิชาการมีแผนมียุทธศาสตร์และต้องมีปฏิบัติการ, มอบหมายผู้บัญชาการทหารสูงสุดจัดทำแผนบูรณาการความร่วมมือของประเทศไทยทั้ง 3 เหล่าทัพ, การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนและการปฏิรูปที่ดินเริ่มเป็นรูปธรรม, แนวทางแก้ไขการลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์ม, มาตรการลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลสงกรานต์</p> <p>โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน, สนับสนุนให้ประชาชน ข้าราชการ มีคอมพิวเตอร์ราคาถูกใช้, มอบหมายให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้มีการใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์ให้แก่ประชาชนที่ไฟฟ้ายังเข้าไม่ถึง, ให้ศึกษาเรื่องการขยายบัตรสมาชิกประเทศไทยเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น, อนุมัติกรอบงบประมาณปี 47 ในวงเงิน 1.028 ล้านบาท, การนำเงินสำรองทางการไปร่วมลงทุนในกองทุนเอเซีย บอนด์ พันด์, ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาล, ญี่ปุ่นอนุญาตให้นำเข้ามิ่งคุดของไทยแล้ว, การส่งออกเดือนมีนาคมสามารถส่งออกได้สูงถึง 280,000 กว่าล้านบาท</p>

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐภาดา กาญจนวิศิษฐ์ เกิดวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2523 จังหวัด
กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลป
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2545และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตร์
มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีเดียวกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย